การศึกษาและพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา



ปริญญานิพนธ์
ของ
ปัทมา ปานแดง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์
สิงหาคม 2559

การศึกษาและพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา



ปริญญานิพนธ์

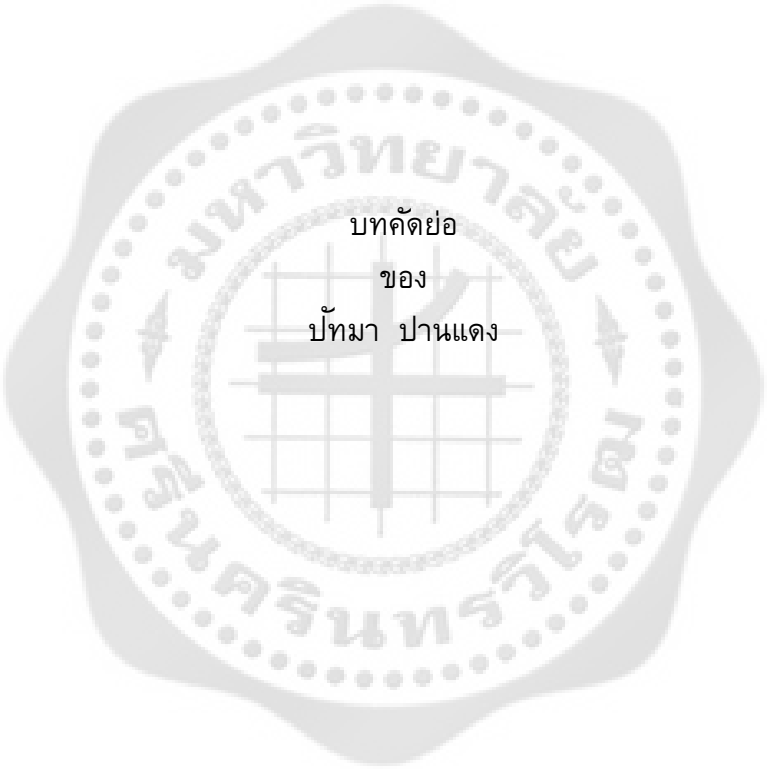
ของ

ปัทมา ปานแดง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์
สิงหาคม 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาและพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา



บทคัดย่อ

ของ

ปัทมา ปานแดง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์
สิงหาคม 2559

ปัทมา ปานแดง. (2559). *การศึกษาและพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์: อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล, อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 2) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเข้ารับการพัฒนาโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 การศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 420 คน ตอนที่ 2 การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา จำนวน 7 ครั้ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจากกลุ่มตัวอย่างในตอนที่ 1 โดยพิจารณาจากกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตตั้งแต่เปอร์เซ็นไทล์ที่ 25 ลงมา จากนั้นก็สุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตและโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent sample)

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้อินเทอร์เน็ตโดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาแต่ละความสามารถ พบว่า ความสามารถตัดสินเห็นคุณค่าและความสามารถการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอยู่ในระดับสูงมาก ความสามารถสังเกตและตัดสินผลข้อมูลที่ได้จากการสังเกตด้วยตนเอง ความสามารถพิจารณาความเชื่อแหล่งข้อมูล ความสามารถให้ความหมายและตัดสินความหมายความสามารถตัดสินใจเพื่อนำไปปฏิบัติ ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ข้อโต้แย้ง ความสามารถนิรนัยและตัดสินผลนิรนัย ความสามารถถามด้วยคำถามที่ท้าทายและตอบคำถามชัดเจน ความสามารถอุปนัยและตัดสินผลอุปนัยอยู่ในระดับสูง และความสามารถระบุข้อสันนิษฐานได้ อยู่ในระดับปานกลาง

2. หลังได้รับการพัฒนาโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A STUDY AND DEVELOMENT OF CRITICAL THINKING IN THE INTERNET MEDIA PERCEPTION OF MATTAYOMSUKSA FOUR STUDENTS BY PSYCHOLOGY TRAINING



AN ABSTRACT

BY

PATTAMA PANDANG

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the

Master of Education Degree in Research and Development on Human Potentials

at Srinakharinwirot University

August 2016

Pattama Pandang. (2016). *A Study and Development of Critical Thinking in the Internet Media Perception of Mattayomsuksa Four Students by Psychology Training*. Master Thesis, M.Ed. (Research and Development on Human Potentials). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Kanchit Saenubol, Dr. Wilailak Langka.

The purposes of this research were as follows; 1) to study the critical thinking ability in terms of the internet media perception of Mattayomsuksa Four students, 2) to compare the critical thinking ability in terms of the internet media perception of Mattayomsuksa Four students before and after their development through psychological training. The study was divided into two steps; Step one: the Education and development of critical thinking with regard to the internet media perception of the students. The samples in this research consisted of four hundred twenty students 420 students. The sample in this step consisted of twelve students from Step 1 who had a score lower than the 25th percentile in their critical thinking and internet media perception score. Then, twelve students were randomly selected for the experimental group. The research instruments in this study consisted of 1) The Critical Thinking and the Internet Media Perception questionnaire, the psychology training program for the development of critical thinking and internet media perception of Mattayomsuksa four students. The data were analyzed by mean, standard deviation, and a t-test for dependent sample.

The results of the study were as follows: 1) The critical thinking ability and the internet media perception of adolescent students was high overall. A specific factor analysis indicated that their value judgement ability was very high, followed by interaction with others at a very high level, observability and data judgement from observation at a high level, analytical skills for reliability of sources at a high level, ability of definition and judgement at a high level, ability to decide at a high level, ability to identify problems at a high level, analytical skill for disagreement at a high level, security ability and security result judgement at a high level, ability to create of challenging questions and answer questions clearly at a high level, Induction ability and induction result judgments at a high level and ability of presumption identification at a medium level; 2) After attending psychology training program, adolescent students had higher levels of critical thinking ability and internet media perception with a statistically significant level of .05

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
การศึกษาและพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา
ของ
ปัทมา ปานแดง

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
วันที่ เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2559

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษาหลัก .....ประธาน
(อาจารย์ ดร. ครรชิต แสนอุบล) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.ต.ท. หญิง ดร. สุขอรุณ วงษ์ทิม)

.....ที่ปรึกษาร่วม .....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา) (อาจารย์ ดร. ครรชิต แสนอุบล)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความเมตตากรุณาอย่างสูงจาก อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล และอาจารย์ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาถ่ายทอดวิชาความรู้ พร้อมทั้งให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนัสนันท์หัตถศักดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สกล วรเจริญศรี อาจารย์ ดร.รณิดา เชยชุ่ม และนางสาวนิตยา บุญหนัก ที่กรุณาเสียสละให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจโทหญิง ดร. สุขอรุณ วงษ์ทิม ประธานผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มณฑิรา จารุเพ็ง ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อเป็นคณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ในครั้งนี้ รวมทั้งให้คำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มอบเงินทุนอุดหนุนให้กับผู้วิจัยในการเข้าร่วมการประชุมและนำเสนอผลงานวิจัยในการประชุมวิชาการและการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการครั้งที่ 1 จังหวัดอุบลราชธานี

ขอกราบขอบพระคุณในความเมตตากรุณาของคณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ คุณธรรมและจริยธรรมอันมีค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร ครู และนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 โรงเรียน ที่ให้ความร่วมมือใน การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยระลึกเสมอว่า ความสำเร็จของการวิจัยครั้งนี้ เป็นผลมาจากความรักความไว้วางใจและความปรารถนาดีจากทุกท่าน

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อทองปลิว-คุณแม่วิไล ปานแดง ที่รักยิ่ง และคุณอำไพ มีเดช และสมาชิกทุกท่านในครอบครัว สำหรับความรัก ความห่วงใย ความช่วยเหลือและกำลังใจที่มีต่อผู้วิจัยตลอดชีวิตที่ผ่านมา รวมทั้งให้การสนับสนุนด้านการศึกษา การทำปริญญานิพนธ์ของผู้วิจัยให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณพี่ๆ น้องๆ และเพื่อนๆ นิสิตร่วมรุ่นทุกคน สำหรับมิตรภาพที่มีให้กันเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศที่ปรากฏนามในปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ แม้ว่าผู้วิจัยจะไม่ได้รับการถ่ายทอดวิชาความรู้จากท่านโดยตรง แต่ก็ได้รับความรู้จากผลงานวิชาการของท่าน

ท้ายสุดนี้ คุณงามความดีและประโยชน์อันพึงเกิดจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณแก่บิดามารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพรัก ที่ทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในวันนี้

ปัทมา ปานแดง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	4
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	5
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	5
ระยะเวลา	6
ขอบเขตของเนื้อหา	6
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย	9
สมมติฐานในการวิจัย	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	11
ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	11
ความสำคัญของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	12
กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	12
กรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	16
ลักษณะของผู้มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	25
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอินเตอร์เน็ต	26
ความหมายของอินเตอร์เน็ต	26
บริการบนอินเตอร์เน็ต	27
ปัญหาของการค้นหาข้อมูลจากอินเตอร์เน็ต	30
ผลกระทบจากการใช้อินเตอร์เน็ต	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอินเตอร์เน็ต	33

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฝึกอบรม	35
ความหมายของการฝึกอบรม	35
วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม	36
ขั้นตอนของการฝึกอบรม	37
เทคนิคการฝึกอบรม	39
ประโยชน์ของการฝึกอบรม	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม	42
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะพื้นฐานการให้คำปรึกษา	43
ทักษะพื้นฐานการให้คำปรึกษา	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะพื้นฐานการให้คำปรึกษา	53
3 วิธีดำเนินการวิจัย	54
การกำหนดประชากรและการเลือกลุ่มตัวอย่าง	54
การเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	56
วิธีการดำเนินการวิจัย	62
การรวบรวมข้อมูล	63
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	63
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	63
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล	65
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	72
ความมุ่งหมายของการวิจัย	72
สมมติฐานในการวิจัย	72
ขอบเขตของการวิจัย	72

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	72
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	72
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	72
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	73
วิธีการดำเนินการวิจัย	73
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์	74
สรุปผลการวิจัย	75
อภิปรายผล	75
ข้อเสนอแนะ	79
บรรณานุกรม	80
ภาคผนวก	86
ภาคผนวก ก	87
ภาคผนวก ข	100
ประวัติย่อผู้วิจัย	190

บัญชีตาราง

ตาราง **หน้า**

1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ต 55

2 เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตทั้งฉบับ จำนวน 36 ข้อ 59

3 เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตรายด้านความสามารถ 60

4 แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest - Posttest Design 61

5 ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตของนักเรียน 66

6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตของนักเรียน 67

7 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังได้รับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา 69

8 ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะของแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียน 101

9 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียน 103

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ **หน้า**

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย 9

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

อินเทอร์เน็ตถือว่าเป็นสื่อที่มีบทบาทสำคัญอย่างมากในโลกออนไลน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กและเยาวชน จากการสำรวจการมีและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในครัวเรือนจากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2556: 4-22) พบว่า กรุงเทพมหานครมีสัดส่วนของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุดร้อยละ 53.3 โดยใช้โทรศัพท์มือถือในการใช้อินเทอร์เน็ต สูงถึงร้อยละ 85.0 ผลสำรวจยังพบอีกว่าสัดส่วนที่ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นในทุกกลุ่มอายุ โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี มีการใช้อินเทอร์เน็ตร้อยละ 58.4 อีกทั้งยังพบว่า ระดับการศึกษาของมัธยมศึกษาตอนปลายใช้คอมพิวเตอร์ ร้อยละ 43.1 และใช้อินเทอร์เน็ต ร้อยละ 37.4 สำหรับสถานที่ใช้อินเทอร์เน็ต พบว่า ส่วนใหญ่ใช้ที่บ้าน/ ที่พักอาศัย ร้อยละ 57.3 รองลงมาคือ ในสถานศึกษา ร้อยละ 46.7 ส่วนกิจกรรมที่ใช้ส่วนใหญ่ใช้ในการดาวน์โหลด ดูหนัง ฟังเพลง ฟังวิทยุ ร้อยละ 73.3 รองลงมาคือ เล่นเกม/ดาวน์โหลดเกม ร้อยละ 70.7 ใช้ Social Network (Facebook, Twitter, Hi5, Google plus) ร้อยละ 58.6 โดยมีความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตค่อนข้างบ่อย (1-4 วันใน 1 สัปดาห์) ร้อยละ 49.0 รองลงมาใช้เป็นประจำ (5-7 วันใน 1 สัปดาห์) ร้อยละ 47.2 จากข้อมูลสถิติดังกล่าวทำให้เห็นว่ามีการใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นทุกปี

จากผลการสำรวจพฤติกรรมบริโภคสื่อของวัยรุ่น ซึ่งเก็บข้อมูลจากกลุ่มอายุ 15-24 ปี ในหลายๆ ประเทศในแถบเอเชีย พบว่า วัยรุ่นไทยมีการใช้อินเทอร์เน็ตสูงถึง 3.1 ชั่วโมงต่อวัน และใช้เวลาในการเล่นเกมส์ออนไลน์ผ่านคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถือ รวมทั้งเกมส์อิเล็กทรอนิกส์แบบพกพาสูงที่สุด ครองอันดับหนึ่งในเอเชีย คือ เฉลี่ยวันละ 60.7 นาที สูงกว่าค่าเฉลี่ยของวัยรุ่นในหลายๆ ประเทศ เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมของวัยรุ่นไทยกับประเทศอื่น ที่มีศักยภาพทางด้านเทคโนโลยีสูงกว่าไทยแล้ว จะเห็นว่าวัยรุ่นไทยนับว่าน่าห่วงใยมาก หากวัยรุ่นรู้จักใช้เวลาส่วนที่เหลืออีกประมาณ 2 ชั่วโมงนั้น ไปใช้อินเทอร์เน็ตในทางสร้างสรรค์ เช่น ค้นหาข้อมูลเพื่อการศึกษาเรียนรู้ อ่านข่าวสารต่างๆ รับส่งอีเมล์ หรือทำธุรกิจการค้าอิเล็กทรอนิกส์ทางอินเทอร์เน็ตก็จะเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มากด้วยประโยชน์สำหรับวัยรุ่น แต่ถ้าเด็กและเยาวชน ไม่สามารถจัดระเบียบการใช้อินเทอร์เน็ตให้มีความเหมาะสม ขาดวิจารณญาณขาดความรู้เท่าทัน ก็จะส่งผลเสียต่อการเรียนและสุขภาพของวัยรุ่น และไม่เพียงแต่ตัววัยรุ่นเองเท่านั้น ยังส่งผลกระทบถึงสังคมและครอบครัว จนอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งและนำไปสู่ปัญหาระดับชาติได้ในที่สุด (บทความข่าว. 2554: ออนไลน์)

จากพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (2550: 5-8) ที่ระบุไว้ว่า ไม่เผยแพร่ข้อมูลเท็จ ข้อมูลลามกอนาจาร ภาพตัดต่อดัดแปลงของผู้อื่น ไม่ควรเปิดเผยความลับผู้อื่น ที่ทำให้ผู้นั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง ได้รับความเสียหาย รวมถึงข้อมูลที่จะกระทบ

ต่อความมั่นคงของประเทศหรือสร้างความตระหนก ความเสียหายแก่ประชาชน ดังนั้นผู้ใช้บริการกระดานข่าวจะต้องระมัดระวังในการแสดงความคิดเห็นหรือนำข้อมูลขึ้นสู่กระดานข่าวเพิ่มมากขึ้น จากหัวข้อข่าว “รูปมันอาร์ต สาววัยรุ่นโพสต์ รูปโป๊ลงเฟซบุ๊ก” ผู้สื่อข่าวรายงานว่าในโลกออนไลน์ได้มีการแชร์ภาพจากเฟซบุ๊กของเด็กสาววัยรุ่นคนหนึ่ง คาดว่าน่าจะอายุประมาณ 15-16 ปี โดยเป็นภาพชายหญิงเปลือยกายกอดจูบกันบนเตียง พร้อมโพสต์ข้อความว่า "รูปมันอาร์ตเลยเอาลงจะว่าอะไรช่วยดูกันก่อนนะคะ" ซึ่งภาพดังกล่าวมีผู้เข้ามาแสดงความคิดเห็นมากมายทั้งในเชิงตำหนิและแนะนำให้ลบภาพดังกล่าวออกไปขณะที่ภาพดังกล่าวถูกส่งต่อไปเป็นจำนวนมาก (บทความข่าว. 2556: ออนไลน์)

จากบทความดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในปัจจุบันการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนค่อนข้างขาดการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นอย่างมาก จากการเผยแพร่สิ่งต่างๆบนอินเทอร์เน็ตที่ก่อให้เกิดความไม่เหมาะสมและเสียหาย พร้อมทั้งปัจจุบันนักเรียนสามารถเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ตได้อย่างง่ายดาย สะดวกและรวดเร็ว จึงส่งผลที่ไม่ดีให้กับนักเรียน เพราะหากบุคคลไม่มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก็จะไม่สามารถสรุปหรือตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการทำงานและการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมยุคข้อมูลข่าวสารที่มีข้อมูลข่าวสารผ่านทางอินเทอร์เน็ตมากมาย จำเป็นต้องอาศัยความสามารถในการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบเกี่ยวกับข้อมูลเพื่อการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพและไม่ตกเป็นทาสของอินเทอร์เน็ต ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลสามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ บุคคลก็จะรู้จักคิดอย่างเป็นกระบวนการในการพิจารณาอย่างรอบคอบ สำรวจหลักฐานข้อมูลโดยใช้ความรู้ ความคิดและประสบการณ์ที่สั่งสมมาคิดพิจารณาว่าจะเชื่อหรือไม่ หรือตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำได้อย่างถูกต้องสมเหตุสมผล ดังนั้น การคิดอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นเครื่องมือสำคัญ ในสังคมยุคข้อมูลข่าวสาร เพราะจะทำให้ผู้ที่ฉลาดในการเลือกรับข้อมูลข่าวสารที่มาจากสื่อมวลชนต่างๆ และเป็นผู้ที่มีการตัดสินใจอย่างถูกต้อง (นุสรา ประสงค์ยิ่ง. 2552:2)

อุษณีย์ อนุรุทธวงศ์ (2554: 78) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะสำคัญของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือ ลักษณะความคิดที่ไม่ด่วนสรุป มีการวิเคราะห์หาสมมติฐานหรือสาเหตุ หาข้อมูลประเมินข้อมูลว่าอะไรเกี่ยวข้อง หรือสำคัญหรือไม่ การพิสูจน์ การสรุป การประเมิน การสรุปว่าเหมาะสมหรือไม่มีประโยชน์หรือไม่ เป็นกระบวนการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบเกี่ยวกับข้อมูล เหตุการณ์ต่างๆ ที่ปรากฏ เพื่อนำไปสู่การหาข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผลและการตัดสินใจที่ถูกต้องเหมาะสมว่า สิ่งใดถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง สิ่งใดดีหรือไม่ดี สิ่งใดควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อ สิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำ ลักขณา สริวัฒน์ (2549: 89) พูดถึงลักษณะสำคัญอันดับแรกของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือ การทำความเข้าใจและสามารถระบุประเด็นปัญหา ข้อโต้แย้ง หรือข้อมูลที่คลุมเครือได้ จากนั้นต้องมีความสนใจใฝ่รู้ด้วยการรวบรวมข้อมูล แสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหา ข้อโต้แย้ง หรือข้อมูลที่คลุมเครืออย่างเพียงพอ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาจัดระบบด้วยการพิจารณาความน่าเชื่อถือและความสอดคล้องของข้อมูล โดยต้องจำแนกความแตกต่างระหว่าง

ข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น ความมีอคติกับความลำเอียง ค่านิยมกับอุดมการณ์ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้อง ซึ่งกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของคิวมอลซ์ (ณัฐวรรณ เทียนทอง. 2554: 12-15; อ้างอิงจาก Quellmalz. 1985: 29-32) เป็นการสรุปความคล้ายคลึงกันของทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณระหว่างทฤษฎีของนักจิตวิทยากับทฤษฎีของนักปรัชญาใน 4 ขั้นย่อยของกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือ การนิยามปัญหา การระบุข้อมูลเนื้อหา กระบวนการ การนำข้อมูลมา ใช้ประกอบเพื่อแก้ปัญหา และประเมินความสำเร็จของคำตอบ

ดังนั้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณจึงถือว่าเป็นส่วนสำคัญในการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตัวนักเรียน ช่วยทำให้เข้าใจสิ่งที่เรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น สามารถที่จะคิดได้ด้วยตนเองและเกิดความสำเร็จในการเรียนรู้ นอกจากนี้การคิดอย่างมีวิจารณญาณยังเป็นสิ่งที่มีคุณค่าและเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดการศึกษา เป็นสิทธิอันชอบธรรมของนักเรียนที่จะได้รับการพัฒนา (ณัฐวรรณ เวียนทอง. 2554: 16-18; อ้างอิงจาก Norris.1985: 40-45; & Bodi. 1988: 151) โดยถือว่าเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญข้อหนึ่งคือ ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบเพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังสอดคล้องกับทักษะแห่งอนาคตใหม่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่นักเรียนทุกคนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเน้นทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมที่เป็นตัวกำหนดความพร้อมของนักเรียนในการเข้าสู่การทำงานซึ่งมีความซับซ้อนเพิ่มขึ้นในโลกปัจจุบัน การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) จะส่งเสริมทักษะและเพิ่มทักษะเฉพาะด้านองค์ความรู้ ความชำนาญการและความสามารถในการเรียนรู้ด้านต่างๆตามมา (เครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. 2556: 1-2)

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคลของโรงเรียนราชนันทาจารย์สามเสนวิทยาลัย 2 ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีพฤติกรรมการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตไม่เหมาะสม ขาดการไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล ขาดการคิดที่รอบคอบ เช่น นักเรียนจะโพสต์ข้อความท้าท้ายเพื่อนต่างโรงเรียน ใช้คำพูดที่หยาบคายในการแชทข้อความ การโพสต์รูปภาพส่วนตัวในการแต่งกายที่ไม่สุภาพ กิริยาส่อไปทางชู้สาว นักเรียนบางคนมีการนำรูปครู อาจารย์ในโรงเรียนไปโพสต์ในเว็บไซด์บนอินเทอร์เน็ต พร้อมมีการบรรยายภาพไปในทางที่ทำให้บุคคลในภาพเกิดความเสียหาย รวมถึงมีการโพสต์ข้อความถึงครู อาจารย์ที่หยาบคาย เรียกหรือใช้คำนำหน้าครูที่ไม่แสดงถึงความเคารพนับถือ สอดคล้องกับครู อาจารย์ในโรงเรียนอีกหลายท่านที่เคยประสบกับเหตุการณ์ดังกล่าวมาแล้ว แต่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ทำได้เพียงตักเตือนเท่านั้น อีกทั้งนักเรียน

ยังมีพฤติกรรมการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตดังกล่าวโดยไม่รู้สึกผิดหรือเกิดความสำนึก นอกจากนี้ครูอาจารย์ในโรงเรียนยังเห็นว่าควรส่งเสริมนักเรียนให้รู้จักการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในทางที่ถูกต้อง รู้จักคิดไตร่ตรองและมีเหตุผล รอบคอบก่อนตัดสินใจกระทำสิ่งต่างๆ ซึ่งไม่กระทบต่อตัวเองและไม่ส่งผลกระทบต่อผู้อื่นตามมา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่จัดขึ้นมาเพื่อเพิ่มพูน ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแล้วคงที่ มุ่งเน้นความรู้ ทักษะ ความสามารถและการปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาสมรรถภาพพื้นฐาน มุ่งเน้นการแก้ไขปรับปรุง โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระยะเวลาสั้นๆ (สมชาติ กิจยรรยง และอรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. 2550: 5) จากการศึกษาของ วิยะดา รัตนสุวรรณ (2547: 129) ที่ได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดไตร่ตรองของอาจารย์พยาบาล พบว่าการฝึกอบรมสามารถนำมาพัฒนาความสามารถในการคิดได้เช่นเดียวกัน และจากการศึกษาของกัมปนาท บริบูรณ์ (2550: 106) พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมสามารถพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและวิธีคิดตามแนวคิดเป็นของนักเรียนโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง และผลการประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมจากนักเรียนโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองที่เข้ารับการฝึกอบรม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด จากงานวิจัยดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมองเห็นว่าสามารถนำการฝึกอบรมเข้ามาใช้กับกลุ่มนักเรียนได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การศึกษาและพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยการฝึกอบรมมีวิธีการที่หลากหลาย อีกทั้งผู้วิจัยยังนำทักษะพื้นฐานการให้คำปรึกษาที่เกี่ยวข้องมาใช้ในรูปแบบการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ซึ่งจะส่งผลในกระบวนการคิด การตัดสินใจ การแก้ปัญหาในเรื่องราวหรือสถานการณ์ต่างๆ ของสมาชิกผู้ฝึกอบรม ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาที่มีขอบเขตของการคิดที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันของนักเรียน โดยนำเทคนิคการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยามาใช้ในการพัฒนาเพื่อให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตได้อย่างถูกต้องสมเหตุสมผล และทำให้นักเรียนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะเป็นเยาวชนที่พึงประสงค์ของชาติต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับใด

2. ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สามารถพัฒนาโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาได้หรือไม่

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเข้ารับการพัฒนา โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความสำคัญดังต่อไปนี้

1. เป็นแนวทางสำหรับครูแนะแนว ครูผู้สอน ในการนำการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาไปใช้เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตอย่างถูกต้องและเหมาะสม ในระดับชั้นอื่นต่อไป

2. เป็นแนวทางสำหรับผู้ให้คำปรึกษา นักจิตวิทยา ครูอาจารย์ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนและผู้ที่สนใจ ในการนำการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาไปประยุกต์ใช้ให้ตรงกับปัญหา ทักษะและความสามารถที่ต้องการพัฒนา อันจะเป็นประโยชน์ต่อไป

3. เป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนให้มีมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 67 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 18,687 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2558: ออนไลน์)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 420 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) และห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม (Sampling Unit) จากตารางการสุ่มกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ในระดับความเชื่อมั่นที่ 95 % (ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2551: 45; อ้างอิงจาก Taro Yamane)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในตอนที่ 1 โดยพิจารณากลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยรวมตั้งแต่ 25 เปอร์เซ็นไทล์ลงมา จำนวน 12 คน เป็นกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว

3. ระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ใช้ระยะเวลาในการทดลอง จำนวน 7 ครั้งๆ ละ 2 ช่วง ช่วงเวลาละ 1 ชั่วโมง 30 นาที

4. ขอบเขตของเนื้อหา

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ตอนที่ 2 การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

5. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มี 12 ด้าน คือ

1.1 ด้านความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา

1.2 ด้านความสามารถคิดวิเคราะห์ข้อโต้แย้ง

1.3 ด้านความสามารถถามด้วยคำถามที่ท้าทายและตอบคำถามได้อย่างชัดเจน

1.4 ด้านความสามารถพิจารณาความเชื่อของแหล่งข้อมูล

1.5 ด้านความสามารถสังเกตและตัดสินผลข้อมูลที่ได้จากการสังเกตด้วยตนเอง

1.6 ด้านความสามารถนิรนัยและตัดสินผลนิรนัย

1.7 ด้านความสามารถอุปนัยและตัดสินผลอุปนัย

1.8 ด้านความสามารถตัดสินคุณค่า

1.9 ด้านความสามารถให้ความหมาย และตัดสินความหมาย

1.10 ด้านความสามารถระบุข้อสันนิษฐาน

1.11 ด้านความสามารถตัดสินใจเพื่อนำไปปฏิบัติ

1.12 ด้านความสามารถการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

2. ตัวแปรที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต คือ

ตัวแปรจัดกระทำ	ได้แก่	การฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา
ตัวแปรตาม	ได้แก่	ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เพื่อความเข้าใจเฉพาะสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ มีดังนี้

ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต หมายถึง ความสามารถในการคิดพิจารณา ไตร่ตรอง ข้อมูล เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ต่างๆ ที่ปรากฏอย่างรอบคอบ จากข้อมูลและประสบการณ์ที่เคยได้รับมา โดยอาศัยการสรุปอ้างอิง การยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น การอนุมาน การแปลความ การตีความ และการประเมินข้อโต้แย้งมาประกอบการตัดสินใจว่าสิ่งใดควรเชื่อควรทำ เพื่อให้ได้ข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผล พร้อมทั้งตัดสินใจที่จะยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยคำนึงถึงคุณภาพและคุณประโยชน์ มากกว่าการคำนึงถึงโฆษณาชักจูงและรูปลักษณ์ จุดมุ่งหมายที่แท้จริงในการยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อทำหน้าที่และปฏิบัติงานอื่นๆ ได้สำเร็จในขอบเขตและปริมาณที่พอเหมาะสมพอดี โดยไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน และใช้เหตุผลในการใช้อินเทอร์เน็ตที่กำหนดว่าควรปฏิบัติอย่างไรประกอบด้วยความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่สำคัญ 12 ด้าน คือ

1. ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา หมายถึง สามารถระบุประเด็นปัญหาสำคัญได้อย่างชัดเจน และสามารถสรุปสาระสำคัญเพื่อตัดสินคำตอบที่เป็นไปได้

2. ความสามารถคิดวิเคราะห์ข้อโต้แย้ง หมายถึง สามารถระบุข้อมูลที่มีเหตุผลหรือน่าเชื่อถือได้หรือระบุข้อมูลที่ไม่มีเหตุผลหรือไม่เชื่อถือได้

3. ความสามารถถามด้วยคำถามที่ท้าทายและตอบคำถามได้อย่างชัดเจน หมายถึง สามารถถามด้วยคำถามที่ท้าทาย และการตอบคำถามได้อย่างชัดเจน

4. ความสามารถพิจารณาความเชื่อของแหล่งข้อมูล หมายถึง สามารถพิจารณาว่าเป็นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ไม่มีข้อโต้แย้ง ได้รับการยอมรับ

5. ความสามารถสังเกตและตัดสินผลข้อมูลที่ได้จากการสังเกตด้วยตนเอง หมายถึง สามารถสังเกตและตัดสินผลข้อมูลที่ได้จากการสังเกตด้วยตนเอง โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ไม่ใช่เพียงได้ยินมาจากคนอื่น และมีการบันทึกผลทันที

6. ความสามารถนิรนัยและตัดสินผลนิรนัย หมายถึง สามารถสรุปสาระสำคัญและสามารถนำข้อมูลที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้

7. ความสามารถอุปนัยและตัดสินผลอุปนัย หมายถึง สามารถในการนำข้อมูลจากหลายๆ แหล่งข้อมูล เพื่อนำมาสรุปเป็นข้อมูลที่สำคัญ

8. ความสามารถตัดสินคุณค่า หมายถึง สามารถพิจารณาทางเลือกโดยมีข้อมูลพื้นฐานเพียงพอและสามารถชั่งน้ำหนักระหว่างดีและไม่ดี

9. ความสามารถให้ความหมายของคำและตัดสินความหมาย หมายถึง สามารถบอกคำเหมือน คำที่มีความหมายคล้ายกัน จำแนก จัดกลุ่ม นิยามได้

10. ความสามารถระบุข้อสันนิษฐาน หมายถึง สามารถระบุข้อสันนิษฐานได้โดยการคำนึงถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของข้อมูล เพื่อระบุทางเลือกที่เป็นไปได้

11. ความสามารถตัดสินใจเพื่อนำไปปฏิบัติได้ หมายถึง สามารถกำหนดทางเลือกที่หลากหลาย เลือกทางเลือกเพื่อนำไปปฏิบัติและมีทบทวนทางเลือกอย่างมีเหตุผล

12. ความสามารถการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น หมายถึง สามารถสื่อสารเพื่อให้ได้ข้อมูลต่างๆ จากบุคคลอื่นและนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

โปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต หมายถึง วิธีการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อมุ่งหวังในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการใช้อินเทอร์เน็ตในทางที่ดีหรือการปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมในการใช้อินเทอร์เน็ต โดยใช้ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วย 12 ด้าน 1) ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา 2) ความสามารถคิดวิเคราะห์ข้อโต้แย้ง 3) ความสามารถถามด้วยคำถามที่ท้าทายและตอบคำถามได้อย่างชัดเจน 4) ความสามารถพิจารณาความเชื่อของแหล่งข้อมูล 5) ความสามารถสังเกตและตัดสินผลข้อมูลที่ได้จากการสังเกตด้วยตนเอง 6) ความสามารถนิรนัยและตัดสินผลนิรนัย 7) ความสามารถอุปนัยและตัดสินผลอุปนัย 8) ความสามารถตัดสินคุณค่าได้ 9) ความสามารถให้ความหมายและตัดสินความหมาย 10) ความสามารถระบุข้อสันนิษฐาน 11) ความสามารถตัดสินใจเพื่อนำไปปฏิบัติ 12) ความสามารถการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยการนำทักษะพื้นฐานการให้คำปรึกษา ตลอดจนนำหลักการและเทคนิคการฝึกอบรมที่นำมาประยุกต์ใช้ในการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นการเริ่มต้นหรือขั้นนำ (The Initial Stage) ผู้วิจัยสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อสร้างความไว้วางใจ เป็นกันเอง ความอบอุ่น และการยอมรับ ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาในแต่ละครั้ง มีการทบทวนเนื้อหาและงานที่มอบหมายในการฝึกอบรมครั้งที่ผ่านมา

2. ขั้นดำเนินการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา (The Working Stage) ผู้วิจัยดำเนินการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาตามเป้าหมายที่กำหนดในการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาแต่ละครั้ง ตามหลักการทักษะพื้นฐานการให้คำปรึกษา ได้แก่ ทักษะการใส่ใจ ทักษะการนำ ทักษะการถาม ทักษะการเงียบ ทักษะการสะท้อนกลับ ทักษะการทนความ ทักษะการให้กำลังใจ ทักษะการสรุปความ ทักษะการให้ข้อมูล ทักษะการชี้ผลที่ตามมา และวิธีการฝึกอบรม ได้แก่ กรณีศึกษา การอภิปราย เกม การระดมความคิด เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนฝึกพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งมีกิจกรรมพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้อินเทอร์เน็ต ประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมพัฒนาความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา

2.2 กิจกรรมพัฒนาความสามารถคิดวิเคราะห์ข้อโต้แย้ง

2.3 กิจกรรมพัฒนาความสามารถถามด้วยคำถามที่ท้าทายและตอบคำถามได้อย่างชัดเจน

2.4 กิจกรรมพัฒนาความสามารถพิจารณาความเชื่อของแหล่งข้อมูล

2.5 กิจกรรมพัฒนาความสามารถสังเกตและตัดสินผลข้อมูลที่ได้จากการสังเกตด้วยตนเอง

2.6 กิจกรรมพัฒนาความสามารถนิรนัยและตัดสินผลนิรนัย

2.7 กิจกรรมพัฒนาความสามารถอุปนัยและตัดสินผลอุปนัย

2.8 กิจกรรมพัฒนาความสามารถตัดสินคุณค่า

2.9 กิจกรรมพัฒนาความสามารถให้ความหมายของคำ และตัดสินความหมาย

2.10 กิจกรรมพัฒนาความสามารถระบุข้อสันนิษฐาน

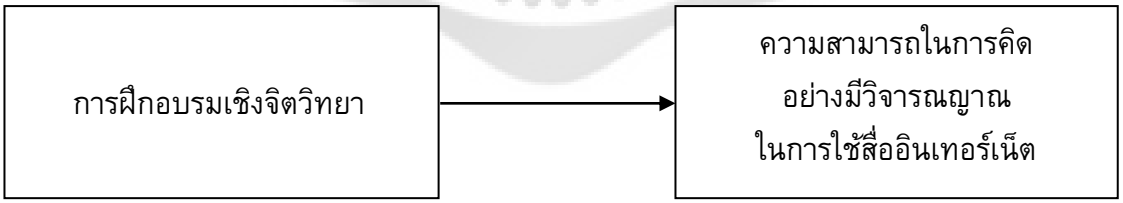
2.11 กิจกรรมพัฒนาความสามารถตัดสินใจเพื่อนำไปปฏิบัติ

2.12 กิจกรรมพัฒนาความสามารถการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

3. ขั้นการยุติ (The Ending Stage) เป็นขั้นตอนสุดท้ายในการฝึกอบรม ผู้วิจัยให้ความใส่ใจกับสมาชิกทุกคนที่เข้ารับการฝึกอบรมทุกครั้ง โดยมุ่งเน้นให้สมาชิกที่เข้ารับการฝึกอบรมว่าได้รับประโยชน์อย่างไรบ้างจากการเข้ารับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา โดยมีการสรุปเนื้อหาสาระต่างๆของการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาแต่ละครั้ง ซึ่งจะใช้การซักถาม หรือเปิดโอกาสให้สมาชิกผู้เข้าอบรมได้ถามเกี่ยวกับประเด็นปัญหาต่างๆ ที่ยังสงสัยหรือยังไม่เข้าใจ มีการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันระหว่างผู้วิจัยและผู้เข้ารับการฝึกอบรม และดำเนินการเกี่ยวกับความรู้สึกต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการฝึกอบรม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดขั้นตอนการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต มีการนำตามหลักการทักษะพื้นฐานการให้คำปรึกษา ได้แก่ ทักษะการใส่ใจ ทักษะการนำ ทักษะการถาม ทักษะการเงียบ ทักษะการสะท้อนกลับ ทักษะการทนความ ทักษะการให้กำลังใจ ทักษะการสรุปความ ทักษะการให้ข้อมูล ทักษะการชี้ผลที่ตามมา และวิธีการฝึกอบรม ได้แก่ กรณีศึกษา การอภิปราย เกม การระดมความคิด และใช้แนวคิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณตามแนวคิดของ นอริส และเอนนิส (Norris; & Ennis. 1989: 184-187)



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิด การฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต

สมมติฐานในการวิจัย

หลังการทดลอง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เข้าร่วมการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตสูงกว่าก่อนการทดลอง

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาทบทวนองค์ความรู้จากเอกสารและงานวิจัย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
    - 1.1 ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
    - 1.2 ความสำคัญของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
    - 1.3 กระบวนการคิดอย่างมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
    - 1.4 กรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
    - 1.5 ลักษณะของผู้มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
    - 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ต
    - 2.1 ความหมายของอินเทอร์เน็ต
    - 2.2 บริการบนอินเทอร์เน็ต
    - 2.3 ปัญหาของการค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต
    - 2.4 ผลกระทบจากการใช้อินเทอร์เน็ต
    - 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ต
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม
    - 3.1 ความหมายของการฝึกอบรม
    - 3.2 วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม
    - 3.3 ขั้นตอนของการฝึกอบรม
    - 3.4 เทคนิคการฝึกอบรม
    - 3.5 ประโยชน์ของการฝึกอบรม
    - 3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะพื้นฐานการให้คำปรึกษา

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

1.1 ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นคำที่มีผู้ใช้คำศัพท์แตกต่างกันออกไป เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดวิจารณญาณ การคิดวิเคราะห์วิจารณ์ การคิดวิพากษ์วิจารณ์ เป็นต้น ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) มีผู้ให้ความหมายแตกต่างกันตามแง่มุมในการพิจารณาของแต่ละบุคคล ดังนี้

ดิวอี้ (อุษณีย์ อนุรุทธวงศ์. 2554: 75; อ้างอิงจาก Dewey. 1933: 30) ได้เสนอว่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นการคิดอย่างใคร่ครวญ ไตร่ตรอง เป็นการคิดที่เริ่มต้นจากสถานการณ์ที่คลุมเครือ ที่มีความยุ่งยาก เมื่อผ่านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ใช้ข้อเท็จจริง หลักการและกฎเกณฑ์ ทำให้สิ้นสุดลงด้วยสถานการณ์ที่มีความชัดเจน

เอนนิส (ธรรมราช บุญทิพย์เจริญ. 2553: 8; อ้างอิงจาก Ennis. 1985: 14) ได้ให้ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่าเป็นการคิดพิจารณา ไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการตัดสินใจว่าสิ่งใดควรเชื่อหรือควรทำช่วยให้ตัดสินสภาพการณ์ได้ถูกต้อง

ทิศนา แขมมณี (2554: 4) ได้สรุปความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้ คือ การแก้ปัญหา สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ ต่อจากนั่นจะพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องและตัดสินใจเลือกโดยยึดเหตุผลเป็นหลักสำคัญ

ลักขณา สริวัฒน์ (2549: 89) กล่าวว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การใช้ความคิดในลักษณะวิเคราะห์ สังเคราะห์ การตัดสินใจ และการแก้ปัญหาโดยยึดหลักการคิดด้วยเหตุผลจากข้อมูลที่เป็นจริงมากกว่าอารมณ์และการคาดเดา มีความถูกต้องแม่นยำ และประเมินความคิดของตนเองได้

จากความหมายที่นักวิชาการ นักจิตวิทยา ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้ไว้ข้างต้น สามารถสรุปความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง ความสามารถในการคิดพิจารณา ไตร่ตรอง ข้อมูล เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ต่างๆ ที่ปรากฏอย่างรอบคอบ จากข้อมูลและประสบการณ์ที่เคยได้รับมา โดยอาศัยการสรุปอ้างอิง การยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น การอนุมาน การแปลความ การตีความ และการประเมินข้อโต้แย้งมาประกอบการตัดสินใจว่าสิ่งใดควรเชื่อควรทำ เพื่อให้ได้ข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผล พร้อมทั้งตัดสินใจที่จะยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยคำนึงถึงคุณภาพและคุณประโยชน์ มากกกว่าการคำนึงถึงโฆษณาชักจูง และรูปลักษณ์จุดมุ่งหมายที่แท้จริงในการยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อทำหน้าที่และปฏิบัติงานอื่นๆได้สำเร็จในขอบเขต และปริมาณที่พอเหมาะสมพอดี โดยไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน

1.2 ความสำคัญของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

อรพรรณ ลือบุญธวัชชัย (2543: 7-8) กล่าวว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความสำคัญดังนี้

1. การคิดเป็นคุณสมบัติพิเศษ มนุษย์ จะต้องคิดอยู่ตลอดเวลา เพื่อพัฒนาตนเอง ในการดำรงชีวิตต่อไป

2. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เมื่อมีสิ่งเร้าผ่านเข้ามากระทบความรู้สึก เราจะรับรู้และถ้าเราได้ใช้ความคิดไปเรื่อยๆก็จะมีการรับรู้ที่ดีขึ้น ชัดเจนขึ้น เราก็จะเกิดความเข้าใจในปัญหาสามารถอธิบายปัญหาได้

3. ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ช่วยให้เราเลือกรับข้อมูลข่าวสาร โดยมีการตัดสินใจเชื่อหรือไม่ ตัดสินใจในการเลือกปฏิบัติ โดยผ่านการคิดวิเคราะห์ ตีความข้อมูลอย่างเหมาะสม

4. ความเจริญทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี จะต้องใช้ความคิดในการติดตามความรู้สม่ำเสมอ มนุษย์จึงต้องคิดวิเคราะห์เพื่อประยุกต์ สิ่งต่างๆที่เปลี่ยนแปลงมากขึ้น เพื่อนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

สรุปได้ว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญกับมนุษย์ในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในโลกที่มีสถานการณ์เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องจัดการเรียน รู้ให้นักเรียนมีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อที่จะช่วยในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆให้มีความผิดพลาดน้อยที่สุด

1.3 กระบวนการคิดอย่างมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ประกอบไปด้วยการรับรู้ การระลึกถึงความรู้ที่สะสมอยู่ การผสมผสานความรู้และการสร้างข้อมูลขึ้นมาใหม่ เพื่อหาคำตอบว่าความหมายของสิ่งที่คิดคืออะไร ซึ่งกระบวนการคิดผสมผสานความรู้จำเป็นต้องใช้ประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่ผ่านมาและทักษะเฉพาะหลาย ๆ อย่าง เข้าด้วยกัน ได้มีนักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญกล่าวถึงกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้อย่างหลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอไว้ดังนี้

กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของคิวมอลซ์ (ณัฐวรรณ เทียนทอง. 2554: 12-15; อ้างอิงจาก Quellmalz. 1985: 29-32) เป็นการสรุปการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักจิตวิทยากับทฤษฎีของนักปรัชญาไว้ 4 ขั้นตอนย่อยของกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีดังต่อไปนี้

1. การนิยามปัญหา ตามทฤษกีของนักจิตวิทยาเป็งองค์ประกอบที่สำคัญของปัญหาตรงกับขั้นการทำความกระจ่างตามทฤษกีของนักปรัชญา ซึ่งประกอบด้วยการกำหนดคำถามและการวิเคราะห์องค์ประกอบของปัญหา

2. การระบุข้อมูล เนื้อหา และกระบวนการที่จำเป็นในการแก้ปัญหาตามทฤษกีของนักจิตวิทยาตรงกับขั้นการตัดสินความเชื่อถือได้ของข้อมูลนำมาสนับสนุน รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการสังเกต ตามทฤษฎีของนักปรัชญา

3. การนำข้อมูลมาใช้ประกอบเพื่อการแก้ปัญหาตามทฤษฎีทางจิตวิทยา ตรงกับขั้นการคิดหาเหตุผล ตามทฤษฎีของนักปรัชญา ประกอบด้วยการคิดหาเหตุผลเชิงอนุมานและการคิดหาเหตุผลเชิงอุปมาน

4. การประเมินความสำเร็จของคำตอบ ตามทฤษฎีของนักจิตวิทยา ตรงกับขั้นการใช้เกณฑ์ในการตัดสินความเพียงพอของคำตอบ

การคิดอย่างมีวิจารณญาณตามแนวคิดของ นอริส และเอนนิส (Norris; & Ennis. 1989: 184-187) ประกอบด้วย 12 ทักษะ ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณตามแนวคิดของ Ennis สรุปได้ดังนี้

1. ความสามารถกำหนดหรือระบุประเด็นคำถามหรือปัญหา
   1.1 ระบุปัญหาสำคัญได้ชัดเจน
   1.2 ระบุเกณฑ์เพื่อตัดสินคำตอบที่เป็นไปได้
2. สามารถคิดวิเคราะห์ข้อโต้แย้ง
   2.1 ระบุข้อมูลที่มีเหตุผลหรือน่าเชื่อถือได้
   2.2 ระบุข้อมูลที่ไม่มีเหตุผลหรือไม่เชื่อถือได้
   2.3 ระบุความเหมือน และความแตกต่างของความคิดเห็นหรือข้อมูลที่มีอยู่ได้
   2.4 สรุปข้อมูลที่มีอยู่ได้
3. สามารถถามด้วยคำถามที่ท้าทาย และการตอบคำถามได้อย่างชัดเจน ตัวอย่างคำถามที่ใช้ เช่น
   - ทำไม
   - ประเด็นสำคัญคืออะไร
   - ข้อความที่กำหนดขึ้นหมายความว่าอย่างไร
   - ตัวอย่างที่เป็นไปได้มีอะไรบ้าง
   - ความคิดเห็นของท่านต่อเรื่องนี้คืออะไร
   - ให้พิจารณามีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
   - ข้อมูลที่มีเหตุผลคืออะไร
   - ข้อความที่กำหนดมานี้ "....." ท่านมีความคิดอย่างไร
   - ท่านมีความคิดเห็นอื่นๆ เพิ่มเติมอีกหรือไม่อย่างไร
4. สามารถพิจารณาความเชื่อของแหล่งข้อมูล
   4.1 เป็นข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญที่น่าเชื่อถือ
   4.2 เป็นข้อมูลที่ไม่มีข้อโต้แย้ง
   4.3 เป็นข้อมูลที่ได้รับการยอมรับ
   4.4 เป็นข้อมูลที่สามารถให้เหตุผลว่าเชื่อถือได้
5. สามารถสังเกตและตัดสินผลข้อมูลที่ได้จากการสังเกตด้วยตนเอง โดยใช้เกณฑ์ต่อไปนี้

5.1 เป็นข้อมูลที่ได้จากการสังเกตด้วยตนเอง โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ไม่ใช่เพียงได้ยินมาจากคนอื่น

5.2 การบันทึกผลทันข้อมูลเป็นผลจากการสังเกตด้วยตนเอง และมีการบันทึกผลทันทีไม่ปล่อยทิ้งไว้นานแล้วทำการบันทึกคราวหลัง

6. สามารถนิรนัยและตัดสินผลนิรนัย คือ ความสามารถนำหลักการใหญ่แตกเป็นหลักย่อยๆได้ หรือนำหลักการไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆได้

7. สามารถอุปนัยและตัดสินผลอุปนัย คือ ในการสรุปอ้างอิงไปยังกลุ่มประชากรนั้น กลุ่มตัวอย่างต้องเป็นตัวแทนของประชากรและก่อนที่จะมีการอุปนัยนั้นต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างถูกต้องตามแผนที่กำหนดและมีข้อมูลเพียงพอต่อการสรุปแบบอุปนัย

8. สามารถตัดสินคุณค่าได้

8.1 สามารถพิจารณาทางเลือกโดยมีข้อมูลพื้นฐานเพียงพอ

8.2 สามารถชั่งน้ำหนักระหว่างดีและไม่ดี

9. สามารถให้ความหมายคำว่าต่างๆและตัดสินความหมาย เช่น ทักษะต่อไปนี้

9.1 สามารถบอกคำเหมือน คำที่มีความหมายคล้ายกัน

9.2 สามารถจำแนก จัดกลุ่มได้

9.3 สามารถให้คำนิยามเชิงปฏิบัติได้

9.4 ยกตัวอย่างที่ใช่หรือไม่ใช่การสรุปอ้างอิง

10. สามารถระบุข้อสันนิษฐานได้ โดยการคำนึงถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของข้อมูล เพื่อระบุทางเลือกที่เป็นไปได้

11. สามารถตัดสินใจเพื่อนำไปปฏิบัติได้ เช่น ทักษะต่อไปนี้

11.1 การกำหนดปัญหา

11.2 การเลือกเกณฑ์ตัดสินผลที่เป็นไปได้

11.3 กำหนดทางเลือกอย่างหลากหลาย

11.4 เลือกทางเลือกเพื่อปฏิบัติ

11.5 ทบทวนทางเลือกอย่างมีเหตุผล

12. การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

12.1 การโต้ตอบเพื่อให้ได้ข้อมูลต่างๆ

12.2 การใช้ภาษาที่สละสลวย

ทิศนา แขมมณี และคณะ (2545: 150-151) ได้นำเสนอกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณดังนี้

1. การนิยามของปัญหา มีดังนี้

1.1 ระบุปัญหาและความสำคัญ

1.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิด

1.3 การตัดสินข้อมูลให้มีความชัดเจน

1.4 การตั้งคำถามที่มีความเข้าใจ ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

2. การพิจารณาตัดสินข้อมูล มีดังนี้

2.1 การแยกแยะความแตกต่างระหว่างข้อมูลเท็จจริง ความคิดเห็นและการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

2.2 การตัดสินสิ่งต่าง ๆกำหนดไว้ ให้มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน

2.3 การระบุความคิดที่คนยึดติด ความมีคติ การเข้าข้างตนเอง

2.4 การเจาะจงความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างระบบค่านิยมและอุดมการณ์ที่แตกต่างกัน

3. การแก้ปัญหาและการลงสรุป ประกอบด้วย

3.1 การระบุความเพียงพอของข้อมูล

3.2 การพยากรณ์ผลลัพท์ที่อาจเป็นไปได้

ดีคาโล (จินดารัตน์ แก้วพิกุล. 2554: 59; อ้างอิงจาก Decaroli. 1973: 67-69) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจรณญาณ ดังนี้

1. การนิยาม เป็นการกำหนดปัญหา และการกำหนดเกณฑ์

2. การแสวงหาทางเลือกและการพยากรณ์

3. การประมวลผลข่าวสาร และจัดระบบข้อมูล

4. การให้ความหมายและการสรุปจากหลักฐาน

5. การใช้เหตุผล ให้มีความสัมพันธ์เชิงตรรกศาสตร์

6. การประเมิน โดยอาศัยเกณฑ์ การกำหนดความสมเหตุสมผล

เดรส เซล (อุษณีย์ อนุรุทธวงศ์. 2554: 84; อ้างอิงจาก Dressel. 1957) ได้กล่าวถึงกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า ประกอบด้วย

1. การนิยามปัญหา เป็นความสามารถในการวิเคราะห์ข้อความหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นปัญหา ตระหนักถึงความมีอยู่ของปัญหา สามารถบอกลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งการนิยามปัญหานี้มีความสำคัญมาก สำหรับการอ่านและการฟังเรื่องราว

2. การเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการหาคำตอบของปัญหา เป็นความสามารถในการพิจารณาและเลือกข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง พิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล พิจารณาความพอเพียงของข้อมูล จัดระบบข้อมูล ซึ่งมีความสำคัญในการแก้ปัญหาต่าง ๆและมีผลกับความสามารถในการมองเห็นว่าอะไรคือปัญหาที่แท้จริง

3. การตระหนักในข้อตกลงเบื้องต้นหรือการระบุข้อสันนิษฐาน เป็นความสามารถในการพิจารณาแยกแยะสมมติฐาน ความน่าเชื่อถือของข้อสมมติฐานของข้อความหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ การอ้างเหตุผลสนับสนุนสมมติฐาน ความสามารถนี้มีความสำคัญเพราะว่าทำให้เห็นความแตกต่างของข้อมูลเพื่อลง ความเห็นว่าควรจะยอมรับหรือไม่

4. การกำหนดและเลือกสมมติฐานที่เป็นไปได้มากที่สุด เป็นความสามารถในการกำหนดหรือเลือก สมมติฐานจากข้อความหรือสถานการณ์ให้ตรงกับปัญหาในข้อความหรือสถานการณ์ ความสามารถนี้มีความสำคัญ เพราะทำให้มีความรอบคอบและมีความพยายามในการคิดถึงความ เป็นไปได้ของการแก้ปัญหาหรือความเป็นไปได้ของสมมติฐาน

5. การลงสรุปอย่างสมเหตุสมผล เป็นความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณตัดสินใจความสมเหตุสมผลของการคิดหาเหตุผล โดยคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่เป็นสาเหตุและประเมินข้อสรุปโดยอาศัยเกณฑ์การประยุกต์ใช้ความสามารถนี้มีความสำคัญเพราะทำให้สามารถลงความเห็นได้ตามความจริงจากหลักฐานหรือข้อมูลที่มีอยู่

จากกระบวนการของการคิดอย่างมีวิจารณญาณจากแนวคิดของนักวิชาการ นักจิตวิทยา ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าได้ให้ขั้นตอนและกระบวนการของการคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้อย่างคล้ายคลึงและแตกต่างกันออกไป แต่กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของ นอริส และเอนนิส (Norris; & Ennis. 1989: 184-187) แสดงรายละเอียดที่ชัดเจนเกี่ยวกับขั้นตอนการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของ นอริสและเอนนิส (Norris; & Ennis. 1989: 184-187) ทั้ง 12 ความสามารถมาใช้ในการศึกษาในฐานะตัวแปรตาม ได้แก่ 1. ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา 2. ความ สามารถในการคิดวิเคราะห์ข้อโต้แย้ง 3. ความสามารถถามด้วยคำถามที่ท้าทายและตอบคำถามได้อย่างชัดเจน 4. ความสามารถพิจารณาความเชื่อของแหล่งข้อมูล 5. ความสามารถสังเกตและตัดสินผลข้อมูลที่ได้จากการสังเกตด้วยตนเอง 6. ความสามารถนิรนัยและตัดสินผลนิรนัย 7. ความสามารถอุปนัยและตัดสินผลอุปนัย 8. ความสามารถตัดสินคุณค่า 9. ความสามารถให้ความหมาย และตัดสินความหมาย 10. ความสามารถระบุข้อสันนิษฐาน 11. ความสามารถตัดสินใจเพื่อนำไปปฏิบัติ 12. ความสามารถการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น แล้วนำมาสร้างนิยามศัพท์ที่ผู้วิจัยสามารถนำไปพัฒนาความสามารถทั้ง 12 ด้านได้

1.4 กรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณพบว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นความสามารถทางสมอง โดยการคิดอย่างมีวิจารณญาณสามารถพัฒนาได้โดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยา 3 กลุ่ม ได้แก่

1) ทฤษฎีทางเชาว์ปัญญาของ Guilford ซึ่งอยู่ในกลุ่มจิตมิติ

2) ทฤษฎีพัฒนาการเชาว์ปัญญาของ Piaget ซึ่งอยู่ในกลุ่มพุทธิปัญญา

3) ทฤษฎีเชาว์ปัญญาของ Sternberg ซึ่งอยู่ในกลุ่มประมวลผลข่าวสาร

สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวถึง ทฤษฎีทางจิตวิทยาทั้ง 3 กลุ่มดังกล่าวว่าเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวกับการคิดและพัฒนากระบวนการคิด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดทฤษฎีของแต่ละกลุ่มมาเป็นกรอบในการสร้างโปรแกรมพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีทางเชาวน์ปัญญาของ Guilford

Guilford (นุศรา ประสงค์ยิ่ง. 2554: 13-15; อ้างอิงจาก Guilford. 1967: 218-237) มีความเชื่อว่าความสามารถทางสมองปรากฏได้จาการปฏิบัติ ที่กำหนดให้ในลักษณะของความสามารถด้านต่างๆ ที่เรียกว่าองค์ประกอบ และสามารถตรวจสอบความสามารถได้ด้วย แบบสอบที่เป็นมาตรฐาน กิลฟอร์ดได้เสนอโครงสร้างทางเชาวน์ปัญญาประกอบด้วย 3 มิติ ได้แก่ มิติด้านเนื้อหา (Contents) มิติดด้านวิธีการคิด (Operations) และมิติด้านผลผลิต (Products) ดังนี้

1. มิติด้านเนื้อหา (Contents) หมายถึง วัตถุ ข้อมูลที่รับรู้ ใช้เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการคิด แบ่งออกเป็น 5 ลักษณะ คือ

1.1 ภาพที่รับรู้ทางตา (Visual) หมายถึง ข้อมูลที่ปรากฏขึ้นโดยตรงจากการเร้าทางเรตินาหรือโดยทางอ้อมจากภาพในใจ

1.2 เสียงที่รับรู้ทางหู (Auditory) หมายถึง ข้อมูลที่ปรากฏขึ้นโดยตรงจากการรับรู้ในคลอเคลียของหูชั้นใน หรือโดยทางอ้อมจากภาพในใจ

1.3 สัญลักษณ์ (Symbolic) หมายถึง ตัวอักษร ตัวเลข และสัญลักษณ์ที่สร้างขึ้นใช้ในระบบต่าง ๆ เช่น ระบบพยัญชนะ ระบบจำนวน

1.4 เป็นภาษา (Semantic) หมายถึง สิ่งที่อยู่ในรูปของภาษา ที่มีความหมายหรือความคิดที่เข้าใจกันโดยทั่วไป

1.5 พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง การแสดงออกทางกาย รวมถึงการแสดงอารมณ์ เจตคติความต้องการและปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

2. มิติด้านวิธีการคิด (Operations) หมายถึง กระบวนการคิดต่างๆ ที่สร้างขึ้นมาจำแนกเป็น 6 ลักษณะ คือ

2.1 การรับรู้และเข้าใจ (Cognition) หมายถึงการค้นพบ การเข้าใจ และสามารถสรุปความจากข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้

2.2 การจำ (Memory) เป็นความสามารถทางสติปัญญาของมนุษย์ในการสะสมเรื่องราวหรือข่าวสาร และสามารถระลึกได้เมื่อเวลาผ่านไปในปี ค.ศ.1988 กิลฟอร์ดได้แบ่งความจำเป็นเป็น 2 ชนิด คือ ความจำที่บันทึกไว้ (Recording) และ ความจำเป็นที่เก็บไว้ในความจำระยะยาว (Retention)

2.3 การคิดอเนกนัย (Divergent thinking) เป็นความสามารถในการตอบสนองต่อสิ่งเร้า และแสดงออกมาได้หลาย ๆ แบบ หลายวิธีความคิดประเภทนี้มีความสำคัญต่อความคิดสร้างสรรค์

2.4 การคิดเอกนัย (Convergent thinking) เป็นความสามารถที่เน้นเรื่องความถูกต้องของคำตอบที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าเป็นคำตอบที่ดีที่สุด

2.5 การประเมินค่า (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินสิ่งที่รับรู้จำได้ หรือกระบวนการคิดนั้นมีคุณค่า ความถูกต้อง ความเหมาะสม หรือมีความเพียงพอหรือไม่อย่างไร

3. มิติด้านผลผลิต หมายถึง ความสามารถที่เกิดขึ้นจากการผสมผสานมิติด้านเนื้อหา และด้านปฏิบัติการเข้าด้วยกันเป็นผลผลิต เมื่อสมองรับรู้วัตถุ/ข้อมูล ทำให้เกิดการคิดในรูปแบบต่างๆ กัน ซึ่งสามารถให้ผลออกต่าง ๆ กัน 6 ชนิด ดังนี้

3.1 แบบหน่วย (Units) เป็นสิ่งที่มีคุณสมบัติเฉพาะตัว และมีความแตกต่างจากสิ่งอื่นที่เป็นลักษณะเฉพาะ

3.2 แบบกลุ่ม (Classes) เป็นกลุ่มของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีคุณสมบัติบางประการร่วมกัน

3.3 แบบความสัมพันธ์ (Relations) เป็นการเชื่อมโยง 2 สิ่งเข้าด้วยกัน เช่น เชื่อมโยงลูกโซ่ เชื่อมโยงคำ เชื่อมโยงความหมาย

3.4 ระบบ (System) เป็นแบบแผน หรือการรวมหน่วยจำพวกขงข้อมูล ข่าวสาร หรือการแสดงความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนของส่วนปรกอบ ซึ่งอาจเป็นทฤษฎี หลักการ

3.5 การแปลงรูป (Transformation) เป็นการเปลี่ยนแปลงการหมุนกลับ การขยายความข้อมูลจากสภาพหนึ่งไปยังอีกสภาพหนึ่ง เป็นต้นว่าการให้คำจำกัดความใหม่หรือการคิดแปลงข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่แล้วเสียใหม่

3.6 การประยุกต์ (Implication) เป็นผลการคิดที่คาดหวัง หรือการทำนายจากข้อมูลที่กำหนดให้

ทฤษฎีเชาวน์ปัญญาของกิลฟอร์ด จึงประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ 3 มิติ กิลฟอร์ด ได้สร้างค่าการวัดความสามารถต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น คำถามเพื่อใช้วัดความสามารถเกี่ยวกับความคล่องในการใช้คำ(Word fluency)ของกิลฟอร์ดซึ่งประกอบด้วยวิธีการคิดอเนกนัย (Divergent thinking) เนื้อหาสัญลักษณ์ (Symbolic) และผลผลิตหน่วย (Units) กิลฟอร์ด จะให้เขียนคำที่ขึ้นต้นด้วยตัว r และลงท้ายด้วย m ให้มากที่สุด โดยสรุปแล้วโครงสร้างเชาวน์ปัญญาของกิลฟอร์ดประกอบด้วยความสามารถที่แตกต่างกัน 180 ชนิด คือ (5 เนื้อหา x 6 วิธีการคิด x 6 ผลการคิด = 180) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเชาวน์ปัญญาของบุคคลไม่ควรวัดโดยใช้คะแนนรวมเพียงอย่างเดียว แต่จะเปลี่ยนแปรได้ด้วยการฝึกหัดละการเรียนรู้

ในเรื่องสติปัญญา กิลฟอรด์เชื่อว่า สติปัญญาเป็นผลรวมของความสามารถหลายด้านเข้าด้วยกัน ซึ่งความสามารถบางด้านอาจวัดได้ด้วยแบบทดสอบไอคิว (IQ) หรือ แบบทดสอบความถนัดทางการเรียนทั่วไป แต่ก็มีความสามารถอีกหลายด้านที่ไม่สามารถวัดได้ด้วยแบบทดสอบดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ทำให้กิลฟอร์ดทำการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ ความคิดมีเหตุผล และการคิดแก้ปัญหาโดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการศึกษาพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ประกอบด้วยลักษณะของการคิดอเนกนัย (Divergent thinking) คือ ความสามารถในการคิดได้หลายทาง มีความยืดหยุ่นในการคิด ในส่วนของการวัดความคิดสร้างสรรค์ กิลฟอร์ดจะใช้แบบวัดวัดความสามารถทางการคิดในด้านการคิดอเนกนัย โดยวิธีวัดตัวประกอบในแต่ละหน่วยลูกบาศก์ตามโครงสร้างสามมิติ นอกจากนี้ กิลฟอร์ด ยังได้อธิบายรูปแบบการคิดแก้ปัญหาโดยทั่วไปว่า เป็นกระบวนการของความสามารถทางสมองด้านการจำ (Memory) การรับรู้และความเข้าใจ (Cognition) การคิดแบบอเนกนัย (Divergent thinking) การคิดแบบเอกนัย (convergent thinking)และการประเมินค่า (Evaluation)

ทฤษฎีพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาของ Piaget

ทฤษฎีพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาของเพียเจต์ (นุศรา ประสงค์ยิ่ง. 2552: 15-17) มองว่าการคิดเป็นกระบวนการทางเชาวน์ปัญญาของมนุษย์ และเป็นระบบที่สลับซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม โดยโครงสร้างทางความคิดของมนุษย์จะมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ โดยอาศัยปฏิสัมพันธ์ ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม และมีความเชื่อว่ามนุษย์มีแนวโน้มพื้นฐานติดตัวมาตั้งแต่เกิด 2 ชนิด คือ

1. การจัดและรวบรวม (Organization) หมายถึง การจัดและรวบรวมกระบวนการต่างๆ ภายในอย่างมีระบบต่อเนื่อง และปรับปรุงตลอด ตราบที่ยังมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

2. การปรับตัว (Adaptation) หมายถึง การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดภาวะสมดุล (Equilibration) ซึ่งการปรับตัวนี้ประกอบด้วย 2 กระบวนการ คือ

2.1 การดูดซึมเข้าโครงสร้าง (Assimiliation) หมายถึง การตีความหรือการรับรู้ข้อมูลจากภายนอกเข้าสู่โครงสร้างทางความคิดโดยอาศัยความรู้และวิธีการที่มีอยู่แล้ว

2.2 การปรับโครงสร้าง (Accumulation) ซึ่งหมายถึงการจัดโครงสร้างทางความคิดที่มีอยู่แล้วให้เข้ากับสภาพแวดล้อม การดูดซึมและการปรับโครงสร้างมีความเกี่ยวข้องกัน กล่าวคือ ขณะที่เรารับสิ่งเร้าเข้ามาเราได้ปรับโครงสร้างทางความคิดของเราให้เข้ากับสิ่งเร้าและรับเอาลักษณะเหล่านั้นเข้ามาในมโนทัศน์ของเราที่มีอยู่แล้ว

โครงสร้างทางความคิดจะเกิดขึ้นจากกระบวนการดูดซึมโครงสร้าง(Assimiliation) และกระบวนการการปรับโครงสร้าง (Accumulation) ซึ่งจะมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและพัฒนาเป็นลำดับขั้น กล่าวคือ เมื่อบุคคลพบกับข้อมูลหรือสถานการณ์ที่ขัดแย้ง คำถามหรือปัญหาจะเกิดภาวะไม่สมดุล (Disequilibrium) เราจะใช้กระบวนการดูดซึมและปรับโครงสร้าง เพื่อให้เกิดภาวะสมดุล (Equilibration) ขึ้นกับบุคคลจะใช้กระบวนการทั้งสองในการสร้างระบบการคิดด้วยการใช้กระบวนการดังกล่าว ทำให้บุคคลสามารถพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างรอบคอบและสมเหตุสมผล เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโลกรอบตัวได้และเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตลอดเวลาเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดโครงสร้างทางความคิด ซึ่งระดับพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาการพัฒนาการรู้คิดที่เกิดขึ้นด้วยการรับเข้ามาและการรับให้เข้ากันกับโลกภายนอก เพียเจทย์ได้นำเสนอเป็น 4 ระยะตามลำดับพัฒนาการดังนี้

ระยะแรก ขั้นการเคลื่อนไหวและประสาทสัมผัส (Sensorimotor Stage) เริ่มตั้งแต่แรกเกิดถึงประมาณ 2 ขวบ เป็นขั้นที่เด็กสามารถแสดงออกทางการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมด้วยการกระทำ การคิดของเด็กขั้นนี้ใช้สัญลักษณ์น้อยมากจะเข้าใจสิ่งต่างๆ จากการกระทำและการเคลื่อนไหว และจะเรียนรู้ต่อสิ่งรอบตัวที่เขาสามารถใช้สัมผัสได้เท่านั้น

ระยะที่สอง ขั้นก่อนการปฏิบัติการ (Preoperation Stage) อายุประมาณ 2-7 ปี เป็นขั้นที่เด็กเริ่มใช้ภาษา และสัญลักษณ์อย่างอื่น การเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็ว ภาษาเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กสร้างความคิดรวบยอด หรือมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ แต่เด็กในขั้นนี้มีพัฒนาการด้านการคิดไม่สมเหตุสมผล เด็กยังยึดติดอยู่กับการรบรู้ ซึ่งเป็นข้อจำกัด 6 ประการของการคิด คือ 1) การยึดติดอยู่กับสิ่งที่เป็นรูปธรรม 2) ไม่มีความสามารถคิดย้อนกลับโดยการใช้หลักเหตุผล 3) การยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง เข้าใจว่าคนอื่นคิดหรือเข้าใจเหมือนตนเอง 4) การมองปัญหาสิ่งของหรือเหตุการณ์ทีละอย่างทีละด้าน ไม่สามารถพิจารณหลายๆด้านได้ 5) การตัดสินสิ่งต่างๆ ตามสถานที่รับรู้หรือมองเห็นในขณะนั้นเท่านั้น และ 6) การเชื่อมโยงเหตุการณ์หรือสิ่งของโดยไม่ได้ใช้หลักเหตุผล

ระยะที่สาม ขั้นปฏิบัติการด้วยรูปธรรม (Concrete Operatinal Stage) อายุประมาณ 7-11 ปี เป็นขั้นที่เด็กสามารถคิดด้วยการใช้สัญลักษณ์และภาษา สามารถสร้างภาพแทนในใจได้ การคิดมีลักษณะยึดติดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง สามารถแก้ปัญหาที่เป็นรูปธรรมได้ เข้าใจหลักการคงอยู่ของสสารได้ว่า สสารหรือสิ่งของแม้จะเปลี่ยนสภาพไปก็ยังคงมีปริมาณเท่าเดิม สามารถคิดย้อนกลับได้ รวมทั้งสามารถจัดประเภทสิ่งของได้ ตลอดจนเข้าใจในเรื่องของการเปรียบเทียบ

ระยะสุดท้าย ขั้นการปฏิบัติการด้วยนามธรรม (Formal Operation Stage) อายุประมาณ 12 ปีขึ้นไป เป็นขั้นที่เด็กสามารถเข้าใจในสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ มีการคิดอย่างสมเหตุสมผลในการแก้ปัญหา สามารถแก้ปัญหาได้หลายๆ ทาง สามารถคิดวิทยาศาสตร์ได้ รู้จักคิดด้วยการสร้างภาพแทนในใจขึ้น สามารถคิดเกี่ยวกับสิ่งที่นอกเหนือไปจากสิ่งปัจจุบัน มีความพอใจที่จะคิดวิจารณญาณเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นนามธรรม สามารถคิดสร้างทฤษฎีและทดสอบแบบวิทยาศาสตร์ได้ การคิดของเด็กจะไม่ยึดติดอยู่กับข้อมูลที่มาจากการสังเกตเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการคิดที่อยู่ในรูปของการตั้งสมติฐานหรือสถานการณ์ที่ยังไม่ได้เกิดขึ้นจริงๆ มีความคิดเป็นของตนเองและเข้าใจความคิดของผู้อื่นด้วย

สรุปได้ว่าทฤษฎีของเพียเจท์ได้อธิบายถึงพัฒนาการทางความคิดที่เกิดจากขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่ง โดยอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ การเจริญเติบโตของร่างกายและวุฒิภาวะ ประสบการณ์ทางกายภาพและทางสมอง ประสบการณ์ทางสังคมและสภาะสมดุล ซึ่งเป็นกระบวนการที่แต่ละคนใช้ในการปรับตัว และขั้นพัฒนาการของการคิดจะมีการเปลี่ยนแปลงตามลำดับขั้น กระบวนการที่แต่ละคนใช้ในการปรับตัว และขั้นพัฒนาการของการคิดจะมีการเปลี่ยนแปลงตามลำดับขั้นซึ่งพัฒนาการในขั้นต้นจะเป็นพันฐานของพัฒนาการในขั้นสูง และพัฒนาการของการคิดในแต่ละคนจะมีลักษณะเดียวกัน แต่จะแตกต่างกันในด้านของอัตราความเร็วในการเกิดของแต่ละระดับของการพัฒนา

ทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามศรของ Sternberg

สเติร์นเบิร์ก (นุศรา ประสงค์ยิ่ง. 2552: 17-18; อ้างอิงจาก Sternberg. 1985) ได้เสนอทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามศร ใน ค.ศ. 1985 ซึ่งอธิบายว่าเชาวน์ปัญญาประกอบด้วยความสามารถ 3 ด้าน คือ ด้านการคิด ด้านประสบการณ์ และด้านบริบทสังคม โดยมีทฤษฎีย่อยอธิบายความสามารถ 3 ทฤษฎี ไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม (Contextual Subtheory) เป็นความสามารถทางสติปัญญาที่เกี่ยวข้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของบุคคล

2. ทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ (ExperientalSubtheory) เป็นการพิจารณาถึงผลของประสบการณ์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาเพื่อเพิ่มพูนทักษะการแก้ปัญหาได้ดีขึ้น

3. ทฤษฎีย่อยด้านการคิด (Componential Subtheory) เป็นความสามารถทางสติปัญญาที่เกี่ยวข้องกระบวนการคิด มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ

3.1 องค์ประกอบด้านการปรับความคิด (Metacomponent) เป็นกระบวนการคิดสั่งการซึ่งประกอบด้วยการประมวลความรู้ คิดแก้ปัญหา วางแผนติดตาม และประเมินผลเพื่อให้งานดำเนินไปอย่างถูกต้อง

3.2 องค์ประกอบด้านการปฏิบัติ (Performance Component) เป็นกระบวนการลงมือปฏิบัติตามการตัดสินใจสั่งการองค์ประกอบด้านการปรับความคิดและองค์ประกอบด้านการปฏิบัติเป็นกระบวนการที่ควบคู่ไปด้วยกัน เพราะการคิดอย่าง เดียวไม่เพียงพอต่อการแก้ปัญหา เนื่องจากไม่มีการปฏิบัติ ส่วนการปฏิบัติอย่างเดียวก็ไม่เพียงพอจะต้องอาศัยองค์ประกอบการคิดที่เหมาะสมมาช่วยองค์ประกอบด้านการปฏิบัติ ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านการคิดย่อย ๆ ได้แก่ การเข้ารหัส การรวมและเปรียบเทียบ การตอบสนองและพัฒนาสติปัญญาในการแก้ปัญหา

3.3 องค์ประกอบด้านการแสวงหาความรู้ (Knowleage-Acquisition Component) เป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญของสติปัญญาจึงต้องอาศัยกระบวนการคัดเลือก มีการเลือกการเข้ารหัส การเลือกการรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องในวิธีทางที่เกิดภาพรวมที่ยอมรับได้

โดยสรุปแล้ว ตามทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามศรของ Sternberg การพัฒนาความสามารถทางเชาวน์ปัญญาต้องอาศัยทฤษฎีย่อย 3 ทฤษฎีประกอบกัน Sternberg เชื่อว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการคิดที่อยู่ในในทฤษฎีย่อยด้านการคิด ด้านความสามารถด้านการคิดขั้นสูง (Meta–Components) ซึ่งควบคุมกระบวนการประมวลความรู้ของบุคคล และช่วยให้บุคคลดำเนินการคิดและประเมินผลที่ได้จากการคิดเป็นกระบวนการขั้นสูงที่ใช้ในการวางแผน ติดตามและประเมินการปฏิบัติทุกขั้นตอน เป็นกระบวนการที่รับผิดชอบในการกำหนดที่จะทำอย่างไรกับงานหรือชุดของงานนั้น เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างถูกต้อง

จากการศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณจากแนวคิดของนักนักจิตวิทยา ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่กล่าวมาข้างต้น แสดงถึงพัฒนาการทางปัญญาของคนเราในแต่ละวัยในเรื่องของการคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้อย่างคล้ายคลึงและแตกต่างกันออกไป ผู้วิจัยจึงบูรณาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คือทฤษฎีทางเชาวน์ปัญญาของ Guilford ซึ่งอยู่ในกลุ่มจิตมิติ, ทฤษฎีพัฒนาการเชาว์ปัญญาของ Piaget ซึ่งอยู่ในกลุ่มพุทธิปัญญา และทฤษฎีเชาวน์ปัญญาของ Stemberg ซึ่งอยู่ในกลุ่มประมวลผลข่าวสาร จากทฤษฎีดังที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยทราบถึงกระบวนการคิด พัฒนาการทางความคิด กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของบุคคลได้มากยิ่งขึ้น

1.5 ลักษณะของผู้มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาหลายท่านได้อธิบายถึงพฤติกรรมที่เป็นลักษณะของการแสดงออกของผู้ที่มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้มากมายหลายลักษณะ ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะการแสดงออกดังกล่าวมาเสนอโดยสรุป ดังนี้

เอนนิส (Ennis. 1985: 158-180) ได้เสนอว่าลักษณะของผู้ที่มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีดังนี้

1. พูด เขียน หรือการสื่อความเข้าใจโดยมีความหมายชัดเจน
2. กำหนดประเด็นปัญหาแน่นอน
3. พิจารณาสถานการณ์รวมทั้งหมด
4. แสดงหาเหตุผลและให้เหตุผล
5. เป็นผู้ที่มีความรู้ทันเหตุการณ์
6. มีทางเลือกต่าง ๆมากมาย
7. นึกถึงความถูกต้องมากที่สุด
8. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
9. เปิดใจยอมรับความคิดเห็นจากคนรอบข้าง
10. หาเหตุผลเพียงพอก่อนจะมีการสรุป
11. ใช้เหตุผลอย่างเหมาะสม
12. ใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณของตนเอง

เวด (จิดารัตน์ แก้วพิกุล. 2554: 70; อ้างอิงจาก Wade. 1995: 24-28) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ไว้ดังนี้

1. คิดตั้งคำถาม
2. ทำให้คำถามมีความชัดเจน
3. ตรวจสอบหาข้อมูล
4. วิเคราะห์ข้อสันนิษฐานและความลำเอียงที่อาจมีขึ้น

5. หลีกเลี่ยงที่จะใช้อารมณ์มาเป็นตัวตัดสิน

6. หลีกเลี่ยงการคิดแบบตื้นๆ ง่ายๆ เกินไป

7. พิจารณาถึงการตีความที่อาจเป็นไปได้หลายทาง

8. ยอมรับว่าอาจมีภาวะกำกวมไม่ตรงไปตรงมาเกิดขึ้นได้

9. ตระหนักรู้เกี่ยวกับความคิดของตน รู้ตัวว่าคิดอะไรอยู่

กรมวิชาการ (จิตราภรณ์ พงษ์มาลี. 2550: 44; อ้างอิงจาก กรมวิชาการ. 2542) กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้

1. ด้านการระบุประเด็นสำคัญ มีการแสดงออกดังนี้

1.1 ตระหนักถึงความสำคัญของการระบุหรือกำหนดความหมายของคำที่ชัดเจน

1.2 ระบุหรือกำหนดประเด็นปัญหาที่ชัดเจนได้

2. ด้านการรวบรวมข้อมูล มีการแสดงออกดังนี้

2.1 สังเกตปรากฏการณ์ต่างๆด้วยความเป็นปรนัย

2.2 วินิจฉัยตัดสินการรายงานการสังเกตได้

2.3 เลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและรู้จักหาข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจนมากขึ้น

3. ด้านการพิจารณาความน่าเชื่อถือ มีการแสดงออกดังนี้

3.1 เห็นความสำคัญของความรู้ที่เชื่อถือได้ ไม่ใช่การเดาในการหาข้อเท็จจริง

3.2 แสดงถึงข้อจำกัดของข้อมูลได้

4. ด้านการแยกแยะความแตกต่างของข้อมูล มีการแสดงออกดังนี้

4.1 จำแนกความแตกต่าง/ประเภทของข้อมูลได้

4.2 ชี้ให้เห็นแนวคิดที่ซ่อนอยู่เบื้องหลัง ข้อตกลงเบื้องต้นที่ปรากฏอยู่ได้

5. ด้านการลงข้อสรุปโดยการใช้เหตุผลแบบอุปนัยและนิรนัย มีการแสดงออกดังนี้

5.1 ให้ความสำคัญกับการตั้งสมมติฐานในการแก้ปัญหา

5.2 มองหาทางเลือกหลายๆทาง

6. ด้านการลงข้อสรุปโดยการใช้เหตุผลแบบอุปนัยและนิรนัย มีการแสดงออกดังนี้

6.1 มีความรู้ทันสมัย ใจกว้างและแสวงหาเหตุผลอยู่เสมอ

6.2 ตัดสินใจสรุปเมื่อมีเหตุผลพอเพียง

6.3 สรุปจากข้อมูลที่ให้ไว้ได้อย่างถูกต้องสมเหตุสมผล

6.4 มีความสามารถในการใช้เหตุผล และใช้คำถามที่เป็นการอธิบายได้

6.5 มีความสามารถในการสังเกต ควบคุม และแก้ไขกระบวนการคิดของตน

6.6 สามารถคิดอย่างมีเหตุผลจากข้อมูลที่มีอยู่แล้ว สรุปเป็นประโยคประเด็นหรือกฎเกณฑ์ได้

7. ด้านประเมินผล มีการแสดงออกดังนี้

7.1 ยืนยันข้อสรุป เมื่อมีหลักฐานและเหตุผลพอเพียง

7.2 พิจารณาข้อสรุปใหม่ เมื่อมีหลักฐานหรือเหตุผลเพิ่มเติม

จากการศึกษาลักษณะของผู้ที่มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณจากแนวคิดของนักจิตวิทยา ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปลักษณะของผู้ที่มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้ดังนี้

1) การระบุปัญหา ผู้ที่มีความสมารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณจะมีลักษณะการแสดงออกในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหา ข้อโต้แย้งและข้อมูลที่คลุมเครือ โดยสามารถระบุปัญหา ข้อโต้แย่ง หรือข้อมูลที่คลุกเครือให้ชัดเจนได้ รวมทั้งมีความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของคำและข้อความ

2) การรวบรวมข้อมูล ผู้ที่มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณจะมีลักษณะการแสดงออกในการรวบรวมข้อมูล ด้วยการรู้จักแสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ข้อโต้แย้งหรือข้อมูลที่คลุมเครืออย่างเพียงพอ จากการสังเกตปรากฏการณ์ต่างๆ ถามหรือพิจารณาจากทัศนะของคนอื่น รวมทั้งการแสดงหาความรู้ที่ทันสมัยจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

3) การจัดระบบข้อมูล ผู้ที่มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จะมีลักษณะการแสดงออกในการจัดระบบข้อมูล ด้วยการพิจารณาความน่าเชื่อถือและความสอดคล้องของข้อมูลแสวงหาแหล่งที่มาของข้อมูล ความเพียงพอของข้อมูล ได้แก่ สามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น ความมีอคติกับความลำเอียง ค่านิยมกับอุดมการณ์ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหา และสามารถจัดกลุ่มและจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลเพื่อใช้เสนอข้อมูลได้

4) การตั้งสมมติฐาน ผู้ที่มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณจะมีลักษณะการแสดงออกในการตั้งสมมติฐาน โดยการกำหนดสมมติฐานจากความสัมพันธ์เชิงเหตุผล เพื่อหาทางเลือกและพยากรณ์ในการสรุปว่าสามารถเป็นไปในทางทิศใดมากที่สุดจากข้อมูลที่ปรากกฏ เพื่อที่จะนำไปพิจารณาตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผล

5) การสรุปอย่างสมเหตุสมผล ผู้ที่มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณจะมีลักษณะการแสดงออกในการสรุปอย่างสมเหตุสมผล โดยการพิจารณาและตัดสินใจว่ามีเหตุผลเพียงพอที่จะสรุปปัญหา ข้อมูลโต้แย้ง และข้อมูลที่คลุมเครือได้อย่างสมเหตุสมผลหรือไม่

1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

งานวิจัยต่างประเทศ

ฮาร์เจิลสแคป (นุศรา ประสงค์ยิ่ง. 2552: 35; อ้างอิงจาก Hagelskamp. 2000) ศึกษาเรื่องผลการสอนการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยการถ่ายโอนทักษะการตัดสินทางจริยธรรมและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา เพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาและพัฒนาการทางจริยธรรม วิธีการวิจัยคือพิจารณาผลของการสอนคิดอย่างมีวิจารณญาณต่อการตัดสินใจทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยแบ่งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายมัธยมศึกษาและเตรียมอุดมที่เรียนทางด้านประวัติศาสตร์ในโรงเรียนทางตอนเหนือของแคลิฟอร์เนีย จำนวน 92 คน ใช้แบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณของวัตสันและเกลอเซอร์ (The Waton-Glaser Critical Thinking) และแบบประเมินตนเอง ใช้เวลาในการสอน 12 สัปดาห์ โดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 4 ทักษะคือการควบคุมตนเอง (Self-Regulation) การวิเคราะห์ (Analysis) การอ้างอิง (Inference) และการประเมินผล (Evaluation) และดูการถ่ายโยงทั้ง 4 ทักษะต่อเจตพิสัยและทักษะพิสัย กลุ่มควบคุมได้รับการสอนการคิดอย่างมีวิจารณญาณแบบดั้งเดิม วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการคิดอย่างมีวิจารณญาณและตัดสินใจทางจริยธรรม ผลการวิจัยพบว่า 1) ก่อนการทดลองกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการตัดสินใจทางจริยธรรมไม่มีความแตกต่าง แต่หลังการทดลองพบว่าแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ 2) กลุ่มควบคุมหลังการทดลองการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการตัดสินใจทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ

แมคคริง (ศารทูล อารีวรวทิย์กุล. 2554: 96; McCrink. 1999: 3420-A) ศึกษาผลของวิธีสอนของครูและรูปแบบการเรียนของผู้เรียนที่ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เครื่องมือที่ใช้วัดคือแบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณของวัตสันและเกลเซอร์ (The Watson Glaser critical thinking appraisal) ผลการศึกษาพบว่า วิธีการสอนของครูส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ครูที่สอนโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาประกอบการเรียนจะทำให้ผู้เรียนมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณมากกว่าครูที่สอนตามปกติ

งานวิจัยในประเทศ

ประภาวดี วชิรพุทธิ์ (2548) ศึกษาพัฒนาการความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 ที่มีแบบการเรียนต่างลักษณะกัน ในเขตพื้นที่การศึกษาที่ 1 กรุงเทพมหานครจำนวน 43 คน โดยจำแนกตามเพศและแบบการเรียน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ระดับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 2 ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 2 ไม่แตกต่างกันและพบว่านักเรียนหญิงมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนชายจากผลการวิจัยสรุปเป็นภาพรวมของพัฒนาการในการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ว่า รูปแบบของพัฒนาการในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย รวมทั้งของนักเรียนที่มีแบบการเรียนแบบร่วมมือและแบบแข่งขัน มีลักษณะเหมือนกันคือ คงที่จากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สู่ชั้นปีที่ 2 และเพิ่มสูงขึ้นในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

มลิวัลย์ สมศักดิ์ (2540) ศึกษารูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดท้ายสำเภา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 64 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 32 คน และกลุ่มควบคุม 32 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนตามรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นเป็นเวลา 16 คาบ ส่วนกลุ่มควมคุมไม่ได้รับการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผลการทดลองพบว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณในขณะทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผลการทดลอง สูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่าความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสามารถพัฒนาให้กับผู้เรียนได้ในทุกระดับชั้น โดยการจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมที่เหมาะสม ให้ผู้เรียนได้คิด ลงมือปฏิบัติจริง และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยผ่านกระบวนการกลุ่มและการเรียนแบบร่วมมือ ตลอดจนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเปรียบเทียบและตรวจสอบการคิดของตนเองกับผู้อื่น ทำให้ผู้เรียนได้คิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบสมเหตุผลมากยิ่งขึ้น ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวมีการใช้รูปแบบการสอน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ต

2.1 ความหมายของอินเทอร์เน็ต

คณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ (2540: 20) ได้ให้ความหมายของอินเทอร์เน็ต ว่าเป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ของโลก ที่เชื่อมต่อคอมพิวเตอร์นับล้านเครื่องเข้าไว้ด้วยกัน ตั้งแต่เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคล จนถึงคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ กลายเป็นเครือข่ายข้อมูลข่าวสารและการติดต่อสื่อสารที่ใช้งานได้ดี จนได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย

สมใจ บุญศิริ (2538: 3-4) กล่าวว่า อินเทอร์เน็ต คือ การเชื่อมโยงระหว่างระบบเครือคอมพิวเตอร์จำนวนมหาศาลทั่วโลกเข้าด้วยกัน สามารถติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลถึงกันได้โดยสะดวก รวดเร็ว ไม่ว่าข้อมูลนั้นจะอยู่ในรูปแบบใด อาจเป็นตัวอักษร หรือข้อความภาพ เสียง ดังนั้นระยะทางจึงไม่เป็นปัญหาในการติดต่อสื่อสารของมนุษย์อีกต่อไป

วิทยา เรืองพรวิสุทธิ์ (2539: 60) กล่าวว่า อินเทอร์เน็ต คือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก ด้วยระบบสื่อสารแบบทีซีพี ไอพี เครือข่ายที่เป็นสมาชิกของอินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายซึ่งกระจายอยู่ในประเทศต่าง ๆเกือบทั่วโลก โดยการเชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายหรือ Network จำนวนมหาศาลทั่วโลกเข้าด้วยกันภายใต้หลักเกณฑ์มาตรฐานเดียวกัน ซึ่งจะทำให้ผู้คนสามารถเชื่อมต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลถึงกันได้ สะดวก รวดเร็ว ไม่ว่าข้อมูลเหล่านั้น จะอยู่ในรูปแบบใด อาจจะเป็นตัวอักษร ข้อความ หรือเสียงและประโยชน์เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการสื่อสารข้อมูล

กิดานันท์ มะลิทอง (2543: 321) กล่าวว่า อินเทอร์เน็ต คือ ระบบของการเชื่อมโยงเครือข่ายงานคอมพิวเตอร์ เพื่อความสะดวกในการให้บริการสื่อสารข้อมูล เช่น การบันทึกเข้าระยะไกล (Remote Login) และกลุ่มอภิปรายอินเทอร์เน็ต เพื่อเข้าถึงของแต่ละระบบที่มีส่วนร่วมอยู่

จากการวิเคราะห์ความหมายของอินเทอร์เน็ตจากแนวคิดของนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านอินเทอร์เน็ตที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปความหมายของอินเทอร์เน็ต ได้คือ ระบบของการเชื่อมโยงงานคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่มากครอบคลุมไปทั่วโลก ซึ่งสามารถติดต่อถึงกันได้โดยใช้มาตรฐาน ทำให้สามารถติดต่อสื่อสารระหว่างกันได้อย่างสะดวกและง่ายดายมากขึ้น ทั้งในรูปแบบของข้อความ ตัวอักษร จึงมีข้อมูลมากมายมหาศาลแลกเปลี่ยนกันในเครือข่ายผู้ใช้สามารถติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นกันได้โดยไม่จำกัดระยะทางและเวลา อย่างเป็นอิสระและทำให้ทำให้เราได้เข้าถึงข้อมูล แหล่งความรู้ในสาขาต่างๆ ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว

2.2 การบริการบนอินเทอร์เน็ต

กิดานันท์ มะลิทอง (2540: 48) ยังได้กล่าวถึงการใช้งานอินเทอร์เน็ตในลักษณะคล้ายคลึงกันและมีเพิ่มเติมบางส่วน ได้แก

1. บริการสารสนเทศในวงกว้าง (Wide Area Information Server: WAIS) เนื่องจากฐานข้อมูลที่มีอยู่บนอินเทอร์เน็ตมีเป็นจำนวนมาก จึงทำให้ไม่สะดวกในการค้นหา จึงต้องมีบริการนี้ขึ้นมาเพื่อเชื่อมโยงศูนย์ข้อมูลที่กระจายอยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเข้าด้วยกัน ซึ่งจะทำให้การค้นหาข้อมูลสะดวกรวดเร็วขึ้น

2. การสนทนาในข่ายงาน (Internet Relay Chat: IRC) เป็นการสนทนาผ่านเครือข่ายที่สามารถโต้ตอบกันทันทีโดยการพิมพ์ข้อความเสียง โดยอาจสนทนาระหว่างบุคคลหรือจะเป็นกลุ่มก็ได้

3. สิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Publisher) ปัจจุบันหนังสือพิมพ์วารสารและนิตยสารหลายประเภท เช่น ไทยรัฐ เดลินิวส์ ข่าวสด TIME, ELLE ฯลฯ ได้มีการบรรจุเนื้อหาและภาพที่ลงพิมพ์ในสิ่งพิมพ์เหล่านี้ลงในเว็บไซต์ของตน พื่อให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตได้อ่านเรื่องราวเช่นเดียวกับการอ่านหนังสือพิมพ์ที่เป็นเล่ม นอกจากสิ่งพิมพ์แล้วยังมีเอกสารและตำราวิชาการที่นำเนื้อหาบรรจุลงในอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ค้นหาความรู้ได้ด้วย เช่น คู่มือการออกแบบเว็บเพจของมหาวิทยาลัยเยล ในสหรัฐอเมริกา

4. สมุดรายชื่อ เป็นการตรวจหารายชื่อและที่อยู่ของผู้ที่เราต้องการจะติดต่อด้วยในอินเทอร์เน็ต โปรแกรมที่นิยมใช้กัน ได้แก่ Finger และ who is

อริยาภรณ์ เลิศพัฒนกิจกุล (2554: 32) ปัจจุบันอินเทอร์เน็ตมีการให้บริการเพื่ออำนวยความสะดวกกับผู้ใช้ในด้านต่างๆมากมาย ซึ่งผู้ใช้สามารถเรียกใช้บริการได้แม้ว่าจะอยู่คนละซีกโลก เครือข่ายอินเทอร์เน็ตจึงเป็นเครือข่ายที่ช่วยให้การติดต่อสื่อสารถึงกันทั่วโลกเป็นไปได้อย่างง่ายดาย ไม่ต้องเสียเวลาเดินทางเหมือนเมื่อก่อน การให้บริการอินเทอร์เน็ตมีทั้งแบบบริการฟรีตลอดการใช้งานหรือบริการฟรีเฉพาะการใช้งานเบื้องต้น ผู้ใช้จึงควรอ่านเงื่อนไขการให้บริการให้ละเอียดก่อนสมัครใช้บริการต่างๆ บริการบนอินเทอร์เน็ตประกอบด้วย

1. บริการกระดานข่าวหรือเว็บบอร์ด (Web Board) คือบริการที่ให้ผู้ใช้สามารถแสดงความคิดเห็น ถามตอบ สอบถามปัญหาในหัวข้อที่สนใจด้วยการตั้งกระทู้บริการนี้ช่วยให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ทัศนคติซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังเป็นที่แจ้งข่าวสารประชาสัมพันธ์ต่างๆ เช่น การสอบถามปัญหา การประกาศขายสินค้า หรือแจ้งความประสงค์ในการซื้อสินค้าก็ได้ จึงเป็นบริการที่ช่วยให้คนที่มีความสนใจเหมือนกันได้มาพบกัน

2. บริการค้นหาข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต คือ เครือข่ายอินเทอร์เน็ตช่วยให้เกิดการเชื่อมต่อฐานข้อมูลต่างๆ จากทั่วโลกเข้าด้วยกัน หรือที่เรียกว่า เวิลด์ไวด์ (World Wide Web) ทำให้บนอินเทอร์เน็ตมีข่าวสารข้อมูลจำนวนมาก จึงมีการพัฒนาโปรแกรมช่วยค้นหาข้อมูลบนเว็บไซต์ ที่เรียกว่า Search Engine ขึ้นมา เพื่อช่วยให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่ต้องการได้ง่ายและรวดเร็วมากขึ้น โดยสามารถค้นหาได้ทั้งข้อมูล รูปภาพ และเว็บไซต์บนอินเทอร์เน็ต บริการนี้จึงเป็นบริการที่ได้รับความนิยมจากผู้ใช้เป็นอย่างมาก

3. บริการจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Mail)หรืออีเมลล์ (E-Mail) คือการส่งจดหมายทางคอมพิวเตอร์ โดยมีหลักการทำงานคล้ายกับการรับส่งจดหมายธรรมดาที่ต้องมีผู้รับ ผู้ส่ง และที่อยู่สำหรับการส่งจดหมาย ซึ่งเรียกว่าอีเมลล์แอดเดรส (E-Mail Address) โดยสามารถส่งถึงผู้รับได้หลายคนพร้อมกัน การส่งอีเมลล์สามารถส่งไฟล์ต่างๆแนบไปด้วยได้ เช่นไฟล์เอกสาร ข้อมูล โปรแกรม รูปภาพ เสียง คลิปวีดีโอ ฯลฯ การเปิดดูข้อมูลที่แนบมากับอีเมลล์ เครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้ใช้จะต้องมีโปรแกรมที่ใช้เปิดดูข้อมูลชนิดนั้นจึงจะสามารถเปิดดูได้ ซึ่งโดยปกติแล้วใช้เวลาในการส่งเพียงไม่กี่วินาทีและประหยัดค่าใช้จ่ายมาก แต่ก็อาจจะเกิดการสูญหายเช่นเดียวกับไปรษณีย์ธรรมดา และระยะเวลาการส่งไปถึงผู้รับก็ขึ้นอยู่กับว่าข้อมูลนั้นผ่านไปตามเส้นทางใดบ้าง และเครื่องซึ่งทำหน้าที่รับส่งอีเมลล์นั้นจะจัดการรับส่งให้ทันทีหรือไม่

4. บริการอิเล็กทรอนิกส์การ์ด (Electronic Card) หรืออีการ์ด (E-Card) คือ การส่งบัตรอวยพรทางคอมพิวเตอร์ การ์ดประเภทนี้มีหลากหลายรูปแบบทั้งแบบภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว (Animation) และแนบที่สามารถโต้ตอบกับผู้รับได้ (Interaction) พร้อมทั้งมีเสียงเพลงและคำอวยพร โดยผู้ใช้สามารถเลือกให้เหมาะสมกับเทศกาลและโอกาสต่างๆ ที่ต้องการได้ หลักการทำงานของอีการ์ดจะคล้ายกับอีเมลล์คือผู้ส่งต้องมีอีเมลล์แอดเดรส (E-mail Address) ของผุ้รับโดยสามารถส่งถึงผุ้รับได้หลายคนในคราวเดียวกัน และสามารถตั้งเวลาการส่งอีการ์ดล่วงหน้าได้ด้วย แต่ต่างกันที่การ์ดจะส่งเป็น UR หรือลิงก์ที่เก็บอีการ์ดของเว็บเซิร์ฟเวอร์ที่ให้บริการไปให้ผู้รับ ซึ่งผู้รับจะต้องคลิกลิงก์เปิดไปที่เว็บนั้นเพื่อดูอีการ์ด

5. บริการโอนย้ายไฟล์ (File Transfer Protocol) เป็นบริการที่ช่วยให้ผู้ใช้สามารถแลกเปลี่ยนไฟล์ระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์ 2 เครื่องผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เราเรียกเครื่องที่ต้องการรับข้อมูลว่า ไคลเอนท์ (Client) สำหรับเครื่องที่ให้บริการข้อมูลเรียกว่า เซิร์ฟเวอร์ (Server) และใช้มาตรฐานการโอนย้ายไฟล์ที่เรียกว่า FTP (File Transfer Protocol) การโอนย้ายไฟล์แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

5.1 การดาวน์โหลดไฟล์ (Download File) คือการรับข้อมูลจากเครื่องเซิร์ฟเวอร์เข้ามายังเครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้ใช้

5.2 การอัพโหลดไฟล์ (Upload File) คือ การส่งไฟล์ข้อมูลจากเครื่องของผู้ใช้ไปเก็บไว้ในเครื่องเซิร์ฟเวอร์

6. บริการสนทนาออนไลน์ (Instant Message) เป็นเทคโนโลยีที่ช่วยเชื่อมต่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์ทั่วโลก ผู้ใช้สามารถใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นตัวกลางในการสนทนาติดต่อกันได้ โดยใช้วิธีการสนทนาติดต่อกันได้ โดยใช้วิธีการสนทนาด้วยข้อความซึ่งสามารถโต้ตอบกันได้แบบทันทีทันใด หรืออาจใช้อุปกรณ์เสริมอื่นๆ ร่วมด้วย เช่น กล้องและไมโครโฟน เพื่อให้สามารถสนทนากันด้วยเสียงและเห็นภาพคู่สนทนา แล้วสามารถใช้เป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลเครื่องของคู่สนทนาแต่ละฝ่ายส่วนในระดับองค์สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการประชุมทางไกลได้อีกด้วย

7. บริการเกมออนไลน์ เป็นการเล่นเกมผ่านเว็บเซิร์ฟเวอร์ที่ให้บริการบนระบบอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ที่ให้บริการมีอยู่มากมายทั้งแบบฟรีและไม่ฟรี มีทั้งในและต่างประเทศ เกมออนไลน์บางเกมมีแนวคิดในการสร้างเกมให้มีลักษณะเป็นโลกเสมือนจริง เป็นการจำลองตัวผู้เล่นเข้าไปอยู่ในเกม ผู้เล่นสามารภพบปะเพื่อนที่เล่นจากคอมพิวเตอร์เครื่องอื่นซึ่งเล่นเกมนี้ในเวลาเดียวกันได้ แต่ละคนสามารถพูดคุยกับเพื่อนที่อยู่ในเกมเกิดเป็นชื่นชอบของผู้เล่นเป็นอย่างมาก

8. บริการซื้อสินค้าออนไลน์ (E-Shopping) เป็นบริการเปิดร้านขายสินค้าบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต บริการนี้ช่วยให้ความสะดวกทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย ผู้ขายบางคนอาจไม่ต้องมีร้านค้าจริงๆ แต่ก็สามารถสร้างหน้าร้านบนอินเทอร์เน็ตได้ ช่วยให้ต้นทุนในการทำการค้าลดลงและลดความเสี่ยงในการขาดทุน สำหรับการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ซื้อสินค้า ช่วยให้ผู้ซื้อไม่ต้องเดินทางออกจากบ้าน สามารถเข้าไปในเว็บไซต์ที่เปิดให้บริการเพื่อเลือกซื้อสินค้าและชำระเงินได้เลย จากนั้นผู้ให้บริการจะส่งสินค้าให้ตามที่อยู่ที่แจ้งไว้

9. บริการความบันเทิง ผู้ใช้บริการสามารถดูหนัง ฟังเพลง อ่านข่าวสารต่างๆ จากอินเทอร์เน็ตได้อย่างสะดวกสบายอีกทั้งยังเลือกอ่านข่าวสารย้อนหลังได้อีกด้วย โดยปัจจุบันมีผู้ให้บริการสถานีวิทยุบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหลายร้อยสถานี ผู้ใช้สามารถเลือกสถานีที่ต้องการและได้เสียงเหมือนกับการเปิดฟังวิทยุทั่วไป นอกจากนี้บางเว็บไซต์ยังมีบริการชมวีดิทัศน์ผ่านระบบเครือข่ายได้ด้วย

จากแนวคิดของนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านอินเทอร์เน็ต ที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้พบว่าบริการบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากคือ เวิลด์ไวด์เว็บ(World Wide Web: WWW) ทั้งนี้เพราะผู้ใช้สามารถใช้บริการของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้เกือบครบทุกบริการ ทั้งยังเป็นบริการที่ใช้งานง่าย สะดวก รวดเร็ว เนื่องจากเป็นข้อมูลที่เชื่อมโยงกันทั้งหมดเข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งบริการทางด้านต่างๆอาจจะส่งผลทั้งดีและผลเสียแก่ผู้รับบริการได้อีกด้วย

2.3 ปัญหาของการค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

ชเนตตี สยนานนท์ (2555: 25) กล่าวว่า ในการค้นหาข้อมูลจากอินเตอร์เน็ตมีหลากหลายวิธี เพราะอินเทอร์เน็ตถูกพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ทำให้การค้นหามีรูปแบบที่ไม่จำกัด และมีการพัฒนามากขึ้นเท่าไหร่ก็มักจะพบกับปัญหาต่างๆในการค้นหาข้อมูล ได้แก่

1. ขาดการวางแผนในการค้นหาข้อมูล ปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตของบางกลุ่มที่ใช้อาจไม่ได้ข้อมูลที่ต้องการ และเป็นการสิ้นเปลือง เพราะการท่องอินเทอร์เน็ตทำให้พบเว็บไซต์ที่หลากหลาย และอาจได้แนวคิดหรือความรู้ใหม่

2. ผลการค้นหามีการเปลี่ยนแปลง เช่น เว็บไซต์มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเนื้อหาหรือการย้ายเว็บไซต์ ทำให้ข้อมูลที่ได้จากการค้นหานั้นไม่ทันสมัย หรือไม่ตรงตามการค้นหา

3. ข้อมูลได้จากการค้นหาไม่ตรงกับความต้องการ เช่น ข้อมูลมากเกินไป หรือค้นหาไม่ชัดเจนทำให้ได้ผลลัพท์มากไป หรือการที่ได้อ่านผลลัพท์ในลำดับแรกๆอาจทำให้พลาดโอกาสในการค้นหาเว็บไซต์ที่ต้องการในลำดับต่อไป

4. ขาดทักษะในการค้นหา การให้บริการข้อมูลเว็บไซต์ มีการใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักการค้นหาข้อมูลซึ่งอาจไม่ตรงกับความต้องการ ต้องอาศัยวิธีพิเศษที่เว็บไซต์แต่ละที่เตรียมไว้ให้และอาจให้ผลลัพท์ที่มีความแตกต่างกัน

นับตั้งแต่เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทมากในชีวิตประจำวัน การใช้เทคโนโลยีเป็นไปอย่างกว้างขวาง ซึ่งหมายถึงการใช้เทคโนโลยีไปในด้านต่างๆ ซึ่งแน่นอนที่ทุกสิ่งย่อมมีทั้งคุณและโทษจำแนกผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต

2.4 ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้อินเทอร์เน็ต

ชเนตตี สยนานนท์ (2555: 25) กล่าวว่า การใช้อินเทอร์เน็ตในปัจจุบันที่มีความหลากหลายในด้านต่างๆ นั้น ก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้ใช้งาน ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ทำให้เกิดอาชาญากรรม อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการก่ออาชญากรรมได้ โจรผู้ร้ายหรือผู้ไม่หวังดีอาจใช้อินเตอร์เน็ตในทางที่ผิด เช่น การล่อลวงจากการพูดคุยผ่านทางอินเทอร์เน็ต และนำไปสู่การหลอกลวงให้เสียทรัพย์ การทำร้ายร่างกาย หรือคดีทางเพศ

2. ทำให้ความสัมพันธ์ของมนุษย์เสื่อมถอย การใช้อินเทอร์เน็ตผ่านโปรแกรมพูดคุยต่างๆ ทำให้ความสามารถติดต่อสื่อสารกันได้โดยไม่ต้องเห็นตัว หรือการใช้งานคอมพิวเตอร์หรือแม้แต่การเล่นเกมออนไลน์มีลักษณะการใช้งานเพียงคนเดียว ทำให้ความสัมพันธ์กับผู้อื่นลดลง ผลกระทบนี้ทำให้มีความเชื่อว่า มนุษยสัมพันธ์ของบุคคลจะน้อยลง สังคมใหม่จะเป็นสังคมที่ไม่ต้องพึ่งพากัน

3. ทำให้เกิดความวิตกกังวล ผลกระทบนี้เป็นผลกระทบทางด้านจิตใจของกลุ่มบุคคลบางกลุ่มที่มีความวิตกกังวลว่า อินเทอร์เน็ตอาจทำให้เกิดการว่าจ้างงานน้อยลง เนื่องการมีการพัฒนาธุรกิจต่างๆให้สามารถนำมาใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาและดำเนินธุรกิจ ซึ่งจะทำให้มีการใช้คนน้อยลงในการบริหารจัดการ โดยความจริงแล้วความคิดเหล่านี้จะเกิดขึ้นกับบุคลากรบางกลุ่มเท่านั้น แต่ถ้าบุคคลนั้นมีการปรับตัวให้เข้ากับการใช้งานอินเตอร์เน็ตหรือมีการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถสูงขึ้นแล้วปัญหานี้จะไม่เกิดขึ้น

4. ให้เกิดการเสี่ยงภัยทางด้านธุรกิจ ธุรกิจในปัจจุบันมีการใช้งานผ่านอินเทอร์เน็ตมากขึ้น ข้อมูลข่าวสารทั้งหมดของธุรกิจฝากไว้ในศูนย์ข้อมูล เช่น ข้อมูลลูกหนี้การค้า ข้อมูลสินค้า และบริการต่างๆ หากเกิดการสูญหายของข้อมูลไม่ว่าจะโดยวิธีใดก็ตาม ย่อมทำให้เกิดผลกระทบต่อธุรกิจโดยตรง

5. ทำให้เกิดการแพร่วัฒนธรรมและกระจายข่าวสารที่ไม่เหมาะสมอย่างรวดเร็ว เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นเทคโนโลยีด้านการสื่อสารที่ไร้ขอบเขต ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้งานได้อย่างสะดวก การนำมาใช้ในทางใดจึงขึ้นอยู่กับผู้ใช้ จริยธรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเรื่องสำคัญ ดังเช่นการใช้งานอินเทอร์เน็ตมีผู้สร้างโฮมเพจหรือสร้างข้อมูลข่าวสารในเรื่องภาพที่ไม่เหมาะสม เช่น ภาพอนาจาร หรือภาพที่ทำให้ผู้อื่นเสียหาย การดำเนินการเช่นนี้ย่อมขึ้นอยู่กับจริยธรรม ของผู้ดำเนินการ นอกจากนี้ยังมีการปลอมแปลงระบบจดหมาย เพื่อส่งจดหมายถึงผู้อื่นโดยมีเจตนากระจายข่าวที่เป็นเท็จ จริยธรรมการใช้เครือข่ายเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องปลูกฝังอย่างมาก

6. ทำให้ข้อมูลหรือโปรแกรมถูกทำลายได้ง่าย ด้วยอินเทอร์เน็ตมีการพัฒนามากข้อมูลก็มีความสำคัญมากขึ้นตามไปด้วย ทำให้ข้อมูลถูกทำลายได้ง่าย อาจจะถูกทำลายด้วยไวรัสคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ประเภทหนึ่งที่สามารถทำสำเนาตัวเองเข้าไปอยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ได้ สามารถแพร่ไปยังระบบคอมพิวเตอร์อื่นๆ ได้โดยผ่านทางอินเทอร์เน็ต ไวรัสคอมพิวเตอร์และจุดประสงค์ของผู้เขียนโปรแกรมไวรัสนั้น ว่าต้องการให้โปรแกรมทำงานอย่างไร ทั้งนี้ควรปลูกฝังให้เยาวชนมีจิตสำนึกที่ดี ไม่ให้ทำลายข้อมูลผู้อื่น ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความเสียหายได้ ซึ่งในปัจจุบันนับได้ว่าอินเทอร์เน็ตทำให้มีการแพร่ระบาดของไวรัสได้อย่างรวดเร็วและมากที่สุด

อินเทอร์เน็ตไม่เพียงแต่ประโยชน์ในการใช้งานด้านต่างๆแล้ว หากใช้งานอินเทอร์เน็ตผิดวัตถุประสงค์ หรือใช้งานผิดประเภทแล้ว ก็อาจจะนำมาซึ่งโทษของการใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งมีทั้งโทษ ที่เกิดขึ้นทางตรง และที่เกิดขึ้นทางอ้อม อินเทอร์เน็ตจึงถูกนำมาใช้ในด้านลบ ซึ่งนับวันจะทวีความรุ่นแรงและเพิ่มขึ้น สามารถสรุปได้ดังนี้

7. โรคติดอินเทอร์เน็ต (Internet Addiction Disaster) การเล่นอินเทอร์เน็ต ทำให้เสียงาน ผู้ใดเป็นผู้ที่ติดการพนันการติดพนันประเภทที่ถอนตัวไม่ขึ้น การติดอินเทอร์เน็ต เพราะทั้งสองอย่างเกี่ยวข้องกับการล้มเหลว ในการควบคุมความต้องการของตนเอง โดยไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสารเคมีใดๆ (สุรา หรือ ยาเสพติด) หรือที่เรียกว่าโรคติดอินเทอร์เน็ต (IND) Internet Addiction Disaster ผู้ป่วยจะมีอาการวิตกกังวลถึงการใช้อินเทอร์เน็ตที่มากเกินไปของตนเอง

7.1 หมกหมุ่นกับอินเทอร์เน็ต เมื่อไม่ได้ใช้จะกระวนกระวาย

7.2 มีความต้องการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเวลานานขึ้น

7.3 ไม่สามารถควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ตได้

7.4 รู้สึกหงุดหงิดเมื่อต้องใช้อินเทอร์เน็ตน้อยลงหรือหยุดใช้

7.5 ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นวิธีในการหลีกเลี่ยงปัญหาหรือคิดว่าการใช้อินเทอร์เน็ตทำให้ตนเองรู้สึกดีขึ้น

7.6 หลอกคนในครอบครัวหรือเพื่อน เรื่องการใช้อินเทอร์เน็ตของตัวเอง

7.7 การใช้อินเทอร์เน็ตทำให้เกิดการเสี่ยงต่อการสูญเสียงาน การเรียนและความสัมพันธ์ยังใช้อินเทอร์เน็ตถึงแม้ว่าจะต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก

7.8 มีอาการผิดปกติ อย่างเช่น หดหู่ กระวนกระวายเมื่อเลิกใช้อินเทอร์เน็ต

7.9 ใช้เวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตนานกว่าที่ตัวเองได้ตั้งใจไว้ มีผลกระทบต่อการเรียน อาชีพ สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของคนคนนั้น การติดเทคโนโลยีอย่างเช่น การติดเล่นเกมส์ ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นกับเพศชายแต่ผลลัพท์ข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่ติดอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง วัยกลางคนและไม่มีงานทำ

8. เรื่องอนาจารผิดศีลธรรม (Pornography/Indecent Content) การเข้าไปใช้บริการในเว็บไซต์ต่างๆที่ไม่เหมาะสม เช่น เว็บไซต์ลามกอนาจาร ที่มีอยู่จำนวนมาก โดยการเข้าไปใช้บริการเว็บนั้นๆง่ายดายมาก ถึงแม้ว่าในสถานที่ราชการ หรือสถานศึกษาบางแห่งจะเข้าไปสกัดกั้นไม่ให้เข้าไปใช้บริการบนเว็บนั้นได้ แต่ก็ไม่สามารถสกัดกั้นได้ เนื่องจากยังมีสถานที่ใช้รองรับการบริการอินเทอร์เน็ตแบบเช่าชั่วโมงให้กับเยาวชน ซึ่งมีกระจายอยู่ทั่วไป ข้อมูลเว็บไซต์เหล่านั้นมีออกมาหลากหลายรูปแบบ เพื่อดึงดูดความสนใจ ไม่ว่าจะนำเสนอเป็นภาพนิ่ง วีดีโอ ภาพยนต์ ฯลฯ จึงทำให้ธุรกิจด้านสื่อลามกมีผู้ใช้บริการมากขึ้น จากการที่เยาวชนของเราได้เข้าไปดูในเว็บไซต์ต่างๆเหล่านี้ อาจก่อให้เกิดปัญหาตามมาอย่างมากมาย เช่น ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ปัญหาโรคเอดส์ ปัญหาครอบครัว ฯลฯ จากปัญหาที่เกิดขึ้น ต้นเหตุปัญหาที่สำคัญไม่ได้อยู่ที่อินเทอร์เน็ต แต่ที่สำคัญอยู่ที่ผู้ใช้ ไม่มีความพร้อม สำนักรู้ที่จะใช้ชีวิตในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่มีวุฒิภาวะพอที่จะรับรู้ข้อมูลบางเรื่องที่ไม่ความพร้อม สำนึกรู้ที่จะใช้ชีวิตในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่มีวุฒิภาวะพอที่จะรับรู้ข้อมูลบางเรื่องที่ไม่สามารถวิเคราะห์แยกแยะได้ ไม่สามารถเร่งเห็นถึงคุณประโยชน์ และคุณโทษของเทคโนโลยีสารได้สนเทศ หากแต่ผู้ใช้มีความพร้อมมีศักยภาพพอที่จะจัดการกับตัวเองได้ ผู้ปกครองหมั่นเอาใจใส่ดูแลบุตรหลานของตนในการใช้งานอินเตอร์เน็ต โดยอาจกำหนดช่วงเวลาในการใช้งาน และหากพบว่าไม่สามารถควบคุมหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุตรหลานได้ก็จำเป็นต้องปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือจิตแพทย์เพื่อช่วยเหลือ และควรสร้างสัมพันธ์ภายในครอบครัว การมีเวลาอยู่ด้วยกัน ทำกิจกรรมร่วมกันช่วยลดปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมได้เป็นอย่างดี เรื่องของข้อมูลต่างๆ ที่มีเนื้อหาไปในทางขัดต่อศีลธรรม ลามกอนาจาร หรือรวมถึงภาพโป๊เปลือยต่างๆ นั้นเป็น เรื่องที่มีมานานพอสมควรแล้วบนโลกอินเทอร์เน็ต เนื่องจากสมัยก่อนเป็นยุคที่ยังไม่พัฒนา สำหรับการตรวจสอบก็เป็นเรื่องที่ยาก เพราะว่าอินเทอร์เน็ตนั้นเป็นโลกที่ไร้พรมแดนและเปิดกว้างทำให้สื่อเหล่านี้สามารถเผยแพร่ไปได้รวดเร็วจนไม่สามารถจับกุมหรือเอาผิดผู้ที่ทำสิ่งเหล่านี้ขึ้นมาได้

9. ไวรัส ม้าโทรจันทร์ หนอนอินเทอร์เน็ต และระเบิดเวลา

นอกจากโทษทั้ง 2 ข้อของการใช้งานอินเทอร์เน็ตแล้วที่กล่าวถือว่าเป็นโทษทางตรงจากการใช้งานผิดวัตถุประสงค์ มีโทษอีกทางหนึ่งที่ถือว่าเป็นโทษทางอ้อมของการใช้อินเตอร์เน็ต ยกตัวอย่างเช่น

9.1 ไวรัส เป็นโปรแกรมอิสระ ซึ่งจะสืบพันธุ์โดยการจำลองตัวเองให้มากขึ้นเรื่อยๆ เพื่อที่จะทำลายข้อมูล หรืออาจทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงานช้าลงโดยการแอบใช้หน่วยความจำหรือพื้นที่ว่างบนดิสก์โดยพลการ

9.2 ม้าโทรจันเป็นตำนานนักรบที่ซ่อนตัวอยู่ในม้าไม้ แล้วแอบเข้าไปในเมืองจนจนกระทั่งยึดเมืองได้สำเร็จ โปรแกรมนี้ก็ทำงานคล้ายๆ กัน คือโปรแกรมนี้จะทำหน้าที่ไม่พึงประสงค์ มันจะซ่อนตัวอยู่ในโปรแกรมที่ไม่ได้รับอนุญาต มันมักจะทำในสิ่งที่เราไม่ต้องการและสิ่งที่มันทำนั้น ไม่มีความจำเป็นต่อเราด้วย

9.3 หนอนอินเทอร์เน็ต คือโปรแกรมที่จะสืบพันธุ์โดยการจำลองตัวเองมากขึ้นเรื่อยๆ จากระบบหนึ่ง ครอบครองทรัพยากรและทำให้ระบบช้าลงอุปสรรคและปัญหาที่สำคัญที่สุดของอินเทอร์เน็ต จะเป็นเรื่องข้อจำกัดทางด้านสายส่งข้อมูลในปัจจุบัน เพราะยังไม่สามารถส่งข้อมูลจำมากได้ในราคาประหยัด

9.4 ระเบิดเวลา คือ รหัสซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวกระตุ้นรูปแบบเฉพาะของการโจมตีนั้นๆ ทำงานเมื่อสภาพการโจมตีนั้นๆมาถึง เช่น ระเบิดเวลาจะทำลายไฟล์ทั้งหมด

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอินเตอร์เน็ต

งานวิจัยต่างประเทศ

คัมมี่ โนบิว เอ็นโด ฮายาชิบาระ (ธีระพงษ์ คุ้มราษี. 2551: 54; อ้างอิงจาก Kammie Nobue Endo Hayashibara. 1998) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารของวัยรุ่นบนอินเทอร์เน็ตศึกษาวัยรุ่นในห้องสนทนา พบว่า การสนทนาของวัยรุ่นมีการพัฒนามาตรฐานของวิธีการส่วนตัวในการพูดคุยมีการแลกเปลี่ยนให้เหมาะสมกับลักษณะเทคนิคพิเศษของแต่ละบุคคล โดยส่วนมากมีการพูดคุยในเรื่องที่สนใจร่วมกัน และการจัดให้สอดคล้องกับประเด็นสำคัญในการติชม ทั้งในเรื่องเพศและความไม่ลงลอยกลมกลืน

ทิวลอทซัน เชอร์รี่ และคลีตัน (วลัชชา สันติรัตน์. 2551: 42; อ้างอิงจาก Tillotson, Cherry; & Clinton. 1955) ศึกษาความแตกต่างในการใช้บริการอินเทอร์เน็ตในด้านสภาพประชากร เพศ วัตถุประสงค์ ความพึงพอใจต่อสารสนเทศที่ได้รับ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสำรวจผ่านระบบออนไลน์ UTLink ของมหาวิทยาลัย กลุ่มประชากร คือ ผู้ที่ติดต่อผ่านระบบออนไลน์ UTLink ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่มีคอมพิวเตอร์พร้อมโมเด็มเป็นของตนเอง โดยการติดต่อจากบ้านพัก ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชายระดับปริญญาตรี วัตถุประสงค์ในการติดต่อ คือ เพื่อค้นหาสารสนเทศ นันทนาการ อ่านข่าวสาร ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิส์แห่งสารสนเทศที่ติดต่อ

Georgia Institute of Technology (ธีระพงษ์ คุ้มราษี. 2551: 54; อ้างอิงจาก Georgia Institute of Technology. 1966) ศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเตอร์เน็ตของผู้ใช้ทั่วโลก โดยวิธีแจกแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 73.40 เป็นชาวอเมริกันผู้ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่ร้อยละ 80 ใช้อินเทอร์เน็ตทุกวัน โดยมีวัตถุประสงค์ในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อความเพลิดเพลิน และสถานที่ใช้อินเทอร์เน็ตที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าร้อยละ 50 คือที่บ้านจากการสำรวจครั้งนี้พบว่า ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตร้อยละ 36 ใช้บริการเวิลด์ไวด์เว็บแทนการดูรายการโทรทัศน์

งานวิจัยในประเทศ

อริยาภรณ์ เลิศพัฒนกิจกุล (2554: 116-119) ผลการศึกษาพบว่า

1. พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการใช้งานอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความสามารถและด้านทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพเขต 1 ตามความคิดเห็นของนักเรียน จำแนกตามเพศ พบว่าพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านทัศนคตินักเรียนมีพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับนักเรียนที่ศึกษาในแผนการเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านทัศนคตินักเรียนมีพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน พบว่ามีพฤติกรรมการใช้อินเตอร์เน็ตโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู พบว่า มีปัญหาในการสนทนาออนไลน์เพื่อสานสัมพันธ์ในหมู่เพื่อนและบุคคลอื่นมากกว่าเพื่อการศึกษา ใช้อินเทอร์เน็ตค้นหาข้อมูลและติดต่อสื่อสารในเรื่องไม่เหมาะสม ไม่สร้างสรรค์ ใช้เวลากับคอมพิวเตอร์มากเกินไป ไม่รู้จักแบ่งเวลากระทบกับการเรียน ขาดการสื่อสารในรูปแบบอื่น ใช้คำพูดรุนแรง ไม่สุภาพในการสนทนา ใช้หลักภาษาไม่ถูกหลักไวยากรณ์ นำข้อมูลใช้โดยขาดการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ที่ขาดสาระประโยชน์ มีปัญหา เมื่อต้องแนบเอกสารและรูปภาพไปพร้อมจดหมาย และมีข้อเสนอแนะให้ป้องกันการเข้าถึงเว็บไซต์ที่ไม่พึงประสงค์ อบรมนักเรียนให้รู้จักการคัดเลือกแหล่งข้อมูล วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลก่อนนำมาใช้ สอนเทคนิควิธีการป้องกันภัยจากการใช้อินเทอร์เน็ต มีวิจารณญาณเลือกเว็บไซต์ให้เหมาะสมกับวัย ใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตอย่างคุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด และอบรมให้นักเรียนรักษามารยาทในการติดต่อสื่อสาร

ธีระพงษ์ คุ้มราษี (2551: 122-124) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่าตัวแปรความตั้งใจมีอิทธิผลพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ โดยนักเรียนมีความตั้งใจการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ คือ นักเรียนต้องมีความเชื่อและประเมินความเชื่อว่าอินเทอร์เน็ตทำให้นักเรียนได้รับความรู้ ความพลิดเพลินหรือมีความสะดวกในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น ซึ่งการที่นักเรียนมีความตั้งใจจะกระทำพฤติกรรมใดๆ ต้องมีผลมาจากการเกิดเจตคติต่อสิ่งนั้นๆ โดยเจตคติพฤติกรรมขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับผลการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ คือ ถ้าบุคคลมีความเชื่อว่าการแสดงพฤติกรรมจะนำไปสู่ผลกระทำทางบวกมากก็จะมีเจคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น แต่ถ้าบุคคลเชื่อว่าการแสดงพฤติกรรมจะนำไปสู่ผลการกระทำทางลบมากก็มีเจคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น

บุบผา เมฆศรีทองคำ และอรรยา สิงห์สงบ (2552: 190-191) วิจัยเรื่องสภาพการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของเด็กและเยาวชนไทยตามช่วงพัฒนาการแห่งวัย พบว่าช่วงวัยเด็กตอนกลางและวัยรุ่นถึงวัยรุ่นตอนกลาง ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การใช้อินเทอร์เน็ต 1-3 ปี โดยใช้อินเทอร์เน็ตครั้งละ 1-2 ชั่วโมงและใช้นานๆครั้ง ในขณะที่วัยรุ่นตอนปลายส่วนใหญ่มีประสบการณ์ใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่า 6 ปี ใช้ครั้งละ 3-4 ชั่วโมงและใช้เกือบทุกวัน กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นตอนกลาง วัยแรกรุ่นถึงวัยรุ่นตอนกลาง และวัยรุ่นตอนปลายใช้อินเทอร์เน็ตด้านความบันเทิงมากที่สุด และพบว่าวัยรุ่นตอนปลายมีผลกระทบจากการใช้อินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผลกระทบด้านการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างทุกช่วงวัยที่อยู่ในระดับปานกลางและมาก คือ สามารถค้นหาข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการเรียนและการทำรายงานและผลกระทบด้านร่างกายที่พบมากในทุกช่วงวัยคือทำให้ปวดตา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยพบว่า เยาวชนไทยใช้งานอินเทอร์เน็ตในการค้นหาข้อมูลติดต่อสื่อสารด้วยไปรษณีย์อิเล็ก สนทนาผ่านเครือข่าย แสดงความคิดเห็นบนกระดานข่าว เล่มเกม และดาวน์โหลดข้อมูลต่างๆ โดยมีเหตุผลในการใช้อินเตอร์เน็ต เพราะอินเตอร์เน็ตมีประโยชน์ต่อการเรียน ช่วยให้ผ่อนคลายและสร้างความบันเทิง อีกทั้งเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารที่สะดวก และเนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายที่มีความอิสระในการส่งข้อมูล และแสดงความคิดเห็นจึงมีข้อมูลที่หลากหลายโดยสิ่งที่ผู้ใช้เห็นว่าไม่เหมาะสมเป็นปัญหาทางจริยธรรม ได้แก่ ภาพและเนื้อหาลามกอนาจารภาพและเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรง การใช้ภาษา ไม่เหมาะสม เนื้อหาเกี่ยวกับอบายมุขหรือขัดต่อกฎหมายและศีลธรรมจริยธรรม การลบหลู่ดูหมิ่นแสดงความก้าวร้าว เนื้อหาที่ขาดแหล่งอ้างอิงเป็นต้น แม้ว่าอินเทอร์เน็ตจะมีข้อมูลที่ไม่เหมาะสมอยู่บ้าง แต่อย่างไรก็ดีผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่ออินเทอร์เน็ตยังมีผลดีแก่บุตรหลาน เยาวชนอยู่มาก ดังนั้นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเยาวชนจึงต้องให้คำแนะนำให้นักเรียนรู้จักใช้สื่ออินเทอร์เน็ตอย่างมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม

3.1 ความหมายของการฝึกอบรม

เพ็ชรี รูปะวิเชตร์ (2553: 7) กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการที่องค์กรได้จัดขึ้นมาหรือดำเนินการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูน ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ความสามารถในการทำงานของบุคลากร และเพื่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ พฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ของบุคลากร ทั้งนี้ก็เพื่อให้บุคลากรได้เป็นบุคลกรที่มีคุณภาพ และมีคุณสมบัติที่องค์กรคาดหวังหรือต้องการโดยการที่บุคลากรมีคุณสมบัติและคุณภาพนี้จะนำพาองค์กรให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีศักยภาพในการแข่งขันต่อไป

สมชาติ กิจยรรยงและอรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2552: 5) ได้ให้ความหมายของ การฝึกอบรม ว่า เป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแล้วคงที่ มุ่งเน้นความรู้ ทักษะ ความสามารถ และการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับความต้องการของหน่วยงาน เหมาะสมสำหรับพัฒนาสมรรถภาพพื้นฐาน มุ่งเน้นการแก้ไขปรับปรุง โดยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระยะเวลาสั้นๆ

สมคิด บางโม (2554: 13) กล่าวถึงความหมายของ การฝึกอบรม ว่าหมายถึง กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเฉพาะด้านของบุคคลโดยมุ่งเพิ่มความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และทัศนคติ (Attitude) อันจะนำไปสู่การยกมาตรฐานการทำงานให้สูงขึ้น ทำให้บุคคลมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานและองค์การบรรลุเป้าหมายที่กำนหดไว้ ดังนั้นจะเห็นว่าการฝึกอบรมเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาบุคคลนั้นเอง

จากการศึกษาความหมายของการฝึกอบรม จากแนวคิดของนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญทางการฝึกอบรม ที่กล่าวมาข้างต้น สรุปความหมายของการฝึกอบรมได้ว่า กระบวนการเฉพาะด้านของบุคคลโดยมุ่งเพิ่มความรู้(Knowledge)ทักษะ (Skill)และทัศนคติ (Attitude) เพื่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ พฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ของบุคคลและเพื่อให้บุคคลเป็นบุคลกรที่มีคุณภาพและมีสมรรถภาพพื้นฐาน มุ่งเน้นการแก้ไขปรับปรุง โดยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระยะเวลาสั้นๆ

3.2 วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

สมคิด บางโม (2554: 14) ได้จำแนกวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมได้ 4 ประการ คือ

1. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ (knowledge) ให้มีความรู้ หลักการ ทฤษฎี แนวคิดในเรื่องที่จะอบรมเพื่อนำไปใช้ในการทำงาน

2. เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจ (Understand) เป็นลักษณะที่ต่อเนื่องจากความรู้ กล่าวคือเมื่อรู้ในหลักการและทฤษฎีแล้วสามารถตีความ แปลความหมาย ขยายความ และอธิบายให้คนอื่นทราบได้ รวมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ได้

3. เพิ่มเพิ่มพูนทักษะ (Skill) ทักษะคือความชำนาญหรือความคล่องแคล่วในการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งได้โดยอัตโนมัติ เช่น การใช้เครื่องมือต่างๆ การขับรถ การขับขี่จักรยาน เป็นต้น

4. เพื่อเปลี่ยนแปลงเจตคติ (Attitude) เจตคติหรือทัศนคติ คือ ความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งต่างๆ การฝึกอบรมมุ่งให้เกิดหรือเพิ่มความรู้สึกที่ดีต่อองค์กร ต่อผู้บังคับบัญชาต่อเพื่อนร่วมงานและต่องานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ เช่น ความจงรักภักดีต่อบริษัท ความภาคภูมิใจต่อสถาบันความสามัคคีในหมู่คณะ ความรับผิดชอบต่องาน ความเอาใจใส่ต่องาน ความกระตือรือร้น เป็นต้น

เพ็ชรี รูปะวิเชตร์ (2554: 18) ได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าการฝึกอบรมในองค์กรยังสามารถแบ่งวัตถุประสงค์ทั่วไปออกเป็น 5 ส่วน ได้ดังต่อไปนี้

1. การปรับปรุงความมีจิตสำนึกหรือความตระหนักในตนเอง คือการเรียนรู้เพื่อเข้าใจตนเอง เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจตนเอง ได้ทราบข้อดี และข้อเสียของตนเอง อันนำไปสู่การปรับปรุงเพื่อพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้นไป ได้แก่ การฝึกอบรมเรื่องจิตสำนึกในการทำงาน การพัฒนาบุคลิกภาพ การพัฒนาตนเอง เป็นต้น

2. การกระตุ้นศักยภาพส่วนบุคคลให้ทำงานเต็มที่ เป็นการยกระดับการทำงานให้ได้มาตรฐานหรือมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่น การฝึกอบรมหัวข้อ การพัฒนาตน พัฒนางานสู่ความเป็นมืออาชีพ ภาวะการเป็นผู้นำ หัวหน้างานยุคใหม่

3. การผสมผสาน ทักษะ ความรู้และทัศนคติที่ถูกต้องของตนเองและกลุ่ม ทั้งนี้มุ่งเพื่อพัฒนาการทำงานให้เป็นทีม หรือมีทักษะการทำงานเป็นทีม และประสานงานกันได้เป็นอย่างดี เช่น การฝึกอบรมเรื่อง การทำงานเป็นทีม การประสานงาน การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

4. การเพิ่มพูนทักษะการทำงานของบุคคล เป็นการปรับ/ประยุกต์ความรู้ทฤฎีและหลักการที่ได้เรียนมาจากสถาบันการศึกษา หรือได้รับจากสถาบันที่ทำงาน “เป็นการเคาะสนิมหัวใจและมันสมอง” ฟื้นความรู้และทักษะ เพื่อให้เกิดความรู้สึกตัวและแสดงออกอย่างภาคภูมิและมีคุณค่า โดยเฉพาะสำหรับบุคลากรที่ทำงานเป็นเวลานานๆหรือเป็นเวลามากกว่า 5 ปีพบว่ามักมีแนวโน้มที่จะขาดแรงจูงใจตนเองหรือการกระตุ้นตนเองให้มีความขยัน คล่องแคล่วหรือต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

5. การเพิ่มพูนแรงจูงใจของบุคคล ถึงแม้บุคคลจะมีความรู้ ความสามารถ ทักษะในการทำงานสักเพียงไรก็ตาม แต่ถ้าขาดแรงจูงใจ ย่อมมีผลทำให้การทำงานลดประสิทธิภาพลงไป หรืออาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุระหว่างการทำงาน หรือเกิดการขัดแย้งระหว่างบุคคลที่ทำงานร่วมกันได้ไม่มากก็น้อย รวมทั้งบุคลากรที่ทำงานเป็นเวลานานๆ จนเกิดความเคยชินหรือความเบื่อหน่าย ก็ก่อให้เกิดการขาดแรงจูงใจในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ หรือบุคลากรที่ทำงานแล้วประสบปัญหาการขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน จากการปฏิบัติของหัวหน้าหรือเพื่อนร่วมงานหรือจากตนเอง

จากการศึกษาวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม จากแนวคิดของนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญทางการฝึกอบรม ที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าได้ให้หลักวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมไว้อย่างหลากหลาย ผู้วิจัยจึงบูรณาการวัตถุประสงค์ของการฝึกอบคมของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 ท่าน คือเพ็ชรี รูปะวิเชตร์ และสมคิด บางโม สรุปวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ได้คือ เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ เพิ่มพูนทักษะเพิ่มพูนแรงจูงใจ เป็นการปรับ/ประยุกต์ความรู้ทฤฎี และหลักการที่ได้เรียนมาจากสถาบันการศึกษา หรือได้รับจากสถาบันที่ทำงานให้มีประสิทธิภาพ

3.3 ขั้นตอนของการฝึกอบรม

สมคิด บางโม (2554: 19-21) ได้เรียบเรียงเห็นว่าขั้นตอนในการฝึกอบรมที่มีความกระชับและสามารถนำไปใช้ได้ง่ายมี 5 ขั้นตอนดังนี้

1. การหาความจำเป็นในการฝึกอบรม (Traning needs) หมายถึง การที่องค์กรมีปัญหาและอุปสรรคอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วสามารถแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรม ปัญหาขององค์กรมีมากมายหลายอย่าง การฝึกอบรมมิใช่จะสามารถแก้ไขปัญหาได้ทุกอย่าง ดังนั้นก่อนจะฝึกอบรมใดๆ จึงต้องหาความจำเป็นในการฝึกอบรมเสียก่อนว่าจำเป็นต้องฝึกอบรมหรือไม่

2. การสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม (Traning curriculum) ส่วนประกอบของหลักสูตร ควรมีส่วนต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1 ชื่อหลักสูตร

2.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2.3 ระยะเวลาฝึกอบรม (กำหนดเป็นชั่วโมง)

2.4 หัวข้อวิชาพร้อมกำหนดจำนวนชั่วโมง

2.5 คำอธิบายรายวิชาโดยสังเขป

2.6 เทคนิคการฝึกอบรมแต่ละรายวิชา

2.7 วิธีประเมินผลแต่ละรายวิชา

3. การออกแบบโครงการฝึกอบรม (Training project) ต้องเขียนเป็นโครงการอย่างละเอียดเพื่อเป็นแนงทางในการปฏิบัติ

4. การดำเนินการฝึกอบรม (Training) จะแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ 1) ระยะเตรียมการ นั้นคือ การเตรียมการก่อนฝึกอบรม 2) ระยะฝึกอบรม คือ ตั้งแต่วันแรกของการฝึกอบรมจนถึงวันสิ้นสุดการฝึกอบรมและ 3) ระยะหลังการฝึกอบรมแล้วทั้ง 3 ระยะมีภาระกิจและงานที่จะต้องดำเนินการหรือปฏิบัติมากมายหลายประการ

5. การประเมินผลการฝึกอบรม (Training evaluation) เป็นการวัดและประเมินว่าการฝึกอบรมเป็นไปตามที่กำหนดไว้และบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง การประเมินอาจใช้การวัดหลายๆ วิธี อาจจะประเมินครั้งเดียวเมื่อสิ่นสุดการฝึกอบรม หรือประเมินครึ่งระยะเวลาของการฝึกอบรมและเมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรมรวมเป็น 2 ครั้ง หรือติดตามประเมินผลเมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมกลับไปปฏิบัติงานแล้ว 6 เดือนถึง 1 ปี รวมเป็น 3 ครั้ง แล้วแต่ความเหมาะสมและความต้องการ

ทวีป อภิสิทธิ์ (2553: 18-20) ได้อธิบายรูปแบบและขั้นตอนการฝึกอบรม ดังนี้

1. ขั้นวิเคราะห์ความต้องการ คือ ก่อนที่จะจัดการฝึกอบรมใดๆ ผู้จัดการฝึกอบรมจะต้องวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของบุคลากรในหน่วยงาน หรือองค์กรที่ต้องการจัดการจัดการฝึกอบรมให้ชัดเจนเสียก่อน ทั้งนี้เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการกำหนดวัตถุประสงค์และวางแผนในการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับความต้องการในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับบุคลากร หน่วยงาน และองค์กรต่อไป

2. ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์ เมื่อวิเคราะห์ความต้องการของบุคลากรในหน่วยงานหรือองค์กรที่ต้องการจัดการฝึกอบรมได้ชัดเจนแล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประกอบในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมแต่ละครั้งต่อไป การกำหนดวัตถุประสงค์โดยทั่วไปนิยมกำหนดเป็นข้อๆและเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สามารถวัดประเมินได้เมื่อจัดการฝึกอบรมผ่านไปแล้ว

3. ขั้นสร้างหลักสูตรฝึกอบรม คือการสร้างหลักสูตรในการฝึกอบรมนั้นจะเกี่ยวข้องกับการกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหาวิชาความรู้และกิจกรรมต่างๆ ที่จะใช้ฝึกอบรม ระยะเวลา สื่อ/อุปกรณ์ และการประเมินผลที่จะใช้ในการฝึกอบรมซึ่งหลักสูตรที่สร้างขึ้นจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมที่กำหนดไว้ด้วย

4. ขั้นเลือกกิจกรรมและเทคนิควิธีฝึกอบรม ต้องเลือกเทคนิควิธีให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชากิจกรรม และสื่ออุปกรณ์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรด้วยซึ่งโดยปกตินักฝึกอบรมจะแปลงเนื้อหาที่จะใช้ฝึกอบรมให้เป็นกิจกรรมต่างๆเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำและเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่าการฟังการบรรยายจากวิทยากรเท่านั้น การจะเลือกเทคนิควิธีใดๆ เช่น การบรรยาย การอภิปรายกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม การแสดงบทบาทสมมุติ การระดมพลังสมอง ฯลฯ ก็จะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรฝึกอบรมด้วย

5. ขั้นออกแบบการวัดและประเมินผลการฝึกอบรม จะทำให้ได้รู้ว่าการจัดฝึกอบรมนั้นประสบผลสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด แต่การจะทราบได้ชัดเจนนั้นก็ขึ้นอยู่กับเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดและประเมินผลการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่จัดขึ้นทุกเนื้อหาและกิจกรรม

จากการศึกษาขั้นตอนของการฝึกอบรม จากแนวคิดของนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญทางการฝึกอบรม ที่กล่าวมาข้างต้น สรุปขั้นตอนของการฝึกอบรม ได้คือ จะประกอบด้วย 5 ขั้นตอนหลักๆ คือ 1) ขั้นวิเคราะห์ความต้องการ 2)ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์ 3)การออกแบบโครงการฝึกอบรม 4) การดำเนินการฝึกอบรม 5)การประเมินผลการฝึกอบรม

3.4 เทคนิคการฝึกอบรม

สมชาติ กิจยรรยงและอรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2552: 155-156) ได้จำแนกเทคนิคการฝึกอบรมไว้ 4 ประเภท คือ

1. ประเภทการเน้นบทบาทของวิทยากร เทคนิคการฝึกอบรมประเภทนี้ ได้แก่ การบรรยาย การบรรยายเป็นชุด การอภิปรายเป็นคณะ เป็นต้น

2. ประเภทเน้นบทบาทของผู้เข้ารับการอบรม เช่น การสัมมนา การอภิปรายกลุ่ม การประชุม การระดมความคิด การแสดงบทบาทสมมติ การประชุมถกเถียง การศึกษาเฉพาะกรณี การให้เวลาซักถาม การสัมภาษษณ์ การสาธิต การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการทัศนศึกษา เป็นต้น

3. ประเภทพัฒนาเฉพาะตัวบุคคล ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถปรับให้เข้ากับระดับความสามารถในการเรียนรู้ และความสะดวกของตนเองได้ เช่น การสอนแบบสำเร็จรูป และการสอนแนะ

4. ประเภทใช้สื่อโสตทัศน์ในการฝึกอบรม เช่น การใช้สไลด์ การใช้ภาพยนตร์ และคอมพิวเตอร์

สมคิด บางโม (2554: 85-94) ได้แบ่งเทคนิคการฝึกอบรมแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้ คือ

1. ประเภทใช้วิทยากรเป็นศูนย์กลางเรียนรู้ จะประกอบด้วย จะประกอบด้วยหลายวิธี ดังนี้

1.1 การบรรยาย (lecture) วิทยากรบรรยายตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย อาจจะใช้สื่อต่างๆประกอบการบรรยาย เช่น รูปภาพ แผ่นใส สไลด์ PowerPoint ซีดี เป็นต้น

1.2 การอภิปรายเป็นคณะ (Panel discussion) เป็นการอภิปรายโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3-5 คนให้ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข มีพิธีกรหนึ่งคนเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย ประสาน เชื่อมโยง และสรุปการอภิปรายของวิทยากรแต่ละคนหลังการอภิปรายแล้วเปิดโอกาสให้ผู้ฟังซักถาม

1.3 การประชุมทางวิชาการ (Symposium) เป็นการบรรยายแบบวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญประมาณ 2-6 คน มีพิธีกรเป็นผู้ดำเนินการอภิปรายและสรุปการบรรยายคล้ายกับการอภิปรายเป็นคณะแต่เน้นหัวข้อวิชาเป็นสำคัญ เมื่อเสร็จสิ้นการบรรยายจะเปิดโอกาสให้ผู้ฟังซักถามปัญหาต่างๆ ได้

1.4 การสาธิต (Demonstration) เป็นการแสดงให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เห็นการปฏิบัติจริง ซึ่งการกระทำหรือปฏิบัติจริงจะมีลักษณะคล้ายกับการสอนงาน การสาธิตนิยมใช้กับหัวข้อวิชาที่มีการปฏิบัติ

1.5 การสอนงาน (Coaching) เป็นการแนะนำให้รู้จักวิธีการปฏิบัติงานให้ถูกต้อง โดยปกติจะเป็นการสอนหรืออบรมในระหว่างการปฏิบัติงาน อาจสอนเป็นรายบุคคลหรือสอนเป็นกลุ่มเล็กๆ ซึ่งผู้สอนต้องมีประสบการณ์และทักษะในเรื่องที่สอนจริงๆ

2. ประเภทใช้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

2.1 การระดมสมอง (Brainstorming) เป็นการประชุมกลุ่มเล็กไม่เกิน 15 คน เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีโดยปราศจากข้อจำกัดหรือกฎเกณฑ์ใดๆในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง โดยไม่คำนึงว่าถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี ความคิดหรือข้อเสนอทุกอย่างจะถูกจดไว้แล้วนำไปกลั่นกรองอีกชั้นหนึ่ง ดังนั้นพอเริ่มประชุมต้องมีการเลือกประธานและเลขานุการกลุ่มเสียก่อน

2.2 การประชุมกลุ่มย่อย (Buzz group) เป็นการแบ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นกลุ่มย่อยจากกลุ่มใหญ่กลุ่มย่อยละ 2-6 คน เพื่อพิจารณาประเด็นปัญหา อาจเป็นปัญหาเดียวกันหรือแตกต่างกันในช่วงเวลาที่กำหนด อาจมีวิทยากรคอยช่วยเหลือประจำกลุ่ม เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็น บรรยากาศเป็นกันเอง

2.3 กรณีศึกษา (Case study) เป็นการศึกษาเรื่องราวที่รวบรวมจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆภายใต้สถานการณ์ที่ใกล้เคียงความจริงมากที่สุด เป็นเทคนิคที่เหมาะสมกับกลุ่มเล็กๆ เรื่องที่มอบหมายให้ต้องมีรายละเอียดเพียงพอที่เข้ารับการฝึกอบรมจะมองเห็นจุดสำคัญของปัญหาและข้อมูลเพื่อนำมาใช้พิจารณา การศึกษากรณีศึกษาอาจให้ศึกษาเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มเล็กๆก็ได้

2.4 การประชุมแบบฟอร์ม (Forum) เป็นเทคนิคที่ใช้กับการประชุมกลุ่มใหญ่ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการฝึอบรม โดยการซักถามแสดงข้อเท็จจริง ปรึกษาหารือแสดงความคิดเห็นกับวิทยากร

2.5 เกมการบริหาร เป็นการแข่งขันระหว่างกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป โดยแข่งขันเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นการให้ปฏิบัติเหมือนเหตุการณ์จริง อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสื่อสาร การตัดสินใจ การวางแผน การเป็นผู้นำ มนุษย์สัมพันธ์ ฯลฯ ขนาดของกลุ่มในการแข่งขันขึ้นอยู่กับเกมที่จะนำมาใช้

2.6 การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) เป็นการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแสดงบทบาทในสถานการณ์ที่เหมือนจริง โดยกำหนดโครงเรื่องและให้ผู้แสดงคิดคำพูดไปตามท้องเรื่องและบทบาทที่กำหนด เสร็จแล้วให้ผู้ดูวิเคราะห์เสนอแนวทางแก้ปัญหา วิธีเหมาะกับกลุ่มที่กล้าแสดงออกและมีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะวิเคราะห์ตรวจสอบและแก้ปัญหา

2.7 การสัมมนา (Seminar) เป็นการประชุมของผู้ที่ปฏิบัติงานอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันแล้วพบปัญหาที่เหมือนๆกัน เพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นหาแนวทางปฏิบัติในการแก้ปัญหาทุกคนที่ไปร่วมการสัมมนาต้องช่วยกันพูดช่วยกันแสดงความคิดเห็น ปกติจะบรรยายให้ความรู้พื้นฐานก่อนแล้วค่อยแบ่งกลุ่มย่อย จากนั้นนำผลการอภิปรายของกลุ่มย่อยเสนอที่ประชุมใหญ่

2.8 การศึกษาดูงานนอกสถานที่ (Fied Trip) เป็นการนำผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปศึกษายังสถานที่อื่นนอกสถานที่ที่ฝึกอบรม เพื่อให้พบเห็นของจริงซึ่งผู้จัดต้องเตรียมการเป็นอย่างดี

2.9 การประชุมปฏิบัติการ (Workshop) เป็นการฝึกอบรมที่ให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ปฏิบัติจริง โดยทั่วไปจะมีการบรรยายให้ความรู้พื้นฐานก่อนแล้วจึงให้ลงมือปฏิบัติ อาจเป็นการฝึกการใช้เครื่องมือใหม่ๆ ประชุมเพื่อช่วยกันสร้างคู่มือ หรือประชุมเพื่อสร้างอุปกรณ์ต่างๆ เป็นต้น การปฏิบัตินิยมให้รวมกันเป็นกลุ่มย่อยๆมากกว่าปฏิบัติเป็นกลุ่มใหญ่หรือรายบุคคล

2.10 การฝึกการรับรู้ (Sensitivity training) เป็นกิจกรรมการฝึกประสาทสัมผัสให้เข้าใจผู้อื่นโดยการสังเกตลักษณะท่าทางของผู้อื่น วิธีการฝึกอบรมจะไม่ใช่การบรรยายหรือบอกหลักเกณฑ์ แต่ให้นำพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในห้องฝึกอบรมมาเป็นตัวอย่างสดๆ ร้อนๆ แล้วโยงไปถึงพฤติกรรมอื่นๆ ในขณะปฏิบัติงานในองค์การ

2.11 การใช้กิจกรรมนันทนาการ (Recreational activity) เป็นการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมร่วมกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เช่น การร้องเพลง การปรบมือเป็นจังหวะพร้อมกัน การร้องเพลงประกอบท่าทาง การเล่นเกมสั้นๆ เป็นต้น โดยเน้นการทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม ทั้งนี้ เพื่อมุ่งเปลี่ยนทัศนคติและสร้างความสัมพันธ์ ตลอดจนสร้างความสนุกสนานในระหว่างการฝึกอบรม

2.12 การใช้ฐานกิจกรรม แต่ใช้เทคนิคการใช้ฐานกิจกรรมประยุกต์มาจากกิจกรรมวอล์คแรลลี่ แต่ไม่ต้องมีการเดินแข่งขันกันจริงๆ เพียงแต่ใช้สถานที่กว้างพอที่จะจัดฐานกิจกรรมได้หลายๆฐานครบตามที่ต้องการ หรือใช้ห้องเรียนในอาคารเป็นสถานที่จัดกิจกรรมแต่ละฐานก็ได้

จากการศึกษาเทคนิคของการฝึกอบรม จากแนวคิดของนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญทางการฝึกอบรม ที่กล่าวมาข้างต้น สรุปเทคนิคของการฝึกอบรม ได้คือ การที่เราจะเลือกเทคนิคในการจัดฝึกอบรมนั้นจะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ ลักษณะของผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม ขนาดของกลุ่ม ระยะเวลา รวมทั้งสถานที่ในการจัดฝึกอบรมด้วยว่ามีความเหมาะสมเพียงใด

3.5 ประโยชน์ของการฝึกอบรม

สมคิด บางโม (2554: 95) ได้สรุปรายละเอียดของประโยชน์จากการฝึกอบรมที่สอดคล้องกัน ดังนี้

1. เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถของบุคลากร
2. เป็นการเพิ่มพูนคุณค่าให้กับบุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรม
3. เป็นการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคลากรให้ดีขึ้น
4. ช่วยลดเวลาในการเรียนรู้และพัฒนาของบุคลากรเมื่อเข้าสู่องค์กร
5. ช่วยลดเวลาในการสอนงานสำหรับบุคลากรผู้มาทำงานใหม่
6. ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการจัดการขององค์กร
7. เป็นการเพิ่มผลผลิตในการบริหารจัดการ
8. เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานของบุคลากร
9. เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรในองค์กร
10. ช่วยลดภาระในการสั่งการ/ปกครอง
11. ทำให้องค์กรมีความสามารถในการแข่งขัน
12. ทำให้องค์กรและบุคลากรมีความรู้เท่าทันในเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และไม่หยุดยั้ง

3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม

งานวิจัยต่างประเทศ

สไตเบอร์ (Stieber. 1991) ได้ศึกษาปัจจัยการพัฒนาคุณภาพงานฝึกอบรม ที่มุ่งพัฒนาในด้านทักษะการติดต่อสื่อสารการฝึกอบรมที่เป็นกระบวนการ และการฝึกอบรมทางสถิติในงานด้านบุคคล โดยออกแบบสอบถามไปยังบริษัทต่างๆ ที่เป็นมืออาชีพในการฝึกอบรม จากการสุ่มเลือกจำนวน 1,500 บริษัท ซึ่งมีพนักงานอย่างน้อย 4,000 คน มีประเด็นสำคัญ 4 ประการในเรื่องคุณภาพคือคุณภาพของบริการแบบมืออาชีพ การประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร โดยประเมิน 4 ด้าน (ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และทัศนคติ) และประเด็นสุดท้าย คือ วิธีการพัฒนาคุณภาพงานฝึกอบรม จากการใช้การวิเคราะห์สมการถอถอย (Multiple Regression) พบว่า ประสิทธิภาพของงานฝึกอบรมที่มีคุณภาพนั้น ต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริการในระหว่างกระบวนการฝึกอบรม การเสริมแรงให้แก่ทักษะที่พัฒนาขึ้น และสัมพันธ์กับการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วย

คูเกอร์ และ เชอร์เชีย (Cooker; & Cherchia. 1976: 464-467) ได้ศึกษาผลของการฝึกอบรมทักษะการเป็นผู้นำเพื่อน และการไม่ได้ฝึกทักษะการเป็นผู้นำเพื่อนเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่ครูเป็นผู้คัดเลือกเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้นำเพื่อจำนวน 60 คน ชาย 28 คน และหญิง 32 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง คือ ผู้นำกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมทักษะการสื่อสารจำนวน 40 คน และกลุ่มควบคุม คือ ผู้นำกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมทักษะการสื่อสารจำนวน 20 คน ผู้นำกลุ่มทั้งหมด 60 คน ทำหน้าที่เป็นผู้นำกลุ่มให้กับนักเรียนคนอื่นๆ จำนวน 625 คน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มๆ ละ 8-12 คน แต่ละกลุ่มมีผู้นำ 1 คน เครื่องมือที่ใช้วัด คือ

Index of Communication และมาตรวัดการตอบสนองของคาร์คัฟฟ์ ซึ่งวัดจากการฟังเทปบันทึกเสียงที่ผู้นำกลุ่มได้บันทึกระหว่างให้การช่วยเหลือสมาชิกกลุ่ม ผลการศึกษา พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการวัดทักษะการสื่อสาร และมาตรวัดการตอบสนองจากเทปบันทึกเสียงระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า ผู้นำกลุ่มได้รับการฝึกอบรมทักษะการสื่อสารที่มีความสามารถในการเอื้ออำนวยกลุ่มสูงกว่า ผู้นำกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมทักษะการสื่อสาร

งานวิจัยในประเทศ

สกล วรเจริญศรี (2550) ศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิตและสร้างโมเดลกลุ่มฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 1 และ 2 กลุ่มตัวอย่าง 24 คน สุ่มอย่างง่ายแบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 12 คน พบว่าโมเดลกลุ่มฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเริ่มต้น ขั้นดำเนินการ และขั้นยุติการฝึกอบรม โดยมีการประยุกต์ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษา ผลการทดลองกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกลุ่มฝึกอบรม และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่าการฝึกอบรมสามารถพัฒนาให้กับผู้เรียนได้ในทุกระดับชั้น โดยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม ให้ผู้เรียนได้คิด ลงมือปฏิบัติจริง และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยผ่านกระบวนการกลุ่มและการเรียนแบบร่วมมือ ตลอดจนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเปรียบเทียบและตรวจสอบการคิดของตนเองกับผู้อื่น ทำให้ผู้เรียนได้คิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบสมเหตุผลมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะพื้นฐานการให้คำปรึกษา

4.1 ทักษะพื้นฐานการให้คำปรึกษา

วัชรี ทรัพย์มี (2533: 257-269) ได้กล่าวถึงทักษะในการให้คำปรึกษา ดังนี้

1. ทักษะในการฟัง
2. ทักษะในการนำ
3. ทักษะในการสะท้อนเนื้อหาและความรู้สึก
4. ทักษะในการสรุปประเด็น
5. ทักษะในการพูดแบบเผชิญหน้ากัน
6. ทักษะในการตีความหมาย
7. ทักษะการให้ข้อมูล
8. ทักษะในการให้กำลังใจ

1. ทักษะในการฟัง (Listening Skill)

ทักษะในการฟังแบ่งออกเป็น 4 ทักษะคือ

1.1 ทักษะในการแสดงความสนใจต่อผู้รับบริการ

1.2 ทักษะในการทำให้ข้อความกะทัดรัดขึ้น

1.3 ทักษะในการช่วยให้เกิดความกระจ่าง

1.4 ทักษะในการตรวจสอบความเข้าใจ

1.1 ทักษะในการแสดงความสนใจต่อผู้รับบริการ

เป็นการที่ผู้ให้บริการปรึกษาแสดงความสนใจต่อคำพูดและภาษาท่าทางของผู้รับบริการ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ

1. เป็นการแสดงความสนใจต่อผู้รับบริการให้ปรากฏว่า “ผมกำลังตั้งใจฟังคุณพูดอยู่”

2. เป็นการแสดงว่าผู้ให้บริการเห็นความสำคัญและให้เกียรติผู้รับบริการว่า “สิ่งที่คุณพูดเป็นเรื่องสำคัญมาก ผมกำลังตั้งใจฟังคุณพูด”

3. เป็นการแสดงตัวอย่างรูปแบบของพฤติกรรมที่พึงปรารถนา เป็นการแสดงให้เห็นทักษะในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นให้เป็นตัวอย่างแก่ผู้รับบริการ เพื่อนำไปใช้ในการตั้งใจฟังผู้ให้บริการปรึกษา และนำไปใช้ในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นด้วย

1.2 ทักษะในการช่วยทำให้ข้อความกะทัดรัดขึ้น (Paraphrasing)

เป็นการทบทวนคำพูดของผู้รับบริการด้วยประโยคและข้อความที่กะทัดรัดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ คือ

1. เป็นเครื่องแสดงให้ผู้รับบริการตระหนักว่า ผู้ให้บริการปรึกษาพยายามเข้าใจสิ่งที่ผู้รับบริการพูด

2. เป็นการสรุปประเด็นที่ผู้รับบริการพูด

3. เป็นการตรวจสอบความเข้าใจของผู้ให้บริการปรึกษา

4. ช่วยให้ผู้รับบริการสำรวจประเด็นนั้นต่อไป

วิธีการทำให้ข้อความกะทัดรัด คือ

1. ฟังอย่างตั้งใจเพื่อให้เข้าใจเรื่องราว

2. ทบทวนสิ่งที่ผู้รับบริการพูดโดยใช้ถ้อยคำที่ชัดเจนและกะทัดรัด

3. ผู้ให้บริการไม่ต่อเติมความคิดเห็นหรือความรู้สึกตนเองลงไป

4. สังเกตท่าทีหรือคำพูดของผู้รับบริการต่อไป เพื่อตรวจสอบว่าที่ตนพูดออกไปนั้นถูกต้องหรือไม่

1.3 ทักษะในการช่วยให้เกิดความกระจ่าง (Clarifying)

บ่อยครั้งทีเดียวที่ผู้รับบริการพูดด้วยถ้อยคำที่สับสน เรื่องราววกวน สลับซับซ้อน ถ้าใช้เพียงการทบทวนคำพูดจะไม่ช่วยให้กระจ่างชัดขึ้น ดังนั้นการขอให้ผู้รับบริการอธิบายเพิ่มเติมหรือยกตัวอย่างประกอบจะช่วยให้เกิดความกระจ่างขึ้น

1.4 ทักษะในการตรวจสอบความเข้าใจ (Percepton Checking)

หลังจากได้ดำเนินการสนทนาไปนานพอสมควรแล้ว ควรจะได้มีการตรวจสอบความเข้าใจของผู้ให้บริการที่มีต่อเรื่องราวและความรู้สึกรับบริการว่าตนเข้าใจถูกต้องเพียงใด เป็นการรวบรวมประเด็นที่ผู้รับบริการพูด และถ้าความเข้าใจของผู้ให้บริการปรึกษายังไม่ถูกต้อง ให้ช่วยตรวจสอบความถูกต้องด้วย

2. ทักษะในการนำ (Leading Skills)

จุดประสงค์ในการนำ คือ

1. สนับสนุนให้ผู้รับบริการตอบสนองอย่างเปิดเผย จะใช้มากในขั้นต้นของการให้บริการปรึกษา เป็นการกระตุ้นให้ผู้รับบริการพูด

2. สนับสนุนให้ผู้รับบริการสำรวจความรู้สึกของตนให้ลึกซึ้งขึ้น

3. เปิดโอกาสให้ผู้รับบริการได้สำรวจสิ่งต่างๆอย่างเสรี

ทักษะในการนำ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

2.1 การนำแบบทั่วไป (Indirect Leading) จุดประสงค์ของการนำทั่วไป คือ เพื่อเปิดการให้บริการปรึกษาหรือเพื่อให้ผู้รับบริการได้สำรวจทัศนคติ ความรู้สึก ค่านิยม และพฤติกรรมของตน

2.2 การนำสู่ความสนใจเฉพาะเรื่อง (Direct Leading) เป็นการกระตุ้นให้ผู้รับบริการอภิปรายหรือเพิ่มเติมข้อมูลในเรื่องใดโดยเฉพาะ

2.3 การเน้นประเด็นสำคัญและความรู้สึก (Focusing) เมื่อผู้รับบริการพูดสิ่งต่างๆอย่างสับสน ผู้ให้บริการจะนำเข้าสู่ประเด็นเพื่อลดความสับสนคลุมเครือ และสนับสนุนให้ผู้รับบริการพูดถึงความรู้สึกและประสบการณ์ของตนยิ่งขึ้น

2.4 การตั้งคำถาม (Questioning) การตั้งคำถามที่ดีจะช่วยให้ผู้รับบริการเกิดความกระจ่างแจ้ง และกระตุ้นให้จดจ่อหรืออภิปรายในประเด็นนั้นๆต่อไป การตั้งคำถามควรเป็นคำถามปลายเปิด (Open ended question) และไม่เน้นเนื้อหามากเกินไป

3. ทักษะในการสะท้อน (Reflecting Skills) จุดประสงค์ของการใช้ทักษะการสะท้อน คือ เพื่อให้ผู้รับบริการเข้าใจความรู้สึกและเรื่องราวของตนเองยิ่งขึ้น และเพื่อให้ผู้รับบริการตระหนักว่าผู้ให้บริการปรึกษาพยายามเข้าใจเขา โดยการสะท้อน แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

1. การสะท้อนความรู้ (Reflecting Feelings) เป็นการช่วยนำความรู้สึกที่คลุมเครือออกมาให้กระจ่างขึ้น ก่อนจะสะท้อนความรู้สึก ผู้ให้บริการปรึกษาจะต้องมีความสามารถในการฟังและคิดตามไปด้วยว่าคำพูดเช่นนั้นของผู้รับบริการเกิดจากความรู้สึกอย่างไร แล้วจึงสะท้อนออกมา

2. การสะท้อนเนื้อหา (Reflecting Contents) เนื่องจากผู้รับบริการมีปัญหา ดังนั้นเขาอาจไม่สามารถรวบรวมเนื้อหาให้เป็นเรื่องราวประติดประต่อกันได้ ผู้ให้บริการปรึกษาจะช่วยให้เรื่องราวกระจ่างขึ้นโดยการสะท้อนเนื้อหา

4. ทักษะในการสรุปประเด็น (Summarizing Skills) เป็นการสรุปรวบรวมประเด็นที่ผู้รับบริการพูด ช่วยให้ผู้รับบริการได้สำรวจเรื่องราวของตนเองให้กว้างขวางขึ้น

จุดประสงค์ของการสรุปประเด็น คือ

1. ช่วยให้ผู้รับบริการได้สำรวจความคิดและความรู้สึกของตนต่อไป

2. ช่วยให้ผู้รับบริการได้ตระหนักถึงความก้าวหน้าในการเรียนรู้ และการวางโครงการที่ได้พูดกันไปแล้ว

3. ช่วยให้จบการให้คำปรึกษาแต่ละครั้งได้อย่างเป็นธรรมชาติ ได้รวบรวมความคิดและเนื้อหาที่กระจัดกระจาย

4. เป็นการแสดงว่าผู้ให้บริการปรึกษาตั้งใจฟัง

ผู้ให้บริการปรึกษาจะใช้การสรุปประเด็นในโอกาสต่อไปนี้ คือ

1. เมื่อเริ่มการให้บริการปรึกษาครั้งต่อไป เป็นการเท้าความเรื่องที่พูดกันครั้งก่อน

2. เมื่อสิ่งที่ผู้รับบริการพูดนั้นซับซ้อนสับสน

3. เมื่อผู้รับบริการได้พูดถึงประเด็นสำคัญ

4. เมื่อจะมีการวางโครงการต่อไป ควรจะได้สรุปและประเมินสิ่งที่ได้พูดกัน

5. เมื่อใกล้จะยุติการให้บริการปรึกษาแต่ละครั้ง ผู้ให้บริการปรึกษาจะสรุปประเด็นต่างๆ ที่ได้พูดกันแล้ว

5. ทักษะในการพูดแบบเผชิญหน้ากัน (Confronting Skills) เป็นการที่ผู้ให้บริการแสดงความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกับผู้รับบริการหรือชี้ให้ผู้รับบริการตระหนักหรือยอมรับในประเด็นหนึ่งประเด็นใด การใช้ทักษะควรคำนึกถึงเกณฑ์ต่อไปนี้ คือ

1. อย่าเพิ่งใช้การพูดแบบเผชิญหน้ากัน ถ้าความคุ้นเคยระหว่างผู้ให้บริการปรึกษากับผู้รับบริการยังไม่ดีพอ

2. ไม่ควรใช้ทักษะนี้ ถ้าผู้รับบริการยังใช้กลวิธีป้องกันจิตใจตนเองในระดับสูง คือยังมีการหลอกตนเองสูง

3. ก่อนที่จะพูดแบบเผชิญหน้ากับผู้รับบริการในประเด็นใด ผู้ให้บริการปรึกษาจะต้องมีข้อมูลที่แน่นอนก่อน

4. ผู้ให้บริการปรึกษาจะต้องรู้จักเลือกใช้คำพูดที่นุ่มนวลและเหมาะสม

6. ทักษะในการตีความหมาย (Interpreting Skills) เป็นการตีความหมายคำพูดของผู้รับบริการ ช่วยให้ผู้รับบริการตระหนักถึงความรู้สึกแง่มุมต่างๆของพฤติกรรม และสาเหตุของพฤติกรรมของเขา การตีความหมายจะกระทำในขั้นตอนหลังๆ ของการให้บริการปรึกษา หลังจากที่

ผู้ให้บริการได้เข้าใจผู้รับบริการอย่างลึกซึ้งแล้ว การตีความหมายจะทำให้ผู้รับบริการเกิดความเข้าใจอย่างกระจ่างแจ้งและเป็นแรงจูงใจที่จะช่วยให้ผู้รับบริการได้ตระหนักในตนเอง ช่วยให้ผู้รับบริการได้ภาพพจน์ใหม่เกี่ยวกับตนเอง ผู้ให้บริการปรึกษาจะต้องระวังที่จะตีความหมายในระดับที่ผู้รับบริการจะรับได้ ถ้าตีความหมายลึกซึ้งเกินไปในช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสมจะทำให้เกิดความสับสนหวาดกลัว และอาจจะถอยหนีไปใช้กลวิธีป้องกันจิตใจตนเอง

การตีความหมายจะกระทำต่อเมื่อผู้รับบริการพร้อม หรือผู้รับบริการจะต้องเข้าใจตนเองพอสมควร พร้อมที่จะยอมรับความจริง และผู้ให้บริการปรึกษาจะต้องให้ความสนใจเข้าใจ เป็นมิตรกับผู้รับบริการ และจะต้องตีความหมายอย่างแม่นตรงงงและมีเหตุผล

หลักการตีความหมายมีดังนี้ คือ

1. พิจารณาคำพูดของผู้รับบริการ

2. เพิ่มความเข้าใจของผู้บริการไปด้วยในลักษณะของการกล่าวถึงแรงจูงใจหรือการใช้กลวิธีป้องกันจิตใจตนเองของผู้รับบริการ

3. ใช้ภาษาที่ฟังง่าย

4. ใช้ประโยคที่แสดงว่าตีความหมายนั้นเป็นความคิดเห็นของผู้รับบริการปรึกษา เป็นต้นว่า “ผมเห็นว่า...” “ผมรู้สึกว่า...”

5. เปิดโอกาสให้ผู้รับบริการได้มีปฏิกิริยาต่อการตีความหมายนั้น

6. สนับสนุนให้ผู้รับบริการตีความหมายพฤติกรรมของตนเอง

7. ทักษะในการให้ข้อมูล (Informing Skills) เป็นการให้ข้อมูลแก่ผู้รับบริการเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้รับบริการเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมดีขึ้น เป็นการสนับสนุนให้ผู้รับบริการเห็นลู่ทางการแก้ปัญหาหรือการตัดสินใจ ผู้ให้บริการปรึกษาจะต้องพยายามทำให้ข้อมูลนั้นมีความหมายแก่ผู้รับบริการยิ่งขึ้น โดยช่วยให้ผู้รับบริการได้มีส่วนค้นคว้าและอภิปรายเกี่ยวข้อมูลนั้น

8. ทักษะการให้กำลังใจ (Reassuring Skills) เป็นการสร้างความมั่นใจ และช่วยให้ผู้บริการได้คลายความเครียด วิธีให้กำลังใจพึงปฏิบัติดังนี้ คือ

1. สนับสนุนคำพูดของผู้รับบริการ เช่น พูดว่า “นั่นเป็นความคิดที่ดีเลยทีเดียว”

2. คาดคะเนว่าต่อไปจะดีขึ้น เช่น พูดว่า “คุณมีความทุกข์โศกมากที่พ่อตาย และในที่สุดคุณก็จะปรับตัวและแก้ปัญหาได้”

3. ชี้แจงแก่ผู้รับบริการว่าปัญหาของเขามีทางแก้ไขได้ เช่น บอกว่า มีวิธีการที่จะช่วยให้เรียนได้ดีขึ้น หรือวางโครงการอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ต้องเข้าใจการรับรู้ของผู้รับบริการ ถ้าเขาคิดว่าปัญหาของเขาร้ายแรงมาก แต่ผู้ให้บริการพูดปลอบว่า “ไม่ใช่เรื่องใหญ่” จะทำให้เขาคิดว่าผู้ให้บริการปรึกษาไม่เข้าใจเขา

วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และ พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2556: 19-25) ได้กล่าวถึงกลวิธีการให้บริการปรึกษา ประกอบด้วยดังนี้

1. การเริ่มต้นให้บริการปรึกษา (Opening the interview)

การเริ่มให้บริการปรึกษาจำเป็นต้องอาศัยทักษะในการนำหรือเริ่มสนทนา (leading skill) บรรยากาศของการเริ่มต้นการให้บริการปรึกษาความมีความอบอุ่นและเป็นกันเอง ผู้ให้บริการปรึกษาจึงจำเป็นต้องพยายามหาทางช่วยให้ผู้รับบริการปรึกษาเกิดความสบายใจ โดยใช้ประโยคเหล่านี้เป็นแนวทางในการเริ่มต้นสร้างสายสัมพันธ์ (rapport)

สำหรับเทคนิคอื่นควบคู่ในการนำสู่การสนทนา ประกอบด้วย

1. การนำเข้าสู่การสนทนาโดยตรง (direct leading) เป็นการกระตุ้นให้การสนทนาดำเนินต่อไป เป็นการช่วยให้ผู้รับบริการปรึกษาได้ขยายความถึงเรื่องราวที่กำลังสนทนาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และยังสามารถช่วยผู้รับบริการปรึกษาได้เข้าถึงเรื่องราวที่ตนกำลังพูดให้แจ่มชัดยิ่งขึ้น

2. การนำสนทนาให้เข้าประเด็น (focusing) บางครั้งผู้รับบริการปรึกษาอาจเกิดความสับสนในเรื่องที่กำลังสนทนากัน โดยเฉพาะในตอนต้นของการเล่าระบายเกี่ยวกับปัญหาของผู้รับบริการปรึกษา กลวิธีนี้จะช่วยให้ผู้รับปรึกษาได้ทราบถึงประเด็นสำคัญเป็นการช่วยให้ได้มองถึงปัญหานั้นอย่างเจาะลึก

2. การตั้งคำถาม (Question)

ผู้ให้บริการสามารถคำถามให้ได้ข้อมูลในด้านต่างๆ เพิ่มเติม ที่จะช่วยผู้รับบริการปรึกษาได้เข้าใจถึงปัญหาและตัวของผู้รับบริการมากขึ้น ลักษณะของคำถามที่ดีจะใช้คำถามที่ช่วยให้ผู้รับบริการปรึกษาได้เข้าใจถึงปัญหาตลอดจนอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง สำหรับคำถามที่จะนำไปสู่คำตอบ “ใช่-ไม่ใช่” หรือ “จริง-ไม่จริง” เป็นคำถามที่จะเป็นการตัดการสนทนาหรือบอกเล่าอย่างละเอียดจากปากของผู้รับบริการปรึกษา เช่น “เธอไม่เห็นด้วยกับเรื่องที่เกิดขึ้นนี้ใช่ไหม” แต่ควรจะเปลี่ยนเป็น “ลองเล่าถึงสาเหตุของเรื่องที่เกิดขึ้นนี้ให้ฟังหน่อยซิ” หรือ “เธอมีความรู้สึกอย่างไรกับเรื่องที่เกิดขึ้นนี้” หรือ “อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดเรื่องนี้” หรือ “อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้คุณรู้สึกเช่นนี้”

3. การสอบซัก (Probing)

เทคนิคการสอบซักเป็นการป้อนคำถามตรงหลายคำถามติดต่อกันเพื่อดึงเอาคำตอบจากผู้รับบริการปรึกษาออกมา กลวิธีการสอบซักนี้ผู้ให้บริการปรึกษาไม่ควรใช้บ่อยนัก เพราะเป็นการรีบเร่งกระบวนการให้บริการปรึกษาโดยใช้การสอบซัก เพื่อให้ได้คำตอบมาเร็วเกินกว่าที่ผู้รับบริการปรึกษาจะมีความพร้อมที่จะพูดถึงปัญหาของเขา ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความล้มเหลวในการบริการปรึกษาได้ วิธีการสอบซักอาจใช้ได้ผลเมื่อผู้รับบริการปรึกษาพยายามหลักเลี่ยงที่จะกล่าวถึงจุดสำคัญของปัญหาอยู่ตลอดเวลา แต่ขณะที่ผู้ให้บริการปรึกษาใช้กลวิธีนี้ควรจะสังเกตถึงความเปลี่ยนแปลงทางความรู้สึกของผู้รับบริการปรึกษาไปพร้อมกันด้วย และถ้าหากเกิดการต่อต้านก็ควรจะหยุดทันที

4. การเงียบ (Silence)

การเงียบเป็นกลวิธีหนึ่ง ใช้ภายหลังจากที่ผู้ให้บริการปรึกษาป้อนคำถามให้แก่ผู้รับบริการปรึกษา และผู้รับบริการปรึกษากำลังคิดว่าจะตอบปัญหานั้นหรือไม่ หรือจะตอบปัญหานั้นอย่างไรดี การใช้กลวิธีการเงียบ เพื่อคอยฟังคำตอบจากผู้รับบริการปรึกษานั้นอาจจะสร้างความอึดอัดใจแก่ผู้ให้บริการปรึกษาจะแสดงเพียงท่าทีของการให้ความสนใจและให้ผู้รับบริการปรึกษาหยุดชะงักลง เมื่อผู้รับบริการนิ่งเงียบ ผู้ให้บริการปรึกษาจะแสดงเพียงท่าทีของการให้ความสนใจและให้ผู้รับบริการปรึกษาทราบว่าเราตั้งใจรอฟัง เรื่องราวอยู่ ซึ่งการเงียบอาจกินเวลานานถึง 2-3 นาที แต่ถ้าเห็นว่าผู้รับบริการปรึกษานิ่งเงียบนานเกินไป ก็อาจพูดขึ้นว่า "บางครั้งเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับเรานั้นมันยากที่จะบรรยายออกมาเป็นคำพูด" หรือ "คุณรู้สึกอย่างไรก็พูดออกมาอย่างนั้นก็ได้" หรือ "คุณคงกำลังคิดอยู่ว่าจะพูดออกมาอย่างไร คุณค่อยๆคิดก็ได้ เมื่อคิดได้แล้วค่อยพูดออกมา ผมจะคอยฟังคุณพูด"

5. การทบทวนประโยค (Paraphrasing)

การทบทวนประโยค หมายถึง การพูดซ้ำประโยคที่ผู้รับบริการปรึกษาพูดมา แต่ใช้ถ้อยคำน้อยลง ขณะเดียวกันก็ยังคงความหมายเดิมอยู่ จุดประสงค์ของการทบทวนประโยค ก็เพื่อจะบอกให้ผู้รับบริการปรึกษาทราบว่า ผู้ให้บริการปรึกษาเข้าใจเรื่องราวที่ผู้รับบริการปรึกษาพูดออกมา และยังคงติดตามรับฟังเรื่องราวของผู้รับบริการปรึกษาอยู่ เช่น

ผู้รับบริการปรึกษา : ผมไม่เข้าใจคุณพ่อผมจริงๆ บางทีตอนเช้าบอกให้ทำอย่างหนึ่งแต่พอตอนเย็นกลับบอกให้ทำอีกอย่างหนึ่ง

ผู้ให้บริการปรึกษา : คุณไม่เข้าใจคุณพ่อของคุณ

ผู้รับบริการปรึกษา : ครับ มากที่สุดเลยครับ

ในระหว่างการให้บริการปรึกษา บางครั้งผู้รับบริการปรึกษาอาจไม่ปรารถนาที่จะพูดถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นออกมาตรงๆ แต่จะพูดออกมาในประโยคที่กำกวม ผู้ให้บริการปรึกษาอาจหยิบยกเอาความหมายที่แฝงอยู่ออกมาแสดงให้เห็นชัดเจนด้วยการทบทวนประโยคดังกล่าวใหม่ และทำให้เกิดความชัดเจนตามมา

6. การสรุป (Summarizing)

ในขณะให้บริการปรึกษา ผู้ให้บริการปรึกษากับผู้รับบริการปรึกษาอาจสนทนากันเรื่องราวต่างๆพร้อมกันมากมายและอาจจะทำให้เกิดความไม่เข้าใจ ดังนั้น การใช้ทักษะในการสรุปก็คือ การรวบรวมสิ่งต่างๆที่เล่าเรื่องราวไปแล้วนั้นให้เป็นเนื้อหาเดียว โดยครอบคลุมเรื่องราวต่างๆ ที่ได้สนทนามาแต่ละตอนของการสนทนา สิ่งที่พึงระลึกถึงในการสรุปก็คือ อย่านำเอาความคิดใหม่เพิ่มเติมเข้ามาในการสรุปแต่ควรเป็นการรวบรวมสิ่งต่างๆ ที่ได้พูดคุยกันมาแล้ว เช่น

ผู้ให้บริการปรึกษา : จากเรื่องที่คุณพูดมาเกี่ยวกับครอบครัวของคุณ ความสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้น การเรียนของคุณนั้นดูเหมือนคุณจะประสบความล้มเหลวในเรื่องเหล่านี้

การสรุปจะช่วยให้คู่สนทนาเข้าใจเรื่องราวที่กำลังสนทนากันได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการช่วยผู้รับบริการบริการปรึกษาได้สำรวจความคิดหรือความรู้สึกของตนเอง หรืออาจนำไปสู่การสนทนาในเรื่องอื่นต่อไป

7. การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of feeling)

การสะท้อนความรู้สึกเป็นการนำเอาเนื้อหาและเรื่องราวของผู้รับบริการปรึกษามาให้ความหมาย โดยผู้ให้บริการปรึกษาอาจแปลความหมายข้อความและเรียบเรียงคำพูดนั้นใหม่ พยายามเน้นถึงความรู้สึกของผู้รับบริการปรึกษามากกว่าทางด้านคำพูด เมื่อผู้รับบริการปรึกษาเข้าใจถึงความรู้สึกของตนแล้ว จะช่วยให้การให้บริการปรึกษาดำเนินไปอย่างราบรื่นและตรงเป้าหมาย การสะท้อนความรู้สึกเป็นกลวิธีที่ผู้ให้บริการปรึกษาใช้ยึดแนวทางของบุคคลเป็นศูนย์กลาง (person centered theory) เพื่อช่วยให้ผู้รับบริการปรึกษาเผชิญกับความรู้สึกของตนเอง และลดความวิตกกังวล เช่น

ผู้รับบริการปรึกษา : วิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ผมรักและสนใจมาก และเคยทำคะแนนได้สูงกว่าวิชาอื่น แต่ผมก็อดกลัวไม่ได้เมื่อถือเวลาสอบ

ผู้ให้บริการปรึกษา : เธอรู้สึกขาดความมั่นใจในเวลาสอบ แม้ว่าจะเป็นวิชาที่เธอถนัด

8. การตีความ (Interpreting)

ในระหว่างการให้บริการปรึกษา ผู้รับบริการปรึกษาอาจกล่าวถึงเรื่องราวบางสิ่งที่มีความหมายสืบเนื่องมาจากเรื่องราวที่เคยได้กล่าวมาแล้ว และในขณะนั้นผู้ให้บริการปรึกษาอาจมองเห็นความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเดิม จึงใช้วิธีการตีความเพื่อให้ผู้รับบริการปรึกษาเห็นปัญหาและยอมรับปัญหานั้น ซึ่งต่างจากการทบทวนประโยค (Paraphrasing) ในแง่ที่ว่าการตีความหมายนั้น ผู้ให้บริการปรึกษาได้เสนอกรอบแนวคิด (frame of reference) ใหม่ และให้ผู้รับบริการปรึกษาได้สำรวจปัญหาของตนเอง การแปลความหมายจะช่วยผู้รับบริการปรึกษาเข้าใจปัญหาของตนได้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างเปรียบเทียบกลวิธีแบบการทบทวนประโยค (Paraphrasing) การสะท้อนความรู้สึก (reflection of feeling) และการตีความ (Interpreting)

ผู้รับบริการปรึกษา : เมื่อคืนนี้ผมไปงานวันเกิดของเพื่อนร่วมงานที่บริษัท ผมดื่มจัดแล้วผมก็ร้องไห้ ครวญครางเหมือนเด็ก ผมรู้สึกละอายใจตนเองเหลือเกิน

ตัวอย่างประโยคการทบทวนประโยค (Paraphrasing)

ผู้ให้บริการปรึกษา : คุณดื่มมากจนกระทั่งร้องไห้ และคุณรู้สึกละอาจใจเมื่อได้พูดถึงมัน

ตัวอย่างการสะท้อนความรู้สึก (Reflection of feeling)

ผู้ให้บริการปรึกษา : คุณรู้สึกอดสูใจเกี่ยวกับเหตุการณ์เมื่อคืนนี้

ตัวอย่างการตีความ (Interpreting)

ผู้ให้บริการปรึกษา : คุณรู้สึกละอายใจที่ไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ในเมื่อคืน

9. การชี้แนะ (Suggesting)

การชี้แนะ เป็นกลวิธีในการเสนอความคิด หรือวิธีการแก้ไขปัญหาแบบอ้อมๆ เพื่อจูงใจให้ผู้รับบริการปรึกษาคิดแก้ไขปัญหา หรือรับเอาวิธีนั้นไว้ใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป เช่น

ผู้รับบริการปรึกษา : ผมเรียนวิชาคณิตศาสตร์ไม่ค่อยจะเข้าใจเลย ไม่ทราบว่าจะแก้ไขอย่างไรดี

ผู้ให้บริการปรึกษา : เธอคงเคยคิดที่จะกลุ่มติวิชานี้กันแล้วซินะ

10. การแสดงความเห็นชอบ (Approval)

การแสดงความเห็นชอบ เป็นกลวิธีหนึ่งของการให้กำลังใจแก่ผู้รับบริการปรึกษาที่จะดำเนินวิธีการแก้ไขปัญหาต่อไป ผู้ให้บริการปรึกษาสามารถใช้คำพูดหรือกิริยาท่าทางที่จะแสดงให้ผู้รับบริการปรึกษาได้รับรู้ว่า ผู้ให้บริการปรึกษาเห็นชอบด้วยกับวิธีการของผู้รับบริการปรึกษา เช่น

ผู้รับบริการปรึกษา : ผมจะนำเรื่องนี้ไปปรึกษากับอาจารย์ประจำชั้นอีกครั้งหนึ่ง

ผู้ให้บริการปรึกษา : เป็นความคิดที่เหมาะสมที่สุดสำหรับเธอในขณะนี้

11. การให้ความมั่นใจ (Assurance)

เมื่อผู้รับบริการปรึกษาแสดงทัศนะ หรือโครงการต่อผู้ให้บริการปรึกษาและผู้บริการปรึกษามั่นใจว่าทัศนะหรือโครงการนั้นถูกต้องและได้ผลดีจริง ผู้ให้บริการปรึกษาควรแสดงออกเพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจแก่ผู้บริการปรึกษา เช่น

ผู้รับบริการปรึกษา : ผมรู้สึกเป็นกังวลกับคะแนนเฉลี่ยสะสมมากจนเกินไปทั้งๆ ที่ผมได้คะแนนเฉลี่ย 2.9

ผู้ให้บริการปรึกษา : นั่นซิ โดยทั่วไปแล้ว ก็ไม่เห็นอะไรน่าวิตกกังวลนัก

12. การเผชิญหน้า (Confrontation)

การเผชิญหน้าเป็นกลวิธีหนึ่งที่ผู้ให้บริการปรึกษาจะบอกถึงความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเองต่อผู้รับบริการปรึกษาอย่างตรงไปตรงมา เพื่อช่วยผู้รับบริการปรึกษาได้เข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนพฤติกรรมของตนเองให้ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงมากขึ้น

ผู้รับบริการปรึกษา : ผมพยายามทำดีกับเพื่อนในชั้นทุกคน แต่ก็ยังมีบางคนที่ไม่ชอบหน้าผม ทำให้ผมรู้สึกผิดหวังมาก

ผู้ให้บริการปรึกษา : มีใครบ้างไหมในโลกนี้ที่สามารถทำให้คนรอบข้างเราทุกคนรักเราด้วยความจริงใจ

สำหรับผู้ให้บริการปรึกษาที่เริ่มฝึกหัด ควรระมัดระวังต่อการใช้กลวิธีการเผชิญหน้า เพราะอาจทำให้ทั้งสองฝ่ายเกิดอารมณ์และระคายเคืองต่อความรู้สึกขึ้นมา ซึ่งจะกระทบกระเทือนถึงสายสัมพันธ์(Rapport) อันดีที่เคยมีต่อกันเมื่อแรกเริ่มการให้บริการปรึกษา

13. การท้าทาย (Challenge)

การท้าทายเป็นกลวิธีอีกชนิดหนึ่งที่จะกระตุ้นให้ผู้รับบริการปรึกษาต้องใช้ความตั้งใจมากขึ้นในการแก้ปัญหา แต่ในเวลาเดียวกันกลวิธีดังกล่าวก็อาจสร้างความกังวลใจแก่ผู้รับบริการปรึกษาเพิ่มขึ้นได้ เช่น

ผู้รับบริการปรึกษา : เทอมนี้ผมจะต้องพยายามทำให้ได้ A สัก 4 วิชา

ผู้ให้บริการปรึกษา : เธอแน่ใจว่าจะทำได้หรือ

ผู้รับบริการปรึกษา : ผมคิดว่าได้ครับ ถ้าผมขยันมากกว่านี้สักหน่อย

14. การไม่ยอมรับ (Rejection)

การไม่ยอมรับ เป็นกลวิธีที่ผู้ให้บริการปรึกษาจะใช้เมื่อเห็นว่าผู้รับบริการปรึกษาแสดงความคิดเห็นที่ผิดไปจากความจริง หรือแสดงออกถึงความคิดที่เพ้อฝันมากเกินไป ผู้ให้บริการปรึกษาจะแสดงการไม่ยอมรับเพื่อดึงดูดให้ผู้รับบริการปรึกษาเปลี่ยนแปลงแนวความคิดใหม่ เช่น

ผู้รับบริการปรึกษา : ผมอาจทำเกรดได้ 3.00 ในเทอมนี้ (ทั้งที่คะแนนเฉลี่ย 2 ปีที่ผ่านมาได้เพียง 1.7)

ผู้ให้บริการปรึกษา : ผมไม่คิดว่าคุณจะทำได้

สำหรับกลวิธีการไม่ยอมรับนี้ผู้ให้บริการปรึกษาที่เริ่มฝึกหัด ถ้าจะใช้กลวิธีดังกล่าวต้องใช้ด้วยความระมัดระวัง เพราะอาจจะทำให้ผู้รับบริการปรึกษาไม่ยอมรับผู้ให้บริการปรึกษาก็ได้ เมื่อผู้รับบริการปรึกษารู้สึกว่าผู้ให้บริการปรึกษาไม่ยอมรับเขาก่อน

15. การฟัง (Listening)

การฟังนับว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้ให้บริการปรึกษาทุกคน การฟังเป็นสิ่งที่ต้องอาศัยความอดทนและต้องใช้สมาธิ เพราะในระหว่างการให้บริการปรึกษา ผู้ให้บริการปรึกษาไม่ได้จะรับฟังแต่เพียงสิ่งต่างๆที่ผู้รับบริการปรึกษาเล่าออกมาเท่านั้น แต่จะต้องเข้าใจความรู้สึกของผู้รับบริการปรึกษาในตอนนั้น พร้อมทั้งรับรู้อารมณ์ของผู้รับบริการปรึกษาไปด้วย ในขณะที่ผู้ให้บริการปรึกษากำลังรับฟังผู้รับบริการปรึกษา ผู้ให้บริการปรึกษาจำเป็นต้องแสดงความเอาใจใส่(Attending) ต่อผู้รับบริการปรึกษา ในลักษณะท่าทางของการนั่งที่โน้มตัวไปข้างหน้าพอสมควรของผู้รับบริการปรึกษานับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่อาจแสดงออกได้โดยการสบตาหรือพยักหน้าเล็กน้อยในขณะที่รับฟัง หรือพูดเสริมขึ้นภายหลังจากที่ผู้บริการปรึกษาพูดจบแล้ว เช่น “อืม! ผมเข้าใจว่าคุณรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องนี้”

จากการศึกษาทักษะพื้นฐานของการให้คำปรึกษา จากแนวคิดของนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญทั้งสองท่าน ที่กล่าวมาข้างต้น สรุปทักษะพื้นฐานของการให้คำปรึกษาที่จะนำมาใช้ คือ ทักษะในการฟัง ทักษะในการนำ ทักษะในการสะท้อนเนื้อหาและความรู้สึก ทักษะในการสรุปประเด็นทักษะในการตีความหมาย ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการคาดการณ์ ฯลฯ นำทักษะพื้นฐานดังกล่าวมาใช้ในขั้นการดำเนินกิจกรรมแต่ละครั้ง

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะพื้นฐานการให้คำปรึกษา

งานวิจัยในประเทศ

ดาวประกาย มีบุญ (2552: 42) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม ต่อความคิดเชิงบวกของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 7 เชียงใหม่ ที่เข้ารับโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม มีความคิดเชิงบวกหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความคิดเชิงบวกหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นนทวิทย์ เผ่ามหานาคะ (2557: 82-84) ได้ศึกษาผลโปรแกรมฝึอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนายุทธวิธีในการเรียนรู้ ประกอบด้วยแนวคิดทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง การให้คำปรึกษาเชิงการศึกษาและจิตวิทยา การให้คำปรึกษาแบบความคิด การให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม และการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง มี 3 ขั้นตอน ขั้นเริ่มต้น ขั้นการดำเนินการ และขั้นยุติ โดยดำเนินการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาจำนวน 8 ครั้งๆ ละ 2 ชั่วโมง ภายหลังนิสิตกลุ่มทดลองเข้ารับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนายุทธวิธีในการเรียนรู้ นิสิตกลุ่มทดลองมียุทธวิธีในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนเข้ารับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยในต่างประเทศ

ฮาง์ริงตัน (Harrinton. 2005: 1) ได้ศึกษามิติของความไม่อดทนต่อความคับข้องใจและความสัมพันธ์ของปัญหาการควบคุมตนเอง ผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อที่มีต่อความไม่อดทนต่อความคับข้องใจนั้นเป็นศูนย์กลางของทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติในการให้คำปรึกษาตามหลักทฤษฎีการพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม ซึ่งมิติของความเชื่อที่มีต่อความไม่อดทนต่อความคับข้องใจนั้น ประกอบ ด้วย 4 มิติ ได้แก่ ความไม่อดทนทางอารมณ์ การเรียกร้องสิทธิ ความสะดวกสบาย และความสำเร็จ ซึ่งมิติของความไม่อดทนทางอารมณ์ การเรียกร้องสิทธิและความสำเร็จมีความสัมพันธ์กับปัญหาการควบคุมตนเอง แต่มิติของความสะดวกสบายไม่มีความสัมพันธ์กับปัญหาการควบคุมตนเอง

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่าทักษะพื้นฐานในการให้คำปรึกษา สามารถพัฒนาให้กับผู้เรียนได้ โดยมีทักษะพื้นที่เหมาะสม ให้เหมาะสมกับผู้เรียนได้คิดลงมือปฏิบัติจริง โดยผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ โดยแต่ละกิจกรรมจะแทรกทักษะพื้นฐานของการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยนำทักษะพื้นฐานในการให้คำปรึกษามาใช้ในการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

บทที่ 3
วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการดำเนินการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดขอบเขตของการศึกษาเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ปีการศึกษา 2558 ซึ่งมี 67 โรงเรียน จำนวน 18,687 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2558: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต เป็นนักเรียนซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 18,687 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) และมีห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม (Sampling Unit) ในระดับความเชื่อมั่นที่ 95 % จำนวน 420 คน (ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2551: 45; อ้างอิงจาก Taro Yamane)

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต

โรงเรียน	ประชากร (Population)		กลุ่มตัวอย่าง (Sample)	
	ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4		ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	
	จำนวนนักเรียน	จำนวนห้องเรียน	จำนวนนักเรียน	จำนวนห้องเรียน
โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม	489	10	84	2
โรงเรียนศึกษานารีวิทยา	396	11	77	2
โรงเรียนโยธินบูรณะ	639	17	89	3
โรงเรียนนวมินทราชินูทิศสตรีวิทยาพุทธมณฑล	477	12	87	2
โรงเรียนราชนันทาจารย์สามเสนวิทยาลัย 2	216	7	83	2
รวม	2,217	57	420	11

ตอนที่ 2 พัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในตอนที่ 1 โดยพิจารณากลุ่มตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยรวมตั้งแต่ 25 เปอร์เซ็นไทล์ลงมา จำนวน 12 คน โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมการทดลอง ดังนี้

1. ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจงกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยของการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนโดยรวม ตั้งแต่เปอร์เซ็นไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 12 คน

2. ผู้วิจัยสอบถามความสมัครใจ นักเรียนที่มีค่าเฉลี่ยของการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียน ตั้งแต่เปอร์เซ็นไทล์ที่ 25 ลงมาจำนวน 12 คน จากนั้นนัดหมายให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 12 คน และเซ็นต์ใบยินยอมในการเข้ารับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

2.1 แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ต

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับประเมินระดับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4

ขั้นที่ 2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 และประมวลสาระที่ได้รับจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วยครู นักเรียน แล้วดำเนินการสรุปเป็นนิยามศัพท์เฉพาะ

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตและประเด็นหลักของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แล้วนำมาดำเนินการสร้างข้อคำถามตามนิยามศัพท์เฉพาะ กำหนดเป็นแบบวัดเลือกตอบ โดยเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียง 1 คำตอบ แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่อง ก ข ค หรือ ง ในกระดาษคำตอบ จำนวน 48 ข้อ

ขั้นที่ 4 นำแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ให้ท่านทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนัสนันท์ หัตถศักดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.มณฑิราจารุเพ็ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี อาจารย์รณิดา เชยชุ่ม และนางสาวนิตยา บุญหนัก เป็นผู้พิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง(Item Objective Congruence: IOC) และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบวัดที่สร้างขึ้น

ขั้นที่ 5 ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะให้ข้อคำถามที่ใช้ได้ต้องมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป และปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งพบว่าข้อคำถามทั้งหมดมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00

ขั้นที่ 6 ผู้วิจัยนำแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตของนักเรียนไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพิทยาลงกรณ์ จังหวัดกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน - เดือนธันวาคม พ.ศ. 2557 ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกันกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 36 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามที่เกณฑ์กำหนด เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ(Discrimination) จาก 48 ข้อ ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.32-0.73 (รายละเอียดดังภาคผนวก)

ขั้นที่ 7 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยนำแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตของนักเรียนทั้งฉบับมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรคูเดอร์ริชาร์ดสัน 20 (KR-20) เท่ากับ 0.86 (รายละเอียดดังภาคผนวก ข)

ขั้นที่ 8 ผู้วิจัยนำแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตของนักเรียนที่หาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้วไปใช้ในการวิจัยต่อไปโดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยช่วงเดือนมกราคม - เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558

แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตของนักเรียนมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 36 ข้อ แต่ละข้อจะเป็นข้อคำถามเพื่อให้เลือกตอบ 1 คำตอบ โดยแต่ละความสามารถทั้ง 12 ด้านของการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีข้อคำถามดังนี้

1. ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา	จำนวน	3	ข้อ
2. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์โต้แย้ง	จำนวน	3	ข้อ
3. ความสามารถถามคำถามที่ท้าทายและตอบคำถามชัดเจน	จำนวน	3	ข้อ
4. ความสามารถพิจารณาความเชื่อแหล่งข้อมูล	จำนวน	3	ข้อ
5. ความสามารถสังเกตและตัดสินผลข้อมูลที่ได้จากการสังเกตด้วยตนเอง	จำนวน	3	ข้อ
6. ความสามารถนิรนัยและตัดสินผลนิรนัย	จำนวน	3	ข้อ
7. ความสามารถอุปนัยและตัดสินผลอุปนัย	จำนวน	3	ข้อ
8. ความสามารถตัดสินเห็นคุณค่า	จำนวน	3	ข้อ
9. ความสามารถให้ความหมายและตัดสินความหมาย	จำนวน	3	ข้อ
10. ความสามารถระบุข้อสันนิษฐาน	จำนวน	3	ข้อ
11. ความสามารถตัดสินใจเพื่อนำไปปฏิบัติ	จำนวน	3	ข้อ
12. ความสามารถการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	จำนวน	3	ข้อ

ตัวอย่างแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต

คำชี้แจง

1. แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ครอบคลุมกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณทั้ง 12 ด้าน

2. แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตฉบับนี้มีจำนวนข้อคำถาม 36 ข้อ ใช้เวลาในการตอบ 60 นาที

3. ให้นักเรียนอ่านบทความ/ข้อความที่กำหนดให้ แล้วเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียง 1 คำตอบ แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่อง ก ข ค หรือ ง ในกระดาษคำตอบที่แจกให้ **ห้ามขีดเขียนข้อความใด ๆลงในแบบวัดโดยเด็ดขาด**

<u>สถานการณ์ที่ 1</u>

<u>ชาวเน็ตอึ้ง! ลูกโพสต์ด่าแม่ บอกกำพร้าซะดีกว่ามีแม่เห้....แบบนี้</u>

กลายเป็นภาพที่ถูกแชร์อย่างมาก เมื่อช่วงค่ำวานนี้ (3 มิถุนายน 2556) สำหรับภาพของหญิงสาววัยรุ่นที่โพสต์สเตตัสด่าบุพการี ด้วยถ้อยคำที่ไม่เหมาะสม ดังนี้

เฟซบุ๊กชื่อว่า XXXXXXXXX

- อย่ามาตะคอกเสียงใส่กูกูไม่ใช่เพื่อนเล่น
- ใช้ให้กูทำนู่นทำนี่ กูเป็นลูกไม่ใช่ทาส
- เป็นแค่พ่อแค่แม่! ไม่ใช่เจ้าชีวิตกูอย่ามาสั่งกู กูจะทำอะไรมันก็เรื่องของกู ชีวิตกู ตัวกู เข้าใจป่ะ

นอกจากนี้ ยังมีเฟซบุ๊กที่ใช้ชื่อว่า XXXXXXXXX โพสต์ด่าแม่ตัวเองด้วยถ้อยคำหยาบคาย

ทั้งนี้ เมื่อสเตตัสเหล่านี้ถูกแชร์ออกไป ก็มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ในเชิงต่อว่าสองวัยรุ่นนี้อย่างมากเลยทีเดียว ทั้งอกตัญญู ไม่รู้จักบุญคุณ และไม่ควรจะด่าพ่อแม่ ถึงแม้ว่าจะโพสต์ด่าในโลกออนไลน์ก็ตาม

จากสถานการณ์ข้างต้นให้นักเรียนตอบคำถามข้อที่ 1-3

00. ข้อใดคือปัญหาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข้างต้นมากที่สุด

ก. การขาดจิตสำนึกต่อส่วนรวม

ข. พฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีไม่เหมาะสม

ค. ประโยชน์ของการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตที่รวดเร็วเกินไป

ง. ชาวอินเทอร์เน็ตให้ความสนใจต่อข่าวที่เป็นด้านลบมากกว่าด้านบวก

00. สิ่งใดที่ทำให้นักเรียนทราบถึงสาระสำคัญของบทความสถานการณ์ข้างต้นมากที่สุด

ก. เด็กวัยรุ่นใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเพียงลำพัง

ข. เด็กวัยรุ่นหญิงมีความเจ้าคิดเจ้าแค้นกว่านักเรียนชาย

ค. เด็กวัยรุ่นขาดกระบวนการคิดไตร่ตรองในขณะทำสิ่งใด

ง. เด็กวัยรุ่นใช้สื่อเป็นตัวแทนในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด

00. จากสถานการณ์ข้างต้นหากนักเรียนเป็นเพื่อนของเจ้าของเว็บเพจนี้ นักเรียนควรจะทำอย่างไรจึงจะเหมาะสมที่สุด

ก. เล่าให้เพื่อนคนอื่นๆฟังว่าเป็นพฤติกรรมไม่เหมาะสม

ข. บอกพ่อแม่ของเจ้าของเว็บเพจ และคุณครูประจำชั้นให้ทราบ

ค. เข้าไปคุยกับเพื่อนถึงผลกระทบและแนวทางการแก้ปัญหา

ง. ออกห่างจากเพื่อนคนดังกล่าว เพราะอาจจะทำให้เกิดความเสียหายตามมาถึงตน

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน กำหนดการให้คะแนนดังนี้

เกณฑ์การตรวจให้คะแนนรายข้อ ใช้สูตรคูเดอร์ริชาร์ดสัน 20 (KR-20)

ตอบข้อที่ไม่ใช่ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณเลย ได้ 0 คะแนน

ตอบข้อที่ใช่ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณน้อย ได้ 1 คะแนน

การกำหนดช่วงคะแนนและการแปลความหมายค่าเฉลี่ยมาตรประมาณค่า 5 ระดับ

ตาราง 2 เกณฑ์การแปลความหมายคค่าเฉลี่ยการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต ทั้งฉบับจำนวน 36 ข้อดังนี้

ค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
28.80-36.00	มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับสูงมาก
21.61-28.80	มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับสูง
14.41-21.60	มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับปานกลาง
07.21-14.40	มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับน้อย
00.00-07.20	มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับน้อยมาก

ตาราง 3 เกณฑ์การแปลความหมายค่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต รายด้านความสามารถ 12 ด้าน ด้านละ 3 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวมเป็น 3 คะแนนดังนี้

ค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
2.41 – 3.00	มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับสูงมาก
1.81 – 2.40	มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับสูง
1.21 – 1.80	มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับปานกลาง
0.61 – 1.20	มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับน้อย
00.00 – 0.60	มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับน้อยมาก

2.2 โปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามลำดับดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วกำหนดจุดมุ่งหมายการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

ขั้นที่ 2 กำหนดแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียน

ขั้นที่ 3 สร้างโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 4 ผู้วิจัยนำโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความเชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนัสนันท์ หัตถศักดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.มณฑิราจารุเพ็ง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.สกล วรเจริญศรี ตรวจสอบคุณภาพและพิจารณาความถูกต้องของความสอดคล้องทั้งในด้านจุดมุ่งหมาย นิยามศัพท์เฉพาะ เนื้อหา แนวคิด ทฤษฎี วิธีดำเนินการ และการประเมินผลของการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of consistency : IOC) ซึ่งรูปแบบและกระบวนการการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาที่ใช้ได้ต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of consistency : IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่า รูปแบบและกระบวนการการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยามีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of consistency : IOC) ตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 (รายละเอียดดังภาคผนวก ข)

ขั้นที่ 5 ผู้วิจัยนำโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและมีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมเกี่ยวกับลำดับขั้นตอน ระยะเวลา ขั้นตอน และเนื้อหาต่าง ๆ ของโปรแกรม ระหว่างวันที่ 8-14 มีนาคม 2558 เวลา 15.00-18.00 นาฬิกา ณ โรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย 2 หลังจากทำการทดลองใช้ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุง โดยพิจารณาแก้ไขรายละเอียดขั้นตอน และเทคนิคที่ใช้ในการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาในแต่ละครั้ง เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาอีกครั้ง ก่อนนำไปใช้ในการวิจัยระหว่างวันที่ 25-28 เมษายน 2558 ถึง 2-4 พฤษภาคม 2558 เวลา 15.00-18.00 นาฬิกา

ขั้นที่ 6 ก่อนทำการทดลอง ให้นักเรียนทำแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อเป็นข้อมูลก่อนการทดลอง ภายหลังเสร็จสิ้นจากการทดลองเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ผู้วิจัยนำแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มาให้กลุ่มตัวอย่างทำอีกครั้ง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลหลังการทดลอง

ขั้นที่ 7 นำผลที่ได้รับจากแบบวัดพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทั้งก่อนและหลังการทดลองมาสรุปผล

2.3 แบบแผนการทดลอง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Quasi-Experimental Research) ดำเนินการทดลอง ตามแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest - Posttest Design (Campbell; & Russo. 1999: 83)

ตาราง 4 แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest - Posttest Design

กลุ่ม	สอบก่อน (Pretest)	ทดลอง	สอบหลัง (Posttest)
E	T_1	X	T_2

ความหมายของสัญญาลักษณ์

E แทน กลุ่มทดลอง

T_1 แทน การทดสอบก่อนการพัฒนา (Pretest) โดยใช้แบบ วัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต

X แทน การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

T_2 แทน การทดสอบหลังการพัฒนา (Posttest) โดยใช้แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ก่อนการทดลอง

1. นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตจำนวน 420 ฉบับ มาพิจารณานักเรียนวัยรุ่นที่มีคะแนนของการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต โดยเลือกเจาะจงกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนของการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตโดยรวมตั้งแต่เปอร์เซ็นไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 12 คน พร้อมเก็บคะแนนไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

2. นัดหมายกลุ่มตัวอย่างเพื่อชี้แจงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

3. เตรียมความพร้อมสำหรับการดำเนินการทดลองโดยจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสม

ขั้นที่ 2 ดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

1. สอบถามความสมัครใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนของความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต โดยรวมตั้งแต่เปอร์เซ็นไทล์ที่ 25 ลงมาจำนวน 12 คน ในการเข้าร่วมการทดลอง จากนั้นดำเนินการติดต่อกลุ่มทดลองเข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงรายละเอียดต่างๆ ในการปฏิบัติของกลุ่มทดลอง

2. ดำเนินการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับกลุ่มทดลอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา โดยดำเนินการจำนวน 7 ครั้งๆ ละ 2 ช่วง ช่วงเวลาละ 1 ชั่วโมง 30 นาที ระหว่างวันที่ 25-28 เมษายน 2558 ถึง 2-4 พฤษภาคม 2558 เวลา 15.00-18.00 นาฬิกา ณ โรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย 2

ขั้นที่ 3 หลังการทดลอง

1. ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มทดลองทำแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

2. จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ผลทางสถิติต่อไป

4. การรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ทำแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ต และเข้าร่วมการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

2. นำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 6 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม โรงเรียนนวมินทราชินูทิศสตรีวิทยา พุทธมณฑล โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม โรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย 2 โรงเรียนศึกษานารีวิทยา และโรงเรียนโยธิณบูรณะ เพื่อขอเก็บข้อมูล โดยให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทำแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ต และเข้าร่วมการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

3. ผู้วิจัยนำคะแนนก่อนและหลังการทดลองที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเข้าร่วมการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)

1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

2.1 วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ต และโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) ของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2553: 73)

2.2 วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ต

2.3 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดโดยใช้สูตรคูเดอร์ริชาร์ดสัน 20 (KR-20)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ต ก่อนและหลังได้รับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาโดยใช้ t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for Dependent Samples)

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
MD	แทน	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย
p-value	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ปีการศึกษา 2558

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

การศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ซึ่งได้แก่ ได้แก่ โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม โรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย 2 โรงเรียนศึกษานารีวิทยา และโรงเรียนโยธิณบูรณะ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังนี้

1.1 ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนวัยรุ่นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2558 รายละเอียดตามตาราง 5

ตาราง 5 ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตของนักเรียน นักเรียน (n = 420 คน)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	168	40.00
หญิง	252	60.00
รวม	420	100.00
โรงเรียน		
มัธยมวัดหนองแขม	84	20.00
ศึกษานารีวิทยา	77	18.33
โยธิณบูรณะ	89	21.20
นวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล	87	20.71
ราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย 2	83	19.76
รวม	420	100.00

จากตาราง 5 พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 252 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และเพศชาย จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 และเป็นนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนโยธิณบูรณะ จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 21.20 รองลงมาคือนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 20.71 นักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 นักเรียนโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย 2 จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 19.76 และนักเรียนโรงเรียนศึกษานารีวิทยา จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 18.33 ตามลำดับ

1.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับรายด้านความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ต

การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนแบบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ต มาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตโดยรวมและรายด้านในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (n = 420 คน)

ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	$\bar{x}$	SD	ระดับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
1. ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา (3 คะแนน)	2.02	0.8514	สูง
2. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ข้อโต้แย้ง (3 คะแนน)	2.00	0.8684	สูง
3. ความสามารถถามด้วยคำถามที่ท้าทายและตอบคำถามชัดเจน (3 คะแนน)	1.86	0.8543	สูง
4. ความสามารถพิจารณาความเชื่อแหล่งข้อมูล (3 คะแนน)	2.23	0.7962	สูง
5. ความสามารถสังเกตและตัดสินผลข้อมูลที่ได้จากการสังเกตด้วยตนเอง (3 คะแนน)	2.24	0.8308	สูง
6. ความสามารถนิรนัยและตัดสินผลนิรนัย (3 คะแนน)	1.98	0.8172	สูง
7. ความสามารถอุปนัยและตัดสินผลอุปนัย (3 คะแนน)	1.84	0.8236	สูง
8. ความสามารถตัดสินเห็นคุณค่า (3 คะแนน)	2.51	0.7583	สูงมาก
9. ความสามารถให้ความหมายและตัดสินความหมาย (3 คะแนน)	2.18	0.8236	สูง

ตาราง 6 (ต่อ)

ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	$\bar{X}$	SD	ระดับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
10. ความสามารถระบุข้อสันนิษฐาน (3 คะแนน)	1.73	0.7774	ปานกลาง
11. ความสามารถตัดสินใจเพื่อนำไปปฏิบัติ (3 คะแนน)	2.06	0.7493	สูง
12. ความสามารถการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (3 คะแนน)	2.43	0.7621	สูงมาก
โดยรวม	25.13	5.16	สูง

จากตาราง 6 พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้อินเทอร์เน็ต โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$= 2.09) เมื่อพิจารณาแต่ละความสามารถพบว่า ความสามารถตัดสินเห็นคุณค่าอยู่ในระดับสูงมาก ($\bar{X}$= 2.51) ความสามารถการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอยู่ในระดับสูงมาก ($\bar{X}$= 2.43) ความสามารถสังเกตและตัดสินผลข้อมูลที่ได้จากการสังเกตด้วยตนเองอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$= 2.24) ความสามารถพิจารณาความเชื่อแหล่งข้อมูลอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$= 2.23) ความสามารถให้ความหมายและตัดสินความหมาย อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$= 2.18) ความสามารถตัดสินใจเพื่อนำไปปฏิบัติ อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$= 2.06) ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$= 2.02) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ข้อโต้แย้ง อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$= 2.00) ความสามารถนิรนัยและตัดสินผลนิรนัย อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$= 1.98) ความสามารถถามด้วยคำถามที่ท้าทายและตอบคำถามชัดเจน อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$= 1.86) ความสามารถอุปนัยและตัดสินผลอุปนัย อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$= 1.84) และความสามารถระบุข้อสันนิษฐานได้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$= 1.73) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

2.1 ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น ด้วยวิธีการแจกแจงแบบปกติ (Test of Normality)

ผลการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น ด้วยวิธีการแจกแจงแบบปกติ (Test of Normality) ด้วยสถิติ Shapiro-Wilk Test พบว่า คะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตก่อนการทดลอง มีค่าสถิติ .930 และคะแนนหลังการทดลองมีค่าสถิติ .927

คะแนนทั้ง 2 ค่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั้นแสดงว่าคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต ทั้งก่อนและหลังจากการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา มีการแจกแจงแบบปกติ ซึ่งไม่เป็นการฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติ t-test ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้ t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test Dependent Samples) ในการทดสอบสมมติฐาน

2.2 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตก่อนและหลังได้รับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา โดยใช้ t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t–test for Dependent Samples) ซึ่งมีรายละเอียดตามตาราง 7

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต กลุ่มทดลอง ก่อนและหลังได้รับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา (n= 12 คน)

ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	กลุ่มทดลอง ก่อนทดลอง (n=12) $\bar{x}$	SD	กลุ่มทดลอง หลังทดลอง (n=12) $\bar{x}$	SD	MD	t	p-value
1. ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา (3 คะแนน)	1.50	0.52	2.41	0.66	0.19	4.75*	0.0005
2. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ข้อโต้แย้ง (3 คะแนน)	2.16	1.02	2.66	0.65	0.28	1.73	0.0555
3. ความสามารถถามด้วยคำถามที่ท้าทายและตอบคำถามชัดเจน (3 คะแนน)	1.66	0.88	2.25	0.62	0.31	1.86*	0.0445
4. ความสามารถพิจารณาความเชื่อแหล่งข้อมูล (3 คะแนน)	1.83	1.19	2.58	0.66	0.32	2.28*	0.0215
5. ความสามารถสังเกตและตัดสินผลข้อมูลที่ได้จากการสังเกตด้วยตนเอง (3 คะแนน)	1.91	0.90	0.41	0.19	0.26	1.91*	0.0410

ตาราง 7 (ต่อ)

ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	กลุ่มทดลอง ก่อนทดลอง (n=12) $\bar{x}$	SD	หลังทดลอง (n=12) $\bar{x}$	SD	MD	t	p-value
6. ความสามารถนิรนัยและตัดสินผลนิรนัย (3 คะแนน)	1.50	1.00	2.50	0.67	0.27	2.34*	0.0195
7. ความสามารถอุปนัยและตัดสินผลอุปนัย (3 คะแนน)	1.33	1.07	2.25	0.75	0.25	3.52*	0.0025
8. ความสามารถตัดสินเห็นคุณค่า (3 คะแนน)	2.25	1.05	2.41	0.79	0.32	0.51	0.3075
9. ความสามารถให้ความหมายและตัดสินความหมาย (3 คะแนน)	2.08	0.99	2.75	0.45	0.22	2.96*	0.0065
10. ความสามารถระบุข้อสันนิษฐาน (3 คะแนน)	1.41	0.90	2.25	0.17	0.24	3.45*	0.0025
11.ความสามารถตัดสินใจเพื่อนำไปปฏิบัติ (3 คะแนน)	1.83	0.83	2.16	0.83	0.18	1.77	0.0520
12. ความสามารถการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (3 คะแนน)	2.00	0.95	2.58	0.51	0.19	3.02*	0.0060
โดยรวม	**21.36**	**5.64**	**29.16**	**7.86**	**1.45**	**5.33***	**.0000**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียน หลังการทดลอง นักเรียนที่เข้าร่วมการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตสูงกว่าก่อนการทดลอง

เมื่อพิจารณารายข้อตามความสามารถพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต ด้านความสามารถในการคิดโต้แย้ง ความสามารถตัดสินเห็นคุณค่า และความสามารถตัดสินใจเพื่อไปปฏิบัติ พบว่าไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา ความสามารถถามด้วยคำถามที่ท้าทายและตอบคำถามชัดเจน ความสามารถพิจารณาความเชื่อแหล่งข้อมูล ความสามารถสังเกตและตัดสินผลข้อมูลที่ได้จากการสังเกตด้วยตนเอง ความสามารถนิรนัยและตัดสินผลนิรนัย ความสามารถอุปนัยและตัดสินผลอุปนัย ความสามารถให้ความหมายและตัดสินความหมาย ความสามารถระบุข้อสันนิษฐานได้ และความสามารถการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จึงสรุปได้ว่า การฝึกอบรมเชิงจิตวิทยามีอิทธิผลต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนกลุ่มทดลอง

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเข้ารับการพัฒนาโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

สมมติฐานในการวิจัย

หลังการทดลอง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เข้าร่วมการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตสูงกว่าก่อนการทดลอง

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการศึกษาเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ตอนที่ 2 การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีทั้งหมด 67 โรงเรียน จำนวน 18,687 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2558: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต เป็นนักเรียนซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558

จำนวน 18,687 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)โดยโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) และมีห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม (Sampling Unit) ซึ่งได้มาจากตารางการสุ่มกลุ่มตัวอย่างทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ในระดับความเชื่อมั่นที่ 95% จำนวน 420 คน (ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2551: 45; อ้างอิงจาก Taro Yamane)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในตอนที่ 1 โดยพิจารณากลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยรวมตั้งแต่ 25 เปอร์เซ็นไทล์ลงมา จำนวน 12 คน เป็นกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียน

2. โปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ก่อนการทดลอง

1. นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตจำนวน 420 ฉบับ มาพิจารณานักเรียนวัยรุ่นที่มีคะแนนของการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต โดยเลือกเจาะจงกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนของการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตโดยรวมตั้งแต่เปอร์เซ็นไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 12 คน พร้อมเก็บคะแนนไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

2. นัดหมายกลุ่มตัวอย่างเพื่อชี้แจงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

3. เตรียมความพร้อมสำหรับการดำเนินการทดลองโดยจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสม

ขั้นที่ 2 ดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

1. สอบถามความสมัครใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนของความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต โดยรวมตั้งแต่เปอร์เซ็นไทล์ที่ 25 ลงมาจำนวน 12 คน ในการเข้าร่วมการทดลอง จากนั้นดำเนินการติดต่อกลุ่มทดลองเข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงรายละเอียดต่างๆ ในการปฏิบัติของกลุ่มทดลอง

2. ดำเนินการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับกลุ่มทดลอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองโดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา โดยดำเนินการจำนวน 7 ครั้งๆ ละ 2 ช่วงช่วงเวลาละ 1 ชั่วโมง 30 นาที ระหว่างวันที่ 25-28 เมษายน 2558 ถึง 2-4 พฤษภาคม 2558 เวลา 15.00-18.00 นาฬิกา ณ โรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย 2

ขั้นที่ 3 หลังการทดลอง

1. ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มทดลองทำแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

2. จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ผลทางสถิติต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)

1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

2.1 วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ต และโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) ของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2553: 73)

2.2 วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ต

2.3 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดโดยใช้สูตรคูเดอร์ริชาร์ดสัน 20 (KR-20)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ต ก่อนและหลังได้รับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาโดยใช้ t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for Dependent Samples)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาและการพัฒนา สรุปได้ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้อินเทอร์เน็ต โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$= 2.09) เมื่อพิจารณาแต่ละความสามารถพบว่า ความสามารถตัดสินเห็นคุณค่าอยู่ในระดับสูงมาก ($\bar{X}$= 2.51) ความสามารถการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอยู่ในระดับสูงมาก ($\bar{X}$=2.43) ความสามารถสังเกตและตัดสินผลข้อมูลที่ได้จากการสังเกตด้วยตนเอง อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$= 2.24) ความสามารถพิจารณาความเชื่อแหล่งข้อมูลอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$= 2.23) ความสามารถให้ความหมายและตัดสินความหมาย อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$= 2.18) ความสามารถตัดสินใจเพื่อนำไปปฏิบัติ อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$= 2.06) ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$= 2.02) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ข้อโต้แย้ง อยู่ในระดับสูง($\bar{X}$=2.00) ความสามารถนิรนัยและตัดสินผลนิรนัย อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$= 1.98) ความสามารถถามด้วยคำถามที่ท้าทายและตอบคำถามชัดเจน อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$= 1.86) ความสามารถอุปนัยและตัดสินผลอุปนัย อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$= 1.84) และความสามารถระบุข้อสันนิษฐานได้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$= 1.73) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการทดลองพบว่า หลังการทดลอง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เข้าร่วมการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยข้างต้นผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

จากการศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัยธมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีระดับคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ต โดยรวมและรายด้านความสามารถอยู่ในระดับสูง เนื่องด้วยปัจจุบันนี้มีการปรับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญข้อหนึ่งคือความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบเพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังสอดคล้องกับทักษะแห่งอนาคตใหม่ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่นักเรียนทุกคนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเน้น

ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมที่เป็นตัวกำหนดความพร้อมของนักเรียนในการเข้าสู่การทำงานซึ่งมีความซับซ้อนเพิ่มขึ้นในโลกปัจจุบัน การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) จะส่งเสริมทักษะและเพิ่มทักษะเฉพาะด้านองค์ความรู้ ความชำนาญการและความสามารถในการเรียนรู้ด้านต่างๆ ตามมา (เครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. 2556: 1-2) อีกทั้งประกอบกับทางด้านสติปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นช่วงวัยของวัยรุ่นตอนปลายที่เริ่มสามารถคิดอย่างมีเหตุผล มีกระบวนการคิดเป็นขั้นตอนมากขึ้นตามหลักแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเพียเจต์ เด็กในช่วงหลังอาย 14-15 ปีไปแล้วนักเรียนวัยนี้จะพัฒนาไปสู่ความสามารถในการคิดหาเหตุผลในสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ สามารถเข้าใจสิ่งต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว เริ่มมีความคิดเป็นของตัวเอง มีความสามารถในการคิดเพิ่มมากขึ้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2550: 37-39) ประกอบกับเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทและสามารถเข้าถึงนักเรียนได้ง่าย รวดเร็ว สามารถนำอินเทอร์เน็ตไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ในการค้นคว้าหาความรู้สอดคล้องกับแนวคิดของสมนึก คีรีโต (2539: 23-32) ได้กล่าวว่า การใช้อินเทอร์เน็ตนับว่ามีประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า การทำรายงาน การแลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จึงทำให้นักเรียนนำอินเทอร์เน็ตมาใช้ให้เกิดประโยชน์และสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้อินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับสูง หรืออีกทั้งนี้อาจจะมีผลจากปัจจัยเชิงสาเหตุอื่นอีกหลายปัจจัยที่จะส่งผลต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้อยู่ในระดับที่สูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรณา เปลี่ยนพุ่ม (2552: 115) ได้ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่ส่งผลต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณมากที่สุด คือ ความเชื่ออำนวจภายในตนเอง จากงานวิจัยดังกล่าวทำให้เห็นว่าอาจจะมีปัจจัยอื่นที่สามารถส่งผลความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2. ผลการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ได้รับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา หลังได้รับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา สูงกว่าก่อนได้รับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า การฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาสามารถพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตได้ผลจริง เพราะกระบวนการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเป็นกระบวนการที่จัดการเรียนรู้ตรงตามสภาพความเป็นจริง ทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 เกิดการปรับเปลี่ยนความคิดที่มีต่อการใช้อินเทอร์เน็ต และผู้วิจัยพบว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่จัดขึ้นมาเพื่อเพิ่มพูน ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแล้วคงที่ มุ่งเน้นความรู้ ทักษะ ความสามารถและการปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาสมรรถภาพพื้นฐาน มุ่งเน้นการแก้ไขปรับปรุง โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระยะเวลาสั้นๆ (สมชาติ กิจยรรยง และอรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. 2550: 5) จากการศึกษางานวิจัยของ วิยะดา รัตนสุวรรณ (2547: 129) ที่ได้พัฒนา

หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดไตร่ตรองของอาจารย์พยาบาล พบว่า การฝึกอบรมสามารถนำมาพัฒนาความสามารถในการคิดได้เช่นเดียวกัน และจากการศึกษางานวิจัยของกัมปนาท บริบูรณ์ (2550: 106) พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมสามารถพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและวิธีคิดตามแนวคิดเป็นของนักเรียนโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง และผลการประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมจากนักเรียนโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองที่เข้ารับการฝึกอบรม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด จากงานวิจัยดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยพบว่า สามารถนำการฝึกอบรมเข้ามาใช้กับกลุ่มนักเรียนได้จริงตามผลการทดลอง โดยผู้วิจัยนำ รวมถึงเทคนิคและทักษะพื้นฐานทางจิตวิทยามาใช้ในการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา มาใช้ในการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทั้ง 12 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา 2) ความสามารถคิดวิเคราะห์ข้อโต้แย้ง 3) ความสามารถถามด้วยคำถามที่ท้าทายและตอบคำถามชัดเจน 4) ความสามารถพิจารณาความเชื่อแหล่งข้อมูล 5) ความสามารถสังเกตและตัดสินผลข้อมูลที่ได้จากการสังเกตด้วยตนเอง 6) ความสามารถนิรนัยและตัดสินผลนิรนัย 7) ความสามารถอุปนัยและตัดสินผลอุปนัย 8) ความสามารถตัดสินเห็นคุณค่า 9) ความสามารถให้ความหมายและตัดสินความหมาย 10) ความสามารถระบุข้อสันนิษฐาน 11) ความสามารถตัดสินใจเพื่อนำไปปฏิบัติ 12) ความสามารถการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทั้งนี้การฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาที่สร้างขึ้น โดยมีการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาเพื่อให้ตอบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา พร้อมทั้งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา และมีการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วจึงนำมาปรับแก้ไขอีกครั้ง ก่อนนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อรวบรวมข้อมูลวิจัยในการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยผู้วิจัยเริ่มตั้งแต่มีการพูดคุยและสัมภาษณ์เพื่อสอบถามความสมัครใจในการเข้ารับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา และให้นักเรียนกลุ่มตัวยอย่างลงลายมือชื่อยินยอมลงในใบสมัครเข้ารับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ขณะเดียวกันผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา โดยเอื้ออำนวยให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาในครั้งนี้ยังเกิดประโยชน์ในการพัฒนาด้านความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งมีความสอดคล้องกับ อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์ (2554: 99) ที่ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการพัฒนาความคิดอย่างมีวิจารณญาณว่า จะช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงข้อผิดพลาดในการกล่าวอ้าง การยกเหตุผลที่ไม่เหมาะสม การด่วนสรุปโดยปราศจากการไตร่ตรองหรือตรวจสอบข้อมูล ซึ่งความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้นเป็นความสำคัญจำเป็นอันดับต้นๆ ของการพัฒนาความคิดของเด็กและเยาวชนไทย เนื่องจากเราอยู่ในยุคข้อมูลข่าวสารที่มีข้อมูลใหม่ๆ ทุกวินาที จึงต้องหาวิธีการกรองข้อมูลไม่ให้เชื่อโดยด่วนสรุป หรือเชื่อเพราะเขากล่าวต่อๆ กันมาอย่างง่ายๆ นอกจากนี้กระบวนการตรวจสอบและรวบรวมข้อมูลยังช่วยให้เกิดความรู้ในเรื่องนั้นๆ ที่จะนำไปสู่การตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

จากผลการวิจัย พบว่า ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียน กลุ่มทดลองโดยรวมก่อนและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านตามความสามารถพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลอง มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต ด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ข้อโต้แย้ง ด้านความสามารถตัดสินเห็นคุณค่า และด้านความสามารถตัดสินใจเพื่อไปปฏิบัติ พบว่าไม่แตกต่างกัน อาจจะเป็นผลจากการการออกแบบการจัดกิจกรรมแต่ละความสามารถทั้ง 3 ด้านอาจจะต้องใช้ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมากขึ้น มีการทบทวนกิจกรรมอีกหลายๆครั้ง เพื่อเป็นการเน้นย้ำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความสามารถทั้ง 3 และอาจจะต้องมีการเพิ่มกิจกรรมที่มีความหลากหลาย เพิ่มเทคนิควิธีที่มีความสอดคล้องมากขึ้น มีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีความน่าสนใจ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถที่จะพัฒนาตนไปให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ตามแต่ละกิจกรรม ดังที่ สมคิด บางโม (2554: 19-21) กล่าวว่า การฝึกอบรมควรเลือกกิจกรรมและเทคนิควิธีฝึกอบรมให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชากิจกรรม และสื่ออุปกรณ์ที่กำหนดไว้ โดยเนื้อหาที่จะใช้ฝึกอบรมให้เป็นกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำและเกิดการเรียนรู้ด้วย รวมถึงการเลือกเทคนิควิธีก็จะต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรด้วย (ทวีป อภิสิทธิ์. 2553: 18-20)

ส่วนความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา ความสามารถถามด้วยคำถามที่ท้าทายและตอบคำถามชัดเจน ความสามารถพิจารณาความเชื่อแหล่งข้อมูล ความสามารถสังเกตและตัดสินผลข้อมูลที่ได้จากการสังเกตด้วยตนเอง ความสามารถนิรนัยและตัดสินผลนิรนัย ความสามารถอุปนัยและตัดสินผลอุปนัย ความสามารถให้ความหมายและตัดสินความหมาย ความสามารถระบุข้อสันนิษฐานและความสามารถการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในการฝึกอบรมครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกกิจกรรม เทคนิควิธีตามกระบวนการพัฒนาตามขั้นตอน ทั้งขั้นเนินการขั้นสรุป โดยเทคนิควิธีที่หลากหลาย อาทิเช่น การอภิปราย การระดมความคิด การศึกษากรณีตัวอย่าง มีใบงานจัดทำเพื่อสรุปองค์ความรู้ทักษะ ศึกษาจากใบความรู้ จากสถานการณ์จริง ดังที่สมคิด บางโม (2554: 85-94) กล่าวเทคนิคการฝึกอบรมต้องมีความหลากหลาย เช่น การบรรยาย การอภิปราย การระดมความคิด กรณีศึกษา เกมหรือกิจกรรมนันทนาการ ฯ ประกอบกับการนำกระบวนการเทคนิคทางจิตวิทยามาใช้ ตามที่ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2554: 12-18) กล่าวว่า เทคนิคการให้การปรึกษาแบบเผชิญความ ประกอบด้วย เทคนิคการสร้างสัมพันธภาพ เทคนิคการตั้งคำถาม เทคนิคการพูดแบบเผชิญหน้า เทคนิคการใช้อารมณ์ขัน เทคนิคการชี้ประเด็น เทคนิคการให้ข้อเสนอแนะ เทคนิคการเปิดเผย เทคนิคการตีความ ฯ ในการสร้างกระบวนการฝึกอบรม โดยใช้เทคนิคทางจิตวิทยาให้เป็นวิธีการช่วยเหลือรูปแบบใหม่ที่มีความแตกต่างกันออกไปจากการฝึกอบรมโดยทั่วไป ถือว่าเป็นการพัฒนาที่ช่วยเหลือให้บุคคลเกิดกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้น มีความรู้สึก นึกคิดที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้เหมาะสม โดยมีงานวิจัยอีกหลายเรื่องที่นำหลักการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยามาใช้ในการพัฒนาความสามารถด้านอื่นๆและผลการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทวิทย์ เผ่ามหานาคะ (2557: 184-186) พบว่า ภายหลังนิสิตคณะศึกษาศาสตร์กลุ่มทดลองที่เข้ารับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนายุทธวิธีในการเรียนรู้ มียุทธวิธีในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนเข้ารับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สนใจที่จะนำการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตไปใช้ อาจจะต้องปรับเปลี่ยนกิจกรรมหรือเทคนิควิธีให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

1.2 ผู้ที่มีความสนใจจะนำการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตแบบกลุ่มที่ไปใช้ในครั้งต่อไป ควรเป็นผู้ที่มีความรู้และความเข้าใจในกระบวนการฝึกอบรม ทฤษฎีการให้คำปรึกษา ขั้นตอน หลักการ เป้าหมาย เทคนิค และวิธีการดำเนินการให้ถูกต้องชัดเจน รวมทั้งมีประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติการฝึกอบรมมาเป็นอย่างดีเพื่อจะช่วยเหลือหรือพัฒนาให้กับผู้รับการฝึกอบรมได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตควรมีกลุ่มควบคุมในการทดลอง

2.2 ควรศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของกับกลุ่มตัวอย่าง อื่น ๆ อาทิ กลุ่มเด็กเล็ก กลุ่มเด็กในสถานพินิจ กลุ่มนักเรียน นักศึกษา เป็นต้น

2.3 ควรพัฒนาหรือเสริมสร้างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตด้วยวิธีการอื่น ๆ เช่น การให้คำปรึกษารายบุคคล กิจกรรมกลุ่ม การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นต้น

2.4 การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตควรใช้ระยะในการพัฒนาให้มากขึ้น เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเกิดการเปลี่ยนแปลงไปทางที่ชัดเจนขึ้น

2.5 ควรมีการศึกษาระยะติดตามผลของกลุ่มตัวอย่างหลังการเข้ารับการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กฤตวรรณ คำสม. (2554). *การศึกษาและการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาในการให้คำปรึกษาแก่เพื่อน.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

กิดานันท์ มะลิทอง. (2540). *เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

----------. (2543). *เทคโนโลยีทางการศึกษาและนวัตกรรม.* กรุงทเพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติศักดิ์ ปลาทอง. (2554). *การฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาการเจรจาต่อรองในภาวะวิกฤตของเจ้าหน้าที่ตำรวจ.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

กัมปนาท บริบูรณ์. (2550). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและวิธีคิดตามแนวคิดเป็นโดยวิธีกระบวนการกลุ่มของนักเรียนโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

คณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ. (2540). *School Net เครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขานุการ กรุงเทพฯ.

จิตราภรณ์ พงษ์มาลี. (2550). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนของครูกับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต* 6. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

จินดารัตน์ แก้วพิกุล. (2554). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีและความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การแปลี่ยนแนวความคิด และการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ชเนตตี สยนานนท์. (2555). *พฤติกรรมและปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็กเจ้าพระยา*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ณัฐวรรณ เวียนทอง. (2554*). การศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและเจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) กับการสอนตามคู่มือครู*. ปริญญานิพนธ์ กศม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโวฒ. ถ่ายเอกสาร.

ดาวประกาย มีบุญ. (2552). *ผลของโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณา เหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม ต่อความคิดเชิงบวกของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน.* วิทยานิพนธ์ วท.ม (จิตวิทยาการปรึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

ดวงมณี จงรักษ์. (2549). *ทฤษฎีการให้การปรึกษาและจิตบำบัดเบื้องต้น.* พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

ทวีป อภิสิทธ์. (2553). *เทคนิคการเป็นวิทยากรและนักฝึกอบรม.* พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิศนา แขมมณี. (2552). *14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

----------. (2554). *14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

----------. (2545). *กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน.* กรุงเทพฯ: นิชินแอดเวอร์ไทยซิ่งกรุ๊ฟ.

ธรรมราช บุญทิพย์เจริญ. (2553). *การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่* 2. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2551). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. พิมครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี. หน้า 45.

ธีระพงษ์ คุ้มราษี. (2551). *การวิคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

นุศรา ประสงค์ยิ่ง. (2552). *โปรแกรมพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการรับข้อมูลข่าวสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่* 3. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโวฒ. ถ่ายเอกสาร.

บุบผา เมฆศรีทองคำ; และ อรรยา สิงห์สงบ. (2552). *สภาพการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของเด็กและเยาวชนไทยตามช่วงพัฒนาการแห่งวัย.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

บริษัท ซินโนเวต จำกัด. (2556). *ผลสำรวจพฤติกรรมบริโภคสื่อของวัยรุ่น*. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2556, จาก http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/citizen/news/news_internet_teen.jsp.

ประภาวดี วชิรพุทธิ์. (2548). *การศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 ที่มีแบบการเรียนต่างลักษณะกัน เขตพื้นที่การศึกษาที่ 1 กรุงเทพมหานคร*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ปราณี จ้อยรอด. (2552). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการรับสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปริญญานิพนธ์ วทม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโวฒ. ถ่ายเอกสาร.

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา; และ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา. (2556). *ทฤษฎีและเทคนิคการให้บริการปรึกษา*. กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ 2550. (2550, 18 มิถุนายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 124 ตอนที่ 27ก. หน้า 5-8.

พิมพ์พันธ์ เดชชะคุปต์. (2548). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวคิด วิธีและเทคนิคการสอน*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).

เพ็ชรี รูปะวิเชตร์. (2553). *เทคนิคการจัดฝึกอบรมและการประชุม*. กรุงเทพฯ: ดวงกมลพับลิชชิ่ง.

ภัทรพร จำรัสเลิศสัมฤทธิ์. (2555). *ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มต่อการให้อภัยผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

มลิวัลย์ สมศักดิ์. (2540). *รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ปริญญานิพนธ์ กศม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศิลปศาสตร์. (2550). *เอกสารการสอนชุดวิชา 10203 พฤติกรรมมนุษย์ เล่ม 1 หน่วยที่ 1-8*. พิมพ์ครั้งที่ 13. นนทบุรี: สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ลักขณา สริวัฒน์. (2549). *การคิด*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

วลัชชา สันติรัตน์. (2551). *การใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสารสาสน์วิเทศศึกษา*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วัชรี ทรัพย์มี. (2533). *ทฤษฎีและกระบวนการให้คำปรึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

วิยะดา รัตนสุวรรณ. (2547). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดไตร่ตรองของอาจารย์พยาบาล*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วิทยา เรืองพรวิสุทธ์. (2539). *คู่มือคำศัพท์ฉบับพกพาอินเทอร์เน็ต*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ศารทูล อารีวรวิทย์กุล. (2554). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ*. ปริญญานิพนธ์ กศม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สกล วรเจริญศร. (2550). *การศึกษาทักษะชีวิตและการสร้างโมเดลกลุ่มฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนวัยรุ่น.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สมคิด บางโม. (2554). *เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม.* พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.

สมชาติ กิจยรรยง; และ อรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. (2552) *เทคนิคการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

สมใจ บุญศิริ. (2538). *อินเทอร์เน็ตนานาสาระแห่งการบริการ.* กรุงเทพฯ: สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2556). *การสำรวจการมีและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในครัวเรือน*. สืบค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2556, จาก http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/citizen/news/news_internet_teen.jsp

สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. (2556). *เครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. สืบค้นเมื่อ 28 กรกฎาคม 2556, จาก http://www.qlf.or.th/HomeDetails?contentId=417.

อรพรรณ ลือบุญธวัชชัย. (2543). *การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์.* กรุงเทพฯ: คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อริยาภรณ์ เลิศพัฒนากิจกุล. (2554). *การศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อุษณีย์ อนุรุทธวงศ์. (2554). *การพัฒนาทักษะความคิดระดับสูง*.นครปฐม: ไอ.คิว.บุ๊คเซ็นเตอร์.

Cooker, P.; & Cherchia, P. (1976, May). Effect of Communications Skill Training on High School Students Ability to Function as Peer Group Facilitator. *Journal of Counseling Psychology.* 23 (5): 464-467.

Harrington, Neil. (2005). Dimensions of Frustration Intolerance and Their Relationship to Self-Control Problems. *Journal of Rational Emotive; & Cognitive Behavior Therapy.* 23:1.

Ennis, Robert H. (1985). A Logical Basic of Measuring Critical Thinking Skills. *Journal of Education Leadership.*

Norris, S.P. (1985). *Synthesis of Research on Critical Thinking*. Educational Leadership.

Norris, S.P.; & Ennis, R.H. (1989). *Evaluation Critical Thinking*. Midwest Publication Critical Thing Press.

Patterson. (2000). the Counseling. CA: Brooks / Cole: Wadworth. The Coming Oil Crisis Essex: C.J. Campebell, 1988. *The Journal for Specialist in Group Work.* Pittsburg State University.

Stieber, William George. (1991). *Implementation Characteristics of Effective Quality Improvement Training: A Descriptive Study*. Unpublished Dissertation of Temple University.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ
2. หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ
3. หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือ (Try out)
4. หนังสือความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจพิจารณาแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนัสนันท์ หัตถศักดิ์
   อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
   คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง
   อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
   คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี
   อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
   คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4. อาจารย์ ดร.รณิดา เชยชุ่ม
   อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา
   คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

5. นางสาวนิตยา บุญหนัก
   นักจิตวิทยาชำนาญการ
   คลินิกสุขภาพจิต ศูนย์บริการสาธารณสุข 3 บางซื่อ
   สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจพิจารณาการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนัสนันท์ หัตถศักดิ์
   อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
   คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง
   อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
   คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี
   อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
   คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่ ศธ 0519.12/ 4131

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวปัทมา ปานแดง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (จิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาและพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา" โดยมี อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล และ อาจารย์ ดร.วีไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนัสนันท์ หัตถศักดิ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้นางสาวปัทมา ปานแดง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 089-146-9865



บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 15664

ที่ ศธ 0519.12/ 4195 **วันที่** 30 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวปัทมา ปานแดง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (จิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาและพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา" โดยมี อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล และ อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี และ อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้นางสาวปัทมา ปานแดง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 089-146-9865



บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 15664

ที่ ศธ 0519.12/ 4111 **วันที่** 15 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวปัทมา ปานแดง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (จิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาและพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา" โดยมี อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล และ อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.รณิดา เชยชุ่ม เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้นางสาวปัทมา ปานแดง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 089-146-9865



ที่ ศธ 0519.12/ 4115

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักอนามัย

เนื่องด้วย นางสาวปัทมา ปานแดง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (จิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาและพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา" โดยมี อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล และ อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นางสาวนิตยา บุญหนัก เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบวัด

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวปัทมา ปานแดง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 089-146-9865



ที่ ศธ 0519.12/๐๒๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๘ มกราคม 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนราชนันทาจารย์สามเสนวิทยาลัย 2

เนื่องด้วย นางสาวปัทมา ปานแดง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (จิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาและพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา" โดยมี อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล และ อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ห้องเรียน เพื่อใช้แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 4 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 4 จำนวน 100 คน จำนวน 2 ห้องเรียน ช่วงระยะเวลาการเก็บข้อมูล ในระหว่างเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2558

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวปัทมา ปานแดง ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 089-146-9865

ที่ ศธ 0519.12/๐๒๗๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๖ มกราคม 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม

เนื่องด้วย นางสาวปัทมา ปานแดง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (จิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาและพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา" โดยมี อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล และอาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ห้องเรียน เพื่อใช้แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 4 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 4 จำนวน 100 คน จำนวน 2 ห้องเรียน ช่วงระยะเวลาการเก็บข้อมูล ในระหว่างเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2558

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวปัทมา ปานแดง ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 089-146-9865

ที่ ศธ 0519.12/๐๖๙๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๘ มกราคม 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนโยธินบูรณะ

เนื่องด้วย นางสาวปัทมา ปานแดง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (จิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาและพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา" โดยมี อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล และอาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ห้องเรียน เพื่อใช้แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 4 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 4 จำนวน 100 คน จำนวน 2 ห้องเรียน ช่วงระยะเวลาการเก็บข้อมูล ในระหว่างเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2558

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวปัทมา ปานแดง ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 089-146-9865



ที่ ศธ 0519.12/ ๋H๋๋๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

30 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม

เนื่องด้วย นางสาวปัทมา ปานแดง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (จิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาและพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา" โดยมี อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล และ อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ห้องเรียน เพื่อใช้แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 45 คน ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2557

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวปัทมา ปานแดง ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 089-146-9865



ที่ ศธ 0519.12/๐๒๑๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๘ มกราคม 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนศึกษานารีวิทยา

เนื่องด้วย นางสาวปัทมา ปานแดง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (จิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาและพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา" โดยมี อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล และอาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ห้องเรียน เพื่อใช้แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 4 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 4 จำนวน 100 คน จำนวน 2 ห้องเรียน ช่วงระยะเวลาการเก็บข้อมูล ในระหว่างเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2558

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวปัทมา ปานแดง ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 089-146-9[illegible]



ที่ ศธ 0519.12/๐๔๙๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๖ มกราคม 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล

เนื่องด้วย นางสาวปัทมา ปานแดง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (จิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาและพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา" โดยมี อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล และอาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ห้องเรียน เพื่อใช้แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 4 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 4 จำนวน 100 คน จำนวน 2 ห้องเรียน ช่วงระยะเวลาการเก็บข้อมูล ในระหว่างเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2558

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวปัทมา ปานแดง ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 089-146-9865

ภาคผนวก ข

1. ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน
   แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต
   ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของ
   แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต
   ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
3. แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต
   ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
4. ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน
   การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต
   ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา
5. รายละเอียดการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่อ
   อินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

1. ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

ตาราง 8 ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะของแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5	ค่าความ สอดคล้อง	การพิจารณา
1.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
2.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
3	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
4.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
5.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
6.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
7.	+1	+1	0	+1	+1	0.8	พิจารณาไว้
8.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
9.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
10.	+1	+1	0	+1	+1	0.8	พิจารณาไว้
11.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
12.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
13.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
14.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
15.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
16.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
17.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
18.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
19.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
20.	+1	0	0	+1	+1	0.6	พิจารณาไว้
21.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
22.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
23.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
24.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5	ค่าความสอดคล้อง	การพิจารณา
25.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
26.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
27.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
28.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
29.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
30.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
31.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
32.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
33.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
34.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
35.	+1	+1	0	+1	+1	0.8	พิจารณาไว้
36.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
37.	+1	+1	0	+1	+1	0.8	พิจารณาไว้
38.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
39.	+1	+1	0	+1	+1	0.8	พิจารณาไว้
40.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
41.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
42.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
43.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
44.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
45.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
46.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
47.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้
48.	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	คัดเลือกไว้

2. ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ข้อที่	ข้อคำถาม	ค่าอำนาจจำแนก	หมายเหตุ
1.	ข้อใดคือปัญหาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข้างต้นมากที่สุด	0.433	คัดเลือกไว้
2.	สิ่งใดที่ทำให้นักเรียนทราบถึงสาระสำคัญของบทความสถานการณ์ข้างต้นมากที่สุด	0.547	คัดเลือกไว้
3	จากสถานการณ์ข้างต้น นักเรียนคิดว่าข้อความสถานการณ์ข้างต้นเชื่อถือได้หรือไม่ เพราะเหตุใด	0.095	ตัดออก
4.	ถ้าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่เห็นข้อความข้างต้น สิ่งใดที่น่าจะเกิดขึ้นตามมามากที่สุด	0.094	ตัดออก
5.	จากสถานการณ์ข้างต้นหากนักเรียนเป็นเพื่อนของเจ้าของเว็บเพจนี้ นักเรียนควรจะทำอย่างไร จึงจะเหมาะสมที่สุด	0.627	คัดเลือกไว้
6.	จากที่นักเรียนได้อ่านบทความดังกล่าว นักเรียนสามารถสรุปข้อมูลที่มีอยู่ได้ว่าอย่างไร	0.535	คัดเลือกไว้
7.	จากบทความที่กำหนดให้ "พฤติกรรมของเด็กที่ติดเกม คือ จะมีพฤติกรรมก้าวร้าว รุนแรงจนถึงขั้นทำร้ายพ่อแม่ผู้ปกครอง พยายามฆ่าตัวตาย" ข้อใดคือคำถามที่เหมาะสมที่สุด	0.423	คัดเลือกไว้
8.	นักเรียนสามารถจำแนกพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนติดเกมโดยใช้อะไรเป็นเกณฑ์	0.476	คัดเลือกไว้
9.	จากบทความข้างต้น ถ้านักเรียนมีน้องหรือญาติที่ติดเกมอย่างหนัก นักเรียนจะไปสื่อสารกับคนดังกล่าวอย่างไร	0.054	ตัดออก
10.	จากบทความข้างต้น นักเรียนคิดว่าข้อมูลใดบ้างที่สามารถระบุพฤติกรรมดังกล่าวได้	0.351	คัดเลือกไว้
11.	จากบทความข้างต้น นักเรียนสามารถระบุประเด็นที่สำคัญได้อย่างไร	0.542	คัดเลือกไว้
12.	ถ้านักเรียนเป็นบุคคลที่ใช้อินเตอร์เน็ตเป็นประจำ จะมีวิธีการใดมาใช้ในการป้องกันตนเองจากภัยจากการใช้อินเตอร์เน็ตได้	0.345	คัดเลือกไว้
13.	จากบทความข้างต้น ข้อมูลที่นักเรียนอ่านมีความน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด	0.403	คัดเลือกไว้
14.	จากคำกล่าวที่ว่า "การใช้อินเตอร์เน็ตในประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม" คำถามใดที่ เหมาะสมกับข้อความข้างต้นมากที่สุด	0.490	คัดเลือกไว้

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อคำถาม	ค่าอำนาจจำแนก	หมายเหตุ
15.	จากบทความข้างต้น สิ่งใดที่ทำให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด	0.110	ตัดออก
16.	ประเด็นสาระสำคัญของข้อมูลข้างต้น คืออะไร	0.452	คัดเลือกไว้
17.	ข้อความใดที่ทำให้ทราบถึงสาระสำคัญในข้อที่ 16	0.027	ตัดออก
18.	นักเรียนคิดว่าคนส่วนใหญ่ควรจะทำเช่นไร เมื่อเห็นข้อมูลข้างต้น	0.571	คัดเลือกไว้
19.	จากข้อมูลข้างต้น นักเรียนคิดว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นอย่างไร	0.614	คัดเลือกไว้
20.	ถ้านักเรียนพบข้อความดังกล่าวขณะเล่นอินเทอร์เน็ต นักเรียนควรจะทำอย่างไร	0.165	ตัดออก
21.	จากข้อความข้างต้น นักเรียนจะตัดสินข้อความดังกล่าวว่าอย่างไร	0.217	คัดเลือกไว้
22.	จากข้อความข้างต้น นักเรียนคิดว่าข้อมูลดังกล่าวมีความน่าเชื่อถือหรือไม่	0.193	ตัดออก
23.	จากข้อความข้างต้นคำว่า "สลด!!!" ให้ความหมายว่าอย่างไร	0.411	คัดเลือกไว้
24.	นักเรียนคิดว่าถ้าบุคคลทั่วไปได้อ่านข้อความข้างต้นควรจะทำอย่างไรกับบุตรหลานใน ครอบครัว	0.518	คัดเลือกไว้
25.	ถ้านักเรียนพบข้อความดังกล่าว นักเรียนจะเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ดังกล่าวหรือไม่เพราะเหตุใด	0.688	คัดเลือกไว้
26.	สรุปประเด็นสำคัญของบทความข้างต้นคืออะไร	0.358	คัดเลือกไว้
27.	จากบทความดังกล่าวข้อมูลใด ที่ทำให้สินค้าไม่น่าเชื่อถือมากที่สุด	0.436	คัดเลือกไว้
28.	ถ้าเพื่อนของนักเรียนอยากซื้อผลิตภัณฑ์ดังกล่าว นักเรียนควรจะแนะนำเพื่อนอย่างไร	0.679	คัดเลือกไว้
29.	นักเรียนจะมีวิธีการใดบ้างที่ไม่ต้องใช้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าว แต่ได้ผลลัพท์ใกล้เคียงกับสรรพคุณผลิตภัณฑ์ข้างต้น	0.108	ตัดออก
30.	นักเรียนต้องการทราบข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่โฆษณามากขึ้น นักเรียนคิดว่าควรทำสิ่งใดในข้อต่อไปนี้	0.228	คัดเลือกไว้
31.	นักเรียนคิดว่าบุคคลกลุ่มใดที่เห็นผลิตภัณฑ์ดังกล่าว แล้วจะมีความสนใจ	0.388	คัดเลือกไว้
32.	จากข้อความ "ปราบสิวขั้นเทพ" นักเรียนจะตั้งคำถามใดต่อไป	0.211	คัดเลือกไว้
33.	ถ้าหากนักเรียนพบโฆษณาคล้าย ๆดังกล่าวทางอินเทอร์เน็ต นักเรียนควรจะพิจารณาจากข้อมูลใดบ้าง	0.650	คัดเลือกไว้
34.	จากข้อมูลใดที่ทำให้นักเรียนทราบถึงสาระสำคัญของบทความข้างต้นมากที่สุด	0.461	คัดเลือกไว้
35	นักเรียนคิดว่าประโยคใดในข้อความข้างต้นที่ทำให้คนสนใจข้อมูลข้างต้น	0.137	ตัดออก

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อคำถาม	ค่าอำนาจจำแนก	หมายเหตุ
36.	จากข้อความข้างต้น นักเรียนจะตัดสินข้อความดังกล่าวได้อย่างไร	0.643	คัดเลือกไว้
37.	จากบทความดังกล่าว อะไรที่บ่งบอกเด่นชัดว่าเป็นการโฆษณาเชิญชวนเล่นเกม	0.484	คัดเลือกไว้
38.	จากบทความดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร	0.236	คัดเลือกไว้
39.	นักเรียนควรจะเลือกทำอย่างไร เมื่อพบข้อความดังกล่าวบนระบบออนไลน์	0.615	คัดเลือกไว้
40.	นักเรียนคิดว่าประโยคใดในข้อความที่ทำให้คนสนใจข้อมูลข้างต้น	0.511	คัดเลือกไว้
41.	นักเรียนคิดว่าการโฆษณาเกมแบบนี้ดีหรือไม่ เพราะเหตุใด	0.234	คัดเลือกไว้
42.	ถ้าคนที่ชอบเล่นเกมมาเห็นข้อมูลข้างต้น ควรทำตามข้อใด	0.165	ตัดออก
43.	ข้อใดคือสาระสำคัญของข้อมูลข้างต้นมากที่สุด	0.470	คัดเลือกไว้
44.	จากข้อมูลข้างต้น นักเรียนคิดว่าการดูดวงออนไลน์ เชื่อถือได้หรือไม่ เพราะเหตุใด	0.123	ตัดออก
45.	จากข้อมูลข้างต้น ถ้านักเรียนเจอโฆษณาที่มีลักษณะคล้าย ๆข้อมูลข้างต้น นักเรียนจะทำอย่างไร	0.064	ตัดออก
46.	จากข้อความ "ประสบการณ์ค้นคว้ามากกว่า 10 ปี" นักเรียนควรจะตั้งคำถามใดต่อไป	0.236	คัดเลือกไว้
47.	ถ้าเพื่อนนักเรียนมีความสนใจ นักเรียนควรแนะนำอย่างไร	0.446	คัดเลือกไว้
48.	จากข้อมูลทั้งหมดนักเรียนคิดว่าข้อมูลข้างต้นต้องการสื่ออะไร	0.736	คัดเลือกไว้

หมายเหตุ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .858

แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง

1. แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ครอบคลุมกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณทั้ง 12 ด้าน

2. แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตฉบับนี้ มีจำนวนข้อคำถาม 36 ข้อ ใช้เวลาในการตอบ 60 นาที

3. ให้นักเรียนอ่านบทความ/ข้อความที่กำหนดให้ แล้วเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียง 1 คำตอบ แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่อง ก ข ค หรือ ง ในกระดาษคำตอบที่แจกให้ **ห้ามขีดเขียนข้อความใด ๆลงในแบบวัดโดยเด็ดขาด**

<u>สถานการณ์ที่ 1</u>

<u>ชาวเน็ตอึ้ง! ลูกโพสต์ด่าแม่ บอกกำพร้าซะดีกว่ามีแม่เห้....แบบนี้</u>

กลายเป็นภาพที่ถูกแชร์อย่างมาก เมื่อช่วงค่ำวานนี้ (3 มิถุนายน 2556) สำหรับภาพของหญิงสาววัยรุ่นที่โพสต์สเตตัสด่าบุพการี ด้วยถ้อยคำที่ไม่เหมาะสม ดังนี้

เฟซบุ๊กชื่อว่า XXXXXXXXX

- อย่ามาตะคอกเสียงใส่กูกูไม่ใช่เพื่อนเล่น
- ใช้ให้กูทำนู่นทำนี่ กูเป็นลูกไม่ใช่ทาส
- เป็นแค่พ่อแค่แม่! ไม่ใช่เจ้าชีวิตกูอย่ามาสั่งกู กูจะทำอะไรมันก็เรื่องของกู ชีวิตกู ตัวกู เข้าใจป่ะ

นอกจากนี้ ยังมีเฟซบุ๊กที่ใช้ชื่อว่า XXXXXXXXX โพสต์ด่าแม่ตัวเองด้วยถ้อยคำหยาบคาย

ทั้งนี้ เมื่อสเตตัสเหล่านี้ถูกแชร์ออกไป ก็มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ในเชิงต่อว่าสองวัยรุ่นนี้อย่างมากเลยทีเดียว ทั้งอกตัญญู ไม่รู้จักบุญคุณ และไม่ควรจะด่าพ่อแม่ ถึงแม้ว่าจะโพสต์ด่าในโลกออนไลน์ก็ตาม

จากสถานการณ์ข่าวข้างต้น ชาวอินเทอร์เน็ตและผู้คนออนไลน์จำนวนมากให้ความสนใจพร้อมทั้งมีการเผยแพร่ข้อความดังกล่าวไปตามเว็บไซต์ต่างๆผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นการเผยแพร่ไปได้อย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดความเสื่อมเสียต่อผู้ที่โพสข้อความ รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในบทความดังกล่าว อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมของวัยรุ่นไทยในปัจจุบันอีกด้วย

จากสถานการณ์ข้างต้นให้นักเรียนตอบคำถามข้อที่ 1-3

1. ข้อใดคือปัญหาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข้างต้นมากที่สุด
   - ก. การขาดจิตสำนึกต่อส่วนรวม
   - ข. พฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีไม่เหมาะสม
   - ค. ประโยชน์ของการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตที่รวดเร็วเกินไป
   - ง. ชาวอินเทอร์เน็ตให้ความสนใจต่อข่าวที่เป็นด้านลบมากกว่าด้านบวก

2. สิ่งใดที่ทำให้นักเรียนทราบถึงสาระสำคัญของบทความสถานการณ์ข้างต้นมากที่สุด

ก. เด็กวัยรุ่นใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเพียงลำพัง

ข. เด็กวัยรุ่นหญิงมีความเจ้าคิดเจ้าแค้นกว่านักเรียนชาย

ค. เด็กวัยรุ่นขาดกระบวนการคิดไตร่ตรองในขณะทำสิ่งใด

ง. เด็กวัยรุ่นใช้สื่อเป็นตัวแทนในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด

3. จากสถานการณ์ข้างต้นหากนักเรียนเป็นเพื่อนของเจ้าของเว็บเพจนี้ นักเรียนควรจะทำอย่างไรจึงจะเหมาะสมที่สุด

ก. เล่าให้เพื่อนคนอื่นๆฟังว่าเป็นพฤติกรรมไม่เหมาะสม

ข. บอกพ่อแม่ของเจ้าของเว็บเพจ และคุณครูประจำชั้นให้ทราบ

ค. เข้าไปคุยกับเพื่อนถึงผลกระทบและแนวทางการแก้ปัญหา

ง. ออกห่างจากเพื่อนคนดังกล่าว เพราะอาจจะทำให้เกิดความเสียหายตามมาถึงตน

<u>สถานการณ์ที่ 2</u>

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนอ่านบทความที่กำหนดให้ แล้วตอบคำถามจากบทความข้อที่ 4 -7

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข เก็บข้อมูลเด็กและเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง 2 หมื่นคนทั่วประเทศ ระหว่างเดือนมี.ค.-มิ.ย.2556 ที่ผ่านมา พบว่า ในจำนวนนี้ มีเด็กติดเกม 15% เล่นออนไลน์ ไลน์ เฟซบุ๊ค 15% และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับสถิติจำนวนเยาวชน ที่มีอยู่ในปัจจุบัน จำนวน 18 ล้านคน ทำให้ทราบว่า ขณะนี้ มีเด็กไทยติดเกมแล้ว มากกว่า 2 ล้าน 7 แสนคน ซึ่งถือเป็นตัวเลขเลขที่สูงมาก

โดยพฤติกรรมของเด็กที่ติดเกม คือ 1.จะมีพฤติกรรมก้าวร้าว รุนแรง จนถึงขั้นทำร้ายพ่อแม่ผู้ปกครอง พยายามฆ่าตัวตาย เมื่อถูกห้ามไม่ให้เล่นเกม 2.หนีเรียน เก็บตัวอยู่บ้านเพื่อเล่นเกม ไม่นอนในเวลากลางคืน 3. มีปัญหาการเรียนตกต่ำ ไม่เข้าร่วมกิจกรรม อารมณ์แปรปรวนง่าย ซึ่งเด็กกลุ่มนี้ ถือว่าเข้าข่ายติดเกมรุนแรง ต้องเข้าบำบัดรักษา ซึ่งปัจจุบันเด็กที่จะเข้ามารักษามีจำนวนน้อยมาก เฉลี่ยปีละ 30-40 คนเท่านั้น

แหล่งที่มาของข้อมูล : http://www.bangkokbiznews.com/mobile/xhtml/news/detail/00/536431/

4. จากที่นักเรียนได้อ่านบทความดังกล่าว นักเรียนสามารถสรุปข้อมูลที่มีอยู่ได้ว่าอย่างไร

ก. กรมเทคโนโลยี ได้มีการจัดทำสถิติเด็กเล่นอินเทอร์เน็ตในปี 2556

ข. มีจำนวนเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมติดเกมสูงขึ้นร้อยละ 50 ในปี 2556

ค. เด็กและเยาวชนในปี 2556 มีลักษณะความรุนแรงทางด้านภาษารุนแรงขึ้น

ง. เด็กและเยาวชนที่ติดเกมมีพฤติกรรมที่รุนแรง ควรได้รับการบำบัดรักษา

5. จากบทความที่กำหนดให้ "พฤติกรรมของเด็กที่ติดเกม คือ จะมีพฤติกรรมก้าวร้าว รุนแรง จนถึงขั้นทำร้ายพ่อแม่ผู้ปกครอง พยายามฆ่าตัวตาย" ข้อใดคือคำถามที่เหมาะสมที่สุด
   ก. พฤติกรรมของเด็กที่ติดเกมในปัจจุบันเป็นอย่างไร
   ข. สาเหตุสำคัญของเด็กติดเกมคืออะไร
   ค. ทำไมเด็กติดเกมถึงทำร้ายพ่อแม่
   ง. ผลกระทบจากเด็กติดเกมมีดีอะไรบ้าง
6. นักเรียนสามารถจำแนกพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนติดเกมโดยใช้อะไรเป็นเกณฑ์
   ก. ฐานะ
   ข. เพศ
   ค. การเลี้ยงดู
   ง. จำนวนเวลาที่ใช้ในการเล่นเกม
7. จากบทความข้างต้น นักเรียนคิดว่าข้อมูลใดบ้างที่สามารถระบุพฤติกรรมดังกล่าวได้
   ก. เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่มีปัญหาครอบครัว
   ข. เด็กและเยาวชนติดเกมขั้นรุนแรง
   ค. เด็กและเยาวชนถูกชักชวนจากเพื่อนๆในการเล่นเกม
   ง. สื่ออินเตอร์เน็ตมีเกมให้เลือกและสะดวกในการเล่นมากขึ้น

สถานการณ์ที่ 3

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านบทความที่กำหนดให้ แล้วตอบคำถามจากบทความข้อที่ 8-11

ชี้!ภัยคุมคามทางเพศต้นเหตุจาก'โซเชียลฯ'เพียบ

กค.จับมือเครือข่ายพลเมืองเน็ต สร้างความตระหนักการใช้อินเตอร์เน็ต ชี้ภัยคุมคามทางเพศ ต้นเหตุจากโซเชียลมีเดียเพียบ

การใช้อินเตอร์เน็ตในประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อดีตเป็นเพียงการใช้เพื่อค้นหาข้อมูล หรือเขียนเว็บบอร์ด แต่ตอนนี้การใช้อินเตอร์เน็ต เป็นรูปแบบโซเชียลมีเดีย อย่าง เฟซบุ๊กหรือทวิตเตอร์ ที่เป็นลักษณะการใส่ข้อมูลส่วนบุคคล มีการอัพโหลดภาพส่วนตัวต่างๆ ทำให้ผู้ไม่ประสงค์ดีนำไปใช้ในเรื่องที่ผิดกฎหมาย คุกคามทางเพศ และตามรังควาน

อาทิ นำข้อมูล รูปภาพไปใช้ในการแอบอ้าง สวมรอยเชิงคุกคามทางเพศ โดยที่เจ้าของข้อมูล รูปภาพไม่รู้เรื่อง หรือมีการนำภาพกิจกรรมทางเพศมาเผยแพร่ เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันกรณีเหล่านี้ในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ขณะที่กฎหมายของประเทศไทยเองไม่ได้มีกฎหมายเอาผิดผู้ที่กระทำผิดโดยตรง แต่เป็นการอาศัยพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ หรือกฎหมายหมิ่นประมาท รวมถึงยังมีการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้อินเตอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ต่างๆ น้อยมาก

ดังนั้น ทางกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ไอซีที) ต้องร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ(ศธ.) จัดทำคู่มือการใช้อินเตอร์เน็ตอย่างระมัดระวังให้แก่เด็ก พ่อแม่ผู้ปกครอง และโรงเรียน อีกทั้งอยากฝากผู้ใช้อินเตอร์เน็ตเองควรจะรอบคอบในการใช้อินเตอร์เน็ต เพราะความเสี่ยงในการโพสต์ข้อมูล รูปภาพต่างๆนั้นมีจำนวนมาก โดยวิธีป้องกันง่ายๆ ได้แก่ โพสต์รูปที่มีความละเอียดต่ำ หรือไม่ต้องใส่ข้อมูลรายละเอียดที่สำคัญของตนเอง ส่วนภาพกิจกรรมทางเพศนั้น ไม่ควรจะถ่ายไว้ ต้องคำนึงอยู่เสมอว่าหากหลุดไปอยู่บนอินเตอร์เน็ตแล้วไม่สามารถแก้ไขอะไรได้

แหล่งที่มาของข้อมูล :

https://www.facebook.com/permalink.php?id=208428464667&story_fbid=10151910200639668

8. จากบทความข้างต้น นักเรียนสามารถระบุประเด็นที่สำคัญได้อย่างไร

ก. วิธีการป้องกันภัยทางเพศ

ข. อันตรายจากการใช้อินเทอร์เน็ต

ค. มีการใช้อินเทอร์เน็ตที่เปลี่ยนไปจากเดิม

ง. ภัยทางเพศเกิดจากการใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้น

9. ถ้านักเรียนเป็นบุคคลที่ใช้อินเตอร์เน็ตเป็นประจำ จะมีวิธีการใดมาใช้ในการป้องกันตนเองจากภัยจากการใช้อินเตอร์เน็ตได้

ก. โพสต์รูปที่มีความละเอียดต่ำ

ข. หลีกเลี่ยงการใช้อินเทอร์เน็ต ถ้าไม่จำเป็น

ค. ใช้อินเตอร์เน็ตโดยมีผู้ปกครองคอยชี้แนะตลอดเวลา

ง. มีความระมัด ระวัง รอบคอบในการใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้น

10. จากบทความข้างต้น ข้อมูลที่นักเรียนอ่านมีความน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด

ก. น่าเชื่อถือ เพราะมีแหล่งข้อมูลอ้างอิงที่สามารถตรวจสอบได้

ข. ไม่น่าเชื่อถือ เพราะข้อมูลประเภทนี้สามารถหาได้ในอินเทอร์เน็ตทั่วๆไป

ค. น่าเชื่อถือ เพราะมีรายละเอียดครบถ้วนและถูกต้องมากที่สุด

ง. ไม่น่าเชื่อถือ เพราะข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตเป็นข้อมูลที่เชื่อถือไม่ได้

11. จากคำกล่าวที่ว่า "การใช้อินเตอร์เน็ตในประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม" คำถามใดที่เหมาะสมกับข้อความข้างต้นมากที่สุด

ก. การใช้อินเทอร์เน็ตรวดเร็วขึ้นจริงหรือไม่

ข. การใช้อินเทอร์เน็ตมีรูปแบบที่พัฒนาอย่างไร

ค. การใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นอันตรายมากขึ้นใช่หรือไม่

ง. การใช้อินเทอร์เน็ตมีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร

<u>สถานการณ์ที่ 4</u>

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนอ่านบทความที่กำหนดให้ แล้วตอบคำถามจากบทความข้อที่ 12-14



<u>แหล่งที่มา</u> : http://www.ทำงานผ่านเน็ตที่บ้าน.com

12. ประเด็นสาระสำคัญของข้อมูลข้างต้น คืออะไร
    ก. การชักชวนให้ลงทะเบียนออนไลน์
    ข. การหางานทางอินเทอร์เน็ตเพื่อหารายได้เสริม
    ค. การทำงานที่ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
    ง. การชักชวนให้ทำงานผ่านระบบอินเทอร์เน็ต
13. นักเรียนคิดว่าคนส่วนใหญ่ควรจะทำเช่นไร เมื่อเห็นข้อมูลข้างต้น
    ก. เข้าลงทะเบียนทันที
    ข. ส่งต่อให้เพื่อนคนอื่น
    ค. สอบถามผู้มีประสบการณ์
    ง. เข้าไปดูรายละเอียดเพิ่มเติม
14. จากข้อมูลข้างต้น นักเรียนคิดว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นอย่างไร
    ก. เป็นการชักชวนให้ผู้พบเห็นเกิดความสนใจที่จะทำงานทางอินเทอร์เน็ต
    ข. การทำงานทางอินเทอร์เน็ต สามารถหารายได้สูง
    ค. การทำงานอินเทอร์เน็ตใช้เวลาทำน้อย แต่ได้เงินเยอะ
    ง. เหมาะสำหรับผู้ที่ว่างงานและไม่มีงานทำเข้ามาศึกษาดู

<u>สถานการณ์ที่ 5</u>

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนอ่านบทความที่กำหนดให้ แล้วตอบคำถามจากบทความข้อที่ 15-17



แหล่งที่มา : http://board.postjung.com/634302.html

15. จากข้อความข้างต้น นักเรียนจะตัดสินข้อความดังกล่าวว่าอย่างไร
    ก. การเล่นเกมทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย
    ข. สมองพิการเกิดจากสาเหตุการเล่นเกม
    ค. เด็กไม่ได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด
    ง. เด็กสมองพิการควรได้รับการดูแล
16. จากข้อความข้างต้นคำว่า "สลด!!!" ให้ความหมายว่าอย่างไร
    ก. เป็นห่วง
    ข. รู้สึกรันทดใจ
    ค. น่าสงสาร
    ง. น่าเห็นใจ

17. นักเรียนคิดว่าถ้าบุคคลทั่วไปได้อ่านข้อความข้างต้นควรจะทำอย่างไรกับบุตรหลานในครอบครัว

ก. เฉยๆไม่สนใจบุตรหลาน

ข. เอาไปเล่าให้บุตรหลานฟัง

ค. เอากลับไปเตือนบุตรหลาน

ง. เอาให้ครูไปสอนบุตรหลาน

<u>สถานการณ์ที่ 6</u>

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนอ่านบทความที่กำหนดให้ แล้วตอบคำถามจากบทความข้อที่ 18-22



แหล่งที่มา : http://www.mornor.com/2009/forum/viewthread.php?tid=108751

18. ถ้านักเรียนพบข้อความดังกล่าว นักเรียนจะเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ดังกล่าวหรือไม่เพราะเหตุใด

ก. ไม่ซื้อ เพราะราคาแพงเกินไป

ข. ซื้อ เพราะช่วยลดน้ำหนักได้รวดเร็ว

ค. ไม่ซื้อ เพราะไม่มีเครื่องหมายการค้า และเครื่องหมาย อย.

ง. ซื้อ เพราะแสดงสรรพคุณที่ชัดเจน น่าเชื่อถือ

19. สรุปประเด็นสำคัญของบทความข้างต้นคืออะไร

ก. ขายสินค้าลดน้ำหนัก

ข. ประชาสัมพันธ์สินค้า

ค. อวดอ้างสรรพคุณสินค้า

ง. ราคาสินค้าที่ไม่แพง

20. จากบทความดังกล่าวข้อมูลใด ที่ทำให้สินค้าไม่น่าเชื่อถือมากที่สุด

ก. ลดน้ำหนักสูตรเร่งรัด

ข. ผอมถาวรตลอดกาล

ค. ชุดหุ่นดี 3 กล่อง

ง. ลดจริง ลดเร็ว ลดง่าย

21. ถ้าเพื่อนของนักเรียนอยากซื้อผลิตภัณฑ์ดังกล่าว นักเรียนควรจะแนะนำเพื่อนอย่างไร

ก. ซื้อเลย ได้ผลอย่างไรบอกด้วย

ข. ซื้อเลย หุ่นจะได้ดี

ค. อย่าซื้อ เพราะไม่มีเครื่องหมาย อย.

ง. อย่าซื้อ เพราะราคาแพงเกินไป

22. นักเรียนต้องการทราบข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่โฆษณามากขึ้น นักเรียนคิดว่าควรทำสิ่งใดในข้อต่อไปนี้

ก. ลองซื้อมาใช้

ข. ให้ผู้ปกครองคอยชี้แนะ

ค. นำข้อมูลไปปรึกษาแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญ

ง. สอบถามจากร้านเสริมความงามที่มีชื่อเสียง

สถานการณ์ที่ 7

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านบทความที่กำหนดให้ แล้วตอบคำถามจากบทความข้อที่ 23-27



แหล่งที่มา : http://www.maliyaluxury.com/store/product/view

23. นักเรียนคิดว่าบุคคลกลุ่มใดที่เห็นผลิตภัณฑ์ดังกล่าว แล้วจะมีความสนใจ

ก. คนที่มีผิวพรรณคล้ำ

ข. คนที่มีผิวพรรณแพ้ง่าย

ค. คนที่มีผิวพรรณมัน

ง. คนที่มีผิวพรรณสิวขึ้นง่าย

24. จากข้อความ "ปราบสิวขั้นเทพ" นักเรียนจะตั้งคำถามใดต่อไป
    ก. ผลิตภัณฑ์นี้มีวิธีรักษาผู้มีปัญหาสิวอย่างไร
    ข. ผลิตภัณฑ์นี้รักษาเฉพาะผู้มีปัญหาสิวหรือไม่
    ค. ผลิตภัณฑ์นี้มีราคาถูกกว่าผลิตภัณฑ์รักษาสิวชนิดอื่นเท่าไหร่
    ง. ผลิตภัณฑ์นี้ทำให้หน้าขาวได้อย่างไร
25. ถ้าหากนักเรียนพบโฆษณาคล้ายๆดังกล่าวทางอินเทอร์เน็ต นักเรียนควรจะพิจารณาจากข้อมูลใดบ้าง
    ก. รูปภาพผลิตภัณฑ์
    ข. ตัวแทนจำหน่าย
    ค. ราคาสินค้า
    ง. ข้อมูลรายละเอียดของสินค้า
26. จากข้อมูลใดที่ทำให้นักเรียนทราบถึงสาระสำคัญของบทความข้างต้นมากที่สุด
    ก. สาวเกาหลี ยังอาย
    ข. หน้าสวย เงาวิ้งค์
    ค. อยากขาวใสแบบด่วนๆต้องลอง
    ง. ลดปัญหาการเกิดสิวทุกชนิด
27. จากข้อความข้างต้น นักเรียนจะตัดสินข้อความดังกล่าวได้อย่างไร
    ก. ผู้หญิงเกาหลี เป็นผู้หญิงที่สวยที่สุดในโลก
    ข. ใช้ผลิตภัณฑ์แค่ครั้งเดียวสวยตลอดกาล
    ค. เป็นการโฆษณาขายผลิตภัณฑ์ความงาม
    ง. เป็นผลิตภัณฑ์ที่ปราบสิวขั้นเทพ

<u>สถานการณ์ที่ 8</u>

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนอ่านบทความที่กำหนดให้ แล้วตอบคำถามจากบทความข้อที่ 28-32



แหล่งที่มา : http://software.thaiware.com/2430-LINE-Cookie-Run-App.html

28. จากบทความดังกล่าว อะไรที่บ่งบอกเด่นชัดว่าเป็นการโฆษณาเชิญชวนเล่นเกม
    ก. สังเกตจากรถยนต์
    ข. เห็นเพื่อนเล่นเกมที่มีลักษณะแบบนี้
    ค. ข้อความที่นำเสนอบนภาพ
    ง. ถูกทั้งข้อ ก และ ข้อ ค
29. จากบทความดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร
    ก. เชิญชวนเล่นเกม
    ข. ประชาสัมพันธ์เกม
    ค. ขายรถในเกม
    ง. ชี้แจงสิทธิ์ต่างๆที่จะได้รับ
30. นักเรียนควรจะเลือกทำอย่างไร เมื่อพบข้อความดังกล่าวบนระบบออนไลน์
    ก. สอบถามเพื่อนที่เล่นเกมนี้
    ข. คลิกเข้าไปอ่านรายละเอียดเพิ่มเติม
    ค. คลิกเข้าไปดาวน์โหลด
    ง. บอกต่อให้เพื่อนดาวน์โหลดด้วย
31. นักเรียนคิดว่าประโยคใดในข้อความที่ทำให้คนสนใจข้อมูลข้างต้น
    ก. ผจญภัยโลกแคนดี้
    ข. คลิ๊กดาวน์โหลดเกม
    ค. คุ้กกี้รัน
    ง. รับสิทธิ์เป็นเจ้าของ Line Car ฟรีๆ
32. นักเรียนคิดว่าการโฆษณาเกมแบบนี้ดีหรือไม่ เพราะเหตุใด
    ก. ดี เพราะมีสิ่งแลกเปลี่ยน
    ข. ไม่ดี เพราะไม่ได้ชี้แจงรายละเอียด
    ค. ดี เพราะมีแต่ได้กับได้
    ง. ไม่ดี เพราะเป็นโฆษณาชวนเชื่อ

<u>สถานการณ์ที่ 9</u>

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนอ่านบทความที่กำหนดให้ แล้วตอบคำถามจากบทความข้อที่ 33-36

หมอดู A ดูดวงออนไลน์

วิชาโหราศาสตร์ เลขะปราการณ์

ค่าครู 299 โทร 02-9694630 ไลน์ Aof_noi

* ผสมผสานสองศาสตร์
* ประสบการณ์ค้นคว้ามากกว่า 10 ปี
* แก้กรรมได้ตรงจุด
* ปรับดวงให้ดีขึ้น

เลขบัญชีสำหรับการดูดวงออนไลน์
เลขที่บัญชี 121-111-1111
ชื่อบัญชี AAAAAAA
ธนาคารกรุงไทย

33. ข้อใดคือข้อมูลที่มีเหตุผลมากที่สุด
    ก. ค่าครู
    ข. เบอร์โทรศัพท์
    ค. ชื่อหมอดู
    ง. ประสบการณ์
34. จากข้อความนักเรียนคิดว่าข้อมูลอะไรที่ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ
    ก. ประสบการณ์ในการดูดวง
    ข. อายุของหมอดู
    ค. ค่าครูในการดูดวง
    ง. ปรับดวงให้ดีขึ้น
35. ถ้าเพื่อนนักเรียนมีความสนใจ นักเรียนควรแนะนำอย่างไร
    ก. ให้เพื่อนไปปรึกษาผู้ที่ชอบดูดวง
    ข. อ่านและชี้แนะตามความเหมาะสม
    ค. อ่านและบอกให้ลองโทรไปสอบถามตามเบอร์ที่ให้ไว้
    ง. ให้เงินเพื่อนำไปโอนและให้ลองไปดู
36. จากข้อมูลทั้งหมดนักเรียนคิดว่าข้อมูลข้างต้นต้องการสื่ออะไร
    ก. สมัครสมาชิกเป็นหมดดูดวงออนไลน์
    ข. ปรับดวงทางออนไลน์ให้ดีขึ้น
    ค. เทคนิคดูดวงออนไลน์
    ง. เชิญชวนให้คนสนใจในการดูดวงออนไลน์

*** ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทำแบบวัดฯเป็นอย่างดี***

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้นม.4/.....

โรงเรียน.....เขต.....สพม.1

กระดาษคำตอบ									
ข้อ	ก	ข	ค	ง	ข้อ	ก	ข	ค	ง
1					19				
2					20				
3					21				
4					22				
5					23				
6					24				
7					25				
8					26				
9					27				
10					28				
11					29				
12					30				
13					31				
14					32				
15					33				
16					34				
17					35				
18					36				

4. ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

ตาราง 10 ค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ กิจกรรม ของการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

ครั้งที่	ช่วง	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ค่าความสอดคล้อง
1.	1	+1	+1	+1	1.0
	2	+1	+1	+1	1.0
2.	1	0	+1	+1	0.66
	2	+1	+1	+1	1.0
3	1	+1	+1	+1	1.0
	2	+1	+1	+1	1.0
4.	1	+1	+1	+1	1.0
	2	+1	+1	+1	1.0
5.	1	0	+1	+1	0.66
	2	+1	+1	+1	1.0
6.	1	+1	0	+1	0.66
	2	+1	+1	+1	1.0
7.	1	+1	+1	0	0.66
	2	+1	+1	+1	1.0

หมายเหตุ : ผู้วิจัยแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับด้านที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่คะแนนเป็น 0 จากนั้นให้ประธานและกรรมการควบคุมปริญญานิพนธรวจสอบผลการแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง ก่อนดำเนินการทดลอง

สรุปโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	ทักษะพื้นฐานการให้คำปรึกษา	วิธีการที่ใช้
1	**<u>ช่วงที่ 1</u>** ปฐมนิเทศและการสร้างความคุ้นเคย	1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยและสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนด้วยกันที่เข้ารับการฝึกอบรม กับสร้างความไว้วางใจกับผู้วิจัย 2. เพื่อชี้แจงความสำคัญและวัตถุประสงค์ของการเข้ารับการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา 3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับทราบถึงรายละเอียดต่างๆที่เกี่ยวกับตารางวัน เวลา จำนวนครั้ง ระยะเวลา รูปแบบและวิธีการต่างๆ ในการฝึกอบรมครั้งนี้	ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟัง ทักษะการชี้ประเด็น	1. ใบกิจกรรมที่ 1.1 "บิงโก...สร้างสัมพันธภาพ" 2. ใบกิจกรรมที่ 1.2 "รู้จักฉัน รู้จักเธอ" 3. ใบกิจกรรมที่ 1.3 "ว้าวุ่น...อินเทอร์เน็ต"
	<u>ช่วงที่ 2</u> พัฒนาความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา	1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถกำหนดหรือระบุประเด็นคำถามของปัญหาได้อย่างชัดเจน 2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถสรุปสาระสำคัญ เพื่อบอกถึงข้อมูลที่ต้องการสื่อสารได้	ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟัง ทักษะการชี้ประเด็น ทักษะการสรุป ทักษะการเชื่อมโยง	1. ใบกิจกรรมที่ 1.4 "สาระสำคัญคือ" 2. ใบกิจกรรมที่ 1.5 "สิ่งที่เกิดขึ้นในตัวฉัน1 3.คลิปวิดีโอ เรื่องเล่าเช้านี้ ฯ

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	ทักษะพื้นฐานการให้คำปรึกษา	วิธีการที่ใช้
2	**<u>ช่วงที่ 1</u>** พัฒนาความสามารถคิดวิเคราะห์ข้อโต้แย้ง	1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการ คิดวิเคราะห์ ข้อโต้แย้ง 2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถคิดวิเคราะห์ ข้อโต้แย้ง โดยระบุข้อมูลที่ไม่มีเหตุผลหรือไม่	ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟัง ทักษะการสรุป ทักษะการพูดแบบเผชิญหน้า	1. ใบกิจกรรมที่ 2.1 "โต้วาที...อินเทอร์เน็ตมีดีหรือไม่ดีอย่างไร"
	<u>ช่วงที่ 2</u> พัฒนาความสามารถถามด้วยคำถามที่ท้าทายและตอบคำถามชัดเจน	1.เพื่อให้ผู้เข้าเข้าร่วมการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในการตั้งคำถามที่ท้าทาย และสามารถตอบคำถาม 2.เพื่อให้ผู้เข้าเข้าร่วมการฝึกอบรมสามารถตั้งคำถามที่ท้าทาย และสามารถตอบคำถามได้อย่างชัดเจน	ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟัง ทักษะการชี้ประเด็น ทักษะการสรุป ทักษะการตีความ	1. ใบกิจกรรมที่ 2.2 "ถามไว...ตอบไว" 2. ใบกิจกรรมที่ 2.3 "ถามมา....ตอบไป"

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	ทักษะพื้นฐานการให้คำปรึกษา	วิธีการที่ใช้
3	**<u>ช่วงที่ 1</u>** พัฒนาความสามารถพิจารณาความเชื่อแหล่งข้อมูล	1.เพื่อให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจ ในการพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล โดยเป็นข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญที่น่าเชื่อถือ 2.เพื่อให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล โดยเป็นข้อมูลที่สามารถให้เหตุผลว่าเชื่อถือได้	ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟัง ทักษะการชี้ประเด็น ทักษะการสรุป ทักษะการตามใจ	1. ใบกิจกรรมที่ 3.1 "ท่องเว็บไซต์...ได้คำตอบ"
	<u>ช่วงที่ 2</u> พัฒนาความสามารถสังเกตและตัดสินข้อมูลที่ได้จากการสังเกต	เพื่อให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถสังเกตและการตัดสินข้อมูลที่ได้จากการสังเกตด้วยตนเอง โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ไม่ใช่เพียงได้ยินมาจากคนอื่น	ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟัง ทักษะการสรุป ทักษะการสะท้อน ทักษะอารมณ์ขัน	1. ใบกิจกรรมที่ 3.2 "สังเกตได้...ตอบได้" 2.ใบกิจกรรมที่ 3.3 "ตัดสินได้อย่างไร"

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	ทักษะพื้นฐานการให้คำปรึกษา	วิธีการที่ใช้
4	**ช่วงที่ 1** พัฒนาความสามารถนิรนัยและตัดสินผลนิรนัย	เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถตัดสินผลนิรนัยได้ โดยสามารถสรุปสาระสำคัญและสามารถนำข้อมูลที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆได้	ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟัง ทักษะการสรุป ทักษะการสะท้อน ทักษะการเชื่อมโยง	1. ใบกิจกรรมที่ 4.1 "เหตุการณ์ปัจจุบันที่ควรรู้ทัน"
	ช่วงที่ 2 พัฒนาความสามารถอุปนัยและตัดสินผลอุปนัย	เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำข้อมูลจากหลายๆแหล่งข้อมูลเพื่อนำมาสรุปเป็นข้อมูลที่สำคัญ	ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟัง ทักษะการสรุป ทักษะการสะท้อน ทักษะการเชื่อมโยง	1.ใบกิจกรรมที่ 4.2 "สร้างขึ้นใหม่...จากหลายๆแหล่ง"

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	ทักษะพื้นฐานการให้คำปรึกษา	วิธีการที่ใช้
5	**ช่วงที่ 1** พัฒนาความสามารถตัดสินเห็นคุณค่า	1.เพื่อให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถตัดสินคุณค่าได้ โดยพิจารณาทางเลือกโดยมีข้อมูลพื้นฐานเพียงพอ 2.เพื่อให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถตัดสินคุณค่าได้ โดยสามารถชั่งน้ำหนักสิ่งที่ดีและไม่ดีได้	ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟัง ทักษะการสรุป ทักษะการสะท้อน	1. ใบกิจกรรมที่ 5.1 "สมมติว่า" 2.ใบกิจกรรมที่ 5.2 "ดีหรือไม่"
	ช่วงที่ 2 พัฒนาความสามารถให้ความหมายและตัดสินความหมาย	1.เพื่อให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถให้ความหมายคำต่างๆและตัดสินความหมายได้ 2.เพื่อให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถโดยสามารถบอกคำเหมือน คำที่มีความหมายคล้ายกัน ตลอดจนสามารถจำแนกจัดกลุ่มได้	ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟัง ทักษะการสรุป ทักษะการสะท้อน ทักษะการชี้ประเด็น	1. ใบกิจกรรมที่ 5.3 "ลำดับที่เท่าไหร่ของชีวิต"

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	ทักษะพื้นฐานการให้คำปรึกษา	วิธีการที่ใช้
6	**<u>ช่วงที่ 1</u>** พัฒนาความสามารถระบุข้อสันนิษฐาน	เพื่อให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถระบุข้อสันนิษฐานได้ โดยการคำนึงถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของข้อมูลเพื่อระบุทางเลือกที่เป็นไปได้	ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟัง ทักษะการสรุป ทักษะการสะท้อน ทักษะการคาดการณ์ฯ	1. ใบกิจกรรมที่ 6.1 "ข้อสันนิษฐานฉันจะเป็นจริงไหม" 2. ใบกิจกรรมที่ 6.2 "สิ่งที่ฉันอยากให้เกิดขึ้นในอนาคต"
	<u>ช่วงที่ 2</u> พัฒนาความสามารถตัดสินใจเพื่อนำไปปฏิบัติ	เพื่อให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถตัดสินใจเพื่อนำไปปฏิบัติ โดยเลือกทางเลือกเพื่อนำไปปฏิบัติและมีการเลือกทางเลือกอย่างมีเหตุผล	ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟัง ทักษะการสรุป ทักษะการสะท้อน ทักษะการชี้ประเด็น	1. ใบกิจกรรมที่ 6.3 "กรณีศึกษา" 2. ใบกิจกรรมที่ 6.4 "เตือนใจฉันได้"

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	ทักษะพื้นฐานการให้คำปรึกษา	วิธีการที่ใช้
7	**<u>ช่วงที่ 1</u>** พัฒนาทักษะการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยสามารถสื่อสารเพื่อให้ได้ข้อมูลต่างๆจากบุคคลอื่นและนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟัง ทักษะการสรุป ทักษะการสะท้อน ทักษะการพูดแบบเผชิญหน้า	1. ใบกิจกรรมที่ 7.1 "บทสัมภาษณ์ของฉัน" 2. ใบกิจกรรมที่ 7.2 "กิจกรรมนี้...ก็น่าสนใจ"
	<u>ช่วงที่ 2</u> การยุติการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา	1.เพื่อสรุปภาพรวมของกลุ่มฝึกอบรมพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้อินเทอร์เน็ต 2.เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้ประเมินตนเองในการที่จะสามารถนำความสามารถทั้ง 12 ความสามารถมาใช้ในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้อินเทอร์เน็ต 3.เพื่อประเมินผลการเข้ากลุ่ม ฝึกการอบรม	ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟัง ทักษะการสรุป ทักษะการสะท้อน ทักษะการเชื่อมโยง	1. ใบกิจกรรมที่ 7.3 "สะท้อนความรู้สึก" 2. ใบกิจกรรมที่ 7.4 "สัญญาใจ"

โปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

กิจกรรม ฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ครั้งที่ 1

ช่วงที่ 1 **เรื่อง ปฐมนิเทศและการสร้างความคุ้นเคย**

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยและสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนที่เข้ารับการอบรม และสร้างความไว้วางใจกับผู้วิจัย

2. เพื่อชี้แจงความสำคัญและวัตถุประสงค์ของการเข้ารับการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต โดยการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา

3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับทราบถึงรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวัน เวลา จำนวนครั้ง ระยะเวลา รูปแบบและวิธีการต่าง ๆ ในการฝึกอบรม

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

วิธีการฝึกอบรม เกม การอภิปรายกลุ่มย่อย และการอภิปรายกลุ่มใหญ่

ทักษะทางจิตวิทยา ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟัง ทักษะการชี้ประเด็น

อุปกรณ์

1. เอกสารประกอบการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ครั้งที่ 1
2. ใบกิจกรรมที่ 1.1 “บิงโก...สร้างสัมพันธภาพ”
3. ใบกิจกรรมที่ 1.2 “รู้จักฉัน รู้จักเธอ”
4. ใบกิจกรรมที่ 1.3 “ว้าวุ่น...อินเทอร์เน็ต”

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง และให้ผู้เข้ารับการอบรมจำนวน 12 คน แนะนำตนเองโดยใช้การบอก ชื่อ-นามสกุล ชื่อเล่น โดยให้ผู้เข้ารับการอบรมยืนแนะนำตนเองทีละคน หลังจากแนะนำตนเองเรียบร้อยแล้ว ให้นั่งเป็นวงกลมเพื่อเป็นการสร้างสัมพันธภาพและความคุ้นเคย

2. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการ รูปแบบ กฎระเบียบ บทบาทหน้าที่ของผู้วิจัยและผู้เข้ารับการอบรม ตารางวัน เวลา และสถานที่ในการฝึกอบรม

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยให้ผู้เข้ารับการอบรมสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้สึกต่อการพบกันครั้งแรกทีละคน เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธภาพและความคุ้นเคย

2. ผู้วิจัยให้ผู้เข้ารับการอบรมกล่าวถึงความต้องการหรือความคาดหวังที่จะได้รับในการเข้ารับการฝึกอบรมในครั้งนี้

3. ผู้วิจัยแจกใบกิจกรรมที่ 1.1 "บิงโก...สร้างสัมพันธภาพ" (สมชาติ กิจยรรยง.2539: 38-39) พร้อมปากกาคนละ 1 ด้าม และแจ้งให้ผู้เข้ารับการอบรมทราบว่า ให้เวลาในการทำ 10 นาที โดยให้สมาชิกกรอกชื่อผู้เข้ารับการอบรม ด้วยลายมือตนเอง เมื่อทุกคนเขียนชื่อเสร็จแล้ว ให้ทุกคนเริ่มเล่นเกม โดยให้หาเพื่อนด้วยการสอบถาม สัมภาษณ์ หาบุคคลที่มีคุณสมบัติตามตารางบิงโก เมื่อหาเพื่อนแล้วพบว่ามีคุณสมบัติตรงตามที่ระบุ ให้เขียนชื่อของเพื่อนลงในกระดาษของตัวเอง และถ้าหากเรามีคุณสมบัติที่เพื่อนต้องการก็ให้เขียนชื่อเราลงในกระดาษของเพื่อนได้เลย เมื่อผู้วิจัยให้สัญญาณหมดเวลา หรือเมื่อผู้เล่นคนใดคนหนึ่งได้ชื่อเพื่อนครบทุกช่องแล้ว ให้กลับมานั่งตามเดิม ผู้วิจัยเลือกชื่อจากผู้เข้ารับการอบรมมาทีละ 1 ชื่อ ถ้าผู้เข้ารับการอบรมมีชื่อตามที่ผู้วิจัยกล่าวให้กากบาทลงไปในกระดาษของตนเอง ถ้าใครกากบาทได้เป็นแนวตั้ง แนวนอน หรือแนวทแยง ครบ 5 ช่องติดต่อกันถือว่าเป็นผู้ชนะ

4. ผู้วิจัยแจกใบกิจกรรมที่ 1.2 "รู้จักฉัน รู้จักเธอ" พร้อมทั้งให้ผู้เข้ารับการอบรมทบทวนกิจกรรมที่ 1.1 "บิงโก...สร้างสัมพันธภาพ" อีกครั้ง โดยสรุป ชื่อ-นามสกุล ลักษณะเด่นของเพื่อนผู้เข้ารับการอบรม ทั้งหมด 3 ข้อ ให้เวลาในการทำ 10 นาที และส่งใบกิจกรรมที่ 1.2 "รู้จักฉัน รู้จักเธอ" คืนให้กับผู้วิจัย

5. ผู้วิจัยแจกเอกสารประกอบ เรื่อง อินเทอร์เน็ตกับวัยรุ่นในยุคปัจจุบันและแจกใบกิจกรรมที่ 1.3 "ว้าวุ่น...อินเทอร์เน็ต" และให้ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งกลุ่มๆ ละ 4 คน เพื่ออภิปรายกลุ่มย่อยเกี่ยวกับ "ปัญหาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของเด็กนักเรียนวัยรุ่นในปัจจุบัน" และ "สิ่งที่นักเรียนอยากให้เกิดขึ้นกับพฤติกรรมการใช้อินเตอร์เน็ตของเด็กนักเรียนวัยรุ่นในปัจจุบัน" และให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการอภิปราย โดยให้เวลากลุ่มละ 10 นาที

6. ผู้วิจัยนำประเด็นที่ผู้เข้ารับการอบรมอภิปรายมายกตัวอย่าง และอธิบายถึงสถานการณ์การใช้อินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน และให้ผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายอีกครั้ง

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้ผู้เข้ารับการอบรมสรุปประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1.1 การสร้างความคุ้นเคยและสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยกับผู้เข้ารับการอบรม

1.2 วัตถุประสงค์ วิธีการ กฎระเบียบของการเข้ารับการอบรม บทบาทหน้าที่ของผู้เข้ารับการอบรม วัน เวลา และสถานที่ที่ใช้ในการอบรม

2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดการฝึกอบรม เพื่อให้เกิดการรับรู้และความเข้าใจที่ตรงกัน

3. ผู้วิจัยแจกแบบบันทึกสิ่งที่เกิดขึ้นในตัวฉัน 1 ให้ผู้เข้ารับการอบรมเขียนความรู้และประโยชน์ที่ได้รับจากการทำกิจกรรม

การประเมินผล

ผู้วิจัยประเมินผลจากการสังเกตเกี่ยวกับการให้ความสนใจ ความกระตือรือร้น การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม การซักถาม การตอบคำถามต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม และการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

เอกสารประกอบ ครั้งที่ 1

ข่าวสารทางอินเตอร์เน็ต

อินเตอร์เน็ตกับวัยรุ่นในยุคปัจจุบัน



เด็กไทยกับภัยจากอินเทอร์เน็ต อินเทอร์เน็ตเป็นคลังแห่งข้อมูลและเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารและรับส่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ทั่วโลก การใช้อินเทอร์เน็ตนั้นก่อประโยชน์มหาศาล แต่ก็แอบแฝงไปด้วยภัยอันตรายต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่เหมาะสำหรับเด็ก ค่านิยมผิด ๆ ในเรื่องเพศ การล่อลวงในวงสนทนา นอกจากนี้ยังมีเว็บไซต์ที่เต็มไปด้วยเรื่องลามก และเรื่องรุนแรงต่าง ๆ ที่ยากต่อการที่จะควบคุมตรวจสอบได้

เมื่อพูดถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้งานของอินเทอร์เน็ตโดยไม่มีการจำกัดขอบเขตหรือดูแลการใช้อินเทอร์เน็ตของเด็ก ก็จะมองเห็นปัญหาอย่างมากมาย ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบอื่นได้เช่น ภาพความรุนแรงระหว่างเด็กกับอินเทอร์เน็ตในบ้านเราอาจจะไม่รุนแรงเท่ากับประเทศผู้นำด้านเทคโนโลยีทั้งหลาย หากแต่พิจารณาตามศักยภาพและตัวเลขการใช้อินเทอร์เน็ต หรือการเปิดบริการอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ที่เติบโตขึ้นเรื่อยมา ทำให้หลายคนอดเป็นห่วงอันตรายจากอินเทอร์เน็ตที่จะเกิดขึ้นกับเด็กในหลายรูปแบบ



เมื่อเข้าไปในบางเว็บไซต์ มีความเป็นไปได้ที่เด็กจะเจอกับสิ่งที่ไม่เหมาะสมโดยไม่ได้ตั้งใจ เช่น โฆษณาชวนเชื่อ ข้อความรุนแรงในเว็บบอร์ด เรื่องเกี่ยวกับเซ็กซ์ ภาพอนาจาร ลิงค์ไปยังเว็บไซต์ลามก รวมไปถึงกิจกรรมมอมเมาเยาวชน และสิ่งผิดกฎหมาย

ผลกระทบทางบวก

1. เพิ่มความสะดวกสบายในการสื่อสาร การบริการและการผลิต ชีวิตคนในสังคมได้รับความสะดวกสบาย

2. เป็นสังคมแห่งการสื่อสารเกิดสังคมโลกขึ้น โดยสามารถเอาชนะเรื่องระยะทาง เวลาและสถานที่ได้ ด้วยความเร็วในการติดต่อสื่อสารที่เป็นเครือข่ายความเร็วสูง และคนในสังคมสามารถติดต่อถึงกันอย่างรวดเร็ว

3. เทคโนโลยีสารสนเทศสร้างโอกาสให้คนพิการ หรือผู้ด้อยโอกาสจากการพิการทางร่างกาย เกิดการสร้างผลิตภัณฑ์ช่วยเหลือคนพิการให้สามารถพัฒนาทักษะและความรู้ได้

4. พัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเกิดการศึกษาในรูปแบบใหม่ โดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อในการสอน (Computer-Assisted Instruction: CAI) และการเรียนรู้โดยใช้คอมพิวเตอร์ (Computer-Assisted Learning: CAL) ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น

5. การทำงานเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น กล่าวคือช่วยลดเวลาในการทำงานให้น้อยลงแต่ได้ผลผลิตมากขึ้น

6. ผู้บริโภคได้รับประโยชน์จากการบริโภคสินค้าที่หลากหลายและมีคุณภาพดีขึ้น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้รูปแบบของผลิตภัณฑ์มีความแปลกใหม่และหลากหลายมากขึ้น

ผลกระทบทางลบ

1. ก่อให้เกิดความเครียดขึ้นในสังคม ผู้ที่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงไม่ได้จึงเกิดความวิตกกังกลจนกลายเป็นความเครียด กลัวว่าคอมพิวเตอร์ทำให้คนตกงาน การนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาแทนมนุษย์ในโรงงานอุตสาหกรรมก็เพื่อลดต้นทุนการผลิต และผลิตภัณฑ์มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดสภาวะการแข่งขันที่รุนแรง การทำงานต้องรวดเร็ว เร่งรีบเพื่อชนะคู่แข่ง เมื่อชีวิตของคนในสังคมต้องแข่งขัน ก็ย่อมก่อให้เกิดความเครียดสูงขึ้น

2. ก่อให้เกิดการรับวัฒนธรรม หรือแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมของคนในสังคมโลก ค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ขึ้นในสังคมนั้น เช่น พฤติกรรมที่แสดงออกทางค่านิยมของเยาวชนด้านการแต่งกายและการบริโภค ฯ

3. ก่อให้เกิดผลกระทบด้านศีลธรรม การแพร่ภาพหรือข้อมูลข่าวสารที่ไม่ดีไปยังประเทศต่างๆ มีผลกระทบต่อความรู้สึกของคนในประเทศนั้นๆ ที่นับถือศาสนาแตกต่างกัน และมีค่านิยมแตกต่างกัน ทำให้เยาวชนรุ่นใหม่สับสนต่อค่านิยมที่ดีงามดั่งเดิม เกิดการลอกเลียนแบบ จะทำให้ศีลธรรมของประเทศนั้นๆ เสื่อมสลายลง

4. การมีส่วนร่วมของคนในสังคมลดน้อยลง กิจกรรมทางสังคมที่มีการพบปะสังสรรค์กันจะมีน้อยลง สังคมเริ่มห่างเหินจากกัน การใช้เทคโนโลยีสื่อสารทางไกลทำให้ทำงานอยู่ที่บ้านหรือเกิดการศึกษาทางไกล โดยไม่ต้องเดินทางมีผลต่อความสัมพันธ์ก่อให้เกิดช่องว่างทางสังคมขึ้น

5. การละเมิดสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างไม่มีขีดจำกัดย่อมส่งผลต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล การนำเอาข้อมูลบางอย่างที่เกี่ยวกับบุคคลออกเผยแพร่ต่อสาธารณชน ซึ่งข้อมูลบางอย่างอาจไม่เป็นจริงหรือยังไม่ได้พิสูจน์ความถูกต้องออกสู่สาธารณชน

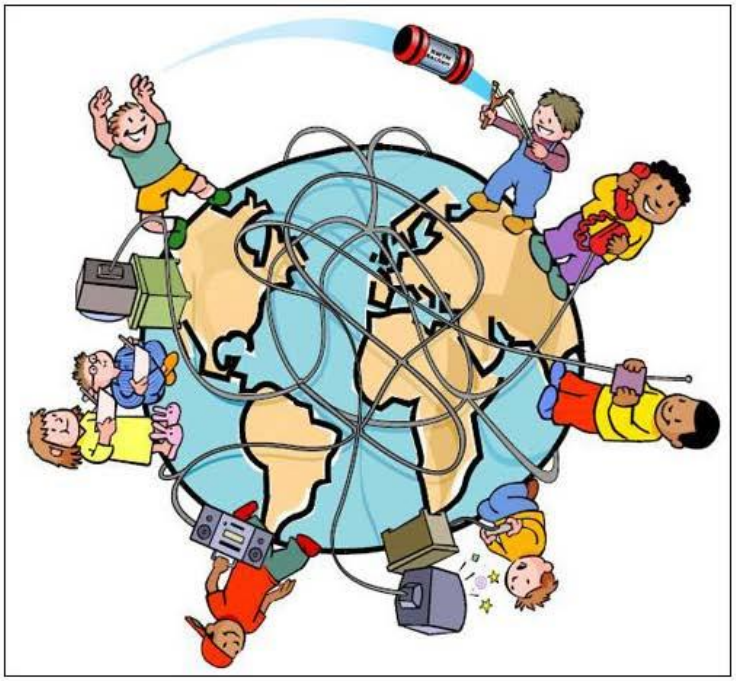
แหล่งที่มา

http://natthawat013.blogspot.com/

http://www.gotoknow.org/posts/304755

http://www.trueplookpanya.com/true/knowledge_detail.php?mul_content_id=3072

http://www.learners.in.th/blogs/posts/178600



ใบกิจกรรมที่ 1.1

"บิงโก...สร้างสัมพันธภาพ"

ชื่อ.....นามสกุล.....

<u>คำชี้แจง</u> : ให้ผู้เข้ารับการอบรมทำความรู้จักและสร้างความคุ้นเคย โดยอ่านคุณลักษณะในตารางบิงโก และหาผู้เข้ารับการอบรมที่มีคุณลักษณะดังกล่าว โดยให้เขียนชื่อลงในช่องให้ตรงประเด็นที่กำหนดให้

หุ่นดี ชื่อ.....	ผมสวยมาก ชื่อ.....	ชอบร้องเพลง ชื่อ.....	ชอบเล่นเกม ชื่อ.....	ลายมือสวย ชื่อ.....
ใช้ i-phone ชื่อ.....	หัวเราะเสียงดัง ชื่อ.....	ชอบเล่นมือถือ ชื่อ.....	เล่นดนตรีได้ ชื่อ.....	เล่าเรื่องตลกได้ ชื่อ.....
ยิ้มหวาน ชื่อ.....	กำลังควบคุม น้ำหนัก ชื่อ.....	เสียงน่าฟัง ชื่อ.....	สระผมทุกวัน ชื่อ.....	เรียบร้อย ชื่อ.....
ชอบทำบุญเข้าวัด ชื่อ.....	ชอบเที่ยวทะเล ชื่อ.....	ผิวขาว ชื่อ.....	ขาสวย ชื่อ.....	นั่งรถเมล์มาเรียน ชื่อ.....
เกิดวันอังคาร ชื่อ.....	ใส่นาฬิกามือขวา ชื่อ.....	ว่ายน้ำเป็น ชื่อ.....	ใจกว้าง มีน้ำใจ ชื่อ.....	พูดภาษา อังกฤษเก่ง ชื่อ.....

ใบกิจกรรมที่ 1.2

"รู้จักฉัน รู้จักเธอ"

ชื่อ.....นามสกุล.....

<u>คำชี้แจง</u> : ให้ผู้เข้ารับการอบรมทำความรู้จักและสร้างความคุ้นเคย โดยการทบทวนกิจกรรมที่ 1.1 "บิงโก...สร้างสัมพันธภาพ" อีกครั้ง ตามประเด็นที่กำหนดให้

ลำดับ	ชื่อ – นามสกุล	ลักษะเด่นของเพื่อนผู้เข้าอบรม		
		ข้อที่ 1	ข้อที่ 2	ข้อที่ 3
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				

ใบกิจกรรมที่ 1.3

“ว้าวุ่น...อินเทอร์เน็ต”

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

คำชี้แจง : ให้ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งกลุ่มๆ ละ 4 คน ช่วยกันระดมความคิดเห็นตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ดังต่อไปนี้ในรูปแบบ Mind Mapping



ด้านครอบครัว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านการศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหาพฤติกรรมการใช้อินเตอร์เน็ตของเด็กนักเรียนวัยรุ่นในปัจจุบัน คือ

ด้านสังคม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านเศรษฐกิจ

.....

.....

.....

.....

.....

.....





ด้านครอบครัว

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ด้านการศึกษา

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

สิ่งที่นักเรียนอยากให้เกิดขึ้นกับพฤติกรรมการใช้อินเตอร์เน็ตของเด็กนักเรียนวัยรุ่นในปัจจุบัน คือ

ด้านสังคม

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ด้านเศรษฐกิจ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....



โปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
กิจกรรม ฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ครั้งที่ 1

ช่วงที่ 2 **เรื่อง** **พัฒนาความสามารถในการระบุประเด็นของปัญหา**

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถระบุประเด็นของปัญหาได้อย่างชัดเจน
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถสรุปสาระสำคัญ เพื่อบอกถึงข้อมูลที่ต้องการสื่อสารได้

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที
วิธีการฝึกอบรม วิเคราะห์กรณีศึกษา ระดมความคิด และการอภิปรายกลุ่มใหญ่
ทักษะทางจิตวิทยา ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟัง ทักษะการชี้ประเด็น ทักษะการสรุป และทักษะเชื่อมโยงโดยอิสระ

อุปกรณ์

1. ใบกิจกรรมที่ 1.4 "สาระสำคัญคือ"
2. คลิปวิดีโอ เรื่องเล่าเช้านี้ จับอาจารย์ม.ดัง แชทลวงสาว นศ.สาว แบล็คเมลล์บังคับร่วมหลับนอน (ของวันที่ 26 ส.ค.57) ที่มา : https://www.youtube.com/watch?v=Bn_Y1zT-lwc

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวสวัสดีทักทายสมาชิกกลุ่มผู้เข้าร่วมฝึกอบรม และทบทวนกิจกรรมกลุ่มฝึกอบรม ครั้งที่ 1 โดยใช้การอภิปรายสมาชิกคือ สิ่งที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมอยากให้เกิดขึ้นกับพฤติกรรมการใช้อินเตอร์เน็ตของเด็กนักเรียนวัยรุ่นในปัจจุบันมีอะไรบ้าง เพื่อเป็นการทบทวนในกิจกรรมครั้งก่อน

2. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมอบรมดูคลิปวิดีโอเรื่องเล่าเช้านี้ จับอาจารย์ม.ดัง แชทลวงสาว นศ.สาว แบล็คเมลล์บังคับร่วมหลับนอน (ของวันที่ 26 ส.ค.57) หลังจากผู้เข้าอบรมได้ดูคลิปวิดีโอดังกล่าวจบ ผู้วิจัยให้ผู้เข้าอบรมจับคู่ 2 คน พร้อมทั้งให้ช่วยกันสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการดูคลิปวิดีโอดังกล่าว โดยให้ร่วมอภิปรายที่ละคู่

3. ผู้วิจัยร่วมกับผู้วิจัยช่วยกันสรุปเนื้อหาคลิปวิดีโอดังกล่าวอีกครั้ง

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยร่วมอภิปรายกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมถึงประเด็นความจำเป็นของการใช้อินเตอร์เน็ตในปัจจุบันว่ามีความจำเป็นในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างไร โดยเลือกผู้เข้าร่วมอบรมจำนวน 2-3 คน ให้พูดถึงประเด็นดังกล่าวและให้ผู้เข้าร่วมอบรมที่เหลือร่วมกันอภิปราย โดยใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที

2. ผู้วิจัยแจกใบกิจกรรมที่ 1.4 "สาระสำคัญคือ" ให้ผู้เข้าอบรมศึกษาใบกิจกรรมเบื้องต้นโดยให้เวลาในการทำประมาณ 15 นาที โดยแบ่งสมาชิกกลุ่มๆละ 4 คน และให้ตัวแทนกลุ่มอ่านบทความดังกล่าวให้สมาชิกในกลุ่มฟังเพื่อช่วยกันสรุปประเด็นสาระที่สำคัญจากบทความดังกล่าว

3. ผู้วิจัยเก็บใบกิจกรรมที่ 1.4 "สาระสำคัญคือ" พร้อมทั้งให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่ม ส่งตัวแทนนำเสนอผลการทบทวนใบงานกิจกรรมดังกล่าวร่วมกัน โดยใช้เวลาประมาณกลุ่มละ 10 นาที

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่ผู้เข้าอบรมนำเสนอของทุกกลุ่มมาร่วมกันอภิปรายร่วมเป็นกลุ่มใหญ่อีกครั้ง โดยถามความรู้สึกของผู้เข้าอบรมทุกคนให้พูดถึงบทความดังกล่าวที่ทุกคนได้อ่านว่ามีความรู้สึกอย่างไรบ้าง โดยให้เริ่มพูดทีละคน ตามความสมัครใจ

2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดของการฝึกอบรมเพื่อให้เกิดการรับรู้และความเข้าใจที่ตรงกัน

การประเมินผล

ผู้วิจัยประเมินผลจากการสังเกตเกี่ยวกับการให้ความสนใจ ความกระตือรือร้น การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม การซักถามและการตอบคำถามต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอยู่ตลอดเวลา

ใบกิจกรรมที่ 1.4

“สาระสำคัญคือ”

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

คำชี้แจง : ให้ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งกลุ่มๆ ละ 4 คน ศึกษาสถานการณ์ที่กำหนดต่อไปนี้ แล้วช่วยกันระดมความคิด พร้อมทั้งระบุปัญหาและสาระที่สำคัญได้อย่างชัดเจนจากสถานการณ์ที่กำหนดให้

"การใช้อินเทอร์เน็ตของคนสมัยนี้"

อินเทอร์เน็ตถือได้ว่ามีความสำคัญต่อโลกปัจจุบันยิ่ง เพราะในโลกยุคสมัยนี้เป็นยุคของการเร่งรีบ รีบที่จะไปทำงาน รีบที่จะไปเรียนจนไม่มีเวลาพักผ่อนและยังทำให้ไม่มีเวลาที่จะไปทำอย่างอื่นเลย ทางไหนที่สามารถทำให้เราเกิดความสะดวกสบายใช้เวลาน้อยที่สุด เราก็พยายามไขว่คว้า สรรหามาเพื่อสนองความต้องการของตัวเอง การใช้เทคโนโลยีจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถทำให้เราใช้ชีวิตได้ง่ายๆ และเพิ่มความสะดวกสบายกับชีวิตในการใช้เทคโนโลยีของคนสมัยนี้จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อชีวิตเรามากขึ้นเรื่อยๆ นับวันโลกก็ยิ่งพัฒนาขึ้นทุกวัน ผู้คนจึงให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยี การใช้อินเทอร์เน็ตจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งแก่ผู้คนเพราะจากแต่ก่อนผู้คนอาจ ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับมันมากนัก แต่เดี๋ยวนี้เทคโนโลยีอาจเป็นสิ่งที่เราต้องการ หรืออาจจะพูดได้ว่าเทคโนโลยีอาจเป็นปัจจัยห้าที่เราต้องการในชีวิตก็เป็นได้

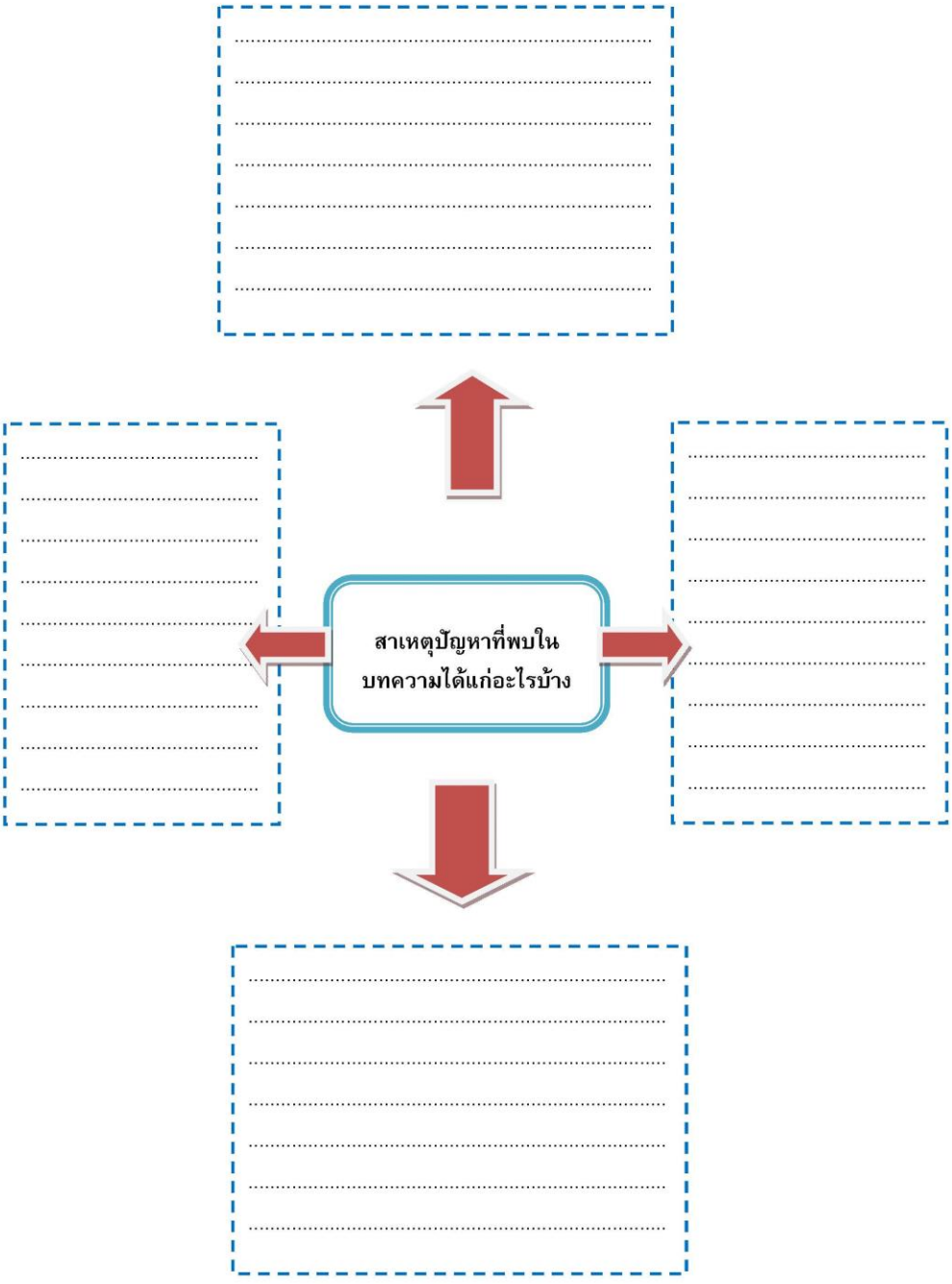
การใช้เทคโนโลยีที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต เป็นที่นิยมมากของคนในยุคนี้สาเหตุหลักๆอาจจะเป็นเพราะการใช้งานง่าย ใช้ระยะเวลาสั้นๆอยู่ที่ไหนก็สามารถใช้งานได้โดยไม่เสียเวลา การใช้งานมีการอาจเป็นลักษณะของการสื่อสารพูดคุยสนทนากันหรือแชท ซึ่งอาจเปรียบได้ว่าเหมือนเราไปห้องประชุมหรือเวทีกว้างๆที่สามารถพูดคุย สนทนากับใครก็ได้ แม้อาจจะอยู่ห่างไกลกันก็สามารถพูดคุยพิมพ์ข้อความสนทนากันได้ เช่น Facebook ซึ่งเป็นที่นิยมกันแพร่หลายของยุคสังคมสมัยนี้

แต่ในการเทคโนโลยีประเภทอินเทอร์เน็ตก็ไม่ได้มีแต่ข้อดีเสมอไปเพราะการใช้ อินเตอร์ถ้าใช้ไม่ถูกวิธีก็อาจจะเกิดผลเสียแก่ตนเองและผู้อื่นได้เหมือนกัน อย่างเช่น คนที่เป็นอินเทอร์เน็ตนานๆติดต่อกันทุกวันก็อาจจะทำให้เป็นโรคติดอินเตอร์เน็ตได้เหมือนกัน ซึ่งอาจเป็นสิ่งเสพติดที่ขาดอินเทอร์เน็ตไม่ได้ มีการหมกมุ่นอยู่กับอินเทอร์เน็ต เวลาไม่ได้เล่นรู้สึกหงุดหงิดอย่างบอก ไม่ถูก และไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ มีความต้องการใช้อินเทอร์เน็ตอยู่ตลอดเวลาและต้องการเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เช่น ผู้ที่ติดเกมส์อินเทอร์เน็ต ซึ่งจะมีความอยากหรือต้องการเล่นเกมส์ตลอดเวลามีผลกระทบทางสมองที่อาจทำให้ เป็นคนก้าวร้าว หรือมีนิสัยขี้ลักขโมย อาจเป็นภัยต่อสังคมได้

อินเทอร์เน็ตเป็นโลกที่ไร้พรมแดนเมื่อเวลาเราจะหาหรือทำอะไรบน อินเทอร์เน็ตก็ได้เป็นเรื่องเสรีภาพ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นจึงเป็นสาเหตุหนึ่งมีทำให้เกิดการก่ออนาจาร เกิดคดีขมขืน ฆ่าตกรรม เพราะเป็นหาข้อมูลที่บางทีอาจขัดต่อศีลธรรมอาทิเช่น หนังโป๊ และคลิปวิดีโอต่างๆมากมายที่เป็นสื่อล่อแหลมซึ่งเป็นภัยอย่างมากต่อสังคมปัจจุบันนี้

ฉะนั้นการใช้อินเทอร์เน็ตเราก็ควรจะใช้ให้เป็นใช้ให้ถูกวิธี เพราะอินเทอร์เน็ตมันก็มีทั้งข้อดีและข้อเสียแตกต่างกัน ถ้าเราใช้อย่างถูกวิธีใช้ให้เป็นก็จะเป็นประโยชน์ต่อตัวเองและผู้อื่น แต่ถ้าหากใช้ในทางที่ผิด ก็อาจจะเกิดผลเสียตามมา ซึ่งบางทีก็อาจไม่สามารถแก้ไขอะไรได้เลย และอาจเป็นภัยต่อสังคมได้อีกด้วย

แหล่งที่มาของข้อมูล https://www.gotoknow.org/posts/532051


สาเหตุปัญหาที่พบใน
บทความได้แก่อะไรบ้าง


ประเด็นสาระที่สำคัญ
ได้แก่อะไรบ้าง

โปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

กิจกรรมฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาครั้งที่ 2

ช่วงที่ 1 **เรื่อง** **พัฒนาความสามารถคิดวิเคราะห์ข้อโต้แย้ง"**

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการ คิดวิเคราะห์ข้อโต้แย้ง
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถคิดวิเคราะห์ข้อโต้แย้ง โดยระบุข้อมูลที่ไม่มีเหตุผลหรือไม่น่าเชื่อถือได้

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

วิธีการฝึกอบรม การบรรยาย กรณีศึกษา ระดมความคิด การอภิปรายกลุ่มใหญ่

ทักษะทางจิตวิทยา ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟัง ทักษะการสรุป และทักษะการพูดแบบเผชิญหน้า

อุปกรณ์

ใบกิจกรรมที่ 2.1 "โต้วาที...อินเทอร์เน็ตมีดีหรือไม่ดีอย่างไร"

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกกลุ่มฝึกอบรม และทบทวนกิจกรรมกลุ่มฝึกอบรมครั้งที่ 2 โดยใช้คำถามถามสมาชิกคือ การสรุปสาระที่สำคัญของข้อมูลควรมีลักษณะอย่างไรบ้าง เพื่อเป็นการทบทวน โดยเลือกตัวแทนผู้เข้าอบรม 2 คน อภิปรายหัวข้อดังกล่าว

2. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าอบรมนั่งโต๊ะเป็นตัว U เพื่อให้สมาชิกในกลุ่ม สามารถเห็นกันได้ครบทุกคน และเกิดความรู้สึกดีในการสร้างสัมพันธภาพ ในการแสดงออกความสามารถและแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

3. ผู้วิจัย เลือกตัวแทนผู้เข้าอบรม 1 คน ออกมายืนตรงกลาง พร้อมทั้งให้ตัวแทน มองเพื่อนสมาชิกที่เข้าอบรมให้ครบทุกคน โดยผู้วิจัยได้ตั้งคำถามว่า "สมาชิกที่เข้าอบรมคนใดที่เราชื่นชอบมากที่สุด " ให้เลือกมา 2 คน พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ โดยให้เวลากับตัวแทนประมาณ 3 นาที โดยที่สมาชิกคนอื่นในกลุ่มห้ามพูดหรือคุยกันเด็ดขาด

4. เมื่อตัวแทนเลือกสมาชิกทั้งสองคนได้แล้ว ให้สมาชิกทั้งสองคนยืนขึ้น เพื่อให้ตัวแทนบอกเหตุผลประกอบ

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มสมาชิกออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน พร้อมแจกใบกิจกรรมที่ 2.1 "โต้วาที...อินเทอร์เน็ตมีดีหรือไม่ดีอย่างไร" โดยจะให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้ร่วมโต้วาทีในประเด็น "อินเทอร์เน็ตมีดีหรือไม่ดีอย่างไร" โดยแต่ละกลุ่มจะต้องหาเหตุผลประกอบในกลุ่มของตนเอง โดยกลุ่มแรกจะเป็นกลุ่มที่จะหาเหตุผลประกอบว่า "อินเทอร์เน็ตมีดีอย่างไร" และกลุ่มที่ 2 จะเป็นกลุ่มที่

จะหาเหตุผลประกอบว่า "อินเทอร์เน็ตไม่ดีอย่างไร" โดยให้เวลาแต่ละกลุ่มช่วยกันระดมความคิดโดยใช้เวลาประมาณ 10 นาที

2. เมื่อหมดเวลา 10 นาที ผู้วิจัยให้ส่งตัวแทนกลุ่มออกมาโต้วาที โดยให้สลับกันพูดในประเด็นที่กลุ่มตนเองได้รับคนละ 1 นาที สลับไปมาจนครบ

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมอบรมร่วมกันอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่ เกี่ยวกับใบกิจกรรมครั้งที่ 2 ช่วงที่ 1 พร้อมทั้งสรุปประเด็นที่สำคัญ

2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดของการฝึกอบรม เพื่อให้เกิดการรับรู้และความเข้าใจที่ตรงกัน

การประเมินผล

ผู้วิจัยประเมินผลจากการสังเกตเกี่ยวกับการให้ความสนใจ ความกระตือรือร้น การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม การซักถามและการตอบคำถามต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอยู่ตลอดเวลา

ใบกิจกรรมที่ 2.1

“โต้วาที...อินเทอร์เน็ตมีดีหรือไม่ดีอย่างไร”

1.ชื่อ.....นามสกุล.....

2.ชื่อ.....นามสกุล.....

3.ชื่อ.....นามสกุล.....

4.ชื่อ.....นามสกุล.....

5.ชื่อ.....นามสกุล.....

6.ชื่อ.....นามสกุล.....

คำชี้แจง: ให้ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งกลุ่มๆ ละ 6 คน ให้กลุ่มผู้เข้าอบรมหาเหตุผลประกอบว่า "อินเทอร์เน็ตมีดีอย่างไร" มาให้ได้มากที่สด

"อินเทอร์เน็ตมีดีอย่างไร"

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

"โต้วาที...อินเทอร์เน็ตมีดีหรือไม่ดีอย่างไร"

1.ชื่อ.....นามสกุล.....
2.ชื่อ.....นามสกุล.....
3.ชื่อ.....นามสกุล.....
4.ชื่อ.....นามสกุล.....
5.ชื่อ.....นามสกุล.....
6.ชื่อ.....นามสกุล.....

คำชี้แจง: ให้ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งกลุ่มๆ ละ 6 คน ให้กลุ่มผู้เข้ารับการอบรมหาเหตุผลประกอบว่า "อินเทอร์เน็ตไม่ดีอย่างไร" มาให้ได้มากที่สุด

"อินเทอร์เน็ตไม่ดีอย่างไร"

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

โปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

กิจกรรมฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาครั้งที่ 2

ช่วงที่ 2 เรื่อง พัฒนาความสามารถถามด้วยคำถามที่ท้าทายและตอบคำถามชัดเจน

วัตถุประสงค์

1.เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในการตั้งคำถามที่ท้าทาย และสามารถตอบคำถามได้อย่างชัดเจน

2.เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถถามด้วยคำถามที่ท้าทาย และสามารถตอบคำถามได้อย่างชัดเจน

เวลา	1 ชั่วโมง 30 นาที
วิธีการฝึกอบรม	เกม อภิปรายกลุ่มย่อย และอภิปรายกลุ่มใหญ่
ทักษะทางจิตวิทยา	ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟัง ทักษะการชี้ประเด็น ทักษะการสรุป และทักษะการตีความ

อุปกรณ์

1. ใบกิจกรรมที่ 2.2 “ถามไว...ตอบไว"
2. ใบกิจกรรมที่ 2.3 “ถามมา....ตอบไป"

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกกลุ่มฝึกอบรม และทบทวนกิจกรรมกลุ่มฝึกอบรมครั้งที่ 2 ช่วงที่ 1 โดยใช้คำถามถามสมาชิกคือ การคิดวิเคราะห์ข้อโต้แย้งมีลักษณะอย่างไร เพื่อเป็นการทบทวน โดยเลือกตัวแทนผู้เข้าอบรม 2 คน อภิปรายหัวข้อดังกล่าว

2. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าอบรมนั่งโต๊ะเป็นวงกลม เพื่อให้สมาชิกในกลุ่ม หันมองหน้าเห็นกันได้ครบทุกคน

3. ผู้วิจัย ออกมายืนตรงกลาง เพื่อมองผู้ที่เข้าอบรมได้ครบทุกคน โดยผู้วิจัยได้จะเล่นเกมตอบคำถามเล่นเกมตามใบกิจกรรมที่ 2.2 "ถามไว...ตอบไว" โดยผู้วิจัยจะมีคำถามให้ทั้งหมด 10 ข้อ โดยให้เวลาผู้เข้าร่วมอบรมเพียง 5 นาที ในการตอบคำถาม

4. เมื่อหมดเวลา 5 นาที ผู้วิจัยเฉลยคำถามของคำถามทั้งหมด 10 ข้อ พร้อมทั้งรวมคะแนนผู้เข้าอบรมว่าใครได้คะแนนมากที่สุด และให้ผู้เข้าอบรมลองวิเคราะห์คำถามทั้ง 10 ข้อ ว่าเป็นอย่างไรบ้าง

5. ผู้วิจัยสรุปกิจกรรมที่ให้ทำ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจว่า การตั้งคำถามและการตอบคำถามเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องมีหลักการในการตั้งคำถามและตอบคำถามที่ชัดเจน และสอดคล้องกับผู้ที่เราจะถามคำถามเพื่อให้เป็นไปอย่างถูกต้องและมีความเหมาะสม

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจกใบกิจกรรมที่ 2.3 "ถามมา....ตอบไป" ให้นักเรียนศึกษาใบกิจกรรมเบื้องต้นโดยให้เวลาในการทำประมาณ 30 นาที โดยอภิปรายเป็นกลุ่มย่อย 4 คน

2. ผู้วิจัยเก็บใบกิจกรรมที่ 2.3 "ถามมา....ตอบไป" พร้อมทั้งให้ผู้เข้าอบรมทบทวนใบงานกิจกรรมดังกล่าวร่วมกัน โดยใช้เวลาประมาณ 10 นาที โดยการอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่ทีละกลุ่ม โดยให้ตัวแทนสมาชิกกลุ่ม ออกมานำเสนอใบกิจกรรมที่ 2.3 โดยการอภิปรายกลุ่มใหญ่ พร้อมให้สมาชิกร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

3. ผู้วิจัยได้นำข้อคำถามและคำตอบที่ผู้เข้าอบรมเขียนมายกตัวอย่าง พร้อมทั้งอธิบายถึงสถานการณ์ต่างๆในใบกิจกรรมที่ 2.3

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมอบรมร่วมกันอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่ เกี่ยวกับใบกิจกรรมครั้งที่ 2 ช่วงที่ 2พร้อมทั้งสรุปประเด็นที่สำคัญ

2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดของการฝึกอบรมเพื่อให้เกิดการรับรู้และความเข้าใจที่ตรงกัน

การประเมินผล

ผู้วิจัยประเมินผลจากการสังเกตเกี่ยวกับการให้ความสนใจ ความกระตือรือร้น การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม การซักถามและการตอบคำถามต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอยู่ตลอดเวลา

ใบกิจกรรมที่ 2.2

"ถามไว....ตอบไว"

ชื่อ.....นามสกุล.....

คำชี้แจง : ให้ผู้เข้ารับการอบรมตอบคำถามที่กำหนดให้ทั้งหมด 10 ข้อ โดยใช้เวลา 5 นาที

1. เพศใดที่เล่นอินเทอร์เน็ตมากที่สุด

ตอบ.....

2. อายุเท่าใดที่ใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด

ตอบ.....

3. จังหวัดใดที่พบการใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด

ตอบ.....

4. คนส่วนใหญ่ใช้อินเตอร์เน็ตทำอะไร

ตอบ.....

5. นักเรียนมักเข้าเว็บอะไรในอินเทอร์เน็ตมากที่สุด

ตอบ.....

6. เวลาว่างส่วนใหญ่นักเรียนจะทำอะไร

ตอบ.....

7. บุคคลใกล้ชิดนักเรียนคนใดที่ใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด

ตอบ.....

8. นักเรียนคิดว่าอินเทอร์เน็ตมีประโยชน์อย่างไร

ตอบ.....

9. นักเรียนคิดว่าอินเทอร์เน็ตมีโทษอะไรบ้าง

ตอบ.....

10. ถ้าโลกนี้ไม่มีอินเทอร์เน็ตนักเรียนคิดว่าจะเกิดอะไรขึ้น

ตอบ.....

ใบกิจกรรมที่ 2.3

"ถามมา....ตอบไป"

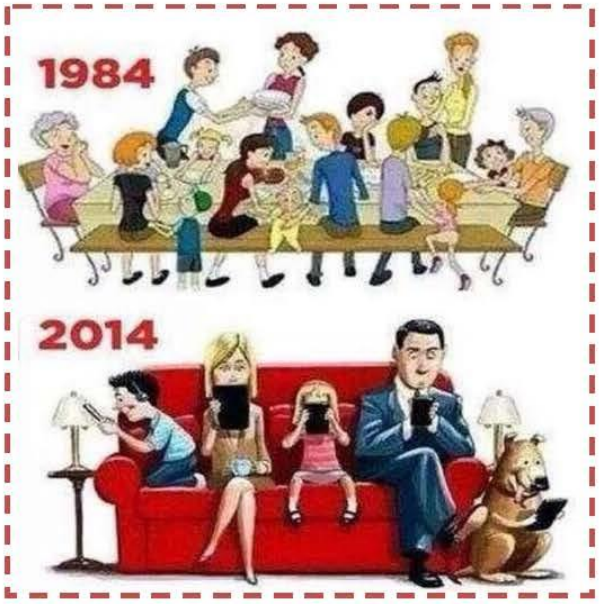
ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

<u>คำชี้แจงที่ 1</u> : ให้ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งกลุ่มๆ ละ 4 คน ดูรูปภาพที่กำหนดให้ แล้วให้ผู้เข้ารับการอบรมสร้างข้อคำถาม หลังจากศึกษาดูรูปภาพดังกล่าวว่าควรตั้งคำถามใดจึงจะทำให้เราฉุกคิดและอยากหาคำตอบ



ที่มา : http://www.baabinz.com/wp-content/uploads/2015/07/BnCccVJCYAIE3ex.jpg

คำถามที่ 1.....

.....

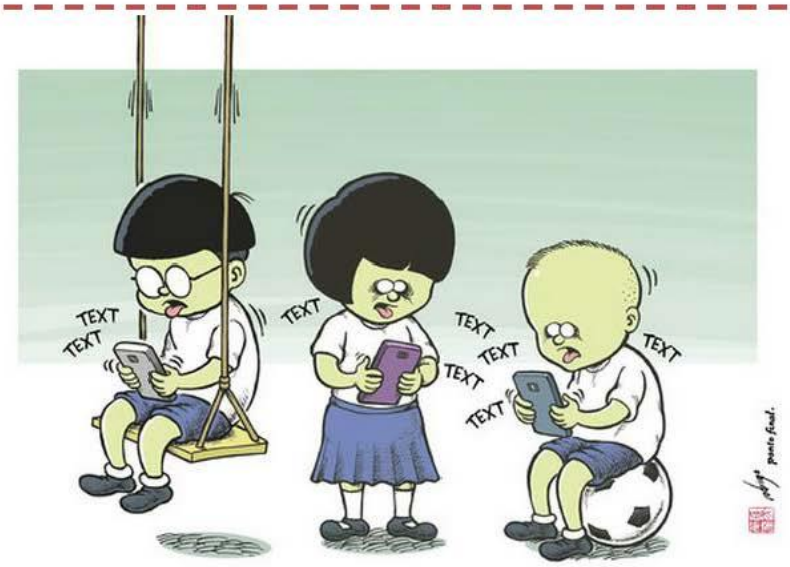
.....

คำถามที่ 2 .....

.....

.....

<u>คำชี้แจงที่ 2</u> : ให้ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งกลุ่มๆ ละ 4 คน ดูรูปภาพที่กำหนดให้ แล้วให้ผู้เข้าอบรมเขียนคำตอบหลังจากดูรูปภาพที่กำหนดให้ ดังกล่าวว่าควรตอบคำถามอย่างไร จึงจะเหมาะสมที่สุด



ที่มา :

http://petmaya.com/%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%A1%E0%B8%81%E0%B9%89%E0%B8%A1%E0%B8%AB%E0%B8%99%E0%B9%89%E0%B8%B2

1.ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้สึกอย่างไร เมื่อได้เห็นรูปภาพดังกล่าว

.....

.....

.....

2. ผู้เข้ารับการอบรมคิดว่าอะไรคือสิ่งที่สะท้อนปัญหาที่จะเกิดจากพฤติกรรมตามรูปภาพ

.....

.....

.....

3. ผู้เข้ารับการอบรมคิดว่า อนาคตของ "เด็กกลุ่มนี้" จะเป็นอย่างไร ถ้ายังมีพฤติกรรมดังกล่าวมากขึ้นเรื่อยๆ

.....

.....

.....

โปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

กิจกรรมฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาครั้งที่ 3

ช่วงที่ 1 **เรื่อง** **พัฒนาความสามารถพิจารณาความเชื่อของแหล่งข้อมูล**

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ ในการพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล โดยเป็นข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญที่น่าเชื่อถือ
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล โดยเป็นข้อมูลที่สามารถให้เหตุผลว่าเชื่อถือได้

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

วิธีการฝึกอบรม การบรรยาย การอภิปราย และกรณีศึกษา

ทักษะทางจิตวิทยา ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟัง ทักษะการชี้ประเด็น ทักษะการสรุป และทักษะการตามใจ

อุปกรณ์

1. แผ่นพับ เรื่อง "รอบรู้เกี่ยวกับไข้หวัดใหญ่"
2. ใบกิจกรรมที่ 3.1 “ท่องเว็บไซต์...ได้คำตอบ"

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกกลุ่มฝึกอบรม และทบทวนกิจกรรมกลุ่มฝึกอบรมครั้งที่ 2 ช่วงที่ 2 โดยใช้คำถามถามสมาชิกคือ การตั้งคำถามที่ดีควรมีลักษณะอย่างไรบ้าง เพื่อเป็นการทบทวน โดยเลือกตัวแทนผู้เข้าอบรม 2 คน อภิปรายหัวข้อดังกล่าว

2. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าอบรมนั่งบนโต๊ะเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน เพื่อให้สมาชิกในกลุ่ม หันมองหน้าเห็นกันได้ครบทุกคน

3. ผู้วิจัย แจกเอกสาร แผ่นพับ เรื่อง รอบรู้เกี่ยวกับไข้หวัดใหญ่ ให้นักเรียนได้อ่านศึกษา นักเรียนมีความเชื่อข้อมูลจากแผ่นพับดังกล่าวหรือไม่เพราะเหตุใด

4. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมอบรมสอบถามผู้เข้าร่วมอบรมทุกคน โดยให้เวลาคนละ 1 นาทีในการตอบคำถาม พร้อมเหตุผลประกอบทีละคน ตามความสมัครใจ

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจกใบกิจกรรมที่ 3.1 "ท่องเว็บไซต์...ได้คำตอบ" ให้นักเรียนศึกษาใบกิจกรรมเบื้องต้นโดยให้เวลาในการทำประมาณ 20 นาที โดยอภิปรายเป็นกลุ่มย่อย 4 คน โดยใบกิจกรรมดังกล่าวให้ผู้เข้าอบรมนำโทรศัพท์มือถือของสมาชิกในกลุ่มที่สามารถเข้าอินเตอร์เน็ตได้มา 1 เครื่อง เพื่อใช้ในกิจกรรม โดยให้แต่ละกลุ่มเข้าไปเว็บไซต์สำหรับค้นหาข้อมูล ซึ่งมีอยู่มากมาย ให้เลือกเข้าเว็บไซต์มา 4 เว็บไซต์ที่ผู้เข้าอบรมสนใจ โดยระบุ 2 เว็บไซต์ มีความน่าเชื่อถือ และอีก 2 เว็บไซต์

ไม่มีความน่าเชื่อถือ พร้อมทั้งวิเคราะห์ตามประเด็นในใบกิจกรรมที่กำหนดให้อย่างสมบูรณ์และถูกต้อง

2. ผู้วิจัยเก็บใบกิจกรรมที่ 3.1 พร้อมทั้งให้ผู้เข้าอบรมทบทวนและนำเสนอใบงานกิจกรรมดังกล่าวร่วมกันโดยร่วมกันสรุปเป็นฟลิปชาร์ท โดยใช้เวลาประมาณ 10 นาที โดยการอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่ พร้อมให้สมาชิกร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมอบรมร่วมกันอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่ เกี่ยวกับใบกิจกรรมครั้งที่ 3 พร้อมทั้งสรุปประเด็นที่สำคัญ

2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดของการฝึกอบรมเพื่อให้เกิดการรับรู้และความเข้าใจที่ตรงกัน

การประเมินผล

1. ผู้วิจัยประเมินผลจากการสังเกตเกี่ยวกับการให้ความสนใจ ความกระตือรือร้น การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม การซักถามและการตอบคำถามต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอยู่ตลอดเวลา

2. ผู้วิจัยประเมินผลจากการที่ผู้เข้าร่วมอบรมได้สรุปผลกิจกรรมในครั้งนี้เกี่ยวกับเนื้อหาและสิ่งที่ได้รับในการอบรมเชิงจิตวิทยาตาม"แบบบันทึกสิ่งที่เกิดขึ้นในตัวฉัน 5" ของการฝึกอบรมแต่ละครั้ง

ใบกิจกรรมที่ 3.1

"ท่องเว็บไซด์....ได้คำตอบ"

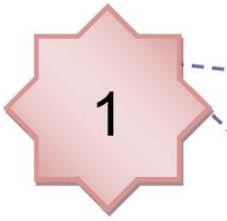
ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

คำชี้แจง : ให้ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งกลุ่มๆ ละ 4 คน เลือกเข้าเว็บไซด์ในอินเทอร์เน็ตมา 4 เว็บไซด์ ซึ่งเป็นเว็บไซด์ที่นักเรียนเชื่อถือ 2 เว็บไซด์ และเว็บไซด์ที่นักเรียนไม่เชื่อถือ 2 เว็บไซด์ พร้อมทั้งวิเคราะห์ตามประเด็นที่กำหนดให้ต่อไปนี้ให้สมบูรณ์



URL www.....

เนื้อหาเว็บไซด์เกี่ยวกับอะไร.....

.....

.....

.....

มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ และอะไรบ้างที่บ่งบอกถึงความน่าเชื่อถือ

.....

.....

.....



URL www.....

เนื้อหาเว็บไซด์เกี่ยวกับอะไร.....

.....

.....

.....

มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ และอะไรบ้างที่บ่งบอกถึงความน่าเชื่อถือ

.....

.....

.....

ใบกิจกรรมที่ 3.1 (ต่อ)
“ท่องเว็บไซด์....ได้คำตอบ”



URL www.....
เนื้อหาเว็บไซด์เกี่ยวกับอะไร.....
.....
.....
.....
มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ และอะไรบ้างที่บ่งบอกถึงความไม่น่าเชื่อถือ
.....
.....
.....



URL www.....
เนื้อหาเว็บไซด์เกี่ยวกับอะไร.....
.....
.....
.....
มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ และอะไรบ้างที่บ่งบอกถึงความน่าไม่เชื่อถือ
.....
.....
.....

โปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

กิจกรรมฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาครั้งที่ 3

ช่วงที่ 2 เรื่อง พัฒนาความสามารถสังเกตและตัดสินผลข้อมูลที่ได้จากการสังเกตด้วยตนเอง

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถสังเกตและตัดสินข้อมูลที่ได้จากการสังเกตด้วยตนเอง โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ไม่ใช่เพียงได้ยินมาจากคนอื่น

เวลา	1 ชั่วโมง 30 นาที
วิธีการฝึกอบรม	เกม ระดมความคิด การอภิปรายกลุ่มย่อยและอภิปรายกลุ่มใหญ่
ทักษะทางจิตวิทยา	ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟัง ทักษะการสรุป ทักษะการสะท้อน และทักษะอารมณ์ขัน

อุปกรณ์

1. คลิปวิดีโอ เรื่อง เปลี่ยนหน้าหล่อ ที่มา : https://www.youtube.com/watch?v=b_LLptfuYxY
2. ใบกิจกรรมที่ 3.2 “สังเกตได้...ตอบได้"
3. ใบกิจกรรมที่ 3.3 “ตัดสินได้อย่างไร"

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกกลุ่มฝึกอบรม และทบทวนกิจกรรมกลุ่มฝึกอบรมครั้งที่ 3 ช่วงที่ 1 โดยใช้คำถามถามสมาชิกคือ การที่เราจะพิจารณาความเชื่อแหล่งข้อมูลควรพิจารณาจากอะไรบ้าง เพื่อเป็นการทบทวน โดยเลือกตัวแทนผู้เข้าอบรม 1-2 คน อภิปรายหัวข้อดังกล่าว

2. ผู้วิจัยให้ผู้เข้ารับการอบรมนั่งตามสบาย และหันหน้าเข้าจอคอมพิวเตอร์ที่ผู้วิจัยจะเปิดคลิป วิดีโอ เรื่อง เปลี่ยนหน้าหล่อ

3. ผู้วิจัยตั้งคำถามหลังจากที่ผู้เข้าร่วมอบรมดูคลิปดังกล่าวจบ ผู้เข้าร่วมอบรม มีความรู้สึกอย่างไรและคลิปดังกล่าวต้องการจะสื่ออะไรบ้าง โดยให้ผู้เข้าร่วมอบรมเริ่มอภิปรายที่ละ 1 คน โดยตามความสมัครใจ

4. ผู้วิจัยสรุปกิจกรรมที่ให้ทำ พร้อมแสดงความคิดเห็นร่วมกันกับผู้เข้าร่วมอบรม

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจกใบกิจกรรมที่ 3.2 "สังเกตได้...ตอบได้" ให้ผู้เข้าอบรมแบ่งกลุ่มๆละ 4 คน ให้ผู้เข้าอบรมจัดกลุ่มที่ไม่ใช้กลุ่มเดิมหรือสามารถให้กลุ่มเดิมตามความสมัครใจของผู้เข้าร่วมอบรม

2. ผู้วิจัยเก็บใบกิจกรรมที่ 3.2 "สังเกตได้...ตอบได้" พร้อมทั้งให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการสังเกตรูปภาพและข้อความจากกิจกรรมดังกล่าว เพื่อเป็นการทบทวนใบงานกิจกรรมดังกล่าวร่วมกัน โดยใช้เวลาประมาณ 10 นาที โดยการอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่

3. ผู้วิจัยแจกใบกิจกรรมที่ 3.3 "ตัดสินได้อย่างไร" ให้นักเรียนอ่านบทความข่าวดังต่อไปนี้ พร้อมช่วยกันอภิปรายตอบคำถาม โดยให้เวลาในการทำประมาณ 10 นาที โดยอภิปรายเป็นกลุ่มย่อย 4 คน

4. ผู้วิจัยเก็บใบกิจกรรมที่ 3.3 พร้อมทั้งให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการอภิปรายกิจกรรมดังกล่าว เพื่อเป็นการทบทวนใบงานกิจกรรมดังกล่าวร่วมกัน โดยใช้เวลาประมาณ 10 นาที โดยการอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่ พร้อมให้สมาชิกร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมอบรมร่วมกันอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่ เกี่ยวกับใบกิจกรรมครั้งที่ 3 ช่วงที่ 2 พร้อมทั้งสรุปประเด็นที่สำคัญ

2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดของการฝึกอบรม เพื่อให้เกิดการรับรู้และความเข้าใจที่ตรงกัน

การประเมินผล

ผู้วิจัยประเมินผลจากการสังเกตเกี่ยวกับการให้ความสนใจ ความกระตือรือร้น การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม การซักถามและการตอบคำถามต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอยู่ตลอดเวลา

ใบกิจกรรมที่ 3.2

"สังเกตได้...ตอบได้"

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

คำชี้แจง : ให้ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งกลุ่มๆ ละ 4 คน ให้ผู้เข้ารับการอบรมอ่านบทความและตอบคำถามตามความคิดของผู้เข้ารับการอบรม

เมื่อวันที่ 22 ม.ค. ผู้สื่อข่าวรับแจ้งว่าบ้านเลขที่ 61/2 หมู่ที่ 7 ต.จำปาหล่อ อ.เมืองอ่างทอง มีแมวชอบดูดนมคน เป็นที่ฮือฮาของคนทั่วตำบล รุดไปตรวจสอบ โดบพบว่าบ้านหลังดังกล่าวเปิดเป็นร้านขายของชำ เมื่อเข้าไปในบ้านพบนางประไพ อองละออ อายุ 66 ปี นั่งอยู่บนแคร่ไม้เล่นอยู่กับแมวจำนวนหลายตัว

จากการสอบถามนางประไพ กล่าวว่า มีอาชีพขายของชำอยู่ที่บ้านดังกล่าว ชอบเลี้ยงสัตว์ที่บ้านเลี้ยงสุนัข 2 ตัว และแมวไว้อีก 7 ตัว และเมื่อเกือบ 2 ปีก่อน ได้มีลูกแมวแรกเกิดสีเทาจุดดำ เพศผู้ หลงมาที่บ้าน เลี้ยงไว้และตั้งชื่อว่า "เจ้าแหง้ว" เจ้าแหง้วมีนิสัยขี้อ้อน จะอยู่คลอเคลียอยู่กับตนตลอดเวลา และมีอยู่วันหนึ่งขณะที่ตนอาบน้ำออกมานั่งกำลังจะใส่เสื้อ เจ้าแหง้วซึ่งนั่งอยู่ด้วยก็เข้ามาเอาเท้าสะกิด อุ้มมันมานั่งดัก ปรากฏว่าเจ้าแหง้วได้เข้ามาดูดนม ตกใจและแปลกใจ แต่ก็ดูแล้วมันคงจะเหมือนเด็ก ๆ เพราะขณะนั้นมันยังเป็นแมวตัวเล็ก ๆ อยู่ และต่อมาในทุก ๆ วัน เจ้าแหง้วก็จะเข้ามาสะกิดขอดูดนมอย่างนี้อยู่เป็นประจำ

แหล่งที่มา : http://iam.hunsa.com/hanako/article/75109

1. จากการสังเกตรูปภาพข้างต้นผู้เข้าอบรมคิดว่าเป็นไปได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

2. ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นอย่างไรบ้าง

.....

.....

3. ผู้เข้าอบรมได้ข้อคิดอะไรจากภาพและข้อความนี้

.....

.....

ใบกิจกรรมที่ 3.3
"ตัดสินได้อย่างไร"

ชื่อ.....นามสกุล.....
ชื่อ.....นามสกุล.....
ชื่อ.....นามสกุล.....
ชื่อ.....นามสกุล.....

คำชี้แจง : ให้ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งกลุ่มๆ ละ 4 คน ให้ผู้เข้าอบรมอ่านบทความดังต่อไปนี้ แล้วให้ผู้เข้าอบรมร่วมกันอภิปรายตามประเด็นที่กำหนดให้

หนุ่มจีนตบแฟนสาว หลังเจอตัวจริงไม่เหมือนรูป

นายหวงรู้สึกประทับใจในตัวหญิงสาวมากเนื่องจากในรูปเธอมีหน้าตาน่ารัก ทั้งคู่คบหากันประมาณหนึ่งเดือน จากนั้นฝ่ายชายได้บินข้ามน้ำข้ามทะเลมาหาหญิงสาว แต่เมื่อนายหวงได้พบกับตัวจริงของเสี่ยว จิน เขาถึงกับตกใจสุดขีดและได้สอบถามแฟนสาวว่า เธอเป็นคนๆนั้นจริงหรอ เนื่องจากมีรูปร่างอ้วนกว่าในรูป ตาเล็ก ผิวคล้ำและมีสิวบนใบหน้า ฝ่ายหญิงจึงตอบไปว่า ภาพที่เธอเอาลงเน็ต เป็นสภาพตอนเธอแต่งหน้า และใช้แอฟแต่งรูปช่วยนิดหน่อย

ทั้งคู่ได้ทะลาะกันอย่างรุนแรง เนื่องจากนายหวงเกิดความไม่พอใจและรู้สึกว่าถูกหลอกทำให้เสียเงินเสียทองมากมายเพื่อมาหาหญิงที่มีหน้าตาไม่เหมือนในรูป นายหวงได้ตบหน้าและทำร้ายร่างกายเสี่ยวจิน จนได้รับบาดเจ็บ ทั้งคู่จึงถูกนำตัวส่งโรงพัก เพื่อสงบสติอารมณ์ จากนั้นก็แยกย้ายกันกลับบ้าน ทั้งนี้ฝ่ายชายได้ให้สัมภาษณ์ว่า เขาจะไม่มีวันเชื่อรูปถ่ายที่ถูกอัพโหลดลงบนอินเตอร์เน็ตอีกเป็นอันขาด และขอแนะนำผู้ที่กำลังคบหากับสาวๆในเน็ตให้เธออัพโหลดวิดีโอตอนว่ายน้ำให้ดูก่อนจะมาพบกัน

MThai News

ที่มา : http://news.mthai.com/hot-news/world-news/418273.html

จากบทความที่อ่าน "ผู้เข้าอบรมมีความรู้สึกอย่างไร"

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

จากบทความที่อ่าน "ทำไมถึงเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้น"

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

จากบทความที่อ่าน "ทำอย่างไรเพื่อไม่ให้เกิดเรื่องดังกล่าวขึ้น"

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

โปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

กิจกรรมฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาครั้งที่ 4

ช่วงที่ 1 **เรื่อง** **พัฒนาความสามารถนิรนัยและตัดสินผลนิรนัย**

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถตัดสินผลนิรนัยได้ โดยสามารถสรุปสาระสำคัญและสามารถนำข้อมูลที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆได้

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

วิธีการฝึกอบรม เกม ระดมความคิด การอภิปรายกลุ่ม

ทักษะทางจิตวิทยา ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟัง ทักษะการสรุป ทักษะการสะท้อน และทักษะเชื่อมโยงโดยอิสระ

อุปกรณ์

1. เอกสารประกอบการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ครั้งที่ 4
2. ใบกิจกรรมที่ 4.1 “เหตุการณ์ปัจจุบันที่ควรรู้ทัน"

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกกลุ่มฝึกอบรม และทบทวนกิจกรรมกลุ่มฝึกอบรมครั้งที่ 3 ช่วงที่ 2 โดยใช้คำถามถามสมาชิกคือ หลักการตัดสินข้อมูลที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร เพื่อเป็นการทบทวน โดยเลือกตัวแทนผู้เข้าอบรม 1 คน อภิปรายหัวข้อดังกล่าว

2. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าอบรมนั่งพื้นเป็นวงกลม เพื่อให้สมาชิกในกลุ่ม หันมองหน้าเห็นกันได้ครบทุกคน

3. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมอบรมดูเอกสารประกอบการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ครั้งที่ 4 เรื่อง "วัยรุ่นไทยติดมือถืองอมแงม ไม่มีอยู่ไม่ได้" พร้อมทั้งตั้งคำถามว่า "สาระสำคัญข้างต้นคืออะไร"

4. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมจับคู่แล้วอภิปรายคำตอบที่ละคู่ ตามความสมัครใจ

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยบรรยาย เรื่อง "นิรนัยและอุปนัย" พร้อมทั้งแจกเอกสารประกอบการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ครั้งที่ 4 เรื่อง นิรนัยและอุปนัย โดยผู้วิจัยจะอธิบาย เฉพาะส่วนของนิรนัยเท่านั้นก่อน ในระหว่างการบรรยาย ผู้เข้าร่วมจะต้องฟังและสามารถสรุปใจความสำคัญของความหมายของนิรนัยให้ได้ว่าคืออะไร โดยผู้วิจัยจะบรรยายและแสดงตัวอย่างประกอบเพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจมากยิ่งขึ้น

2. ผู้วิจัยแจกใบกิจกรรมที่ 4.1 "เหตุการณ์ปัจจุบันที่ควรรู้ทัน" ให้ผู้เข้าอบรมลองอ่านข่าวจากอินเทอร์เน็ตที่กำหนดให้ต่อไปนี้ แล้ววิเคราะห์ตามประเด็นที่กำหนดให้สมบูรณ์

3. ผู้วิจัยเก็บใบกิจกรรมที่ 4.1 พร้อมทั้งให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอผลใบกิจกรรมดังกล่าว เพื่อเป็นการทบทวนร่วมกัน โดยใช้เวลาประมาณ 15 นาที โดยการอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่

4. ผู้วิจัยสรุปใบกิจกรรมที่ 4.1 จากกิจกรรมดังกล่าว ผู้เข้าอบรมจะเห็นได้ว่าบทความข่าวที่กำหนดให้ ทำให้เราเข้าใจสาเหตุของปัญหา ผลกระทบของปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ได้จากการศึกษา

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมอบรมร่วมกันอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่ เกี่ยวกับใบกิจกรรมครั้งที่ 4 ช่วงที่ 1 พร้อมทั้งสรุปประเด็นที่สำคัญ

2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดของการฝึกอบรม เพื่อให้เกิดการรับรู้และความเข้าใจที่ตรงกัน

การประเมินผล

ผู้วิจัยประเมินผลจากการสังเกตเกี่ยวกับการให้ความสนใจ ความกระตือรือร้น การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม การซักถามและการตอบคำถามต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอยู่ตลอดเวลา

เอกสารประกอบ
เรื่อง วัยรุ่นไทยติดมือถืองอมแงม ไม่มีอยู่ไม่ได้



เอกสารประกอบการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ครั้งที่ 4 (ต่อ)
เรื่อง นิรนัยและอุปนัย

อุปนัย และ นิรนัยมาจากภาษาบาลี ใช้แทนคำว่า induction และdeduction ตามลำดับ... ซึ่งอาจแยกศัพท์ได้ว่าอุปะ +นัย = อุปนัย ...และ นิระ + นัย =นิรนัย ...

อุปะ แปลว่า เข้าไป

นิระ แปลว่า ออกไป

ซึ่ง ทั้งสองศัพท์นี้ เป็นอุปสัคใช้นำหน้ารากศัพท์

นัย มาจากรากศัพท์ว่า นี แปลว่านำไป... เมื่อรวมกันก็มีความหมายย่อๆ ดังนี้

อุปะ +นัย = อุปนัย แปลว่า การนำเข้าไป

นิระ +นัย = นิรนัย แปลว่า การนำออกมา

ปัญหาก็คือ การให้เหตุผลแบบอุปนัย หรือ แบบนำเข้าไป...และการให้เหตุผลแบบนิรนัย หรือ แบบนำออกมา เป็นอย่างไร...

ผู้เขียนก็เลยยกนิทานว่า ตี่ต่างว่า เราจะไปซื้อเงาะ เห็นเงาะอยู่เต็มเข่ง.. เราก็ถามว่า เงาะนี้หวานมั้ย ? ...แม่ค้าก็บอกว่า ชิมดูซิ ...เราลองชิมดู ๔-๕ ลูก รู้สึกว่า กรอบ หอม หวาน เป็นที่พอใจ จึงได้ตัดสินใจซื้อมา ๒-๓ กิโล โดยเชื่อว่าเงาะในเข่งนั้นหวานทั้งหมด...

จากนิทานนี้ ผู้เขียนก็อธิบายว่า แม่ค้าเชื่อว่าเงาะทั้งหมดในเข่ง หวานทุกลูก ดังนั้น แม้ว่าเราจะชิมลูกใด ก็ต้องหวานแน่นอน...ความเชื่อของแม่ค้าทำนองนี้ เรียกว่า นิรนัย นั่นคือนำสิ่งบางอย่างออกมาจากสิ่งทั้งหมดเหมือนกับ เมื่อเชื่อว่า เงาะทุกลูกหวาน ดังนั้น ลูกที่นำออกมาก็ต้องหวาน ...

ส่วนตัวเราผู้จะซื้อ มีความเชื่อแบบ อุปนัย นั่นคือ เราลองชิมเงาะจากเข่งเพียง ๔-๕ ลูก เมื่อปรากฏว่า เงาะทุกลูกที่ชิมไปหวาน ดังนั้น เราจึงสรุปว่า เงาะในเข่งนั้นทั้งหมดก็จะต้องหวาน ... ข้อนี้เป็นหลักการนำบางส่วนเข้าไปในสิ่งทั้งหมด เหมือนกับ การชิมเงาะเพียง ๔-๕ ลูกในเข่ง แล้วเชื่อว่าเงาะในเข่งทั้งหมดหวาน ฉะนั้น ...

สรุปว่า ผู้เขียนใช้ให้นิสิตจำไว้ว่า..

การอ้างเหตุผลแบบอุปนัย คือ การนำสิ่งที่รู้แล้วบางอย่างแล้วก็สรุปเป็นความรู้ทั้งหมด เหมือนกับ คนจะซื้อเงาะแล้วทดลองชิม ...

การอ้างเหตุผลแบบนิรนัย คือ การเชื่อสิ่งทั้งหมดว่าเป็นอย่างนั้น และเมื่อนำบางส่วนออกมา ก็ย่อมเป็นเช่นเดียวกับทั้งหมด เหมือนกับ แม่ค้าเงาะที่เชื่อว่าเงาะทั้งหมดในเข่งหวานแล้วทดลองให้ชิม

ที่มา : https://www.gotoknow.org/posts/82307

เอกสารประกอบการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ครั้งที่ 4 (ต่อ)
เรื่อง นิรนัยและอุปนัย

นิรนัย

1. อาศัยหลักฐานจากความรู้เดิม
2. เริ่มต้นจากข้ออ้างซึ่งมีลักษณะทั่วไป (universal) ไปสู่ข้อสรุปซึ่งมีลักษณะเฉพาะ (particular)
3. ความน่าเชื่อถือของข้อสรุปอยู่ในขั้นความแน่นอน (certainty)
4. ไม่ให้ความรู้ใหม่

อุปนัย

1. อาศัยหลักฐานจากประสบการณ์
2. เริ่มต้นจากข้อมูลที่มีลักษณะเฉพาะ (particular) ไปสู่ข้อสรุปซึ่งมีลักษณะทั่วไป (universal)
3. ความน่าเชื่อถือของข้อสรุปอยู่ในระดับ ความน่าจะเป็น (probability)
4. มีความรู้ใหม่เกิดขึ้น

อุปนัย - อุปมาน Inductive คือ การหาข้อสรุปที่ชัดเจนจากการสรุปทุก ๆ ส่วน หรือ จากส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่ หรือ จากเรื่องทั่วไปสู่เรื่องเฉพาะ

นิรนัย - อนุมาน Deductive คือ การหาเหตุผลจากส่วนที่ยอมรับ เป็นสากลหรือชัดเจน ไปหาข้อสรุปในส่วนที่ยังไม่รู้หรือยังไม่ชัดแจ้ง หรือง่าย ๆ จากส่วนใหญ่ไปหาส่วนย่อย หรือ จากทุกส่วนไปหาบางส่วน หรือ เรื่องเฉพาะสู่เรื่องทั่วไป

ที่มา : http://www.stou.ac.th/forum/page/Answer.aspx?idindex=146452

ใบกิจกรรมที่ 4.1

"เหตุการณ์ปัจจุบันที่ควรรู้ทัน"

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

<u>คำชี้แจง</u> : ให้ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งกลุ่มๆ ละ 4 คน อ่านข่าวจากอินเทอร์เน็ตที่กำหนดให้ต่อไปนี้ แล้ววิเคราะห์ตามประเด็นที่กำหนดให้สมบูรณ์

ข่าวที่ 1

"รวบหนุ่มใหญ่ ลวงเหยื่อแชทขืนใจ"

วันนี้ (13 กรกฎาคม) พล.ต.ต.โกวิทย์ วงศ์รุ่งโรจน์ ผู้บังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และเทคโนโลยี หรือ ปศท. และพนักงานสอบสวน ปศท. ควบคุมตัว **นาย..... อายุ 41 ปี หรือ ณุ แคมฟอกซ์ เจ้าของห้องแชทเอกซ์ ชี้ดส์ เอกซ์ และบิวตี้ฟูลคลับ วัน** มาสอบปากคำ หลังถูกสมาพันธ์พิทักษ์สิทธิเด็กและสตรีแห่งประเทศไทย และเด็กสาววัย 16 ปี จำนวน 2 คน เข้าแจ้งความว่า ถูกนายพิษณุล่อลวงทางอินเทอร์เน็ต ผ่านห้องแชทดังกล่าว มากระทำชำเราหลายสิบครั้ง และยังบังคับให้เด็กสาวทั้ง 2 คนเต้นโชว์ผ่านเว็บแคม ซึ่งมีผู้เข้ามาชมเป็นจำนวนมากในแต่ละวันอีกด้วย

ทั้งนี้ นาย.....มีพฤติการณ์คอยหาแชทพูดคุยกับเด็กหญิงหน้าตาดี ที่อยู่ตามจังหวัดในพื้นที่ภาคเหนือ แล้วโกหกว่าตัวเองเป็นนักแต่งเพลง รู้จักผู้กำกับหนังและดารา - นักร้องหลายคน สามารถปลุกปั้นให้เป็นดาราจนมีค่าตัวนับแสนบาทได้ หากสนใจให้นั่งรถมาหาที่กรุงเทพฯ โดยนัดเจอที่สถานีขนส่งหมอชิต เมื่อเจอตัวจะล่อลวงเหยื่อไปกระทำชำเรา แล้วบังคับให้เต้นโชว์ทางอินเทอร์เน็ต

อย่างไรก็ตาม จากการสอบสวนเบื้องต้น **นาย.....ได้ให้การปฏิเสธ โดยอ้างว่าเด็กสาวยินยอมมีอะไรกับตนด้วยความเต็มใจ และไม่รู้มาก่อนว่าอายุไม่ถึง 18 ปี** ส่วนการเต้นโชว์เป็นความต้องการของเด็กเอง เพราะเด็กอยากเป็นดาราหน้ากล้องผ่านอินเทอร์เน็ต ให้คนทั่วโลกได้ดูผลงาน

แหล่งที่มา : http://hilight.kapook.com/view/26457

.....”สาเหตุ”.....	.....”ผลกระทบ”.....	.....”การป้องกัน”.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

ข่าวที่ 2

"ม.5 คลั่งยิงพ่อ-แม่ดับ ก่อนยิงตัวตายตาม"

รายงานข่าวสะเทือนขวัญสังคมเรื่องนี้ว่า เมื่อเวลา 16.00 น. วันที่ 9 มี.ค. ร.ต.ท.กิตตินันท์ ขันทะวงศ์ พงส.สภ.ประตูน้ำจุฬาลงกรณ์ จ.ปทุมธานี รับแจ้งมีผู้ถูกยิงเสียชีวิตหลายรายในบ้านเลขที่ 99/15 หมู่บ้านเมลาวิลล์ ถนนเสมา-ฟ้าคราม ต.ประชาธิปัตย์ อ.ธัญบุรี จึงรีบไปตรวจสอบพร้อม พ.ต.อ.ตระกูล เกียวประเสริฐ ผกก.สภ.ประตูน้ำจุฬาลงกรณ์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน แพทย์เวร รพ.ประชาธิปัตย์ เจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐานเขต 1 อาสาสมัครป่อเต็กตึ้ง และสมาชิกเหยี่ยวเวหาเขต จ.ปทุมธานี ที่เกิดเหตุเป็นบ้านเดี่ยวสูง 2 ชั้น ปลูกอยู่ในเนื้อที่ประมาณ 50 ตารางวา มีรั้วรอบขอบชิด จากการตรวจสอบภายในห้องนอนชั้น 2 พบศพนายตี๋ (นามสมมติ) อายุ 44 ปี ข้าราชการระดับ 7 ตำแหน่งหัวหน้างานราชการแห่งหนึ่ง เจ้าของบ้าน และนางนุช (นามสมมติ) อายุ 41 ปี ภรรยา เจ้าของธุรกิจจำหน่ายเสื้อผ้า ทั้งสองนอนตายเคียงคู่กันอยู่บนเตียงที่ชุ่มเลือด ส่วนที่พื้นปลายเตียงพบศพนายโย (นามสมมติ) อายุ 16 ปี นอนจมกองเลือดอยู่บนที่นอนข้างตัวพบปืนกล็อกรุ่น 19 ตกอยู่จึงเก็บเป็นหลักฐาน โดยทั้งหมดมีแผลถูกยิงเข้าที่ศีรษะ จากการสอบสวนนายต่าย (นามสมมติ) อายุ 18 ปี พี่ชายนายโย ให้การว่า ปกติน้องจะน้องจะนอนกับพ่อแม่ ส่วนตนจะนอนที่ห้องโถงชั้นล่าง เมื่อคืนประมาณตี 3 ได้ยินเสียงคล้ายปืนดังขึ้นหลายครั้ง แต่ไม่ได้เอะใจ เพราะไม่มีชาวบ้านส่งเสียงเอะอะให้ชวนสงสัย จึงนอนต่อกระทั่งเช้าตื่นไปเรียนที่มหาวิทยาลัยตามปกติ แต่เมื่อกลับมาไม่พบพ่อแม่กับน้องทั้งที่รถสองคันยังจอดอยู่จึงเอะใจวิ่งขึ้นไปดูบนห้องนอน ปรากฏว่ายังล็อกทั้งยังมีเสียงแอร์เปิดอยู่ เลยตัดสินใจพังเข้าไป ปรากฏว่าแทบช็อกเมื่อเห็นว่าทั้งหมดเสียชีวิตแล้ว "ส่วนสาเหตุผมคิดว่าน่าจะเกิดจากความเครียดของน้องชายที่กำลังเรียนอยู่ระดับชั้น ม.4 ต่อ ม.5 ถูกพ่อแม่เคี่ยวเข็ญและดุด่าเรื่องเกรดตก **ทั้งยังติดเกมในโทรศัพท์มือถืออย่างงอมแงม ล่าสุดพ่อแม่เพิ่งลงโทษด้วยการยึดโทรศัพท์มือถือไป** ที่สำคัญน้องยังน่าจะน้อยใจที่พ่อแม่ไม่ไว้ใจให้นำรถที่บ้านไปใช้ด้วย" นายต่าย ให้การทั้งน้ำตาด้าน พ.ต.อ.ตระกูล กล่าวว่า คาดว่าลูกชายคนเล็กหยิบปืนของพ่อที่เก็บไว้ในตู้มาจ่อยิงทั้งสองขณะหลับ ก่อนจะตัดสินใจยิงตัวเองตายตาม อย่างไรก็ตามได้สั่งให้นำตัวลูกชายคนโตไปตรวจคราบเขม่าดินปืนตามขั้นตอนเพื่อความรอบคอบต่อไป ผู้สื่อข่าวสอบถามความเห็นจาก พญ.อัมพร เบญจพล โฆษกกรมสุขภาพจิต ต่อกรณีที่เกิดขึ้น กล่าวว่าปัญหาความสำคัญเกิดจากรากฐานความสัมพันธ์ในครอบครัวที่เป็นไปไม่ราบรื่น เด็กมีปมในใจ รู้สึกถึงความไม่เท่าเทียม การรู้สึกถึงความเปรียบเทียบ โดยรักพี่ชายมากกว่า เมื่อรู้สึกตรงนี้จึงหันไปติดเกมติดมือถือระบายความอัดอั้น ยิ่งเมื่อมีสิ่งเร้าจากพ่อแม่ที่ยึดมือถือห้ามเล่นเกม บวกกับเข้าถึงอาวุธได้ง่ายเด็กจึงเกิดความยั้งคิดก่อเหตุสลด ทางที่ดีผู้ปกครองที่เจอปัญหาแบบนี้ควรเรียกพูดคุยแบบบรรยากาศเป็นกันเองจะดีกว่า รวมถึงกำหนดเวลาใช้มือถือมากกว่ายึดไปเลย

แหล่งที่มา : http://ch3.sanook.com/13312

……"สาเหตุ"……	……"ผลกระทบ"……	……"การป้องกัน"……
……	……	……
……	……	……
……	……	……
……	……	……
……	……	……
……	……	……
……	……	……

โปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

กิจกรรมฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาครั้งที่ 4

ช่วงที่ 2 **เรื่อง** **พัฒนาทักษะความสามารถอุปนัยและตัดสินผลอุปนัย**

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำข้อมูลจากหลายๆแหล่งข้อมูล เพื่อนำมาสรุปเป็นข้อมูลที่สำคัญ

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

วิธีการฝึกอบรม เกม การบรรยาย การอภิปรายกลุ่ม

ทักษะทางจิตวิทยา ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟัง ทักษะการสรุป ทักษะการสะท้อน และทักษะเชื่อมโยงโดยอิสระ

อุปกรณ์

1. คลิปคลิปวิดีโอ เรื่อง "รวมภัยพิบัติทั่วโลก วันแห่งการพิพากษา"

ที่มา : https://www.youtube.com/watch?v=kLScWgDKYuM&spfreload=10

2. ใบกิจกรรมที่ 4.2 “สร้างขึ้นใหม่...จากหลายๆแหล่ง"

วิธีดำเนินการ

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกกลุ่มฝึกอบรม และทบทวนกิจกรรมกลุ่มฝึกอบรมครั้งที่ 4 ช่วงที่ 1 โดยใช้คำถามถามสมาชิกคือ ความสามารถนิรนัยคืออะไร เพื่อเป็นการทบทวน โดยเลือกตัวแทนผู้เข้าอบรม 1 คน อภิปรายหัวข้อดังกล่าว

2. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าอบรมนั่งพื้นเป็นตัวยู เพื่อให้สมาชิกในกลุ่ม หันมองหน้าเห็นกันได้ครบทุกคนและสามารถมองดูคอมพิวเตอร์ฉายคลิปวิดีโอได้

3. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมอบรมดูเอกสารประกอบการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ครั้งที่ 4 และดูคลิปวิดีโอเรื่อง "คลิปรวมภัยพิบัติทั่วโลก วันแห่งการพิพากษา" พร้อมทั้งตั้งคำถามว่า "สาระสำคัญข้างต้นคืออะไร"

4. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมจับคู่แล้วอภิปรายคำตอบที่ละคู่ ตามความสมัครใจ

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยบรรยาย เรื่อง "นิรนัยและอุปนัย" พร้อมทั้งแจกเอกสารเอกสารประกอบการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา ครั้งที่ 4 เรื่อง นิรนัยและอุปนัย โดยผู้วิจัยจะอธิบาย เฉพาะส่วนของอุปนัยเท่านั้นก่อน ในระหว่างการบรรยาย ผู้เข้าร่วมจะต้องฟังและสามารถสรุปใจความสำคัญของความหมายของอุปนัยให้ได้ว่าคืออะไร โดยผู้วิจัยจะบรรยายและแสดงตัวอย่างประกอบเพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจมากยิ่งขึ้น

2. ผู้วิจัยแจกใบกิจกรรมที่ 4.2 “สร้างขึ้นใหม่...จากหลายๆแหล่ง" ให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มศึกษาบทความจาก 3 แหล่งที่กำหนดให้ แล้วสรุปเป็นข้อมูลที่สำคัญให้เหมาะสมที่สุดจากใบกิจกรรมที่กำหนดให้

3. ผู้วิจัยเก็บใบกิจกรรมที่ 4.2 พร้อมทั้งให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการศึกษาข้อมูลจากกิจกรรมดังกล่าว เพื่อเป็นการทบทวนใบงานกิจกรรมดังกล่าวร่วมกัน โดยใช้เวลาประมาณ 15 นาที โดยการอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่

4. ผู้วิจัยสรุปใบกิจกรรมที่ 4.2 จากกิจกรรมดังกล่าว ผู้เข้าอบรมจะเห็นได้ว่า แต่ละกลุ่มศึกษาข้อมูลที่กำหนดให้แต่ละกลุ่มได้ข้อสรุปที่มีความแตกต่างกัน นั้นแสดงให้เห็นว่าแต่กลุ่มสามารถนำองค์ประกอบที่กำหนดให้ไปในคนละทางเดียวกันหรือในทางเดียวกัน

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมอบรมร่วมกันอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่ เกี่ยวกับใบกิจกรรมครั้งที่ 4 ช่วงที่ 2 พร้อมทั้งสรุปประเด็นที่สำคัญ

2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดของการฝึกอบรม เพื่อให้เกิดการรับรู้และความเข้าใจที่ตรงกัน

การประเมินผล

ผู้วิจัยประเมินผลจากการสังเกตเกี่ยวกับการให้ความสนใจ ความกระตือรือร้น การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม การซักถามและการตอบคำถามต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอยู่ตลอดเวลา

ใบกิจกรรมที่ 4.2

“สร้างขึ้นใหม่...จากหลาย ๆแหล่ง”

ชื่อ.....นามสกุล.....

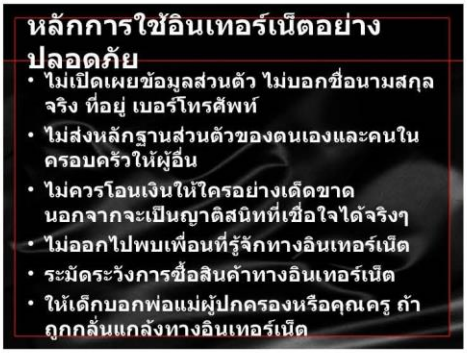
ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

<u>คำชี้แจง</u> : ให้ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งกลุ่มๆ ละ 4 คน ศึกษาข้อมูลจากหลายๆแหล่งข้อมูลที่กำหนดให้ แล้วสรุปเป็นข้อมูลที่สำคัญให้เหมาะสมที่สุด พร้อมตั้งชื่อเรื่องด้วยตนเอง

แหล่งที่มา : http://www.slideshare.net/krunapon/ss-



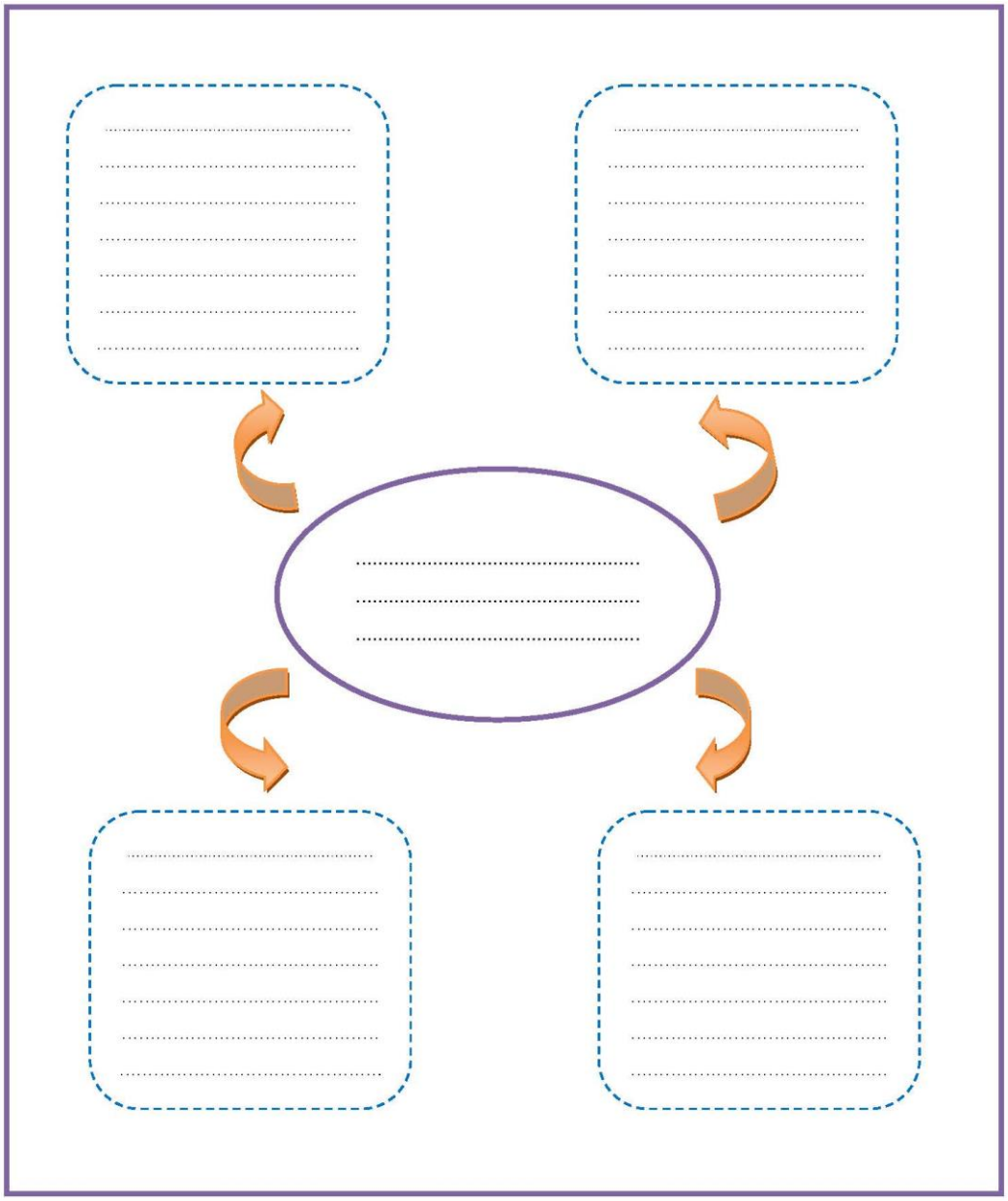
แหล่งที่มา : http://www.slideshare.net/prachyanun/game1-10776627



แหล่งที่มา : http://www.bcn.ac.th/web/2007/S_Product/08.html

มารยาทของผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ในฐานะบุคคลที่ทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ลงบนอินเทอร์เน็ต ประกอบด้วย

- ควรตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และข่าวสารต่าง ๆ ก่อนนำไปเผยแพร่บนเครือข่าย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง
- ควรใช้ภาษาที่สุภาพ และเป็นทางการในการเผยแพร่สิ่งต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ต และควรเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ควรเผยแพร่ข้อมูล และข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ ไม่ควรนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ขัดต่อศีลธรรมและจริยธรรมอันดี รวมทั้งข้อมูลที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้อื่น
- ควรบีบอัดภาพหรือข้อมูลขนาดใหญ่ก่อนนำไปเผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต เพื่อประหยัดเวลาในการดึงข้อมูลของผู้ใช้
- ควรระบุแหล่งที่มา วันเดือนปีที่ทำการเผยแพร่ข้อมูล ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ของผู้เผยแพร่ รวมทั้งควรมีคำแนะนำ และคำอธิบายการใช้ข้อมูลที่ชัดเจน
- ควรระบุข้อมูล ข่าวสารที่เผยแพร่ให้ชัดเจนว่าเป็นโฆษณา ข่าวลือ ความจริง หรือความคิดเห็น
- ไม่ควรเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร รวมทั้งโปรแกรมของผู้อื่นก่อนได้รับอนุญาตจากเจ้าของ และที่สำคัญคือไม่ควรแก้ไข เปลี่ยนแปลงข้อมูลของผู้อื่นที่เผยแพร่บนเครือข่าย



โปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

กิจกรรมฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาครั้งที่ 5

ช่วงที่ 1 **เรื่อง พัฒนาความสามาถในการตัดสินคุณค่า**

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถตัดสินคุณค่าได้ โดยพิจารณาทางเลือกโดยมีข้อมูลพื้นฐานเพียงพอ
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถตัดสินคุณค่าได้ โดยสามารถชั่งน้ำหนักสิ่งที่ดีและไม่ดีได้

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

วิธีการฝึกอบรม เกม กรณีตัวอย่าง อภิปรายกลุ่ม

ทักษะทางจิตวิทยา ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟัง ทักษะการสรุป และทักษะการสะท้อน

อุปกรณ์

1. ใบกิจกรรมที่ 5.1 “สมมติว่า"
2. ใบกิจกรรมที่ 5.2 “ดีหรือไม่"

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกกลุ่มฝึกอบรม และทบทวนกิจกรรมกลุ่มฝึกอบรมครั้งที่ 8 โดยใช้คำถามถามสมาชิกคือ ความสามารถอุปนัยและการตัดสินผลอุปนัยควรมีลักษณะอย่างไร เพื่อเป็นการทบทวน โดยเลือกตัวแทนผู้เข้าอบรม 1 คน อภิปรายหัวข้อดังกล่าว

2. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าอบรมนั่งเป็นตัว U เพื่อให้สมาชิกทุกคนเห็นหน้ากันหมด

3. ผู้วิจัยเริ่มเล่นเกม โดยแจกใบกิจกรรมที่ 5.1 "สมมติว่า" กลุ่มละ 1 แผ่น ให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันระดมความคิดจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ โดยใช้เวลาประมาณ 20 นาที

4. เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมเกมแล้ว ให้ตัวแทนผู้เข้าอบรมกลุ่มละ 1 คน ออกมายืนด้านหน้า เพื่อนำเสนอผลการทำกิจกรรมใบงานที่ 5.1 และให้ผู้เพื่อนผู้เข้าอบรมร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็น

5. ผู้วิจัยสรุปกิจกรรมที่ให้ทำ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจว่า จากสถานการณ์ที่กำหนดให้นั้นเป็นเพียงการกำหนดสถานการณ์ต่างๆขึ้นมาเท่านั้น ซึ่งจริงๆแล้วเราจะเห็นได้ว่า แม้ว่าเราจะต้องตกอยู่ในสถาการณ์หรือเหตุการณ์แบบใดก็แล้วแต่ สิ่งสำคัญคือการตัดสินใจของเราที่จะเลือกในสิ่งที่เราต้องการพร้อมทั้งมีเหตุผลประกอบด้วยเสมอ แต่ในหลายๆครั้งเราเองจะมักตัดสินใจอะไรผิดพลาด อาจจะเป็นเพราะว่าเรายังไม่ค่อยหาสาเหตุหรือข้อมูลต่างๆให้เพียงพอก่อนที่เราจะตัดสินใจนั้นเอง

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจกใบกิจกรรมที่ 5.2 "ดีหรือไม่" ให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่ม ให้ผู้เข้าอบรมศึกษาผลิตภัณฑ์จากใบกิจกรรมดังกล่าวที่กำหนดให้ แล้วให้พิจารณาว่าผู้เข้าอบรมจะเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ดังกล่าวหรือไม่ เพราะเหตุใด และให้ผู้เข้าอบรมศึกษาบทความดังกล่าวที่กำหนดให้ แล้วให้พิจารณาว่าผู้เข้าอบรมจะเลือกเรียนพิเศษจากบทความดังกล่าวหรือไม่ เพราะเหตุใด

2. ผู้วิจัยเก็บใบกิจกรรมที่ 5.2 พร้อมทั้งให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการตัดสินรูปภาพจากกิจกรรมดังกล่าว เพื่อเป็นการทบทวนใบงานกิจกรรมดังกล่าวร่วมกัน โดยใช้เวลาประมาณ 15 นาที โดยการอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่สามารถที่จะช่วยกันระดมความคิดและการตัดสินใจสิ่งต่างๆที่อยู่รอบๆตัวเราได้ พร้อมทั้งให้เหตุผลในรูปแบบของตัวเอง การตัดสินใจนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญถ้าเราสามารถมีเหตุผลประกอบ

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมอบรมร่วมกันอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่ เกี่ยวกับใบกิจกรรมครั้งที่ 5 ช่วงที่ 1 พร้อมทั้งสรุปประเด็นที่สำคัญ

2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดของการฝึกอบรม เพื่อให้เกิดการรับรู้และความเข้าใจที่ตรงกัน

การประเมินผล

ผู้วิจัยประเมินผลจากการสังเกตเกี่ยวกับการให้ความสนใจ ความกระตือรือร้น การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม การซักถามและการตอบคำถามต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอยู่ตลอดเวลา

ใบกิจกรรมที่ 5.1

"สมมติว่า"

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

<u>คำชี้แจง</u> : ให้ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งกลุ่มๆ ละ 4 คน อ่านสถานการณ์ที่กำหนดให้ต่อไปนี้ พร้อมทั้งตัดสินใจเลือกสถานการณ์หรือสิ่งที่กำหนดให้ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ

<u>สถานการณ์ที่ 1</u>

ถ้านักเรียนกำลังจะสอบกลางภาคในสัปดาห์หน้า แต่เพื่อนของนักเรียนจะชวนไปเล่นเกมส์ที่ร้านเกมส์ นักเรียนจะทำอย่างไร เพราะเหตุใด

1.นักเรียนตัดสินใจอย่างไร.....

.....

2.เพราะเหตุผลใดจึงตัดสินใจเช่นนั้น.....

.....

3.ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจดังกล่าว.....

.....

.....

<u>สถานการณ์ที่ 2</u>

ขณะที่นักเรียนเล่นอินเทอร์เน็ตแล้วมีชาวต่างชาติที่นักเรียนไม่รู้จัก เข้ามาคุยด้วยในโปรแกรมแชททางข้อความผ่านอินเทอร์เน็ต นักเรียนจะทำอย่างไร

1.นักเรียนตัดสินใจอย่างไร.....

.....

2.เพราะเหตุผลใดจึงตัดสินใจเช่นนั้น.....

.....

3.ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจดังกล่าว.....

.....

.....

ใบกิจกรรมที่ 5.1 (ต่อ)
"สมมติว่า"

<u>สถานการณ์ที่</u> 3

เมื่อนักเรียนทราบว่าเพื่อนสนิทของนักเรียนกำลังกำลังจะไปนัดพบกับคนแปลกหน้าที่รู้จักกันผ่านทางอินเทอร์เน็ต และมาขอคำปรึกษาจากนักเรียนว่าควรทำอย่างไรดี นักเรียนจะทำอย่างไร เพราะเหตุใด

1.นักเรียนตัดสินใจอย่างไร.....

.....

2.เพราะเหตุผลใดจึงตัดสินใจเช่นนั้น.....

.....

3.ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจดังกล่าว.....

.....

.....

<u>สถานการณ์ที่</u> 4

ช่วงปิดเทอมนักเรียนมีโอกาสที่จะไปเที่ยวพักผ่อน เมื่อแฟนของนักเรียนแชทผ่านทางโปรแกรมอินเทอร์เน็ตเพื่อชวนไปเที่ยวต่างจังหวัดด้วยกันสองต่อสอง นักเรียนจะทำอย่างไร เพราะเหตุใด

1.นักเรียนตัดสินใจอย่างไร.....

.....

2.เพราะเหตุผลใดจึงตัดสินใจเช่นนั้น.....

.....

3.ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจดังกล่าว.....

.....

.....

ใบกิจกรรมที่ 5.2

“ดีหรือไม่”

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

<u>คำชี้แจงที่ 1</u> : ให้ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งกลุ่มๆ ละ 4 คน ศึกษาผลิตภัณฑ์ดังกล่าวที่กำหนดให้ แล้วให้พิจารณาว่าผู้เข้าอบรมจะเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ดังกล่าวหรือไม่ เพราะเหตุใด



ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวแสดงข้อมูลอะไรบ้าง.....

.....

.....

เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ดังกล่าวหรือไม่ เพราะเหตุใด.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำชี้แจงที่ 2 : ให้ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งกลุ่มๆ ละ 4 คน ศึกษาบทความดังกล่าวที่กำหนดให้ แล้วให้พิจารณาว่าผู้เข้าอบรมจะเลือกเรียนพิเศษจากบทความดังกล่าวหรือไม่ เพราะเหตุใด



บทความดังกล่าวแสดงข้อมูลอะไรบ้าง.....

.....

.....

จะเลือกเรียนพิเศษดังกล่าวหรือไม่ เพราะเหตุใด.....

.....

.....

.....

.....

.....

โปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

กิจกรรมฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาครั้งที่ 5

ช่วงที่ 2 เรื่อง พัฒนาความสามารถให้ความหมายและตัดสินความหมาย

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถให้ความหมายและตัดสินความหมายได้

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

วิธีการฝึกอบรม การให้ข้อมูลย้อนกลับ เกม การอภิปรายกลุ่ม

ทักษะทางจิตวิทยา ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟัง ทักษะการสรุป ทักษะการสะท้อน และทักษะการชี้ประเด็น

อุปกรณ์

1. ใบกิจกรรมที่ 5.3 “ลำดับที่เท่าไหร่ของชีวิต"
2. ใบกิจกรรมที่ 5.4 “จำแนก...จัดกลุ่ม”

วิธีดำเนินการ

1.ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกกลุ่มฝึกอบรม และทบทวนกิจกรรมกลุ่มฝึกอบรมครั้งที่ 5 ช่วงที่ 1 โดยใช้คำถามถามสมาชิกคือ สิ่งสำคัญในการตัดสินใจว่าอะไรดีหรือไม่ดีนั้นควรมีอะไรบ้าง เพื่อเป็นการทบทวน โดยเลือกตัวแทนผู้เข้าอบรม 1 คน อภิปรายหัวข้อดังกล่าว

2. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าอบรมนั่งโต๊ะเป็นตัว U เพื่อให้สมาชิกในกลุ่ม หันมองหน้าเห็นกันได้ครบทุกคน

3. ผู้วิจัย ออกมายืนตรงกลาง เพื่อมองผู้ที่เข้าอบรมได้ครบทุกคน โดยผู้วิจัยได้จะเล่นเกมนันทนาการ คือ "แข่งโฆษณา...หาคู่" (สมชาติ กิจยรรยง. 2539 : 40) วิธีเล่นผู้วิจัยตัดข้อความโฆษณาจากหนังสือพิมพ์หรือหนังสืออื่นๆ หลายๆข้อความ ตัดออกเป็นอย่างละ 2 ส่วน แล้วเอาชิ้นส่วนของโฆษณามากองรวมกัน แล้วให้ผู้เข้าอบรมมาจับชิ้นส่วนข้อความไปถือไว้คนละ 1 ชิ้น เมื่อให้สัญญาณเริ่มให้ผู้เล่นแต่ละคนเดินหาส่วนที่เป็นข้อความต่อกัน เมื่อหมดเวลา ใครต่อไม่ทันหรือไม่ได้ ต้องออกมาแสดงการเล่นให้เพื่อนดู 1 รายการ ส่วนคู่ที่จับได้เป็นคู่แรกรับของรางวัล 2 ชิ้น ทุกคู่ต้องอ่านข้อความและคำอ่านที่โฆษณานั้นๆให้เพื่อนฟัง

4. ผู้วิจัยสรุปกิจกรรมที่ให้ทำ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจว่า การที่เราจะสื่อความหมายอะไรก็แล้วแต่จะต้องสื่อสารให้ครบ ถ้าข้อความหรือประโยคนั้นไม่ครบสมบูรณ์อาจจะทำให้การสื่อการหรือสื่อความหมายของเรานั้นผิดพลาดหรือคาดเคลื่อนไปได้

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจกใบกิจกรรมที่ 5.3 "ลำดับที่เท่าไหร่ของชีวิต" ให้ผู้เข้าอบรมจัดลำดับความสำคัญสิ่งที่กำหนดให้ดังต่อไปนี้ว่ามีความสำคัญกับชีวิตของนักเรียนในลำดับที่เท่าไหร่ โดยเรียงจากมากไปหาน้อย และให้ความหมายของความสำคัญอย่างไร โดยให้คะแนนเต็ม 10 คะแนน และแต่ละสิ่งจะต้องให้คะแนนไม่เท่ากัน โดยให้จัดลำดับทั้งหมด 4 อย่างที่กำหนดให้

2. ผู้วิจัยเก็บใบกิจกรรมที่ 5.3 พร้อมทั้งให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการจัดลำดับความสำคัญฯ เพื่อเป็นการทบทวนใบงานกิจกรรมดังกล่าวร่วมกัน โดยใช้เวลาประมาณ 10 นาที โดยการอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่

3. ผู้วิจัยแจกใบกิจกรรมที่ 5.4 “จำแนก...จัดกลุ่ม” ให้ผู้เข้าอบรมศึกษาข้อความที่กำหนดให้ว่าผู้เข้าอบรมตัดสินข้อความดังกล่าวได้อย่างไรบ้าง เช่น มีโยชน์หรือไม่ / มีความน่าเชื่อถือเพียงใด / คนให้ความสนใจหรือไม่ เป็นต้น

4. ผู้วิจัยเก็บใบกิจกรรมที่ 5.4 พร้อมทั้งให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอผล เพื่อเป็นการทบทวนใบงานกิจกรรมดังกล่าวร่วมกัน โดยใช้เวลาประมาณ 10 นาที โดยการอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมอบรมร่วมกันอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่ เกี่ยวกับใบกิจกรรมครั้งที่ 5 ช่วงที่ 2 พร้อมทั้งสรุปประเด็นที่สำคัญ

2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดของการฝึกอบรม เพื่อให้เกิดการรับรู้และความเข้าใจที่ตรงกัน

การประเมินผล

ผู้วิจัยประเมินผลจากการสังเกตเกี่ยวกับการให้ความสนใจ ความกระตือรือร้น การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม การซักถามและการตอบคำถามต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอยู่ตลอดเวลา

ใบกิจกรรมที่ 5.3

"ลำดับที่เท่าไหร่ของชีวิต"

ชื่อ.....นามสกุล.....

<u>คำชี้แจง</u> : ให้ผู้เข้ารับการอบรมจัดลำดับความสำคัญเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตในชีวิตประจำวัน ของจากมากไปหาน้อย 9 อันดับ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ

1.ดูหนัง/ฟังเพลง	2.หาเพื่อนคุย	3.เล่นเกมส์
4.หาข้อมูลข่าวสาร	5.หางานทำ	6.อ่านข่าว
7.ติดต่อสื่อสาร	8.ธุรกิจออนไลน์	9.การเรียน

อันดับ	เหตุผลประกอบ	จัดอันดับหลังจากเพื่อนนำเสนอ	เหตุผลในการเปลี่ยนแปลง
1.....	....	1.....	....
2.....	....	2.....	....
3.....	....	3.....	....
4.....	....	4.....	....
5.....	....	5.....	....
6.....	....	6.....	....
7.....	....	7.....	....
8.....	....	8.....	....
9.....	....	9.....	....

โปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

กิจกรรมฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาครั้งที่ 6

ช่วงที่ 1 **เรื่อง** **พัฒนาความสามารถระบุข้อสันนิษฐาน**

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถระบุข้อสันนิษฐานได้ โดยการคำนึงถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของข้อมูลเพื่อระบุทางเลือกที่เป็นไปได้

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

วิธีการฝึกอบรม การให้ข้อมูลย้อนกลับ เกม การอภิปรายกลุ่ม

ทักษะทางจิตวิทยา ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟัง ทักษะการสรุป ทักษะการสะท้อน และทักษะการคาดการณ์อนาคต

อุปกรณ์

1. คลิปวิดีโอ เรื่อง "โฆษณารณรงค์ลดความความอ้วน"

ที่มา : https://www.youtube.com/watch?v=uo1vU7Eqf2I&spfreload=10ฯ

2. ใบกิจกรรมที่ 6.1 “ข้อสันนิษฐานฉันจะเป็นจริงไหม"

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกกลุ่มฝึกอบรม และทบทวนกิจกรรมกลุ่มฝึกอบรมครั้งที่ 6 ช่วงที่ 1 โดยใช้คำถามถามสมาชิกคือ การให้ความหมายหรือตัดสินความหมายมีอะไรบ้าง เพื่อเป็นการทบทวน โดยเลือกตัวแทนผู้เข้าอบรม 1 คน อภิปรายหัวข้อดังกล่าว

2. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าอบรมนั่งพื้นเป็นตัวยู เพื่อให้สมาชิกในกลุ่ม หันมองหน้าเห็นกันได้ครบทุกคนและสามารถมองดูคอมพิวเตอร์ฉายคลิปวิดีโอได้

3. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมอบรมดูคลิปวิดีโอ เรื่อง "โฆษณารณรงค์ลดความความอ้วน" พร้อมทั้งตั้งคำถามว่า "ถ้าบุคคลในคลิปดังกล่าวปฏิบัติตนแบบนี้ต่อไปจะเกิดผลอย่างไร"

4. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมจับคู่แล้วอภิปรายคำตอบที่ละคู่ ตามความสมัครใจ

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจกใบกิจกรรมที่ 6.1 "ข้อสันนิษฐานฉันจะเป็นจริงไหม" ให้ผู้เข้าอบรมศึกษาบทความและรูปภาพที่กำหนดให้ โดยให้ผู้เข้าอบรมคาดการณ์เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากเหตุการณ์นั้น จะเป็นอย่างไร และตอบคำถามลงในใบกิจกรรมให้เหมาะสมและสมบูรณ์มากที่สุด

2. ผู้วิจัยเก็บใบกิจกรรมที่ 6.1 พร้อมทั้งให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการศึกษา เพื่อเป็นการทบทวนใบงานกิจกรรมดังกล่าวร่วมกัน โดยใช้เวลาประมาณ 10 นาที โดยการอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่

3. ผู้วิจัยแจกใบกิจกรรมที่ 6.2 “สิ่งที่ฉันอยากให้เกิดขึ้นในอนาคต” ให้ผู้เข้าอบรมช่วยกันระดมความคิดในประเด็นที่ว่า “ถ้าในอนาคตวัยรุ่นติดอินเทอร์เน็ตน้อยลงสังคมไทยจะเป็นอย่างไร” ในรูปแบบ Mind mapping

4. ผู้วิจัยเก็บใบกิจกรรมที่ 6.2 พร้อมทั้งให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการศึกษา เพื่อเป็นการทบทวนใบงานกิจกรรมดังกล่าวร่วมกัน โดยใช้เวลาประมาณ 10 นาที โดยการอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมอบรมร่วมกันอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่ เกี่ยวกับใบกิจกรรมครั้งที่ 6 ช่วงที่ 1 พร้อมทั้งสรุปประเด็นที่สำคัญ

2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดของการฝึกอบรม เพื่อให้เกิดการรับรู้และความเข้าใจที่ตรงกัน

การประเมินผล

ผู้วิจัยประเมินผลจากการสังเกตเกี่ยวกับการให้ความสนใจ ความกระตือรือร้น การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม การซักถามและการตอบคำถามต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอยู่ตลอดเวลา

ใบกิจกรรมที่ 6.1

“ข้อสันนิษฐานฉันจะเป็นจริงไหม”

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

<u>คำชี้แจง</u> : ให้ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งกลุ่มๆ ละ 4 คน ดูรูปภาพและอ่านข้อความจากภาพ และให้แสดงความคิดเห็นว่าสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตของเด็กคนนี้คืออะไร



ถ้าเด็กผู้หญิงคนนี้ติดแชท 12 ชม.จริง สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตของเด็กผู้หญิงคนนี้คือ

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

ใบกิจกรรมที่ 6.2

"สิ่งที่ฉันอยากให้เกิดขึ้นในอนาคต"

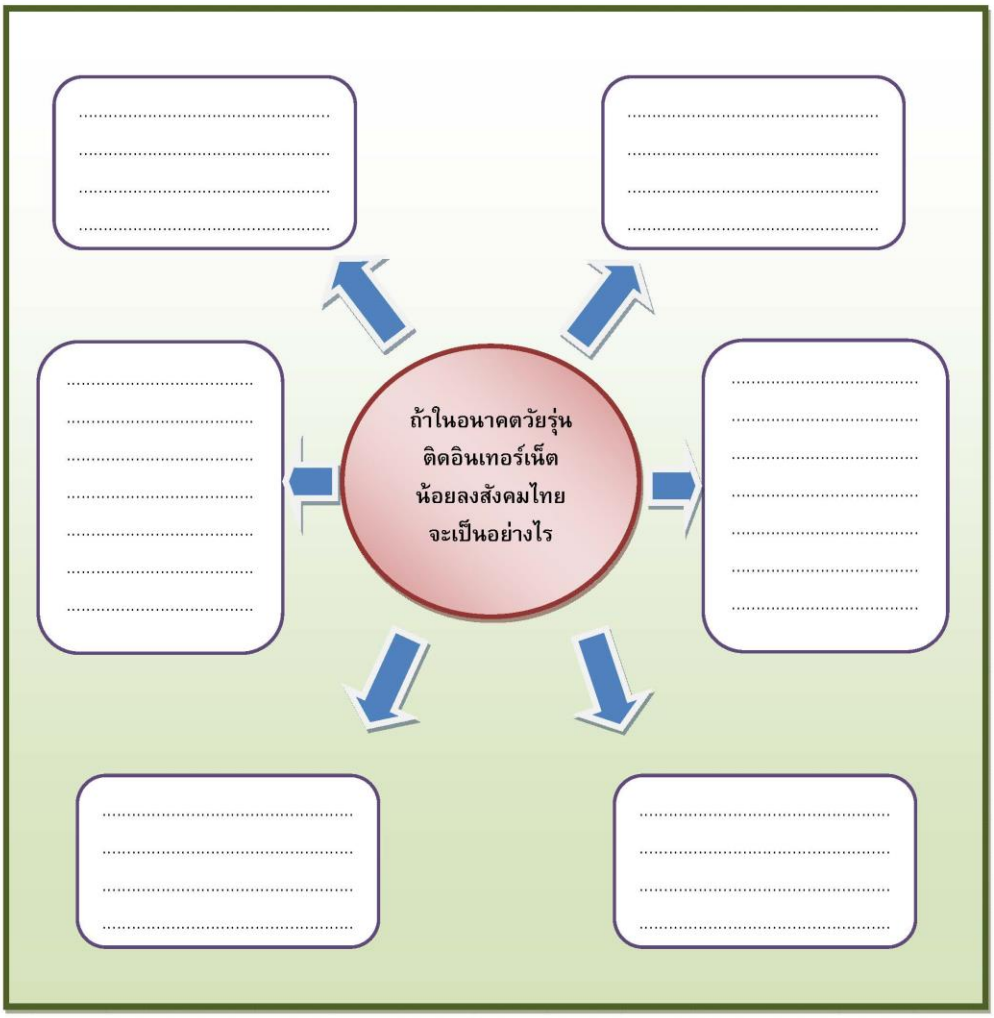
ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

คำชี้แจง : ให้ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งกลุ่มๆ ละ 4 คน ระดมความคิดในประเด็นที่ว่า "ถ้าในอนาคตวัยรุ่นติดอินเทอร์เน็ตน้อยลงสังคมไทยจะเป็นอย่างไร" ในรูปแบบ Mind mapping



โปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

กิจกรรมฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาครั้งที่ 6

ช่วงที่ 2 **เรื่อง พัฒนาความสามารถตัดสินใจเพื่อนำไปปฏิบัติ**

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถตัดสินใจเลือกทางเลือกเพื่อนำไปปฏิบัติอย่างมีเหตุผล

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

วิธีการฝึกอบรม การให้ข้อมูลย้อนกลับ เกม การอภิปรายกลุ่ม

ทักษะทางจิตวิทยา ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟัง ทักษะการสรุป ทักษะการสะท้อน และทักษะการชี้ประเด็น

อุปกรณ์

1. ใบกิจกรรมที่ 6.3 “กรณีศึกษา"
2. ใบกิจกรรมที่ 6.4 “เตือนใจฉันได้"

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกกลุ่มฝึกอบรม และทบทวนกิจกรรมกลุ่มฝึกอบรมครั้งที่ 11 โดยเลือกตัวแทนผู้เข้าอบรม 1 คน อภิปรายหัวข้อดังกล่าว

2. ผู้วิจัยทำกิจกรรมนันทนาการเพื่อผ่อนคลายผู้เข้าร่วมฝึกอบรม โดยให้ผู้เข้าฝึกอบรมยืนล้อมวงเป็นวงกลม และผู้วิจัยออกมายืนตรงกลาง เพื่อมองผู้ที่เข้าอบรมได้ครบทุกคน โดยผู้วิจัยได้จะเล่นเกมนันทนาการ คือ “หุ่นดนตรี" โดยให้ผู้เข้าอบรมทั้งหมดยืนอยู่เป็นรูปวงกลม ผู้เข้าอบรมทุกคนต้องเต้นรำไปตามจังหวะเพลงหรือดนตรี ทันทีที่เสียงเพลงหรือดนตรีหยุด ผู้เข้าอบรมทุกคนจะต้องอยู่ในท่าที่กำลังกระทำอยู่ ผู้เข้าอบรมคนใดเคลื่อนไหวขณะที่เสียงเพลงหรือดนตรีหยุดจะต้องออกจากการแข่งขัน เล่นไปเรื่อย ๆจนเหลือคนสุดท้ายหรือน้อยที่สุด

4. ผู้วิจัยสรุปกิจกรรมที่ให้ทำ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมผ่อนคลายและเปลี่ยนกิริยาบถ

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจกใบกิจกรรมที่ 6.3 "กรณีศึกษา" ให้ผู้เข้าอบรมช่วยกันระดมความคิดและศึกษากรณีตัวอย่างที่กำหนดให้ พร้อมทั้งตัดสินใจว่า ถ้าผู้เข้าอบรมอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว จะเลือกปฏิบัติหรือไม่ เพราะเหตุใด และตอบคำถามลงในใบงานให้ถูกต้อง

2. ผู้วิจัยเก็บใบกิจกรรมที่ 6.3 พร้อมทั้งให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการศึกษา เพื่อเป็นการทบทวนใบงานกิจกรรมดังกล่าวร่วมกัน โดยใช้เวลาประมาณ 10 นาที โดยการอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่

3. ผู้วิจัยแจกใบกิจกรรมที่ 6.4 “เตือนใจฉันได้" ให้ผู้เข้าอบรมช่วยกันระดมความคิดจากสถานการณ์ข่าวที่กำหนดให้ และตอบคำถามให้เหมาะสมและครบถ้วน

4. ผู้วิจัยเก็บใบกิจกรรมที่ 6.4 พร้อมทั้งให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการศึกษา เพื่อเป็นการทบทวนใบงานกิจกรรมดังกล่าวร่วมกัน โดยใช้เวลาประมาณ 10 นาที โดยการอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมอบรมร่วมกันอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่ เกี่ยวกับใบกิจกรรมครั้งที่ 6 ช่วงที่ 2 พร้อมทั้งสรุปประเด็นที่สำคัญ

2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดของการฝึกอบรม เพื่อให้เกิดการรับรู้และความเข้าใจที่ตรงกัน

การประเมินผล

ผู้วิจัยประเมินผลจากการสังเกตเกี่ยวกับการให้ความสนใจ ความกระตือรือร้น การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม การซักถามและการตอบคำถามต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอยู่ตลอดเวลา

ใบกิจกรรมที่ 6.3

"กรณีศึกษา"

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

<u>คำชี้แจง</u> : ให้ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งกลุ่มๆ ละ 4 คน ระดมความคิดและศึกษากรณีตัวอย่างที่กำหนดให้ พร้อมทั้งตัดสินใจว่า ถ้าผู้เข้ารับการอบรมอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว จะเลือกปฏิบัติหรือไม่ เพราะเหตุใด

นักเรียนชั้นม.4 รวมกลุ่มทำรายงานที่ร้านเกมแถวโรงเรียน ซึ่งนักเรียนใช้อินเทอร์เน็ตในการจัดทำรายงานส่ง โดยใช้เวลาในการค้นหาข้อมูลในการทำรายงานประมาณ 2-3 ชั่วโมง โดยเสียเงินชั่วโมงละ 20 บาท	☐ เลือก ☐ ไม่เลือก	....
นักเรียนหญิงชั้นม.4 แห่งหนึ่งได้เล่นอินเทอร์เน็ตผ่านโปรแกรมแชทออนไลน์กับเพื่อนนักเรียนชายต่างสถาบันที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อนและนัดพบเจอเพื่อไปกินข้าว ดูหนังด้วยกัน โดยเพื่อนชายต่างสถาบันรับอาสาเป็นคนออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด	☐ เลือก ☐ ไม่เลือก	....
นักเรียนชายม.4 อยากได้ยาลดน้ำหนักซึ่งต้องการสั่งยาลดน้ำหนักทางอินเทอร์เน็ตเพราะมีราคาถูกกว่าไปพบแพทย์ จึงได้สั่งซื้อยาลดน้ำหนักทางอินเทอร์เน็ต เพราะมีคนสั่งซื้อเยอะมากจากตัวอย่างผู้ใช้ที่โพสบอกต่อๆกัน	☐ เลือก ☐ ไม่เลือก	....

ใบกิจกรรมที่ 6.4

"เตือนใจฉันได้"

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

คำชี้แจง : ให้ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งกลุ่มๆ ละ 4 คน ระดมความคิดจากสถานการณ์ข่าวที่กำหนดให้ และตอบคำถามให้เหมาะสมและครบถ้วน

"ภัยร้ายเฟซบุ๊กโจ๋แสบแชทะลวงข่มขืนเด็กวัย13"

เมื่อวันที่ 25 ก.พ.58 พ.ต.อ.ไชยพัฒน์ เจริญวัย พงส.ผทค.สภ.สองพี่น้อง จ.สุพรรณบุรี พ.ต.ท.คมเดช ดอนปิ่นไพรรอง ผกก.(สส.) และ พ.ต.ต.คงศักดิ์ ศรีโหร สว.สส. พร้อมกำลังร่วมกันจับกุมตัวนายสหรัฐ ดีสมซื่อ อายุ 20 ปี ผู้ต้องหาก่อเหตุล่อลวงเด็กหญิงทางเฟซบุ๊คไปกระทำชำเราและถ่ายคลิปไว้แบล็กเมล์

พ.ต.อ.ไชยพัฒน์ กล่าวว่า สืบเนื่องมาจากเมื่อวันที่ 24 ก.พ.ที่ผ่านมา ตำรวจ สภ.สองพี่น้อง ได้รับแจ้งจากนางลัดดา (นามสมมุติ) ว่ามีอาจารย์ฝ่ายปกครอง โรงเรียนแห่งหนึ่ง ที่ ด.ญ.ตาล (นามสมมุติ) อายุ 13 ปี บุตรสาวซึ่งเรียนหนังสืออยู่ชั้น ม.1 ได้โทรศัพท์แจ้งให้ทราบ ว่า ด.ญ.ตาลได้นั่งซ้อนท้ายรถ จยย.ไปกับชายหนุ่มแปลกหน้าบริเวณหน้าปากทางเข้าโรงเรียน ทั้งๆ ที่ยังสวมใส่ชุดนักเรียนขอให้เร่งติดตามหาตัว แต่ปรากฏว่าตามหาตัวไม่พบจึงได้เข้ามาแจ้งความเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อให้ช่วยติดตามหาอีกทางหนึ่ง

ต่อมาเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดสืบสวนได้สืบทราบว่า ด.ญ.ตาล ถูกนายสหรัฐลวงทางอินเตอร์เน็ต ด้วยการสื่อสารทางเฟซบุ๊ค โดยใช้ชื่อว่า "ป่าเกมดันโล" (สหายสุรา)" เข้ามาพูดคุยด้วย จนมีการแลกเปลี่ยนเบอร์โทรศัพท์และโทรศัพท์เข้ามาพูดตีสนิท ก่อนนัดขับรถ จยย.มารับ ด.ญ.ตาลไปเที่ยวเพื่อหวังล่วงละเมิดทางเพศ และถ่ายคลิปไว้ข่มขู่แบล็กเมล์ จึงได้ติดออกติดตามจับกุมตัวไว้ได้ในที่สุด

แหล่งที่มา : http://www.banmuang.co.th/news/crime/9995

ถ้าย้อนเวลากลับไปได้เด็กผู้หญิงคนดังกล่าว ควรจะปฏิบัติตนอย่างไร เพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นอุทาหรณ์สอนใจ/เตือนใจ อะไรกับนักเรียนได้บ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

โปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

กิจกรรมฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาครั้งที่ 7

ช่วงที่ 1 **เรื่อง พัฒนาการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น**

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยสามารถสื่อสารเพื่อให้ได้ข้อมูลต่างๆจากบุคคลอื่นและนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

วิธีการฝึกอบรม การให้ข้อมูลย้อนกลับ/เกม/การอภิปรายกลุ่ม

ทักษะทางจิตวิทยา ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟัง ทักษะการสรุป ทักษะการสะท้อน และทักษะการพูดแบบเผชิญหน้า

อุปกรณ์

1. คลิปวิดีโอ เรื่อง ขอบคุณพ่อที่ไม่เคยซื้อให้"

ที่มา : https://www.youtube.com/watch?v=4XK6pKd1POI

2. ใบกิจกรรมที่ 7.1 "บทสัมภาษณ์ของฉัน"
3. ใบกิจกรรมที่ 7.2 "กิจกรรมนี้...ก็น่าสนใจ"

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกกลุ่มฝึกอบรม และทบทวนกิจกรรมกลุ่มฝึกอบรมครั้งที่ 6 ช่วงที่ 1 โดยใช้คำถามถามสมาชิกคือ การเลือกสิ่งที่ดีหรือไม่มีเราควรนึกถึงอะไรบ้าง เพื่อเป็นการทบทวน โดยเลือกตัวแทนผู้เข้าอบรม 1 คน อภิปรายหัวข้อดังกล่าว

2. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าอบรมนั่งพื้นเป็นตัวยู เพื่อให้สมาชิกในกลุ่ม หันมองหน้าเห็นกันได้ครบทุกคนและสามารถมองดูคอมพิวเตอร์ฉายคลิปวิดีโอได้

3. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมอบรมดูคลิปวิดีโอ เรื่อง ขอบคุณพ่อที่ไม่เคยซื้อให้" พร้อมทั้งตั้งคำถามว่า "เด็กผู้หญิงในคลิปดังกล่าวมีปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้างอย่างไรบ้าง"

4. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมจับคู่แล้วอภิปรายคำตอบที่ละคู่ ตามความสมัครใจ

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจกใบกิจกรรมที่ 7.1 "บทสัมภาษณ์ของฉัน" ให้ผู้เข้าอบรมจับคู่สัมภาษณ์เพื่อพูดคุยกันในประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการใช้อินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน พร้อมทั้งตอบบทสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์

2. ผู้วิจัยเก็บใบกิจกรรมที่ 7.2 พร้อมทั้งให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการสัมภาษณ์เพื่อเป็นการทบทวนใบงานกิจกรรมดังกล่าวร่วมกัน โดยใช้เวลาประมาณ 10 นาที โดยการอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่

3. ผู้วิจัยแจกใบกิจกรรมที่ 7.2 "กิจกรรมนี้...ก็น่าสนใจ" ให้ผู้เข้าอบรมจับกลุ่มๆละ 4 คน ช่วยกันระดมความคิดในหัวข้อ "หากไม่มีอินเทอร์เน็ต เวลาว่างเราสามารถทำอะไรแทนได้บ้าง" ในรูปแบบ Mind mapping

4. ผู้วิจัยเก็บใบกิจกรรมที่ 7.2 พร้อมทั้งให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการสัมภาษณ์เพื่อเป็นการทบทวนใบงานกิจกรรมดังกล่าวร่วมกัน โดยใช้เวลาประมาณ 10 นาที โดยการอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมอบรมร่วมกันอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่ เกี่ยวกับใบกิจกรรมครั้งที่ 7 ช่วงที่ 1 พร้อมทั้งสรุปประเด็นที่สำคัญ

2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดของการฝึกอบรม เพื่อให้เกิดการรับรู้และความเข้าใจที่ตรงกัน

การประเมินผล

ผู้วิจัยประเมินผลจากการสังเกตเกี่ยวกับการให้ความสนใจ ความกระตือรือร้น การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม การซักถามและการตอบคำถามต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอยู่ตลอดเวลา

ใบกิจกรรมที่ 7.1

"บทสัมภาษณ์ของฉัน"

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

<u>คำชี้แจง</u> : ให้ผู้เข้ารับการอบรมจับคู่สัมภาษณ์เพื่อพูดคุยกันในประเด็นต่าง ๆที่เกี่ยวข้องกับการใช้อินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน พร้อมทั้งตอบบทสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์

ผู้ถูกสัมภาษณ์ ชื่อ-นามสกุล.....

ผู้สัมภาษณ์ ชื่อ-นามสกุล.....

1. สภาพปัญหาเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตสำหรับวัยรุ่นในปัจจุบันมีอะไรบ้าง

   .....

   .....

   .....

   .....

2. การใช้อินเทอร์เน็ตในปัจจุบันนี้ คนส่วนใหญ่จะติดต่อกับบุคคลใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

   .....

   .....

   .....

   .....

3. ถ้าสามารถหลีกเลี่ยงการติดต่อกับผู้อื่นผ่านทางอินเทอร์เน็ต ท่านคิดว่าจะติดต่อผ่านทางใดได้บ้าง

   .....

   .....

   .....

   .....

4. ท่านจะมีวิธีแนะนำการใช้อินเทอร์เน็ตให้กับบุคคลใกล้ชิดได้อย่างไรบ้าง

   .....

   .....

   .....

   .....

ใบกิจกรรมที่ 7.2

"กิจกรรมนี้....ก็น่าสนใจ"

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

คำชี้แจง : ให้ผู้เข้ารับการอบรมจับกลุ่มๆละ 4 คน ช่วยกันระดมความคิดในหัวข้อ "ถ้ามีเวลาว่าง หากไม่มีอินเทอร์เน็ต คุณจะใช้เวลาในการทำกิจกรรมใดบ้าง" ในรูปแบบ Mind mapping



โปรแกรมการฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

กิจกรรมฝึกอบรมเชิงจิตวิทยาครั้งที่ 7

ช่วงที่ 2 **เรื่อง กิจกรรมยุติการฝึกอบรม**

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสรุปภาพรวมของกลุ่มฝึกอบรมพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้อินเทอร์เน็ต
2. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้ประเมินตนเองในการที่จะสามารถนำความสามารถทั้ง 12 ทักษะมาใช้ในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้อินเทอร์เน็ต
3. เพื่อประเมินผลการเข้ากลุ่มฝึกการอบรมเชิงจิตวิทยา

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

วิธีการฝึกอบรม การให้ข้อมูลย้อนกลับ/เกม/การอภิปรายกลุ่ม

ทักษะทางจิตวิทยา ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการฟัง ทักษะการสรุป ทักษะการสะท้อน และทักษะเชื่อมโยงโดยอิสระ

อุปกรณ์

1. ใบกิจกรรมที่ 7.3 “สะท้อนความรู้สึก"
2. ใบกิจกรรมที่ 7.3 “สัญญาใจ"

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้เข้าอบรม และซักถามถึงการฝึกอบรมในครั้งที่ผ่านมา
2. ผู้วิจัยถามถึงผู้เข้าอบรมในการนำความสามารถทั้ง12 สามารถในการพัฒนาคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต
3. ผู้วิจัยให้กำลังใจผู้เข้าอบรมเพื่อให้ผู้เข้าอบรมเกิดความมั่นใจในการนำสามารถไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
4. ผู้วิจัยบอกเป้าหมายของการฝึกอบรมในครั้งที่ 7 เพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต และยุติกลุ่มฝึกอบรม

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยทบทวนการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณทั้ง 12 ด้าน ได้แก่
   1. ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา
   2. ความสามารถคิดวิเคราะห์ข้อโต้แย้ง
   3. ความสามารถถามด้วยคำถามที่ท้าทายและตอบคำถามชัดเจน
   4. ความสามารถพิจารณาความเชื่อของแหล่งข้อมูล
   5. ความสามารถสังเกตและตัดสินผลข้อมูลที่ได้จากการสังเกตด้วยตนเอง
   6. ความสามารถนิรนัยและตัดสินผลนิรนัย
   7. ความสามารถอุปนัยและตัดสินผลอุปนัย

8. ความสามารถตัดสินเห็นคุณค่า

9. ความสามารถให้ความหมายของคำและตัดสินความหมาย

10. ความสามารถระบุข้อสันนิษฐาน

11. ความสามารถตัดสินใจเพื่อนำไปปฏิบัติ

12. ความสามารถการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

2. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าอบรมทบทวนถึงทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณทั้ง 12 ด้านของตนเองว่าเป็นอย่างไรบ้างทั้งต่อตนเอง ต่อสมาชิกผู้เข้าอบรม และต่อผู้วิจัย ลงในใบกิจกรรมที่ 7.3 “สะท้อนความรู้สึก”

3. ผู้วิจัยแจกใบกิจกรรม 7.4 “สัญญาใจ” โดยให้ผู้เข้าอบรมแต่ละคนได้เขียนสัญญาใจในการนำความรู้และสิ่งที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในชีวิตประจำวันอะไรได้บ้าง

4. ผู้วิจัยแจกแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 เพื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังการเข้าฝึกอบรม ตลอดจนเพื่อช่วยในการกำหนดสิ่งที่จะเปลี่ยนแปลงของผู้เข้าอบรม

5. ผู้วิจัยให้กำลังใจกับผู้เข้าอบรมเพื่อเป็นแรงผลักดันให้ผู้เข้าอบรมมีความมั่นใจในการนำกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตไปใช้ต่อไป

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมอบรมกล่าวความรู้สึกของแต่คนละหลังจากเข้ารับการฝึกอบรมทั้ง 7 ครั้งว่ารู้สึกอย่างไรบ้าง

2. ผู้วิจัยกล่าวความรู้สึกและกล่าวขอบคุณสมาชิกผู้เข้าอบรมทุกคน ที่ให้ความร่วมมือและความสนใจในการเข้าร่วมการฝึกอบรมเป็นอย่างดี

3. ผู้วิจัยเก็บเอกสารใบกิจกรรมที่ 7.3 และใบกิจกรรมที่ 7.4

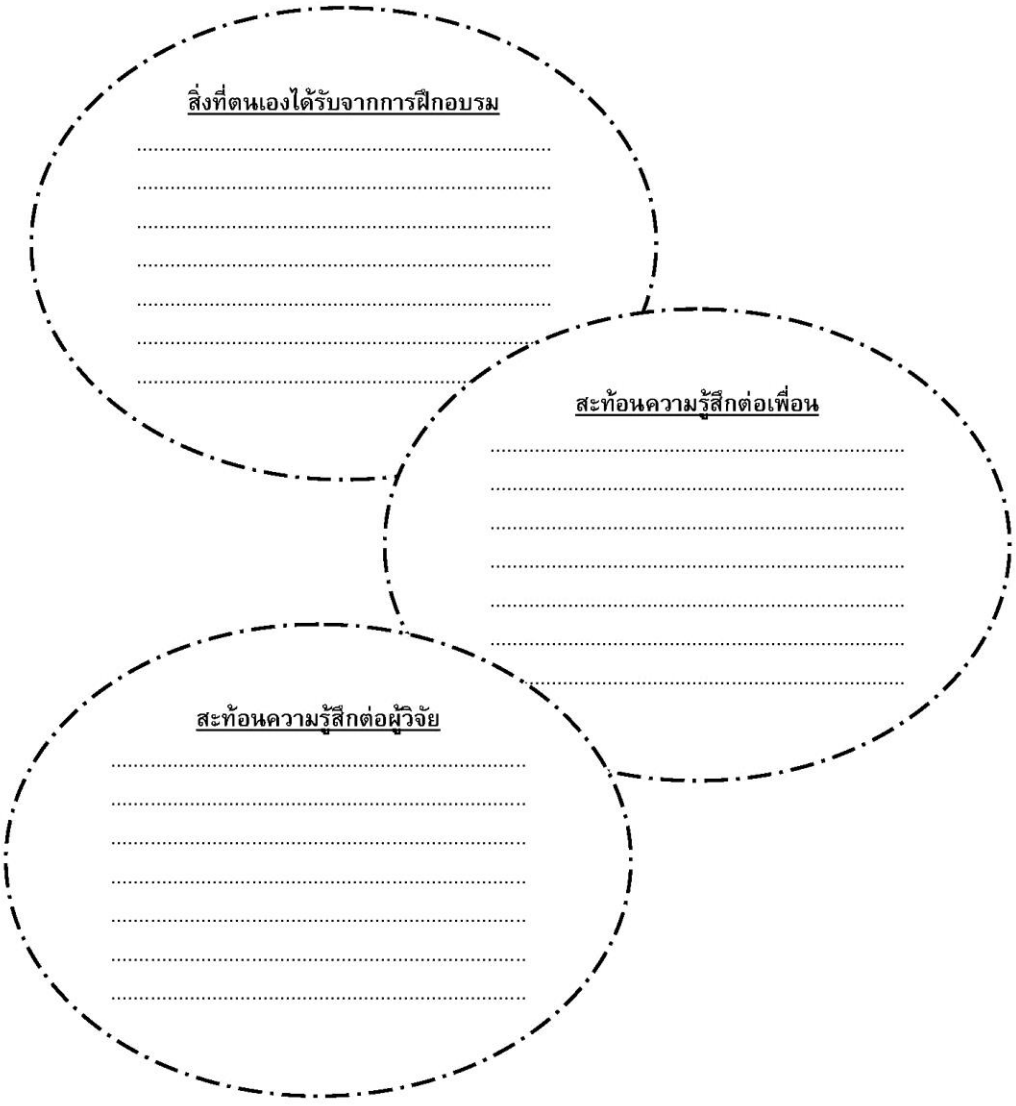
4. ผู้วิจัยเก็บแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ใบกิจกรรมที่ 7.3

“สะท้อนความรู้สึก”

ชื่อ.....นามสกุล.....

<u>คำชี้แจง</u> : ให้ผู้เข้ารับการอบรมเขียนสิ่งที่ได้รับจากการฝึกอบรม และสะท้อนความรู้สึกต่อเพื่อนและผู้วิจัยหลังจากเข้าฝึกอบรม

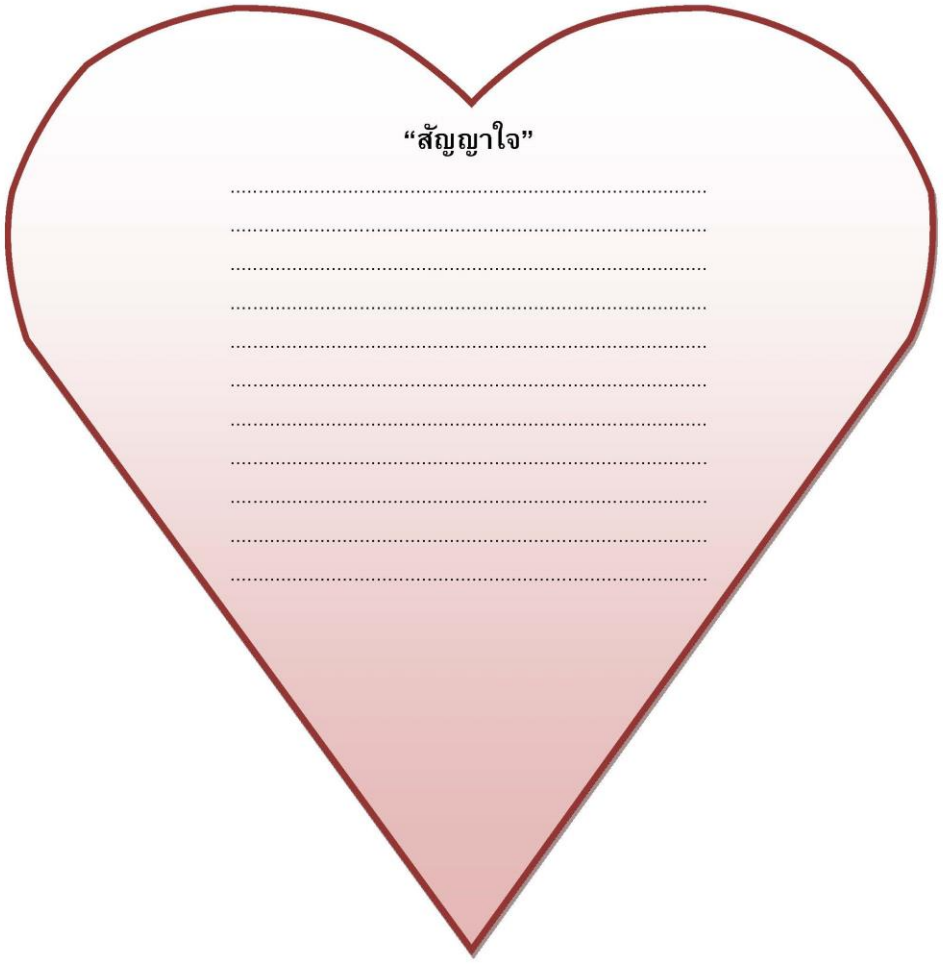


ใบกิจกรรมที่ 7.4

“สัญญาใจ”

ชื่อ.....นามสกุล.....

คำชี้แจง : ให้ผู้เข้ารับการอบรมเขียนสัญญาใจในการนำสิ่งที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง



ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวปัทมา ปานแดง
วันเดือนปีเกิด	29 เมษายน พ.ศ. 2529
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	549 ซอยเรวดี ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ
	อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544	มัธยมศึกษาตอนต้น
	จาก โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธากะยาราม จังหวัดสมุทรสาคร
พ.ศ. 2547	มัธยมศึกษาตอนปลาย
	จาก โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม จังหวัดนนทบุรี
พ.ศ. 2552	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.)
	สาขาวิชาสุขศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
	จาก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
พ.ศ. 2559	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)
	สาขาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์
	แขนงวิชาจิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา
	คณะศึกษาศาสตร์
	จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ